

พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยระหว่าง พ.ศ.2484 - พ.ศ. 2536

นางสาว กนกพร ชำนาญ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-281-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION PROGRAMS'IN
THAI TEACHER EDUCATION DURING B.E. 2484 - 2536

MISS KANOKROSE CHAMNARN

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-346-281-3

กนกพร ชำนาญ: พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยระหว่าง พ.ศ. 2484 - พ.ศ. 2536 (THE DEVELOPMENT OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION PROGRAMS' IN THAI TEACHER EDUCATION DURING B.E. 2484 - 2536) อ.ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.แรมสมร อยู่สถาพร, อ.ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติยวดี บุญชื่อ, 225 หน้า. ISBN 974-346-281-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของการจัดการศึกษาสำหรับการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ในช่วง พ.ศ. 2484 - พ.ศ. 2536 ในด้านประวัติความเป็นมา การพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการดำเนินงานของสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว การดำเนินการวิจัยทำในสองรูปแบบคือศึกษาจากเอกสารต่างๆ และสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยตรง

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยหรือการฝึกหัดครูอนุบาลในประเทศนั้นเริ่มหลักฐานปรากฏชัดเจนเมื่อ พ.ศ. 2484 ซึ่งเป็นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยรัฐบาลมีดำริที่ขยายงานการศึกษาระดับนี้ออกไปทั่วประเทศ จึงได้ส่งครูไปศึกษาต่อต่างประเทศเพื่อกลับมาจัดและดำเนินการเรียนการสอนเป็นต้นแบบให้กับเอกชนที่ประสงค์จะเปิดโรงเรียนในระดับนี้ พร้อมกับนั้นก็ได้มีการฝึกครูเพื่อป้อนให้โรงเรียนต่างๆ เพื่อจะได้ดำเนินการไปในแนวเดียวกัน โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศจึงเป็นโรงเรียนอนุบาลแห่งแรกและวิทยาลัยครูสวนดุสิตก็เป็นสถานฝึกหัดครูอนุบาลแห่งแรกของประเทศไทยอย่างเป็นทางการ และหลักสูตรในช่วงแรกใช้ระยะเวลาศึกษาเพียง 1 ปี โดยได้ประกาศนียบัตรครูอนุบาล และได้มีการเปิดหลักสูตร ป.กศ. สูง หลักสูตร 2 ปี ในพ.ศ. 2500 ต่อมามีการยกระดับการฝึกหัดครูอนุบาลขึ้นเป็นปริญญาตรี ซึ่งคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดขึ้นเป็นแห่งแรกเมื่อ พ.ศ. 2516 ส่วนการศึกษาระดับมหาบัณฑิตได้เริ่มเปิดเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2527 ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ปัจจุบันมีหลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยในระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาโท (ส่วนปริญญาเอกนั้นกำลังอยู่ในระหว่างการจัดทำหลักสูตร) โครงสร้างหลักสูตรจากอดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักนอกจากปรับเปลี่ยนจากรายวิชาเป็นหมวดวิชา ส่วนการประเมินผลได้ปรับจากการให้เป็นคะแนน (ร้อยละ 50 ถือว่าผ่าน) เป็นการให้คะแนนเป็นระบบลำดับขั้น (Grade) โดยกำหนดค่าของลำดับขั้นเป็นแต่มี A-F และ ก.-จ.

ปัญหาด้านการดำเนินงานที่ประสบในช่วงแรกคือปัญหาด้านบุคลากร เนื่องจากขาดครูผู้สอนที่จบสาขานี้โดยตรงซึ่งรัฐบาลได้แก้ปัญหาด้วยการส่งครูไปศึกษาต่อต่างประเทศในสาขาวิชานี้โดยเฉพาะ อีกปัญหาหนึ่งคืองบประมาณที่มีไม่มากนักทำให้มีความยุ่งยากในการดำเนินงานพอสมควร แต่ด้วยความร่วมแรงร่วมใจของครูผู้สอนที่ช่วยกันสร้างงานฝีมือจัดจำหน่ายบ้าง จัดการอบรมบุคลากรให้หน่วยงานอื่นบ้าง ทำให้พอจะแก้ปัญหาไปได้ระดับหนึ่ง แต่ในปัจจุบันรัฐบาลเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับครูในระดับนี้มากขึ้น ประกอบกับบุคลากรที่ส่งไปเรียนได้กลับมาช่วยกันก่อตั้งโรงเรียนอนุบาล พร้อมกับผลิตครูในด้านนี้มากขึ้น จึงทำให้ปัญหาด้านบุคลากรลดน้อยลงไป

ภาควิชา.....ประถมศึกษา
สาขาวิชา.....การศึกษานปฐมวัย
ปีการศึกษา.....2543

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4083651327: MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: THE DEVELOPMENT / TEACHER EDUCATION / EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KANOKROSE CHAMNARN: THE DEVELOPMENT OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION PROGRAMS' IN THAI TEACHER EDUCATION DURING B.E. 2484 - 2536. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. RAMSAMORN YOOSATHAPORN, Ph.d. THESIS CO-ADVISOR :ASSIST. PROF. KITIYAVADI BOONSUE, 225pp. ISBN 974-346-281-3

The objective of this research was to study the development of Early Childhood education in Thai teacher education during B.E. 2484 - 2536. It also covered many areas of the Early Childhood education namely the history, the course development and the operation of Thai teacher education institutes. The research data were collected from textbooks and major documents investigation and individual interview.

From the result of this research, it was obvious that Thai teacher education in Early Childhood began officially in B.E. 2484 (after the period of World War II). The government had the policy to expand this level of education nation-wide by providing the scholarships for the teachers who are interested to study abroad, in order to come back and set up and demonstrate the qualified kindergarten school for those private schools to carry on the management in the same pattern.

Furthermore, this group of teachers would also set up the teacher's training program in this area for the private school who needed the qualified teachers for their schools.

Thus, La-Or-Uthit was the first systematic kindergarten while Suan Dusit was also the first systematic teacher's training institute in childhood education of the country.

At first, the course studies were only one-year program. The student would receive teaching certificate and be able to teach in kindergarten school.

In B.E. 2500, the program extended to two years program with certificate of higher level.

In B.E.2516, Childhood Education was elevated up to university level. Faculty of Education Chulalongkorn University was the first educational institute that provided Bachelor Degree in Childhood Education. And Sri Nakarinvirod University was the first institute that provided the Graduate program for those who needed further study.

Currently there are many programs of Teacher Education in Early Childhood from Diploma up to Master degree. [The Doctorate program is on the way.]

According to the curriculum, the structure of courses was not changed much only from subject area to unit area and the evaluation marks had changed from percentage [50% pass] to grading system [A-F].

Since Thailand does not have any experts in Early Childhood Education, the shortage of human resources is the major problem at the beginning stage. Thai government solved this problem by sending Thai teachers to study abroad. The other constraint is the limited of budget. However, as a team, the teachers could solve this problem by their own. They could earn extra money by selling their homemade handicrafts, training other people and earn training fee. At the present time, we can reduce the problem of human resource shortage because Thai government pays more attention to early childhood education. Furthermore, experts who were graduated from aboard had setup many kindergarten schools and more trained teachers were available in early childhood education.

लगक्रममहाविद्यालय

Department.....Elementary Education

Field of study.....Early Childhood Education

Academic year.....2000

Student's signature.....*K. Chan*

Advisor's signature.....*Ramsamorn Yoosathaporn*

Co-advisor's signature.....*Kitiyavadi Boonsue*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวดี บุญเชื้อ ผู้ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้เมตตาตลอดเวลาให้คำปรึกษาและคำแนะนำตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ. ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เคท ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาตรวจสอบและแนะนำเพื่อแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน คือ ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรรณ ชยสมบัติ ดร. ศรินทร วิริยะสินันท์ อาจารย์วิภา ตันฑุลพงษ์ และอาจารย์ ทัศนัญมณี บุญเชื้อ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือของการวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ คุณแม่ ลีติมา ชำนาญ ผู้เป็นที่รักที่คอยเป็นกำลังใจให้พบความสำเร็จในวันนี้ขอขอบคุณ คุณมนตรี-คุณสกันต์ ชำนาญและคุณวรินรำไพ เบริตี้ ที่สนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ ด้านขอขอบคุณ คุณภูบาล ทัศนัญบาล คุณจิรนาถ จนาศักดิ์ คุณกันตวรรณ มีสมสาร และทุกกำลังใจที่มอบให้ ขอขอบคุณ ร้อยตรีวัชรกร อินทะคำภู คนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยนี้ สำเร็จเรียบร้อยทุกประการ

สุดท้ายขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่มอบทุนอุดหนุนการวิจัยให้บางส่วนซึ่งทำให้งานวิจัยชิ้นสำเร็จอย่างราบรื่นขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กนกกรส ชำนาญ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
	ขอบเขตของการวิจัย.....	2
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	3
	ข้อจำกัดของการวิจัย.....	3
	คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย.....	3
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	9
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	11
	การเสนอผลการวิจัย.....	12
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2	ปรัชญาและแนวคิด.....	13
	แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการและการเรียนรู้.....	13
	หลักการสู่การปฏิบัติในระดับรัฐ สถาบันสังคม องค์กรธุรกิจ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนในระดับปฐมวัย.....	21
	หลักสูตรครุศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์.....	30
	คุณลักษณะของครู.....	35
3	วิเคราะห์หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่าง พ.ศ. 2484 - พ.ศ. 2536.....	48

4	การนำหลักสูตรไปใช้.....	96
	ปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อตั้งสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย.....	96
	การสร้างหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาล ของวิทยาลัยครูสวนดุสิต.....	97
	การนำหลักสูตรไปใช้ ของวิทยาลัยครูสวนดุสิต.....	98
	ปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อตั้งสาขาการศึกษาปฐมวัย	
	คณะครู ศาสตราจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	102
	การสร้างหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาล ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	102
	การนำหลักสูตรไปใช้ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	103
	ปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อตั้งสาขาการศึกษาปฐมวัย	
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	106
	การสร้างหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาล ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	106
	การนำหลักสูตรไปใช้ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	107
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
	สรุปผลการวิจัย.....	110
	อภิปรายผล.....	127
	ข้อเสนอแนะ.....	128
	รายการอ้างอิง.....	129
	ภาคผนวก.....	137
	ประวัติผู้เขียน.....	225

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แนวคิดต่างๆจำแนกตามกลุ่มแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้.....	20
2	ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่ตอบสนองหลักการในการพัฒนาเด็ก.....	22
3	หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรครูอุบาลของกรมฝึกหัดครู.....	51
4	หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงของสภากรฝึกหัดครู.....	57
5	หลักสูตรระดับปริญญาตรีของกรมฝึกหัดครู.....	62
6	หลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	66
7	หลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	70
8	หลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	73
9	หลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	77
10	หลักสูตรระดับปริญญาตรีของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.....	83
11	ตารางสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่าง พ.ศ.2484 - พ.ศ.2536.....	87
12	ตารางแสดงวิเคราะห์พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย.....	115

าลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็กในอดีต เด็กชายจะเรียนกับพระที่วัด ในขณะที่เด็กหญิงจะเรียนวิชาการบ้านการเรือนที่บ้านดั่งเห็นจากหลักฐานที่กระทรวงศึกษาธิการ, 2526 ระบุว่าระบบการศึกษาแบบไทยตั้งแต่โบราณสมัยสืบมานั้น เป็นวัฒนธรรมแบบไทยโดยเฉพาะ ไม่มีโรงเรียน ไม่มีหลักสูตรการศึกษา ไม่มีครูอาชีพ และไม่มีใบรับรองวิทยฐานะของการศึกษา การเรียนของไทยนั้นจะเป็นการเรียนที่วัด บ้านและวัง โดยการเรียนที่วัดนั้นพ่อแม่จะเป็นผู้นำลูกไปฝากเรียนกับพระสงฆ์ที่ท่านมีความรู้ในวิชานั้นๆ การเรียนที่บ้านจะเป็นการเรียนอาชีวศึกษาโดยผู้ที่มีความรู้วิชาใดก็ย่อมจะฝึกหัดลูกหลานของตนในวิชาที่ตนถนัด ส่วนการเรียนแหล่งสุดท้ายคือที่วังนั้นเป็นการเรียนของชนชั้นสูง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงนิพนธ์ไว้ใน”เรื่องความทรงจำว่า

” วิธีการศึกษาอักษรวิธีสำหรับบรรดาเจ้านายและผู้มีตระกูลนั้น การเรียนในชั้นต่ำเริ่มตั้งแต่อายุ 3 - 7 ขวบเรียนกันในเขตพระราชฐานตามตำหนักที่ประทับของเจ้านายสตรีฝ่ายใน เป็นการเรียนร่วมกันทั้งเด็กชายและเด็กหญิง ซึ่งรวมถึงเด็กหญิงบุตรขุนนางหรือคหบดีที่ถวายตัวในสังกัดเจ้านายสตรีองค์นั้น ครูผู้สอนก็มีทั้งชายและหญิง ครูชายเป็นข้าราชการในกรมอาลักษณ์ ครูหญิงเป็นข้าราชการสำนักฝ่ายในสังกัดเจ้านายองค์นั้น”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเรียนในช่วงแรกของชีวิตยังไม่เป็นที่นิยมของประชาชน ส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญ แม้แต่เมื่อไทยเริ่มมีการศึกษาอย่างเป็นระบบเมื่อพ.ศ.2441 และได้มีการจัดการเรียนเป็นชั้นเรียนเบื้องต้น ก ข นโมก่อนที่จะเรียนระดับประถมศึกษา (มูลศึกษา) แต่ในระดับต่ำกว่านั้นยังไม่เป็นที่นิยมด้วยความเชื่อที่ว่าเด็กยังเล็กนัก ต่อมารัฐบาลเพิ่งเริ่มเห็นความสำคัญของเด็กในระดับอนุบาลจึงได้บรรจุการศึกษาชั้นอนุบาลลงในแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2494 ในขณะที่เดียวกันก็เริ่มเห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดหาครูอนุบาลโดยเฉพาะเพื่อสอนเด็กในระดับนี้ซึ่งมีธรรมชาติที่ต่างออกไปจากเด็กระดับประถมศึกษา

อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาสำหรับครูอนุบาลโดยเฉพาะยังไม่ประสบ ความสำเร็จเท่าที่ควร จากการสืบย้อนดูการจัดการศึกษาสำหรับครูอนุบาลซึ่งเริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2484 มาจนถึงปัจจุบันนับเวลาได้ถึง 52 ปีแล้ว นับว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร จึงน่าจะได้มีการ

ทบทวน และสืบเสาะเพื่อศึกษาความเป็นมาของการจัดการศึกษาเพื่อครูระดับปฐมวัยจากอดีตถึงปัจจุบัน (ก่อนพ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรอีกครั้งหนึ่ง และยังไม่ได้ประกาศใช้ออกมาอย่างชัดเจน) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลที่ให้นักการศึกษาในปัจจุบันจะได้เข้าใจประวัติความเป็นมา พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย และปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เป็นมาเพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มที่จะเป็นไปในอนาคต เพื่อให้สามารถหาวิถีที่เหมาะสมในการพัฒนา การครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูริย์ สีนลารัตน์(2538) ที่กล่าวไว้ว่า “การครุศึกษาดี ย่อมหมายถึง การศึกษาของชาติจะดีตามไปด้วย แต่ถ้าการครุศึกษาของชาติอ่อนแอ ล้าหลัง ย่อมหมายถึง การศึกษาของชาติจะล้าหลังตามไป อันจะนำไปสู่ความอ่อนแอของประเทศชาติในที่สุด ” ทั้งนี้ เพราะการเรียนของเด็กในช่วงวัยนี้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในและนอกประเทศแล้วว่ามี ความสำคัญที่สุด เพราะเป็นการวางรากฐานของชีวิตตั้งแต่เริ่มต้น ครูผู้สอนในระดับนี้จึงนับว่ามี บทบาทสำคัญที่สุดในการหล่อหลอมและให้พื้นฐานที่เข้มแข็งสำหรับเด็ก ก่อนที่จะก้าวออกไปสู่ โลกแห่งวิทยาการที่กว้างไกล และมีความผันแปรอยู่ตลอดเวลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาการของการจัดการศึกษาสำหรับการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ในช่วง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 ด้านประวัติความเป็นมา การพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการดำเนินงานของสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้จะศึกษาพัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่างพ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 เท่านั้น เนื่องจาก พ.ศ. 2537 สถาบันครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัยกำลังอยู่ในช่วงการพัฒนาหลักสูตรซึ่งยังไม่ตายตัว และไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน

2. การวิจัยนี้จะเป็นการรวบรวมข้อมูลจาก 3 ส่วนคือ

2.1 ข้อมูลจากเอกสารทางราชการ

2.2 ข้อมูลจากหลักสูตรของสถาบันครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย
ระหว่าง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536

2.3 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยนี้ใช้สถาบันราชภัฏสวนดุสิตเป็นตัวแทนสถาบันราชภัฏ และภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัย เนื่องจากสถาบันราชภัฏสวนดุสิตเป็นสถาบันแห่งแรกที่จัดการศึกษาสำหรับครูอนุบาล และสถาบันราชภัฏทุกแห่งได้ใช้หลักสูตรเดียวกันในขณะที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันระดับมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาสำหรับครูสาขาการศึกษาปฐมวัยเป็นแห่งแรกและมหาวิทยาลัยอื่นๆ ก็ได้สร้างหลักสูตรตามแนวสถาบันแห่งนี้

2. เนื่องจากวิทยาลัยครูเปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันราชภัฏเมื่อ พ.ศ. 2538 ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากการทำงานวิจัยชิ้นนี้ ดังนั้นจึงขอใช้ชื่อวิทยาลัยครู แทนสถาบันราชภัฏ

ข้อจำกัดของการวิจัย

พ.ศ. 2537 สถาบันครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัยกำลังอยู่ในช่วงการพัฒนาหลักสูตรซึ่งยังไม่ตายตัว และไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน ดังนั้นจึงทำการวิจัยจนถึง พ.ศ.2536 เท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การครุศึกษา หมายถึง การศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาครูก่อนเข้าสู่วิชาชีพ (Pre-service) ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจนถึงปริญญาโท

สถาบันครุศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐบาลที่เปิดสอนนิวิชาครู มีจุดมุ่งหมายในการผลิตครูตั้งแต่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจนถึงปริญญาโท

การครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาครูก่อนเข้าสู่วิชาชีพ (Pre-service) ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจนถึงปริญญาโท ในสาขาการศึกษาปฐมวัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536

พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย หมายถึง

การเปลี่ยนแปลงระบบวิธีการการดำเนินงาน ด้านนโยบายการจัดการศึกษา หลักสูตรของสถาบัน
การผลิตครูทุกสถาบันที่เกี่ยวข้อง ในการผลิตครูและพัฒนาครูปฐมวัยก่อนเข้าสู่วิชาชีพของ
สถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้าและดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัย
เอกสาร(Documentary Research) และวิธีการประวัติศาสตร์จากการบอกเล่า(Oral History) โดย
มีประชากรดังนี้ ประชากรการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งเป็นหลักฐานทาง
ประวัติศาสตร์แบ่งประเภทข้อมูลได้ดังนี้

1.1 เอกสารชั้นต้น หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
เหตุการณ์หรือพบเห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง หรืออยู่ร่วมสมัยกับเหตุการณ์ได้แก่

1.1.1 เอกสารรัชกาลที่ 4

1.1.2 เอกสารรัชกาลที่ 5

1.1.3 เอกสารรัชกาลที่ 6

1.1.4 เอกสารรัชกาลที่ 7

1.1.5 เอกสารรัชกาลที่ 8

1.1.6 เอกสารรัชกาลที่ 9

1.1.7 เอกสารทางราชการ

1.1.8 แผนการศึกษาชาติ

1.1.9 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

1.1.10 รายงานการประชุม

1.1.11 บันทึกเหตุการณ์ของบุคคลร่วมสมัย

1.1.12 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.2 เอกสารชั้นรอง หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นจากบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์โดยตรง เป็นการเขียนขึ้น หรือลอกจากหลักฐานเดิมที่เป็นตัวกำหนดอีกที หลักฐานและเอกสารเหล่านี้จะมีการถ่ายทอดต่อกันมา ซึ่งอาจจะครั้งเดียวหรือหลายๆครั้งก็ได้ โดยถือเป็นเอกสารชั้นรองทั้งสิ้นได้แก่

1.2.1 ราชกิจจานุเบกษา

1.2.2 หนังสือ

1.2.3 บทความในวารสาร

1.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูลที่ทำให้การค้นคว้าได้แก่

- กองจดหมายเหตุแห่งชาติ
- สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดครุสภา
- หอสมุดแห่งชาติ
- หอสมุดตำราพระราชานุภาพ
- หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร
- หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- หอสมุดกลาง สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

- ห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ
- ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2. หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่างพ.ศ. 2484 – พ.ศ.2536
ของ 4 สถาบัน จำนวน 20 หลักสูตร มีดังนี้

2.1หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู มี 9 ฉบับ คือ

- 1) หลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล พ.ศ.2484
- 2) หลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล พ.ศ.2486
- 3) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พ.ศ.2500
- 4) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พ.ศ.2519
- 5) หลักสูตรปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ.2519
- 6) หลักสูตรปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ.2524
- 7) หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา
โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย ระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2530
- 8) หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา
โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี พ.ศ.2530
- 9) หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรม
วิชาการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) พ.ศ.2530

2.2หลักสูตรของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มี 5 ฉบับ คือ

- 1) หลักสูตรปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต 4 ปีโปรแกรมอนุบาลศึกษา
ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2515

2) หลักสูตรปริญญาตรี ศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2520

3) หลักสูตรปริญญาตรี ศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2525

4) หลักสูตรปริญญาตรี ศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2531

5) หลักสูตรปริญญาตรี ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย
(พ.ศ.2528)

2.3หลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ มี 4 ฉบับ คือ

1) หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ. 2522

2) หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ. 2525

3) หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ. 2531

4) หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2527

2.4หลักสูตรสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มี 2 ฉบับ คือ

1) หลักสูตรระดับปริญญาตรี 4ปี แขนงวิชาประถมศึกษา

วิชาเอกปฐมวัยศึกษา พ.ศ.2532

2) หลักสูตรระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2ปี แขนงวิชาประถมศึกษา

วิชาเอกปฐมวัยศึกษา พ.ศ.2532

3. ผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย
ระหว่างพ.ศ. 2484 – พ.ศ.2536 คัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1) เป็นอดีตนักการศึกษา ที่ยังคงได้รับการยอมรับในปัจจุบันว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับครูอนุบาล

2) เป็นผู้ที่มีบทบาทในการก่อตั้งและ/หรือพัฒนาการจัดการศึกษาของครูอนุบาลไทยตั้งแต่ พ.ศ.2584-พ.ศ.2536

3) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนและ/หรือเกี่ยวข้องกับกระบวนกรจัดการศึกษากับครูอนุบาลไทยตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

4) เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลหรือยินดีให้ข้อมูล

5) เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นต่างๆที่ผู้วิจัยต้องการทราบ รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนะแนวคิดต่างๆเพื่อนำมาใช้ประกอบการวิจัยได้

จากเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ดังกล่าวทำให้มีผู้ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกไม่มากนักและเนื่องจากมีผู้ที่มีบทบาทในการก่อตั้งหรือพัฒนาการฝึกหัดครูอนุบาลน้อยมากจึงมีผู้ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกเพียง 3 ท่าน คือ

1) ผู้ร่วมก่อตั้งสถาบันฝึกหัดครูอนุบาลไทยในยุคแรก/ผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาสาขาวิชาอนุบาลศึกษาของวิทยาลัยครูคือ คุณหญิง เบญจมา แสงมณี

2) ผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติยวดี บุญซื่อ

3) ผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาสาขาการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ คือ ศาสตราจารย์ ดร. อารี สัตถนหวิ

4. ครูผู้สอนและหรือผู้เรียนในหลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่างพ.ศ. 2484 – พ.ศ.2536

คัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1) เป็นครูผู้สอนในหลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่าง พ.ศ. 2484 - พ.ศ.2536

2) เป็นอดีตนิสิต/ นักศึกษา ที่เคยเรียนในหลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่าง พ.ศ. 2484 – พ.ศ.2536

3) เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลหรือยินดีให้ข้อมูล

4) เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นต่างๆที่ผู้วิจัยต้องการทราบ รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนะแนวคิดต่างๆเพื่อนำมาใช้ประกอบการวิจัยได้

จากเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ดังกล่าว มีผู้ให้สัมภาษณ์ 8 ท่าน คือ

1 .ครูผู้สอนและ/หรือผู้เคยเรียนหลักสูตรวิชาอนุบาลศึกษาของวิทยาลัยครูคือ

1.1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ละออ ชูติกร

1.2) อาจารย์ศุภาศี ศรีสุคนธ์

1.3) อาจารย์ชุตินา ปานดำ

2 .ครูผู้สอนและ/หรือผู้เคยเรียน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ

2.1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไสภาพรรณ ชยสมบัติ

2.2) อาจารย์ อรุโรวาส ปรีดีดิถก

2.3) นางสาว วิณา ก้วยสมบุญ

3 ครูผู้สอนและ/หรือผู้เคยเรียน สาขาการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ คือ

3.1) อาจารย์ ศุภาศี ศรีสุคนธ์

3.2) อาจารย์ สมจิตต์ สุวรรณวงศ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 4ชุด

1.แบบวิเคราะห์พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

จุดประสงค์ของเครื่องมือ เพื่อให้เห็นวิวัฒนาการของการจัดการศึกษาด้านการครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย ของประเทศไทยอย่างชัดเจน โดยแบ่งเป็น 3 ช่วงสมัยคือ

- ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2454 - พ.ศ. 2475)
- หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง(พ.ศ. 2476 –พ.ศ. 2500)
- ปัจจุบัน(พ.ศ. 2501 - พ.ศ. 2536)

2.แบบวิเคราะห์หลักสูตรของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

จุดประสงค์ของเครื่องมือ เพื่อต้องการทราบว่าในการจัดหลักสูตรทั้งในอดีตและปัจจุบันมีโครงสร้างเช่นไรเพื่อช่วยให้การปรับปรุงและการจัดหลักสูตรในอนาคตสมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีจำนวนข้อที่วิเคราะห์ทั้งหมด 9 ข้อ โดย 8 ข้อแรกเป็นข้อย่อยที่เป็นการตอบแบบสั้นๆ ส่วนข้อ 9 จะเป็นการตอบเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร

3.แบบสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

จุดประสงค์ของเครื่องมือ เพื่อเป็นการสรุปให้เห็นจุดหมาย และแสดงให้เห็นว่าสิ่งใดบ้างที่ยังคงเดิมยังปฏิบัติสืบมา มีสิ่งใดบ้างที่เปลี่ยนแปลง และสิ่งใดบ้างเกิดขึ้นใหม่

4.แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

จุดประสงค์ของเครื่องมือ เพื่อต้องการทราบถึงพื้นฐานของผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยโดยอิงให้เห็นว่ามีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการครุศึกษาในด้านต่างๆอย่างไร อีกทั้งให้ทราบถึงวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาด้วย มี 15 หัวข้อใหญ่ โดยในแต่ละข้อมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนในการเตรียมแนวการสัมภาษณ์และสร้างคำถาม มีดังนี้คือ

1).ศึกษาค้นคว้าข้อมูลประวัติความเป็นมาของการฝึกหัดครูอนุบาลไทยทั้งหมดรวมทั้งหลักสูตรของการฝึกหัดครูอนุบาลตั้งพ.ศ. 2484 พ.ศ. 2536 จำนวน 20ฉบับ

2).นำข้อมูลทั้งหมดมาใส่ในตารางวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้สร้างไว้ แล้วพบว่า มีข้อมูลบางอย่างที่ข้อมูลจากเอกสารไม่มีบันทึกไว้ นำประเด็นเหล่านั้นมาตั้งเป็นแนวการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาถมช่องว่างนั้นให้เต็ม

3).สร้างชุดการสัมภาษณ์ โดยให้คำถามมีลักษณะเป็นปลายเปิด นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านพิจารณาเนื้อหา และความครอบคลุมในประเด็นที่จะศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

1).ติดต่อขอสัมภาษณ์โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ พร้อมทั้งชี้แจงจุดมุ่งหมายและรายละเอียดต่างๆของการสัมภาษณ์ เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่านที่มีต่องานวิจัย

2).ส่งแนวการสัมภาษณ์ไปยังผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อเตรียมข้อมูลล่วงหน้า และนัดหมายวัน เวลา ที่จะให้สัมภาษณ์

3).ทำการสัมภาษณ์ ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์นัดหมายไว้

4).ถอดคำสัมภาษณ์ตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้

5).ตรวจสอบคำสัมภาษณ์ที่ถอดเทปแล้วจัดพิมพ์ครั้งที่ 1

6).นำคำสัมภาษณ์ที่ถอดเทปแล้วไปให้ผู้สัมภาษณ์ตรวจสอบ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติม ก่อนนำไปจัดพิมพ์ครั้งที่ 2 และลงชื่อในข้อตกลงการสัมภาษณ์ ทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้วิจัย

7).จัดพิมพ์ครั้งที่ 2 และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ได้แก่เอกสารราชการ ตำรา วารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ในช่วง พ.ศ.2484 – พ.ศ.2536 ทั้งหมด 20 ฉบับ รวมถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นหมวดหมู่ตามกรอบความคิดที่กำหนดขึ้น และวิเคราะห์รายละเอียดของเนื้อหา

โดยการอธิบาย (Explanation) ตีความ(Interpretation) ข้อมูลในแต่ละประเด็น แล้วนำเสนอผลในรูปแบบการพรรณาเชิงวิเคราะห์(Descriptive Analysis)

การเสนอผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณาเชิงวิเคราะห์(Descriptive Analysis)
จำนวน 5 บทคือ

- 1).บทนำ
- 2).ปรัชญาและแนวคิด
- 3).วิเคราะห์หลักสูตร การครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย
ระหว่าง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536
- 4).การนำหลักสูตรไปใช้
- 5).สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.เพื่อเป็นข้อมูลให้นักการศึกษาในปัจจุบันได้เข้าใจประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย
- 2.เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคนานัปการซึ่งนักการศึกษารุ่นก่อนได้พยายามฝ่าฟันและแก้ไขปรับปรุงตลอดมา
- 3.เพื่อเป็นแนวสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับนี้จะได้เข้าใจประวัติความเป็นมาและสามารถกำหนดแนวโน้มที่จะเป็นไปในอนาคต เพื่อให้สามารถหาทวิวิธีที่เหมาะสมในการพัฒนาการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

บทที่ 2

ปรัชญาและแนวคิด

การจัดการศึกษาใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องมีแนวคิดและหลักการเพื่อกำกับ การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ แนวคิดทางการศึกษาเป็นค่านิยมทางการศึกษาที่ผ่านการ เลือกรรกลั่นกรองและตรวจสอบความถูกต้องสอดคล้องในเชิงเหตุผลและเชิงปฏิบัติ แนวคิดทาง การศึกษาที่สามารถกำหนดความมุ่งหมาย องค์ประกอบและกระบวนการของการศึกษาในอุดมคติ อาจเรียกได้ว่าเป็นปรัชญาการศึกษา การจะนำแนวคิดทางการศึกษาไปปฏิบัติต้องอาศัยหลักการ เป็นตัวเชื่อมระหว่างแนวคิดกับการปฏิบัติโดยกำกับกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวคิด แนวคิดอาจ ไม่มีการระบุเป็นหลักการ ถ้ายังไม่มีก็นำไปปฏิบัติ อนึ่งนักการศึกษาอาจใช้คำว่า "แนวคิด" และ "หลักการ" ในความหมายที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เพราะเป็นคำที่เกี่ยวกับนามธรรมและยังไม่มี การตกลงกันแน่ชัดในวงวิชาการ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการและการเรียนรู้

การมองการเรียนรู้ในแง่กายและ/หรือจิตเป็นพื้นฐานของการมองการเรียนรู้กับ การพัฒนาการซึ่งมีความหมายที่แยกแยะออกจากกันได้ยาก การให้คำจำกัดความของการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ต่างกันส่งผลให้เกิดความแตกต่างกันไปอย่างชัดเจนในองค์ประกอบของการจัด การศึกษา เช่น การจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บทบาทครูและบทบาทเด็กโดย ทั่ว ๆ ไป การเรียนรู้หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคล ได้รับไม่ใช่ผลจากวุฒิภาวะทางกาย และพัฒนาการหมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ของพฤติกรรมที่ดำเนินไปอยู่ตลอดเวลาอย่างมีทิศทาง วุฒิภาวะและประสบการณ์เป็นปัจจัย สำคัญของพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้การเรียนรู้และพัฒนากิจจึงมีความสัมพันธ์กัน บางแนวคิดเชื่อว่าการเรียนรู้ทำให้เกิดพัฒนาการ บางแนวคิดเชื่อว่าพัฒนาการทำให้เกิดการเรียนรู้ แนวคิดเรื่องพัฒนาการและการเรียนรู้สามารถประมวลได้เป็น 3 กลุ่มแนวคิดคือ

1.กลุ่มแนวคิดวุฒิภาวะนิยม (Maturationist View) กลุ่มแนวคิดนี้มองกายเป็น หลัก โดยเน้นความสำคัญของคุณวุฒิภาวะทางกาย จึงเชื่อว่าพัฒนาการกับการเรียนรู้แยกกัน คือ พัฒนาการเกิดก่อนการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นกระบวนการภายนอกที่ไม่เกี่ยวกับพัฒนาการ พัฒนาการ เป็นผลมาจากโครงสร้างวุฒิภาวะของแต่ละคนซึ่งส่วนใหญ่กำหนดโดยพันธุกรรม ในขณะที่พันธุ กรรมเป็นตัวกำหนดขอบเขตตามวุฒิภาวะ การสอนเป็นการให้ประสบการณ์เรียนรู้เมื่อเด็กแสดง ความสนใจหรือพร้อมโดยนำเอาความรู้ของผู้ใหญ่มาแยกย่อย กำหนดขอบเขต ลำดับขั้นและความ ยากของเนื้อหาให้เหมาะกับเด็ก จะเห็นได้ว่าแนวคิดเรื่องการสอนของนักทฤษฎีบางคนเน้น

กลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลแนวคิดของทฤษฎีจิตวิทยาของกลุ่มเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Associationism) เกี่ยวกับการเชื่อมโยงความรู้ย่อย ๆ เป็นความรู้ที่ซับซ้อนแนวคิดของรูสโซ เปสตาลอสซี เฟรอบเอล สไตเนอร์ มอนเตสซอรี และกีเซลส์ สะท้อนแนวคิดจิตวิภาชนะนิยมดังกล่าวต่อไปนี้

รูสโซ (Rousseau) เชื่อว่าเด็กจะเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนเมื่อมีความพร้อม ด้านจิตวิภาชนะ เด็กควรเรียนจากประสบการณ์ตรงที่ได้สัมผัสกับธรรมชาติ บุคคลและสิ่งของรอบตัว ครูและผู้ปกครองควรสังเกตจิตวิภาชนะของเด็กแล้วจัดเตรียมประสบการณ์ให้ในเวลาที่เหมาะสม

เปสตาลอสซี (Pestalozzi) เห็นด้วยกับรูสโซว่า ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนเรื่องที่เขายังไม่มีพัฒนาการมาก่อน โดยการท่องจำ แต่ควรให้เด็กเรียนจากประสบการณ์ตรงตามความสนใจ ความต้องการและอัตราการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน นับว่าเปสตาลอสซีเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมของเด็ก

เฟรอบเอล (Froebel) ก็เชื่อว่าการเรียนรู้ของเด็กควรเป็นไปตามธรรมชาติ นั่นคือเด็กเปรียบเหมือนเมล็ดพืชที่ถูกกำหนดไว้แล้วว่าเมื่อใดจะเจริญเติบโตไปเท่าใด เพียงแต่เมล็ดพืชนั้นได้ดินดีได้น้ำและแสงแดดเพียงพอ ก็จะเจริญเติบโตตามปกติ บทบาทของครู ก็เปรียบเหมือนชาวสวนที่คอยรดน้ำพรวนดินให้เมล็ดเจริญงอกงาม

สไตเนอร์ (Stiener) ผู้ก่อตั้งแนวการจัดการศึกษาดั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาที่มีชื่อว่า "Waldorf Education" เชื่อว่านอกเหนือจากการเรียนรู้ผ่านทางประสาทสัมผัส คนเราควรเรียนรู้จากการสร้างสรรค์จากภายในตัว เขาแบ่งช่วงชีวิตมนุษย์เป็นช่วงละ 7 ปี ตามคุณวิภาชนะทางกายของมนุษย์ แต่ละช่วงมีลักษณะการเรียนรู้จากประสาทสัมผัสและการสร้างสรรค์แตกต่างกันไป ในช่วง 7 ปีแรก สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อเด็กมาก การเป็นแบบอย่างที่ดีและมีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเลียนแบบเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะในกระบวนการเลียนแบบ เด็กจะเข้าใจสิ่งรอบตัว อย่างไรก็ตาม เด็กควรมีโอกาสได้เลียนแบบในสิ่งที่มีคุณค่าและได้ค้นคว้าสร้างสรรค์ ธรรมชาติเป็นสื่อที่มีค่าแก่การเลียนแบบและค้นคว้า สร้างสรรค์ การเล่นสิ่งของจากธรรมชาติและการเล่นท่ามกลางธรรมชาติช่วยให้เด็กใช้เวลาพัฒนาการในช่วง 7 ปีแรก อย่างสมบูรณ์และมีพลังมากที่สุด

มอนเตสซอรี (Montessori) เชื่อว่า เด็กมีแรงจูงใจในการเรียนรู้เมื่อมีจิตวิภาชนะ เด็กจะเรียนรู้อย่างแท้จริงเมื่อมีอิสระที่จะลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการเชื่อมโยงความรู้อย่างง่าย ๆ ให้เป็นความรู้ที่ซับซ้อน อุปกรณ์การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ ครูเป็นผู้สังเกตการณ์อยู่ห่าง ๆ เพื่อคอยชี้ทางให้แก่เด็กที่พร้อมที่จะไปใช้อุปกรณ์ที่อยากชิ้น

กิเซลล์ (Gesell) เชื่อว่า วุฒิภาวะเท่านั้นเป็นปัจจัยสำคัญของพัฒนาการทางกาย วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเป็นเพียงองค์ประกอบอันดับที่สองที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการ แต่ไม่ใช่เป็นตัวทำให้เกิดพัฒนาการนั้น ๆ ถ้าวุฒิภาวะยังไม่เกิดขึ้น สภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพลอะไรต่อพัฒนาการของเด็ก วุฒิภาวะถูกกำหนดโดยพันธุกรรม ซึ่งมีอยู่ในเด็กแต่ละคนมาแต่กำเนิด การสอนมีบทบาทเพียงเพื่อจัดประสบการณ์ให้เด็กที่พร้อมจะเรียนเท่านั้น

2.กลุ่มแนวคิดพฤติกรรมนิยม (Behavioral-environmental) กลุ่มแนวคิดนี้มองกายเป็นหลักโดยเน้นความสำคัญของพฤติกรรมซึ่งเป็นการตอบสนองทางกาย จึงเชื่อว่าการเรียนรู้กับพัฒนาการสัมพันธ์กันและเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันไป การเรียนรู้เป็นการสะสมประมวลพฤติกรรมที่ซับซ้อนกว่าเดิมหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแทนพฤติกรรมตามสัญชาตญาณ พัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลงตอบสนองตามสัญชาตญาณให้เป็นการตอบสนองที่ควบคุมได้ด้วยจิตสำนึก เนื่องจากลำดับขั้นตอนของพัฒนาการของเด็กมีขั้นสูงสุดเทียบเท่าพัฒนาการของผู้ใหญ่ ลักษณะของขบวนการเรียนรู้เป็นการเลียนแบบซึ่งเกิดจากการเสริมแรงและการลงโทษ ความรู้ต่าง ๆ จะถูกถ่ายทอดเข้าสู่ตัวเด็กทีละน้อย ๆ ดังนั้นการสอนจึงต้องแบ่งความรู้ออกเป็นประสบการณ์ง่าย ๆ จัดลำดับขั้นตอนให้มีโครงสร้างชัดเจน เพื่อให้เกิดโครงสร้างความรู้ในในตัวผู้เรียน นักทฤษฎีเจ้าของแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่นำมาใช้ในการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ วัตสัน สกินเนอร์ แบนดูรา ซึ่งได้รับอิทธิพลทฤษฎีจิตวิทยากลุ่มเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Associationism) ในแง่การเชื่อมโยงการเรียนรู้ ออร์นโดต์ ผู้บุกเบิกทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีแนวคิดว่าคนเราประกอบด้วยร่างกายและจิตใจ ภาคร่างกายคือสิ่งเร้าและการตอบสนอง ส่วนภาคจิตใจคือการรับรู้ การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างภาคและภายในภาค เด็กเรียนรู้โดยเริ่มจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวมคือจากสิ่งที่ย้ายไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน

วัตสัน (Watson) ผู้ก่อตั้งทฤษฎีพฤติกรรมนิยมรุ่นใหม่เชื่อว่าการเรียนรู้มีขอบเขตอยู่เฉพาะพฤติกรรมที่สังเกตได้เท่านั้น และการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงเหตุการณ์หนึ่งกับอีกเหตุการณ์หนึ่ง โดยเหตุการณ์หลังมักเป็นผลของเหตุการณ์แรก การเรียนรู้สามารถทำให้เกิดพฤติกรรมหรือหยุดยั้งพฤติกรรมได้ พฤติกรรมมักเกิดขึ้นอีกเมื่อมีผลทางบวกตามมาและมักไม่เกิดขึ้นอีกเมื่อมีผลทางลบตามมา

สกินเนอร์ (Skinner) ให้ความสำคัญแก่แรงเสริมหลังการเรียนรู้ โดยถือว่าแรงเสริมเป็นตัวแปรสำคัญของการเรียนรู้ พฤติกรรมใดได้รับแรงเสริม บุคคลก็จะกระทำต่อไป พฤติกรรมใดไม่ได้รับแรงเสริม ก็จะคงอยู่ไม่นาน การใช้การเสริมแรงจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่จะกระทำหรือไม่กระทำอะไร

แบนดูรา (Bandura) ผู้ได้พัฒนาทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning Theory) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมของคนเรานั้นเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งตัวแบบนั้น ไม่จำเป็นจะต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจจะเป็นตัวแบบสัญลักษณ์ เช่น หนังสือหรือภาพก็ได้

3.กลุ่มแนวคิดปฏิสัมพันธ์นิยม (Comprehensive Interactional View) กลุ่มแนวคิดนี้มองกายและจิตสัมพันธ์กันโดยให้ความสำคัญแก่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกาย และจิตจึงเชื่อว่าการเรียนรู้สัมพันธ์กับพัฒนาการ วุฒิภาวะและการเรียนรู้กระตุ้นให้พัฒนาการก้าวหน้าต่อไป ลำดับขั้นตอนของพัฒนาการเป็นไปตามลักษณะและโครงสร้างพัฒนาการที่ระบุไว้ในทฤษฎี กลุ่มแนวคิดปฏิสัมพันธ์นิยม แบ่งเป็น 2 กลุ่มทฤษฎี ดังนี้

3.1กลุ่มทฤษฎีพัฒนาการด้านจิตใจอารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพ ซึ่งเชื่อว่าพัฒนาการเกิดจากแรงผลักดันในตัวเด็กที่จะปรับตัวให้ได้รับการยอมรับจากสังคม ทฤษฎีในกลุ่มนี้บางทฤษฎีก็ศึกษาการปรับตัวของคนคล้ายกับทฤษฎีจิตวิทยา กลุ่มปฏิบัตินิยม (Functionalism) และ/หรือ ใช้วิธีการเชื่อมโยงปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกันบางส่วนของวิธีการศึกษาของทฤษฎีจิตวิทยากลุ่มเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Associationism)

ออสซูเบล (Ausubel) ได้จำแนกประเภทของอารมณ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ อารมณ์ดี และอารมณ์ไม่ดี โดยเด็กจะเริ่มพัฒนาอารมณ์รักตั้งแต่แรกเกิด จากการรักตัวเอง ออกมาสู่คนใกล้ชิดที่สุด และขยายวงกว้างออกไป ส่วนอารมณ์ไม่ดีเกิดขึ้นจากความคับข้องใจในสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลจากความไม่มั่นใจในตนเอง อารมณ์ถูกทอดทิ้ง หากเกิดขึ้นในเด็กปฐมวัย จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

ฟรอยด์ (Freud) ได้ย้ำถึงความสำคัญของวัย 5 ปีแรก ของชีวิตว่า เป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิต เขาเชื่อว่าวัยนี้เป็นรากฐานของพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเด็กที่สุด คือ แม่ จะเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างสูงต่อบุคลิกภาพและสุขภาพจิตของเด็ก ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Development) ของฟรอยด์ เชื่อว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพของร่างกาย โดยร่างกายจะเปลี่ยนแปลงบริเวณแห่งความพึงพอใจเป็นระยะ ๆ ในช่วงอายุต่าง ๆ กัน และถ้าบริเวณแห่งความพึงพอใจต่าง ๆ นี้ ได้รับการตอบสนองเต็มที่เด็กจะมีการพัฒนาที่ดีและสมบูรณ์แต่ในทางตรงข้าม ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองเต็มที่ ก็จะทำให้เกิดการสะสมปัญหาและไปแสดงออกเมื่อเด็กโตขึ้น

อีริกสัน (Erikson) สนับสนุนแนวคิดในทฤษฎีของฟรอยด์ที่ว่าประสบการณ์วัยเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้ใหญ่ เขาเชื่อว่าคนเราพยายามตอบคำถามว่า "ฉันคือใคร" ซ้ำแล้วซ้ำอีกในช่วงเวลาต่าง ๆ ของชีวิตและประสบการณ์รอบตัวในแต่ละวัย มักทำให้เราได้คำตอบเปลี่ยนไป ความรู้สึกและพฤติกรรมของคนจะสะท้อนให้เห็นว่าเขาเข้าใจและยอมรับตนเองในฐานะสมาชิกของสังคมได้เพียงใด เช่น ในวัยทารก หากประสบการณ์รอบตัวทำให้เด็กมีความสุข มองโลกในแง่ดีเด็กก็จะเชื่อมั่นในตนเองและไว้วางใจผู้อื่น แต่หากประสบการณ์รอบตัวทำให้เด็กขาดความสุข เด็กก็จะมองโลกในแง่ร้ายและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ประสบการณ์รอบตัวตอบสนองต่อความพึงพอใจในช่วงอายุนั้น ๆ เด็กก็จะพัฒนาการทางบุคลิกภาพดี

ดิวอี้ (Dewey) นักจิตวิทยา นักการศึกษาและนักปรัชญาเชื่อว่า การศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ คือ การทำให้ทุกคนมีจิตสำนึกทางสังคม จิตสำนึกทางสังคมนี้เริ่มต้นตั้งแต่เราเกิดโดยที่เราไม่รู้ตัว เด็กจะถูกสถานการณ์ทางสังคมกระตุ้นให้ค่อย ๆ ลดการกระทำและความรู้สึกที่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางและเพิ่มการกระทำและความรู้สึกเพื่อสังคมที่เขาอยู่ การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมที่ปลูกฝังความรู้สึกนึกคิดของเด็กทำให้เขาตระหนักถึงขอบเขตการกระทำของตน และมีนิสัยที่เหมาะสมแก่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ด้วยเหตุนี้ดิวอี้ (Dewey) จึงถือว่าโรงเรียนคือชีวิตในชุมชนที่ทำให้เด็กได้มีโอกาสแบ่งปันเสียสละสิ่งที่ตนมีเพื่อสร้างสรรค์ส่วนรวม

โรเจอร์ส (Rogers) นักจิตวิทยามนุษยนิยม เชื่อว่าโดยธรรมชาติมนุษยจะพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน เพื่อจะรักษาความเป็นตัวของตัวเอง และพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้น การเรียนรู้จะเป็นไปได้ดีหากผู้เรียนได้อยู่ในสถานการณ์และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งได้แก่บรรยากาศที่ผ่อนคลายเป็นอิสระ อบอุ่น ปลอดภัย ไม่น่ากลัว มีโอกาสที่จะริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีโอกาสได้เรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ต่อไป

3.2 กลุ่มทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและจริยธรรม ซึ่งเชื่อว่าพัฒนาการเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ทางกายและทางความคิดกับสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมและการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ การปรับเปลี่ยนที่เกิดขึ้นในตัวเด็กและในสิ่งแวดล้อม สามารถจดจำ ทบทวน เน้นให้ชัดเจน ขยายและถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้ได้ ทฤษฎีเหล่านี้ได้อธิพลแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมจากทฤษฎีจิตวิทยาของกลุ่มปฏิบัตินิยม (Functionalism) เนื่องจากแนวคิดของนักทฤษฎีในแนวปฏิสัมพันธ์นิยมมีหลายแนว จึงจะขอนำเสนอเป็น 2 กลุ่ม พัฒนาการคือกลุ่มพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคมและกลุ่มพัฒนาการด้านสติปัญญาและจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของพียาเจต์ (Piaget) มีความเชื่อพื้นฐานว่า พฤติกรรมเกิดจากวุฒิภาวะ ประสบการณ์สะสม การถ่ายทอดจากสังคมและกฎของความสมดุล การเรียนรู้เกิดจากการปรับโครงสร้างความคิดความเข้าใจให้เกิดความสมดุลกับสภาพแวดล้อม

ไวกอตสกี (Vygotsky) เชื่อว่า การสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ เพราะประสบการณ์หลายอย่างเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าปราศจากการสื่อสาร การสื่อสารช่วยให้เด็กปฐมวัยขยายการเรียนรู้จากที่จำกัดเฉพาะ จากการรับรู้ทางกายในสิ่งที่เป็นรูปธรรมในปัจจุบันไปสู่การเรียนรู้จากกระบวนการคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรม และเป็นอดีตหรืออนาคต ในการสื่อสารเด็กจะต้องคิดคำพูด ท่าทางภาพและสัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมาย ในขณะที่เดียวกันเด็กก็ต้องแปลความหมายของคำพูด ท่าทาง ภาพ และสัญลักษณ์ของผู้อื่นในขบวนการสื่อสารนี้เองที่เด็กได้ถ่วงกรองความคิดของผู้อื่นเป็นความคิดของตน

บรูเนอร์ (Bruner) เชื่อว่า พัฒนาการทางความคิดจะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และขึ้นกับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมมากกว่าเกิดจากการพัฒนาภายในของอินทรีย์เขาสนับสนุนไวกอตสกีว่า กระบวนการในการคิดของเด็กต้องอาศัยทักษะภาษาในบริบทวัฒนธรรมของเด็กเป็นสื่อกลาง บรูเนอร์สรุปว่า พัฒนาการด้านการคิดของเด็กขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญ 2 อย่าง ซึ่งส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน คือ

1. องค์ประกอบในการรับรู้ซึ่งหมายถึงระบบของข้อมูลที่เด็กนำไปใช้ในกระบวนการคิด
2. องค์ประกอบในการบูรณาการ ซึ่งหมายถึงกระบวนการคิดแก้ปัญหาโดยข้อมูลที่รับรู้

โคลเบอร์ก (Kohlberg) เจ้าของทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ระดับโดยเทียบเคียงกับระดับพัฒนาการทางสติปัญญาในทฤษฎีของพียาเจต์ เด็กจะพัฒนาจริยธรรมไปตามลำดับขั้นในการพัฒนาไปสู่ขั้นจริยธรรมที่สูงขึ้นนั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางสติปัญญา บุคลิกภาพ และอื่น ๆ บุคคลบางคนแม้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แต่พัฒนาการจริยธรรมอาจยังอยู่ในขั้นต้น ๆ เท่านั้นก็ได้

แนวคิดจากทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้หยิบยกมานี้ต่างพยายามตอบคำถามว่าเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร ตามสมมติฐานที่แตกต่างกันของแต่ละทฤษฎีและไม่มีทฤษฎีใดที่ตอบคำถามได้ครอบคลุมทุกจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก การจะนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ด้วยกันจึงต้องนำแนวคิดมาพิจารณา โดยอาศัยความรู้จากทฤษฎีจิตวิทยาที่กล่าวไปแล้ว หลังจากนั้นจึงจัดหมวดหมู่แนวคิดที่สอดคล้องกันไว้ในตามแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้กลุ่มเดียวกัน เป็นที่น่าสังเกตว่าแนวคิดต่าง ๆ ที่มาจากทฤษฎีจิตวิทยากลุ่มเดียวกันมักช่วยขยายความซึ่งกันและกัน เช่นแนวคิดที่

มาจากกลุ่มทฤษฎีพฤติกรรมนิยมด้วยกัน หรือปฏิบัตินิยมด้วยกันมักสอดคล้องกัน คำถามต่อไปนี้ จะช่วยรวบรวมแนวคิดต่าง ๆ ไว้ด้วยกันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

1. การเรียนรู้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างไร
2. การเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนพัฒนาการอย่างไร
3. เป้าหมายในการสังเกตการเรียนรู้คืออะไร
4. ลักษณะของกระบวนการเรียนรู้คืออะไร
5. แรงจูงใจในการเรียนรู้คืออะไร
6. บทบาทของผู้เรียนคืออะไร
7. บทบาทของครูคืออะไร

แนวคิดต่าง ๆ ที่นำมาตอบคำถามข้างต้นนี้สามารถจัดตามกลุ่มทฤษฎีเดียวกัน ได้ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แนวคิดต่าง ๆ จำแนกตามกลุ่มแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้

แนวคิด	กลุ่มแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้		
	วุฒิภาวะนิยม	พฤติกรรมนิยม	ปฏิสัมพันธ์นิยม
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม	ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อม ผู้เรียน → สิ่งแวดล้อม	สิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียน → สิ่งแวดล้อม	ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผู้เรียน ↔ สิ่งแวดล้อม
ลำดับขั้นตอนพัฒนาการ	วุฒิภาวะในตัวผู้เรียนกำหนดลำดับขั้นพัฒนาการ	เป็นลำดับขั้นขึ้นไปสู่ระดับพัฒนาการของผู้ใหญ่	เป็นลำดับขั้นตามโครงสร้างพัฒนาการที่มีอยู่ในตัวเอง
เป้าหมายในการสังเกต	พฤติกรรมที่บ่งชี้วุฒิภาวะของผู้เรียน	พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังจากได้รับการเสริมแรง	ระดับโครงสร้างพัฒนาการ
ลักษณะของกระบวนการเรียนรู้	มีรูปแบบที่กำหนดไว้แล้วตามธรรมชาติ	เกิดจากการเสริมแรง การลงโทษและการเลียนแบบ	เป็นการปรับโครงสร้างพัฒนาการให้สมดุล
แรงจูงใจในการเรียนรู้	ความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติ	รางวัลภายนอก → ภายใน	ความไม่สมดุลของโครงสร้างพัฒนาการ
บทบาทของผู้เรียน	มีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพที่ดี	เป็นผู้ถูกเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้	ผู้ทดลอง สำรวจและสร้างความรู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตนเอง
บทบาทของสิ่งแวดล้อม	สนับสนุนให้เด็กพัฒนา	เป็นตัวเสริมแรง	ทำให้เกิดความขัดแย้งในความคิดและทำให้ผู้เรียนพยายามไขข้อขัดแย้งนั้น
บทบาทของครู	จัดสิ่งแวดล้อมไว้คอยจนกว่าเด็กจะมีวุฒิภาวะพอที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ไม่ต่างจากผู้ใหญ่	แนะนำสั่งสอนและหาสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กสามารถปรับพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ ถ้าเด็กยังไม่สามารถเรียนรู้ได้ครูก็ปรับสิ่งเร้า เช่น ทำบทเรียนให้ง่ายขึ้น	ในด้านสติปัญญาช่วยจัดประสบการณ์ให้เด็กเห็นความขัดแย้งในความคิดเพื่อไขความขัดแย้งนั้นจนบรรลุความรู้ใหม่ ในด้านจิตใจช่วยให้เด็กผ่อนคลายความรู้สึกรู้สึกขัดแย้ง
นักทฤษฎีและนักปฏิบัติ	รูสโซ เปสตาลอซซี เฟรอบเอล สไตเนอร์ มอนเตสซอรี กีเซลส์	วัตสัน สกินเนอร์ ฮัลล์ แบนดูราและวัลเตอร์ส	ฟรอยด์ แอดเลอร์ อิริคสัน พิวาเจต์ ไคลเบอร์ก

ในการค้นหาคำตอบว่าการศึกษาในอุดมคติคืออะไร คำถามเบื้องต้นที่พบในปรัชญาการศึกษาคือ คนเราเรียนรู้ด้วยกายหรือจิต และความรู้ที่ได้นั้นคงที่หรือเปลี่ยนแปลง ถ้าความรู้คงที่ คนเราเรียนรู้ได้อย่างไรและถ้าความรู้เปลี่ยนแปลง คนเราเรียนรู้อย่างไร คำตอบที่ได้จากทั้งวิชา ปรัชญาและจิตวิทยาล้วนอยู่บนพื้นฐานความคิดเรื่องกายและจิตเหมือนกัน ความคิดของนักปรัชญาหลายคนก็เป็นต้น ความคิดของนักทฤษฎีจิตวิทยา การศึกษาของไทยตั้งแต่เริ่มรับระบบแบบสากลก็รับเอาปรัชญาการศึกษาตะวันตกเข้ามาด้วย ความจริงแล้วปรัชญาตะวันออกก็มีแนวคิดเกี่ยวกับกาย จิต และการเรียนรู้เช่นกันและในการที่นักการศึกษาไทยรับแนวคิดของสากลมาประยุกต์ใช้นั้นก็เป็นการเลือกสรรแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง กาย จิต และการเรียนรู้ที่มีอยู่ในปรัชญาของไทย (บุษบง ต้นติวงศ์, 2537 : 145-155)

จากแนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กจะเห็นได้ว่าเด็กมีความต้องการผู้ที่มีความรู้อย่างแท้จริงเพื่อที่จะสามารถจัดประสบการณ์ให้พวกเขาโดยที่ส่งเสริมให้พวกเขามีพัฒนาการในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกาย ด้านจิตใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม รวมถึงด้านสติปัญญา และจริยธรรมด้วย ดังนั้นจึงต้องมีการผสมผสานกันระหว่างทฤษฎี กับการปฏิบัติให้สามารถนำหลักการมาใช้ได้ผลจริง

หลักการสู่การปฏิบัติในระดับรัฐ สถาบันสังคม องค์กรธุรกิจ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนในระดับปฐมวัย

ปฏิญญาเพื่อเด็กไทย พ.ศ. 2533 ได้กำหนด "หลักการ" ซึ่งเรียกว่า ทิศทางในการพัฒนาเด็ก ตามความต้องการพื้นฐานของเด็ก การจะนำหลักการเหล่านั้นไปปฏิบัติ รัฐ สถาบันสังคมและองค์กรธุรกิจจะต้องกำหนดเป็นนโยบายและมาตรการในการพัฒนาเด็ก หลักการในการพัฒนาเด็กที่เสนอไว้ในปฏิญญาเพื่อเด็กไทย พ.ศ. 2533 ครอบคลุมความต้องการพื้นฐานทุกด้านของเด็กก็จริงแต่เป็นหลักการที่กว้างเพราะใช้สำหรับเด็กตั้งแต่ 0-18 ปี การกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยจึงเป็นงานที่ต้องแสวงหารายละเอียดเกี่ยวกับตัวเด็กและบริบทรอบด้านมากมาย ผู้วางแผนจำเป็นต้องค้นหาข้อมูลหรือแนวคิดทฤษฎีเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนทดลองปฏิบัติเพื่อตรวจสอบข้อมูลหรือแนวคิดว่าสอดคล้องกับหลักการที่มีอยู่หรือไม่ การวางแผนการจัดประสบการณ์ที่ตรวจสอบหลักการทุกข้ออย่างละเอียด ครอบคลุมการปฏิบัติทุกด้านเป็นเรื่องยากและต้องใช้เวลาโดยเฉพาะถ้าจะมีการทดลองปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม แผนการปฏิบัติที่ได้จะมีคุณภาพอย่างยิ่ง สามารถถ่ายทอดอุดมคติในการพัฒนาเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจะชัดเจนกว่าเด็กจะได้อะไรจากประสบการณ์ที่จัดให้ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความเชื่อมโยงของหลักการกับการปฏิบัติในศูนย์เด็กหรือโรงเรียนอนุบาล จึงจะขอยกตัวอย่างข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่สนองหลักการต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่สนองหลักการในการพัฒนาเด็ก

ทิศทางในการพัฒนาเด็ก (ตามความต้องการพื้นฐานของเด็ก)	ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย และมาตรการในการพัฒนาเด็ก	ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ
<p>*1. เด็กต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวหรือบุคคลที่ให้ความรักความเข้าใจ เพื่อเป็นฐานรากของพัฒนาการทุกด้าน อันได้แก่ การพัฒนาทางกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ค่านิยม และเจตคติ โดยเฉพาะในระยะตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนถึง 6 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นระยะสำคัญที่สุดในการวางฐานและสร้างเสริมคุณภาพของคน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐต้องเผยแพร่ วรรณคดีให้สังคมเข้าใจความสำคัญของเด็ก และวิธีการเลี้ยงดูเด็กให้มีพัฒนาการทุกด้านเหมาะสมตามวัย โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 0-6 ปี โดยใช้ สพด. เป็นแนวทาง - รัฐต้องมีนโยบายและมาตรการรองรับให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ถึงการให้ความสำคัญแก่การพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ ด้วยการระดมและจัดสรรทรัพยากรเพิ่มขึ้น โดยรัฐ สถาบันสังคม องค์กรธุรกิจ ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัวที่เหมาะสมโดยด่วน โดยเฉพาะการตั้งสถานเลี้ยงเด็กเล็กในชุมชนและโรงงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองโดยให้ป้ายประกาศที่ศูนย์ - เชิญชวนให้พ่อแม่เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ เช่น การประชุมผู้ปกครอง งานวันพ่อและวันแม่ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของตนเองต่อลูก - สนับสนุนให้วงศาคณาญาติ โดยเฉพาะญาติผู้ใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูเด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์เพื่อให้ได้รับรู้เกี่ยวกับเด็กของตนเองอยู่ในศูนย์ และได้เห็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติต่อเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กของตน
<p>2. เด็กต้องรับสารอาหารอย่างน้อยที่สุดตามที่ได้กำหนดไว้ตามความต้องการของร่างกายเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงในช่วงอายุต่าง ๆ เพื่อให้ร่างกายเจริญเติบโตเต็มที่แข็งแรงสมบูรณ์ตามปกติ ให้อายุขัยของตน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐต้องผลักดันนโยบายและมาตรการที่ทำให้เกิดการกระจายรายได้ และผลประโยชน์ที่เป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม รัฐต้องส่งเสริมการผลิตเพื่อบริโภคให้มากขึ้น - รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณในการขยายโครงการอาหารเพื่อเด็กให้ทั่วถึง และมีนโยบายให้โครงการเป็นภารกิจของโรงเรียนไม่ใช่งานฝาก - รัฐต้องสนับสนุนและจัดตั้งงานอนามัยแม่และเด็กให้เป็นจริงแล้วทั่วถึง เพื่อสุขภาพที่สมบูรณ์ของแม่ในระยะตั้งครรภ์และเด็กในวัยก่อนเข้าเรียน - รัฐต้องเผยแพร่และรณรงค์ให้สังคมมีนิสัยในการบริโภคที่ถูกต้อง โดยมุ่งประโยชน์ ประหยัดและความปลอดภัย - รัฐต้องควบคุมดูแลการโฆษณาชวนเชื่อผ่านสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด และทันต่อเหตุการณ์ และส่งเสริมให้สมาคม ชมรมผู้บริโภคมีบทบาทให้มากขึ้น ในการให้ข้อมูลชี้แนะแก่ผู้บริโภค 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดอาหารเสริมที่มีคุณค่าทางอาหารให้แก่เด็ก เพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการทางโภชนาการตามวัย - ให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตใจของเด็กแก่ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง โดยจัดทำคู่มือ ทำป้ายประกาศประชุมผู้ปกครอง และเชิญชวนผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำอาหารเสริมให้แก่เด็ก ฯลฯ - ประชุมผู้ปกครอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบจัดหาอาหารเสริมให้แก่เด็กในศูนย์ - หาแหล่งสนับสนุนงบประมาณค่าอาหาร
<p>3. เด็กต้องได้รับการป้องกันจากโรคภัยไข้เจ็บที่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ และต้องได้รับการรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานในทันทีที่เจ็บป่วย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐต้องพัฒนารูปแบบบริการสาธารณสุขในเชิงรุกให้การจัดการมีความคล่องตัวยืดหยุ่นสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายได้มากขึ้นอีก โดยเฉพาะสาธารณสุขมูลฐาน - รัฐต้องรณรงค์ป้องกันความพิการในเด็ก และสร้างทัศนคติที่ให้ความเข้าใจและโอกาสแก่เด็กและคนพิการ ไม่ใช่ให้ความสงสารเพียงชั่วคราวชั่วคราว 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความรู้และปลูกฝังนิสัยเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยแก่เด็ก โดยใช้กิจกรรมประจำวันและกิจกรรมพิเศษ - ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพอนามัยของเด็ก - ประสานงานกับหน่วยงานบริการด้านสุขภาพอนามัย ในการให้บริการแก่เด็ก

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่สนองหลักการในการพัฒนาเด็ก (ต่อ)

ทิศทางในการพัฒนาเด็ก (ตามความต้องการพื้นฐานของเด็ก)	ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย และมาตรการในการพัฒนาเด็ก	ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ
<p>*4. เด็กต้องมีโอกาสและมีสถานที่วิ่งเล่น ออกกำลังกายและเล่นกีฬาพร้อมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการตามวัยที่มีอยู่ ถูกสุขลักษณะไม่คับแคบจนเกินไป และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐต้องใช้วิธีการเชิงรุกในการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม อาหารและยา มลพิษภาวะต่าง ๆ ที่เป็นผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยทางกายและจิตใจ - กระทรวงสาธารณสุขต้องทบทวนวิธีการพิจารณาให้คุณโทษแก่เจ้าหน้าที่ ที่มีส่วนรับผิดชอบในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องในเรื่องการควบคุมการแพร่ขยายของโรค และการขยายบริการ - รัฐต้องส่งเสริมการร่วมมือกับองค์กรเอกชนในการให้บริการสุขภาพ - รัฐต้องจัดและสนับสนุนให้ชุมชนจัดให้มีสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สถานที่ออกกำลังกาย และควบคุมให้ผู้จัดทำธุรกิจก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรร ได้กำหนดพื้นที่เพื่อการนี้ไว้ในชุมชนนั้น ๆ ด้วยตามสมควร - หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่อง การพัฒนาเด็กต้องฝึกอบรมผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวกับเด็ก - รัฐต้องสนับสนุนการจัดนันทนาการต่าง ๆ เพื่อเด็กวัยต่าง ๆ โดยเฉพาะสนับสนุนให้องค์การธุรกิจเอกชน ยกเลิกการจัดธุรกิจ บริการไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก และหันมาจัดกิจกรรมอันเป็นประโยชน์แทน 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกศูนย์ให้สะอาด และปลอดภัยจากอุบัติเหตุ และสิ่งเป็นพิษต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้วิ่งเล่นออกกำลังกาย - ให้ความรู้แก่ครูในการคิดดัดแปลงใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เป็นเครื่องเล่นสนามและสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการออกกำลังกายเด็ก โดยไม่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายมากแต่ใช้ประโยชน์ได้ - ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การผลิตเครื่องเล่นสนาม ตลอดจนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการออกกำลังกายและนันทนาการของเด็ก
<p>*5. เด็กต้องได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิต มีคุณธรรมตามหลักศาสนาของตน และมีจริยธรรมขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เป็นพลเมืองไทยที่รับผิดชอบและมีคุณภาพ รู้จักอยู่ร่วมกันโดยสันติ มีเจตคติที่จะไม่รังเกียจต่อคนต่างเชื้อชาติ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อครอบครัว สังคมและการดำเนินชีวิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองอย่างถูกต้องเป็นจริง เข้าใจความต้องการและบทบาทของตนเองและผู้อื่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐและสถาบันธุรกิจเอกชนต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาเด็กให้มากขึ้น โดยให้ความสำคัญแก่การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการจัดศึกษาให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น - หน่วยงานทางการศึกษาต้องจัดให้มีวิชาครอบครัวศึกษา ในการศึกษาภาคบังคับ - รัฐต้องเร่งรัดการเผยแพร่ ความรู้ในเรื่องครอบครัวศึกษาให้กว้างขวาง และเรียกร้องให้ผู้ใหญ่ทำตนเป็นแบบอย่างแก่เด็ก - สื่อมวลชนต้องมีบทบาทในการเสริมช่วยในกระบวนการเรียนรู้ของเด็กให้มากขึ้น โดยเป็นแบบอย่างของการพัฒนาระบบที่มีคุณค่าสาระและจูงใจเด็กได้ด้วย 	<ul style="list-style-type: none"> - สอดแทรกความรู้และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน โดยจัดให้แต่ละกิจกรรมเน้นการส่งเสริมพัฒนาการเฉพาะด้านเพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการได้เต็มที่ ในขณะที่เดียวกันในแต่ละวันจะมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการแต่ละด้านครบถ้วนทุกด้าน - จัดกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังจริยธรรมโดยเฉพาะเพิ่มเติมจากการปลูกฝังและสอดแทรกจริยธรรมในกิจกรรมประจำวัน - จัดกิจกรรมฝึกให้เด็กได้ใช้วิจารณญาณแยกแยะคุณค่าแท้และคุณค่าเทียมและยืนหยัดทำความดี ถ้าวินิจฉัยเพื่อความปลอดภัย มีความถูกต้อง มีเหตุผล โดยสนับสนุนให้เด็กปฏิบัติสิ่งที่ดีเห็นว่าคุณ

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่สนองหลักการในการพัฒนาเด็ก (ต่อ)

ทิศทางในการพัฒนาเด็ก (ตามความต้องการพื้นฐานของเด็ก)	ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย และมาตรการในการพัฒนาเด็ก	ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ
<p>*6. เด็กต้องได้รับการพัฒนาให้มีสุนทรียภาพ ซาบซึ้งในความงาม รู้จักรัก เข้าใจ อนุรักษ์ด้วยการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ และพัฒนาในกิจกรรมศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็น มรดกและเอกลักษณ์ของชาติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐต้องรณรงค์ให้ผู้ใหญ่ตระหนักในความสำคัญ ของตนในฐานะที่เป็นแบบอย่างแก่เด็กและปรับ บทบาทของตนเองให้สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี แก่เด็กได้ - หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาต้องจัด กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูต้องสอนให้เด็กเรียนมีทัศนคติที่ดีในการเรียน และสนใจใฝ่รู้ - รัฐและองค์กรเอกชนต้องส่งเสริมให้มีรายการ ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนได้มี โอกาสชื่นชมคุณค่า โดยไม่ต้องรับภาระมากนัก - รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลป วัฒนธรรม ธรรมชาติแวดล้อมอันงดงาม มิให้ เสื่อมสลายไป - สื่อมวลชนต้องมิบทบาทเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวอันงดงาม ตามธรรมชาติ และ ต่อต้านการทำลายทุกรูปแบบ - รัฐต้องรณรงค์ให้ผู้ใหญ่ควรปลูกฝังนิสัยรักธรรม ชาติ รู้จักคุณค่าของสรรพสิ่งต่าง ๆ ชื่นชมต่อ ศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ฯลฯ ให้แก่เด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> - กระตุ้นให้เด็กสนใจใคร่รู้และฝึกให้เด็กเรียนรู้ จากการค้นคว้าด้วยตนเอง - ฝึกให้เด็กปฏิบัติตนในฐานะศิษย์ที่ดี ลูกที่ดี เพื่อนที่ดี พี่ที่ดี และน้องที่ดี - จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งภายนอก และภายในห้องเรียน ตลอดจนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการใช้ ทรัพยากรในท้องถิ่น และศิลปหัตถกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตนเพื่อให้เด็กได้เห็นคุณค่า เกิด ความเคยชินจนกลายเป็นความผูกพัน และ ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน - ส่งเสริมให้ครู ใช้เพลง ดนตรี นิทาน และ ภูมิปัญญาชาวบ้านต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม ในศูนย์ให้เด็กสืบทอดวัฒนธรรมของท้องถิ่น ในรูปของศิลปะ ดนตรี นิทานพื้นบ้าน และภูมิ ปัญญาต่าง ๆ - ส่งเสริมให้เด็กใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่มี คุณค่าของท้องถิ่นหรือในประเทศ ทั้งนี้โดยครู ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในการยกย่องคนที่ รักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย - จัดกิจกรรมพิเศษให้แก่เด็กได้ไปทัศนศึกษา สถานที่สำคัญ อันเป็นความภาคภูมิใจของคน ในท้องถิ่น เช่น วัด แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ - ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมอันดีงาม ของไทยเป็นวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่น การไหว้กราบ มารยาทไทย การพูดภาษาไทย อย่างไพเราะ - นำค่านิยมของการช่วยเหลือพึ่งพาคือภัยกัน และการเสียสละเข้ามาใช้เป็นแรงจูงใจให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการ ศึกษาของเด็ก

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่สนองหลักการในการพัฒนาเด็ก (ต่อ)

ทิศทางในการพัฒนาเด็ก (ตามความต้องการพื้นฐานของเด็ก)	ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย และมาตรการในการพัฒนาเด็ก	ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ
		<ul style="list-style-type: none"> - นำค่านิยมของการนับญาติ การนับถือผู้อาวุโส การพึ่งพาอาศัยกันเข้ามาใช้ในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก (เหมือนพ่อแม่กับลูกหลาน) และระหว่างเด็กกับเด็ก (เหมือนพี่น้องกัน) - จัดประสบการณ์ที่เน้นการปลูกฝังให้เด็กรักและตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติ ฝึกให้เด็กมีนิสัยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างระมัดระวัง
<p>7. เด็กต้องได้รับการเตรียมและพัฒนาด้านอาชีพตามความถนัด ความสามารถและความสนใจของตน เพื่อช่วยตนเองให้ได้มากที่สุดในด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ในการทำงานที่สุจริต</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบการศึกษาต้องยืดหยุ่นให้เด็กได้เรียนตามความเหมาะสม - ระบบการศึกษาต้องผลิตคนที่มีความรู้พื้นฐานมั่นคงและสนใจใฝ่รู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตให้พึ่งตนเองให้ได้ในที่สุด ด้วยรูปแบบบริการอันเหมาะสม - รัฐต้องปรับปรุงกฎหมายและการใช้บังคับให้มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองเด็กด้วยโอกาสให้พ้นภัยอันตรายต่าง ๆ และมีโอกาสที่ได้เล่าเรียนและเพิ่มทักษะตามศักยภาพตามความถนัดและตามวัย - รัฐต้องรณรงค์ด้านจริยธรรมและค่านิยมอันดีในการประกอบอาชีพ เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ รักษานิสระชอบคิดค้น สร้างสรรค์ สนใจใฝ่รู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดเนื้อหาตามความสนใจและความถนัดโดยเริ่มจากตัวเด็กออกไปสู่สิ่งแวดล้อมใกล้ตัวและค่อย ๆ โกลตัวออกไป และคำนึงถึงงานที่เด็กจะนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และเข้าสู่ระบบโรงเรียนต่อไป - จัดประสบการณ์โดยกำหนดเวลา ลักษณะกิจกรรม เทคนิควิธี สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตลอดจนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจธรรมชาติ และระดับพัฒนาการของเด็ก เช่น ให้เด็กได้เล่นของอย่างอิสระ - ฝึกให้เด็กมีนิสัยรักการทำงานด้วยการให้เด็กมีโอกาสช่วยครูทำงานและภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมของตน - ฝึกให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น
<p>8. เด็กต้องมีโอกาสและสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเอง มีจิตสำนึกต่อสังคมส่วนรวม และสาธารณสมบัติ มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมรวมทั้งการติดยึดเรื่องความยุติธรรมในสังคมเพื่อเป็นพื้นฐานวิถีทางการดำเนินชีวิตตามครรลองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกสถาบันสังคมและผู้ใหญ่ทุกคนโดยเฉพาะพ่อแม่ ครู ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก ฯลฯ ต้องปรับปรุงบทบาทการเลี้ยงดู ส่งเสริมอบรมเด็กความสัมพันธ์กับเด็กให้อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจธรรมชาติ ความต้องการตามวัย ศักยภาพ และปัญหาที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคน โดยใช้เกณฑ์ สพด. และมีวิธีสื่อสาร 2 ทาง ให้มากขึ้น - รัฐต้องรณรงค์ให้สังคมรู้จักการอยู่ร่วมกัน โดยสันติวิธีบนพื้นฐานของความเป็นธรรมในสังคม และการยอมรับความหลากหลายของความคิด เพื่อให้คนในประเทศมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมของตนเองร่วมกันตั้งแต่ในระดับครอบครัว ชุมชนสังคมส่วนรวม 	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้หลักประชาธิปไตยในการดำเนินการเรียนการสอน การเล่นและทำงานร่วมกันในหมู่เด็ก โดยเน้นการทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว - จัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กต้องร่วมมือร่วมใจกัน เช่น กิจกรรมทำความสะอาดศูนย์ และการจัดเตรียมอาหาร เป็นต้น - นำลักษณะเด่นของวัฒนธรรมไทยมาเป็นหลักในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เช่น การนับญาติ การลงแขก - มีการจัดกิจกรรม เคารพธงชัย สวดมนต์ และกล่าวคำถวายความจงรักภักดี เพื่อสร้างจิตสำนึกความเป็นไทย เป็นประจำทุกวัน

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่สนองหลักการในการพัฒนาเด็ก (ต่อ)

ทิศทางในการพัฒนาเด็ก (ตามความต้องการพื้นฐานของเด็ก)	ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย และมาตรการในการพัฒนาเด็ก	ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ
9. เด็กต้องมีโอกาสเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในสังคม อันหมายถึงสิทธิในการใช้บริการการป้องกัน บริการคุ้มครอง แก้ไข บริการฟื้นฟู	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐจะต้องพัฒนารูปแบบ ระบบ วิธีการบริการสวัสดิการสังคมให้มีลักษณะยืดหยุ่น และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น โดยเฉพาะการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบการต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วย - รัฐจะต้องปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมหรือออกกฎหมายใหม่ให้เด็กมีโอกาสเข้าถึงบริการในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเป็นจริงมากขึ้นโดยเร่งด่วน - รัฐต้องพัฒนาระบบประสานงานองค์กรของรัฐและเอกชนอย่างมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ แผนงาน วิธีการที่ชัดเจนและเป็นจริงในการปฏิบัติ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความพร้อม ข้อจำกัด และศักยภาพของแต่ละฝ่ายในการรวมพลังกันสร้างระบบบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความรู้และคำแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับบริการขั้นพื้นฐานทั้งโดยการพูดคุยเป็นการส่วนตัวและการจัดป้ายประกาศให้ความรู้ที่ศูนย์ - รับเด็กก่อนวัยเรียนในช่วงอายุที่กว้าง รับเด็กตลอดทั้งปี และรับเด็กโดยไม่จำกัดสถานภาพ
*10. เด็กต้องได้รับโอกาส พิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์พื้นฐานจากรัฐ สถาบันสังคม และองค์กรธุรกิจ พร้อมทั้งการมีตัวแทนในการพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ดังกล่าว	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐต้องณรงค์ให้สังคมรับรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมในการพิทักษ์สิทธิเด็กและพัฒนาเด็ก - รัฐต้อง แก้ไข เพิ่มเติม หรือออกกฎหมายใหม่ให้มีการคุ้มครองสิทธิเด็กให้ได้ผลมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อตัวเด็กหรือพ่อแม่เด็กก็ไม่อาจทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิให้เด็กได้ - รัฐต้องเร่งรัดปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับกฎหมายให้มีผลในการพิทักษ์คุ้มครองเด็กมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้ครูดูแลและเอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคล โดยมีเครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กที่ครูใช้กับเด็กแต่ละคนเป็นระยะ ๆ เพื่อช่วยกำกับควบคุมให้ครูสนใจเด็กอย่างทั่วถึง และสามารถตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของเด็กได้ทันท่วงที

จากตารางหลักการสู่การปฏิบัติในระดับรัฐ สถาบันสังคม องค์กรธุรกิจ และการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนในระดับปฐมวัย นั้น แสดงให้เห็นว่ารัฐควรกำหนดนโยบายอย่างไร และนำมาสู่การปฏิบัติอย่างไร และจะมีจุดเด่นที่เกี่ยวข้องพัวพันถึงการจัดการฝึกหัดครูระดับปฐมวัยหลายข้อ ดังนี้

จากข้อที่ 1. เด็กต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวหรือบุคคลที่ให้ความรักความเข้าใจ เพื่อเป็นฐานรากของพัฒนาการทุกด้าน อันได้แก่ การพัฒนาทางกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม

อารมณ์ ค่านิยม และเจตคติ โดยเฉพาะในระยะตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนถึง 6 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นระยะสำคัญที่สุดในการวางฐานและสร้างเสริมคุณภาพของคน

จากปฏิญญาในข้อนี้เน้นในรัฐกำหนดนโยบายคือ

ก. รัฐต้องเผยแพร่ รมรงค์ให้สังคมเข้าใจความสำคัญของเด็ก และวิธีการเลี้ยงดูเด็ก ให้มีพัฒนาการทุกด้านเหมาะสมตามวัย โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 0-6 ปี โดยใช้ สพด. เป็นแนวทาง

ข. รัฐต้องมีนโยบายและมาตรการรองรับให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ถึงการให้ความสำคัญแก่การพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ ด้วยการระดมและจัดสรรทรัพยากรเพิ่มขึ้นโดยรัฐ สถาบันสังคม องค์การธุรกิจ ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัวที่เหมาะสมโดยด่วน โดยเฉพาะการตั้งสถานเลี้ยงเด็กเล็กในชุมชนและโรงงาน

เมื่อนโยบายของรัฐเป็นเช่นนี้แล้วแนวคิดที่สอดคล้องกันในหลักสูตรครุศึกษาจึงเป็นว่า บัณฑิตครูจะต้องรู้หลักพัฒนาการตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงอายุ 6 ปีและสามารถที่จะมีวิธีการเลี้ยงดูเด็กให้ มีพัฒนาการทุกด้านเหมาะสมตามวัยด้วย อีกข้อที่เป็นแนวคิดคือบัณฑิตครูจะต้องเป็นผู้ที่สามารถนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ได้จริงคือ เมื่อเรียนเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานที่เรียนของเด็กแล้วต้องสามารถจัดได้จริงในทุกสถานที่แม้ว่าแต่ละที่จะมีอุปสรรคใดๆก็ต้องสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโดยอิงหลักวิชาการได้

ในข้อที่ 4.ปฏิญญาที่ว่าด้วย เด็กต้องมีโอกาสและมีสถานที่วิ่งเล่นออกกำลังกายและเล่นกีฬา รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการตามวัยที่มีอยู่ ถูกสุขลักษณะไม่คับแคบจนเกินไป และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ

จากประเด็นนี้ชี้ให้เห็นว่าการครุศึกษาจะต้องเน้นให้บัณฑิตครูให้ความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อคิดดัดแปลงใช้ประโยชน์ เป็นเครื่องเล่นสนามและสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการออกกำลังกายเด็ก โดยไม่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายมาก เน้นการเป็นผู้ผลิตเองมิใช่เป็นเพียงผู้บริโภคเท่านั้น

ในข้อที่ 5.เด็กต้องได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิต มีคุณธรรมตามหลักศาสนาของตน และมีจริยธรรมขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เป็นพลเมืองไทยที่รับผิดชอบและมีคุณภาพรู้จักอยู่ร่วมกันโดยสันติ มีเจตคติที่จะใฝ่รู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อครอบครัว สังคมและการดำเนินชีวิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองอย่างถูกต้องเป็นจริง เข้าใจความต้องการและบทบาทของตนเองและผู้อื่น

หน้าที่ของรัฐต้องวางนโยบายในการพัฒนาเด็กดังนี้คือ เน้นให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาต้องจัดระบบการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูต้องสอนให้เด็กเรียนมีทัศนคติที่ดีในการเรียนและสนใจใฝ่รู้ จากนโยบายของรัฐนำไปสู่แนวคิดของทางการครุศึกษาได้ดังนี้ ในการที่จะให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลางนั้น ครูจะต้องเคยได้รับการสอน

เช่นนี้มาก่อนในสถาบันครูศึกษา และจะต้องมีกฏปฏิบัติมาจนเกิดความเชี่ยวชาญในการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นในหลักสูตรครูศึกษาจะต้องมีการบรรจุวิชาการเรียน เช่นนี้ลงไปด้วยเพื่อที่ครูที่จบออกมาเป็นบัณฑิตครูจะสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปฏิญญาข้อที่ 6. เด็กต้องได้รับการพัฒนาให้มีสุนทรียภาพ ซาบซึ้งในความงาม รู้จักรัก เข้าใจ อนุรักษ์ด้วยการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์และพัฒนาในกิจกรรมศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นมรดกและเอกลักษณ์ของชาติ

ในปฏิญญาข้อ 6. ที่เน้นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติดังนั้น การครูศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่จะปลูกฝังความรัก ความเข้าใจและซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมของชาติ จะต้องรับนโยบายข้อนี้เป็นหลักในการอบรมบัณฑิตครูให้เป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญในข้อนี้โดยเมื่อเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรมในเนื้อหาสาระต้องมีการปลูกฝังความเป็นไทยและความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมไทยเพื่อที่จะสามารถนำไปถ่ายทอดให้กับเด็กได้อย่างถูกต้องและ ควรที่จะมีการพัฒนานิสิต/นักศึกษาครูให้เป็นผู้ที่คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ

ในปฏิญญาข้อที่ 7. เด็กต้องได้รับการเตรียมและพัฒนาด้านอาชีพตามความถนัด ความสามารถและความสนใจของตน เพื่อช่วยตนเองให้ได้มากที่สุดในด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ในการทำงานที่สุจริต

จากหลักการสุนโยบายที่รัฐควรจะมีการจัดระบบการศึกษาที่ต้องยืดหยุ่นให้เด็กได้เรียนตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มแนวคิดวุฒิภาวะนิยม (Maturationalist View) เปสตาลอซซี (Pestalozzi) เห็นว่า ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนเรื่องที่เขา ยังไม่มีพัฒนาการมาก่อน โดยการท่องจำ แต่ควรให้เด็กเรียนจากประสบการณ์ตรงตามความสนใจ ความต้องการและอัตราการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน รวมถึง เฟรเบล (Froebel) ก็เชื่อว่าการเรียนรู้ของเด็กควรเป็นไปตามธรรมชาติ และบทบาทของครูจึงควรเป็นเพียงผู้ที่ยอดูแล และจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับเด็ก ซึ่งการครูศึกษาได้มีแนวคิดนี้โดยที่มีการจัดหลักสูตรให้เรียนรู้เรื่องจิตวิทยาเด็ก และ มีการฝึกหัดในการสอนหลายรูปแบบเพื่อที่จะสามารถนำไปปรับในการสอนเด็ก โดยจัดประสบการณ์ตามความถนัดและความสนใจของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเข้าใจตัวเอง

จากตารางข้อที่ 10. เด็กต้องได้รับโอกาส พินิจพิเคราะห์และผลประโยชน์พื้นฐานจากรัฐ สถาบัน สังคม และองค์กรธุรกิจ พร้อมทั้งการมีตัวแทนในการพินิจพิเคราะห์และผลประโยชน์ ในการปฏิบัติ กำหนดให้ครูดูแลและเอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคล โดยมีเครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กที่ครูใช้กับเด็กแต่ละคนเป็นระยะ ๆ เพื่อช่วยกำกับควบคุมให้ครูสนใจเด็กอย่างทั่วถึง และสามารถตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของเด็กได้ทันที่ ดังนั้นจากหลักการสู่การปฏิบัติจะเห็นว่ามีความต้องการให้ครูสามารถดูแลเด็กได้ทั่วถึงทุกคนและต้องสามารถทำ

แผนเป็นรายบุคคลให้กับเด็กได้ และเพื่อที่จะได้ครูที่มีความสามารถเช่นนั้นหลักสูตรครุศึกษาคควรมี การฝึกให้บัณฑิตครูได้มีการทำแผน I.E.P. ซึ่งเป็นการทำแผนการสอนรายบุคคลจะทำให้ครูเห็นพัฒนาของเด็กได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและสามารถเข้าใจเด็กหากว่าเด็กมีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้ทันที่

จากปฏิญญาจะเห็นได้ว่าครูเป็นกลไกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปรับให้หลักการมาสู่การปฏิบัติเป็นไปด้วยความสมบูรณ์แบบ ดังนั้นการครุศึกษาควรมีที่จะนำแนวคิดเหล่านี้มาปรับให้เข้ากับแนวคิดของการครุศึกษาเพื่อนำไปสู่การเรียนการสอนในหลักสูตร อีกทั้งในตารางยังเน้นแนวคิดของความเป็นไทย ในด้านคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุนทร อมรวิวัฒน์, 2533 ซึ่งกล่าวถึงลักษณะเด่นของคุณธรรมพื้นฐานของสังคมไทยนั้น เห็นจะไม่มีอะไรที่ชัดเจนยิ่งกว่าความเมตตากรุณา และถ้าจะได้วิเคราะห์ถึงบทบาทของครู วิธีการสอน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ในอดีต ก็ย่อมเห็นชัดถึงกระบวนการแห่งศรัทธาและกรุณาอย่างมาก

เนื้อหาวิชาการที่ครูของแต่ละสำนักได้ส่งสอนศิษย์ หรือศาสตร์ต่าง ๆ ที่พระสงฆ์ฝึกฝนสถานศิษย์ทุกรุ่นทุกวัยนั้น ถ้าได้อ่านดูจากตำราโบราณหรือจากวรรณคดี จะเห็นว่า ครูกำหนดเป้าหมายให้ศิษย์ได้รับการฝึกฝน และเรียนรู้ไว้สูงสุดเท่าที่จะทำได้ การสอนให้จำเรียนเขียนอ่าน ศิษย์ต้องมีความสามารถถึงขั้น "แตกฉาน" การสอนกระบวนการต่อสู้ป้องกันตัว ศิษย์ต้องรู้จักเมตตาพรายอย่างเชี่ยวชาญ การวางเป้าหมายไว้สูงเช่นนี้ ทั้งศิษย์และครูต้องรู้จักกันรักหวังดีต่อกัน ไม่ว่าจะวิธีการสอนจะเป็นการเคี่ยวเข็ญ บ่นว่า เขี่ยนตี หรือกำกับดูแลอย่างเข้มงวด แต่ครูได้ทำไปด้วยความเมตตาสถานเดียว ศิษย์ก็มีความเข้าใจและซาบซึ้งในน้ำใจของครูว่า "ทำไปหวังให้เจ้าได้ดี"

ด้วยหลักของเมตตาธรรมนี้ ครูจึงเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ เมื่อศิษย์เรียนรู้จากครูแล้วก็จะนำความรู้ไปช่วยเหลือผู้อื่นอีกต่อไป นอกจากนี้ ครูกับผู้ปกครองก็มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความเคารพนับถือกันและกันอยู่ตลอดมา ดังนั้น ไม่ว่าจะคิดถึงความสัมพันธ์ระหว่างครู-ศิษย์ ครู-ผู้ปกครอง ศิษย์ร่วมสำนักเดียวกัน และ พ่อ-แม่-ลูก ล้วนแล้วแต่มีความเมตตาต่อกันทั้งสิ้น

กระบวนการทางการศึกษาของไทย จึงเป็นกระบวนการของศรัทธา (กรุณา) และปัญญา (วิชา) โดยแท้ ขอบที่นักการศึกษาสมัยใหม่จะได้หันมาปรับปรุงวิธีการ และสร้างเสริมจิตใจของครู-นักเรียน-ผู้ปกครอง ให้มีความเมตตาต่อกันและกัน

ขอให้นักการศึกษาไทยได้จัดการศึกษาด้วยเมตตาธรรม เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นกระบวนการของความสุข ความร่าเริงแจ่มใส มิใช่กระบวนการของความทุกข์ความทรมานเช่นทุกวันนี้

การศึกษานับพื้นฐานของเมตตาธรรม จะต้องเน้นความร่วมมือและการประสานงานกันมากขึ้น การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต้องเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ลดการแข่งขัน การแก่งแย่งแข่งดี และลดการเห็นแก่ตัวลง การแข่งกันเป็นครูดีเด่นและนักเรียนดีเด่นนั้นก็ดีอยู่ แต่เมื่อเด่นแล้วต้องดี มิใช่เด่นแล้วดังอย่างเดียว

การที่บุคลากรในวงการศึกษาต่างถือว่า การเรียนหรือการศึกษา คือ สนามแข่ง นั้นเป็นเรื่องที่น่าวิตกอย่างยิ่ง เพราะทุกคนต่างห้อยตะปิ้งไปสู่เส้นชัยอย่างไม่คิดชีวิต ครูแข่งขันชั้น และนักเรียนแข่งขันชั้น การมุ่งเอาชนะและเอาตัวรอด จึงทำให้ไม่มีใครปรานีใคร

เราลืมการศึกษาที่มุ่งเอาชนะตนเอง และลืมหน้าที่สำคัญของมนุษย์ คือ "การให้" และ "จิตใจที่เมตตาต่อกัน"

เมตตาธรรมจึงเป็นสมบัติพิเศษอีกอย่างหนึ่งของการศึกษาไทย

ขอจงคิดถึงลักษณะอันสมบูรณ์ของการศึกษาไทย คือ ความสัมพันธ์สอดคล้อง และผสมกลมกลืนกันสนิท ต่อเนื่องเป็นขั้นตอน ได้สัดส่วนสมดุลกันในองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นแบบไทยแท้ ๆ นำไปสู่คุณสมบัติของความเป็นคนไทยที่สมบูรณ์

แก่นของการศึกษาไทย จึงน่าจะเกิดขึ้นจาก ความรัก ความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี

เป้าหมายของการศึกษา จึงมุ่งสัมมนาชีพและสัมมนาปฏิบัติ

กระบวนการสอนประกอบด้วย การสั่ง-สอน-ฝึก-ฝน-อบรม-บ่มนิสัย ทั้งด้วยวิธีที่เป็นระบบ และวิธีที่ยืดหยุ่นคล่องตัวจากระบบ โดยไม่ถูกผูกมัดด้วยการกำหนดว่า คนไทยอยู่สังคมเกษตรกรรม หรือสังคมอุตสาหกรรม แต่มุ่งให้ผู้เรียนปรับตัวอยู่ในสังคมมนุษย์ได้ทั้งนี้ พื้นฐานที่นำมาจัดการศึกษาจึงได้แก่ วัฒนธรรม ปัญญาธรรม และเมตตาธรรม

นี่คือสมบัติพิเศษของการศึกษาไทย

ดังนั้นเมื่อทราบถึงความต้องการพื้นฐานของเด็ก และทราบถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการครุศึกษาไทย หากต้องการที่จะสร้างครูที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมก็จำเป็นที่จะต้องเชื่อมต่อไปถึงหลักสูตรที่ดีด้วย หลักสูตรครุศึกษาไทย ตามแนวพุทธศาสตร์ ที่ ศาตราจารย์ สุขุม อมรวิวัฒน์ , 2533 ได้เสนอไว้โดยเป็นหลักสูตรที่สามารถปรับใช้ได้กับทุกสาขาวิชาเพราะเป็นหลักสูตรที่ใช้อบรมบ่มนิสัยนิสัย/นักศึกษาครูให้เป็นครูทั้งกายและวิญญาณต่อไป

หลักสูตรครุศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์

จุดมุ่งหมายของครุศึกษา

เพื่อผลิตครูให้มีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความเป็นบัณฑิต ได้แก่ มีความรู้ความคิดไปในทางที่ถูกต้องดีงาม มีความกตัญญูรู้คุณ ดำเนินชีวิตโดยใช้ปัญญา รู้จักพัฒนาตนเอง และสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น
2. มีคุณสมบัติของความเป็นครู ได้แก่ มีความรู้ดีในวิชาชีพ สามารถสอนผู้อื่นได้ดี สามารถพัฒนาปัญญาและเป็นผู้นำทางจิตใจให้แก่ศิษย์
3. มีความเป็นกัลยาณมิตร ได้แก่ ความเป็นผู้น่ารัก น่าเคารพ นายกบอง รู้จักพูดสามารถชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่ายอดทนต่อถ้อยคำ และแนะนำส่งเสริมศิษย์ไปในทางที่ดีงาม ไม่ชักจูงศิษย์ไปในทางเสื่อม

ในการที่จะผลิตครูให้มีคุณสมบัติดังกล่าว เราจำเป็นต้องได้บุคคลที่มีพื้นฐานที่เหมาะสม เนื่องจากในแต่ละวิชาชีพย่อมอาศัยความสามารถและทักษะที่แตกต่างกัน เช่น กรรมการย่อมต้องเป็นผู้มีกำลังมาก นักบัญชี ต้องเป็นผู้มีความละเอียดถี่ถ้วน นักธุรกิจต้องเป็นผู้จับไวเช่นนี้เป็นต้น หากนำบุคคลที่ผอมแห้งแรงน้อยมีโรคภัยไข้เจ็บ ป่วยกระเสาะกระแสะมาฝึกเป็นกรรมกร ก็อาจจะไม่สามารถได้กรรมกรที่ดีได้ เนื่องจากพื้นฐานไม่เหมาะสมกับวิชาชีพหรืออีกนัยหนึ่งอาจเปรียบได้กับการปลูกมะม่วงหากเราต้องการมะม่วงผลงาม รสดี เราจำเป็นต้องได้มะม่วงพันธุ์ดี ถ้าได้พันธุ์ไม่ดีมา ถึงแม้จะบำรุงรักษาอย่างดีเพียงใด ผลที่ได้ก็คงไม่ได้คุณภาพตามที่ต้องการ ดังนั้น ในกระบวนการครุศึกษา การคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามารับการฝึก จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ควรให้ความสนใจ การคัดเลือกจำเป็นต้องคำนึงถึงความถนัดและพื้นฐานนิสัยที่เหมาะสมกับวิชาชีพเพื่อช่วยให้การฝึกฝน อบรมบังเกิดผลสูงสุดตามเป้าหมาย

เมื่อศึกษาถึงลักษณะและคุณสมบัติที่ผู้เป็นบัณฑิตครูควรมีดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในการคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นครูจึงควรพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นครู

1. ความรู้ มีความถนัด ความสามารถที่จะทำหน้าที่ครู
2. จิตใจ มีจิตใจโน้มเอียงไปในทางเสียสละ อ่อนโยน เมตตา ซอบช่วยเหลือ และมีความอดทน
3. บุคลิกภาพ ความเป็นมิตร อารมณ์ดี มีบุคลิกที่ช่วยให้ผู้อื่นสบายใจ ออบอุ้มใจ
4. การสื่อความหมาย มีความสามารถพูดอธิบาย ชี้แจง เรื่องต่าง ๆ ให้เป็นที่เข้าใจแก่

ผู้ฟัง

เมื่อได้บุคคลที่เหมาะสมแล้ว มีจุดมุ่งหมายที่พึงประสงค์แล้ว สิ่งที่ต้องคิดต่อไปก็คือ ควรจะจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์อะไรที่จะช่วยให้บุคคลเหล่านั้นได้พัฒนาไปสู่จุดหมายหรือเป้าหมายที่กำหนดได้

การจัดเนื้อหาสาระ

ตามหลักเหตุผลแล้ว เนื้อหาสาระที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตรครุศึกษา ก็ควรจะสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้น ถ้าใช้จุดมุ่งหมายเป็นหลัก เนื้อหาสาระที่จำเป็นจึงควรประกอบด้วย

1. ความรู้ในเนื้อหาวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดภูมิปัญญา ที่จะสามารถไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนให้เป็นผู้มีสัมมาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความรู้และทักษะในการสอน เพื่อช่วยให้สามารถสอนและแนะนำผู้อื่นได้
3. การพัฒนาคุณธรรมและบุคลิกภาพของความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อให้รู้จักพัฒนาตนเอง รู้จักสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำทางจิตใจได้ และเป็นผู้มีความน่ารัก น่าเคารพ น่ายกย่อง รู้จักพูด รู้จักชี้แจง มีความอดทน และสามารถแนะนำเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ศิษย์ได้
4. การพัฒนากระบวนการคิด เพื่อให้เป็นผู้คิดถูก คิดดี ดำเนินชีวิตโดยใช้ปัญญา และสามารถช่วยพัฒนาปัญญาให้แก่ศิษย์ได้ตามควรแห่งฐานะหรืออัตภาพของศิษย์
5. การพัฒนากระบวนการสื่อความหมายเพื่อให้เป็นผู้สามารถชี้แจงแถลงเรื่องลึกซึ้งให้เป็นที่เข้าใจง่าย เป็นผู้รู้จักพูดและพูดดี

การจัดกระบวนการเรียนการสอน

หากจุดมุ่งหมายและโครงสร้างเนื้อหาเป็นไปตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว ประเด็นที่จำเป็นต้องคิดต่อไปก็คือ การจัดประสบการณ์และกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด หลักการทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาใช้เป็นหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ได้ผล ก็คือหลัก "ปฐิต+ปฏิบัติ→ปฏิเวธ" กล่าวคือ ประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียนควรประกอบไปด้วยความรู้ทางทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นผลเกิดความรู้ความสามารถและเจตคติตามที่คาดหวังไว้ได้ (แสง จันทร์งาม, 2531)

การประเมินผล

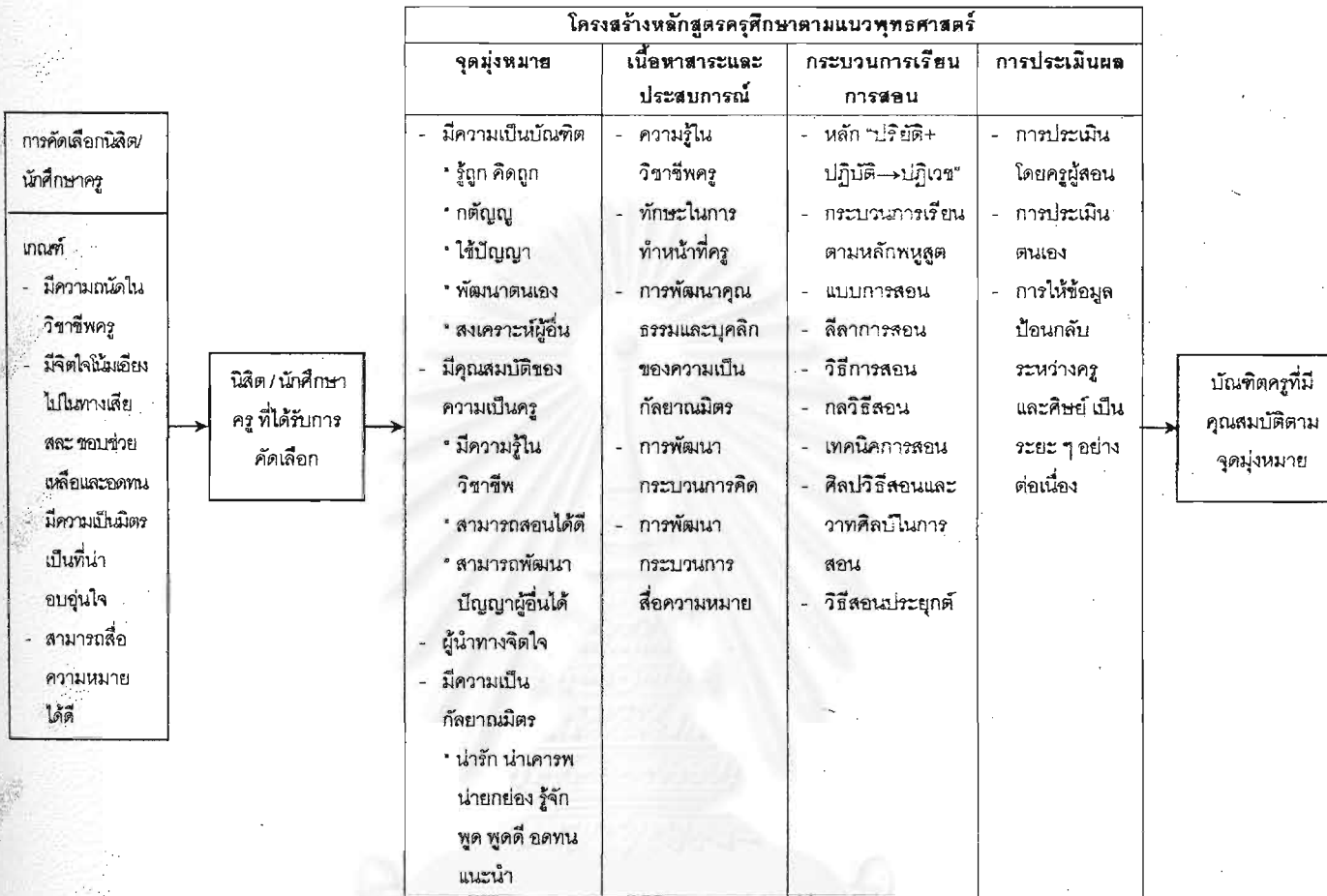
ตามพระวินัยบัญญัติของพระพุทธศาสนา พระสงฆ์จะมีการปลงอาบัติโดยการบอกความบกพร่องของตนต่อภิกษุรูปอื่นเพื่อเป็นการบอกความบริสุทธิ์ของตน นอกจากนั้นยังมีพิธี

ทำปวารณากรรม คือ ยินยอมให้มีการว่ากล่าวตักเตือนกันได้ทุกกรณี โดยไม่ต้องเกรงกันว่าเป็นผู้ใหญ่ หรือผู้น้อย โดยจะถือมาเป็นโทษคุมแค้นกันไม่ได้ (องค์การศึกษา, 2505) ลักษณะเช่นนี้สามารถนำมาพิจารณาปรับใช้กับกระบวนการประเมินผลของครุศึกษาได้ เช่น นอกจากการประเมินผลอย่างเป็นทางการ ซึ่งกระทำโดยอาจารย์ผู้สอนแล้ว กระบวนการให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน ระหว่างอาจารย์และศิษย์ เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง จะสามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของทั้ง 2 ฝ่าย ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองด้วย ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น

จากแนวคิดของกระบวนการครุศึกษาดังกล่าวข้างต้น ตั้งแต่เรื่องของการคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นครู การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน อันประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยยึดคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นหลัก สามารถสรุปให้เห็นภาพรวมในแผนภูมิดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการครูศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์

จากหลักสูตรครูศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ ซึ่งมีตั้งแต่การคัดเลือกนิสิต / นักศึกษาครู จนไปถึงขั้นการเรียนการสอนและการประเมินผลเพื่อที่จะให้ได้บัณฑิตครูที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. **รู้จัก และรู้รอบ** ท่านต้องได้ศึกษาวิชาการสาขาของตนให้รู้ประจักษ์อย่างกระจ่างทุกปัจจัย องค์ประกอบ ปัญหาและสาเหตุ รวมทั้งเข้าใจวิชาข้างเคียงที่จะหนุนนำให้เกิดการแก้ปัญหาและพัฒนาศาสตร์สาขาของท่านให้ยังประโยชน์กว้างขวางขึ้น

2. **ค้นคว้า และคิดวิเคราะห์** นักวิชาการที่แท้ ย่อมไม่รู้ลืมในวิชาการ มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอทั้งโดยการฟังและการอ่าน เมื่อพบประเด็นที่น่าสนใจก็นำมาคิดวิเคราะห์ขยายความให้กว้างออกไปเมื่อใดก็ตามที่ท่านเบื่อหน่ายต่อการค้นคว้า หนักใจที่ถูกบังคับให้คิดวิเคราะห์ของจริงู้เถิดว่า ท่านยังมีได้ก้าวเข้าสู่ทางวิชาการ

3. รู้ซึ่งแล้วแสดงออกให้ปรากฏ กระแสไฟฟ้าหากมิได้รับการเปิดสวิตช์ไฟให้ฉายแสงสว่างก็ไร้ประโยชน์ ดวงอาทิตย์ถ้าดับขอบฟ้าเสียแล้ว ก็มีมืดม่นฉันใด นักวิชาการที่ทำตนเป็นคนซ่อนคำ รู้อะไรหรือไม่รู้อะไรก็บังอวมุมิไว้ยอมไม่สามารถทำให้ศาสตร์นั้น ๆ งอกงามขึ้นได้ การแสดงสิ่งที่ตนรู้ด้วยวิธีพูดและเขียน หรือปฏิบัติงานตามความรู้อย่างดี จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์กันขึ้น ตัวเขาเองจะได้รู้ตัวว่า เขารู้อะไรและไม่รู้อะไรเพื่อปรับปรุงต่อไป

4. สามารถนำหลักวิชาไปประยุกต์ใช้ได้ กระบวนการทางวิชาการนั้น เมื่อบุคคลใดได้รับรู้เอาหลักวิชาไว้ได้แล้ว นำมาคิดนำมาใคร่ครวญแสดงออก ปรับปรุง และต้องนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ท่านไม่น่าจะดำรงตนเป็น "ครุมวย" อยู่ตลอดเวลา คือบอกเขาได้แต่ตนเองทำไม่ได้ หรือเป็นนักวิชาการเหนือเมฆลอยล่องอยู่ ให้ลงมาเดินดินครั้งใดก็ล้มลุกคลุกคลาน ข้าพเจ้าเชื่อว่าวิชาการที่แท้จริงล้วนมีใช้สิ่งเพื่อผืนแต่เป็นทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องพันอยู่กับชีวิตนี้เอง

5. มีความฉับไว และคล่องตัว วงวิชาการนั้นมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งในแง่สาระของศาสตร์ และกระบวนการ นักวิชาการจึงต้องมีความฉับไวที่จะรับและปรับตัว สามารถสังเกตและเข้าถึงความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ทั้งนี้ได้หมายความว่า ให้นักวิชาการมีลักษณะคล้ายจิ้งจอกที่เปลี่ยนสีกายไปตามสีผืนผนัง แต่ต้องการให้เข้าใจว่า คนที่มีความสนใจวิชาการอย่างแท้จริงต้องสามารถรับสิ่งใหม่มาปรับใช้กับสิ่งเก่าที่มีอยู่ได้ หากไม่แล้วก็เป็นดังที่ศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อาชาวอรุณ ได้เคยตั้งชื่อไว้ว่า "นักวิชาการที่อมะลือ"

6. ไม่ติดอัตตา นักวิชาการที่แท้ยอมไม่หลงตนเอง ย่อมมีใจกว้างพร้อมรับคำวิจารณ์ และมีความบริสุทธิ์ใจในการวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น นักวิชาการเทียม มักคิดยึดอยู่กับความเชื่อของตน ใครคัดค้านขัดแย้งคนนั้นผิด บางคนมีพรสวรรค์ในการทำให้คู่สนทนามีความรู้สึกว่าตนโง่งงอย่างที่สุด จนไม่อยากจะไปคุยกับนักวิชาการคนนั้นอีกต่อไป แต่นักวิชาการที่แท้ต้องทำให้คู่สนทนาเกิดความคิดว่า ตนยังไม่รู้ (ต่างกับโง่งง) เกิดความรู้สึกสับสนท้อแท้ อยากจะรู้ต่อไป ข้าพเจ้าเคยมีโอกาสดำเนินเข้าไปนั่งฟังนักวิชาการแท้ ๆ เขาถกเถียงกันสมัยปฏิรูปการศึกษา ข้าพเจ้ารู้สึกทันทีว่า ข้าพเจ้ายังไม่รู้อะไรอีกมากข้าพเจ้าสนุกที่ได้ฟังเขาเถียงกันโดยใช้เหตุผลอย่างเอาเป็นเอาตาย แต่ไม่โกรธกัน ข้าพเจ้าประทับใจบุคลิกภาพของประธานคณะกรรมการ ซึ่งเฉียบขาด แต่อ่อนน้อมถ่อมตน เขาเป็นแบบอย่างที่ดีของนักวิชาการที่ไม่หลงติดอัตตา

7. มีคุณธรรมของนักวิชาการ นักวิชาการที่แท้ นอกจากจะใฝ่รู้ใฝ่เรียนแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีศรัทธาต่อเพื่อนมนุษย์ ซื่อตรง ฉลาด และยุติธรรมเราจะไม่ใช่วิชาการเพื่อสนองตัณหาทางอำภิสและตำแหน่ง หากแต่ใช้วิชาการเพื่อการสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่วนรวม นักวิชาการที่แท้จริงขายตัวไม่ได้เด็ดขาด ไม่เป็นสมุนของผู้มีอำนาจ และไม่ทำตนนำอภัยด้วยการเป็นคนประจบสอพลอ (สุนทร อมรวินิจฉัย, 2533: 187-188)

บัณฑิตครูที่ผ่านการอบรมจากสถาบันที่ใช้แนวคิดครูศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ มักจะเป็นผู้รู้จัก รู้รอบ รู้ซึ่งและแสดงให้เห็นให้ทุกคนรู้ สามารถนำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้ได้จริง เป็นผู้ที่ชอบค้นคว้าชอบวิเคราะห์ คนที่มีบุคคลิกลักษณะ คล่องแคล่วปรับตัวได้เมื่อมีวิทยาการใหม่ๆ เข้ามา และที่สำคัญต้องมีคุณธรรมของนักวิชาการและไม่ติดอัตตาไม่หลงตน

คุณลักษณะของครู

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการในโอกาสต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับครูตั้งจะอัญเชิญมาแสดงให้เห็นเป็นบางตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2515 : 12)

“...ครูควรต้องสาธิตให้นักเรียนเห็นว่า ชีวิตนี้ควรทำอะไร ถ้าเราสาธิตให้นักเรียนวางตัวให้ดี มีศีลธรรม ก็เชื่อว่านักเรียนจะเชื่อฟังและเชื่อตาม.....ผู้เป็นครูจะต้องรักนักเรียนและต้องมีความรับผิดชอบต่อนักเรียน....”

ลักษณะครูที่ดีนั้นมีนักการศึกษาหลายท่านได้รวบรวมไว้ดังนี้

ครูที่ดีเปรียบเสมือนกัลยาณมิตร ดังนั้นต้องมีคุณสมบัติตาม กัลยาณมิตรธรรม ซึ่งประกอบด้วยองค์คุณ 7 ประการคือ (พระราชบัญญัติฉบับที่ 19 พ.ร.บ. 2525 : 3-4)

1.ปิโย หรือ ปิยะ คือการทำตนให้เป็นคนน่ารักของศิษย์ การที่จะทำตนให้เป็นคนน่ารักจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ

- 1.1 มีเมตตา รักเด็กมากกว่ารักตัว
- 1.2 มีหน้าตา ยิ้มแย้มแจ่มใส
- 1.3 มีความสนิทสนมกับศิษย์
- 1.4 พูดจาอ่อนหวานสมานใจ
- 1.5 เอาใจใส่อบรมสั่งสอนให้ศิษย์เกิดความรู้
- 1.6 เป็นเพื่อนเด็กในสนามกีฬา เป็นครูในห้องเรียน
- 1.7 เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เมื่อเด็กเป็นทุกข์คอยปลอบโยนให้กำลังใจ

2.ครู คือ การเป็นคนหนักแน่น ทำตนให้เป็นแบบอย่างแก่เด็กในทางสร้างสรรค์ มีใจสงบ มีเหตุผล นำเคารพ ประพฤติสมควรแก่ฐานะ ช่วยให้เกิดความรู้สึก อบอุ่นใจเป็นที่พึ่งได้ เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย

3.ภาวนิโย คือเป็นผู้อบรมให้เจริญ สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ มองการณ์ไกล เปิดใจรับความรู้ ไม่ล้าหลัง

4. วัตตดา คือเป็นผู้เคารพพระเปียบแบบแผน รู้จักพูดชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไร อย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี

5. วจนกขโม คือเป็นผู้ที่มีความอดทนต่อสิ่งที่มากระทบ ปกติเด็กย่อมมีความซุกซนตามธรรมชาติ ครูจ้กรำคาญไม่ได้ พร้อมทั้งจะรับฟังคำปรึกษาซักถามทุกอย่างอยู่เสมอ อดทนฟัง

6. คัมภีร์กตังกัตตดา คือการเป็นผู้เข้าใจหลักการสอน วิชาอะไรควรสอนอย่างไร เด็กจึงจะเข้าใจ ของยากต้องทำให้ง่าย ของลึกลับต้องทำให้ตื้น ของที่ไม่เห็นต้องทำให้เห็นชัดเจนแจ่มแจ้ง สอนตั้งแต่สิ่งที่รู้แล้วไปหาสิ่งที่ยังไม่รู้ ง่ายไปหายาก ต่ำไปหาสูงกล่าวชี้แจงแถลงเรื่องต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งให้เข้าใจได้

7. โน จัญฐาเน นิโยชเย ไม่แนะนำในเรื่องที่เหลวไหล หรือชักจูงไปในทางที่เสื่อมครูไม่ควรประพฤติสิ่งที่ตำทราวมให้เด็กเห็น

จากกัลยาณมิตรธรรมทั้ง 7 นั้น กิตติยวดี บุญซื่อ (2543) ได้ประมวลเป็นคำประพันธ์ไว้ดังนี้

“ครูผู้เป็นกัลยาณมิตร”

ปิโย เป็นที่รัก	จงรู้จักมีเมตตา
ครุ สร้างศรัทธา	ภาวนีโย นำเลื่อมใส
วัตตดา จะพำสอนศิษย์	ด้วยดวงจิตที่จริงใจ
วจนกขโม ไม่หวั่นไหว	แม้ได้ยินคำออกแสดลง
คัมภีร์ญจ กถุ กัตตดา	เรื่องใดมารู้จักแสดง
ทำเรื่องใหญ่ให้แจ่มแจ้ง	กลายเป็นย่อยหยุดกังวล
โนจัญฐาเน นิโยชเย	ระวังตัวแก่ไม่ลับสน
ไม่พาศิษย์ไปอัปจน	ในที่เลื่อมและโทษม
หากผู้ใดประพฤติได้	ผลยิ่งใหญ่และดีงาม
เป็นที่รักทั้งโลกสาม	มีความสุขทุกเวลา

ซึ่งสอดคล้องกับคุณหญิง เบญจา แสงมลิ, (2538 : 8-9) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ดังนี้

1. เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้ศิษย์อบอุ่นใจ เมื่อใดครูยิ้มเราก็รู้ได้ทันทีว่าเราคงทำอะไรผิดแน่ เช่น ส่งเสียงดังไป เราก็รีบหยุดเล่นสงบเสียงกันแล้วก็พยายามทำตัวให้เรียบร้อยอยากให้คุณสบายใจ

2.มีความรักและเมตตาศิษย์ทั่วหน้ากัน เด็กบางคนหน้าตาสะสวย บางคนก็มีหน้าตาเหมือนลูกเปิดซี่ห่อ บางคนก็แต่งตัวดีเพราะพ่อแม่มีงมี บางคนก็สวมเสื้อผ้าเก่า ๆ เพราะพ่อเป็นภารโรง แต่ครูก็รักเราเท่ากันหมด

3.มีความยุติธรรม เด็กเล็ก ๆ นั้นชอบฟ้องครูเป็นที่สุด ไม่ว่าจะลูกศิษย์คนไหน จะทำสิ่งใดผิด ครูก็จะเรียกมาทั้งใจทักจำเลย ครูจะตัดสินตามเหตุผลของเรื่องราว ท้ายสุดก็จะให้เราขอโทษกัน ดีกัน ไปเล่นกันตามเดิม

4.มีกิริยาวาจา สุภาพ เพราะเด็ก ๆ นั้นพยายามอย่างยิ่งที่จะเลียนแบบครู ทั้งการพูดและท่าทาง

5.มีท่วงที่มีสง่างาม

6.แต่งกายเรียบร้อยทันสมัย เด็กชอบดูกันนัก

7.ตรงต่อเวลา ปกติท่านจะมาโรงเรียนแต่เช้าทุกวัน ก่อนเด็ก ๆ มาถึงโรงเรียน และจะกลับเมื่อเด็กกลับบ้านหมดแล้ว

8.มาทำงานสม่ำเสมอ ทั้งขยันทำงานไม่มีคั่งค้าง

9.มีวิธีสอนที่สนใจชักจูงให้อยากเรียน

10.กระตือรือร้นเมื่อลูกศิษย์ทำผิด เด็กจึงไม่อับอายและไม่ดื้อดั่งกับครูเลย

11.แทรกการอบรมสั่งสอนในบทเรียน ทันทักที่ศิษย์ประพฤติน่าไม่เรียบร้อย

12.ให้กำลังใจศิษย์ในการเรียน โดยการชมเชยและแนะนำแนวทาง

13.ส่งเสริมความถนัดของศิษย์ และความสามารถของศิษย์แต่ละคน

14.ฝึกให้ศิษย์ทำงานเป็นอย่างมีระเบียบ

15.เอาใจใส่ต่อการเรียนของศิษย์เป็นรายบุคคล ถ้าศิษย์คนใดเรียนอ่อนก็สอน

พิเศษให้

16.ดูแลศิษย์อย่างใกล้ชิด ติดตามความประพฤติของศิษย์ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลา

17.สอนศิษย์ให้รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหามาตามเหตุผล

18.เล่าเรื่องราวถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ศิษย์ฟัง บางครั้งก็นำสิ่งที่ศิษย์สนใจมาให้ดู

19.ให้โอกาสศิษย์ทำงานอย่างอิสระ ให้รู้จักแสดงความคิดเห็น รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

20.เมื่อศิษย์ป่วยไข้จะเยี่ยมเยียนถามข่าวคราว ซึ่งศิษย์ทุกคนซาบซึ้งใจไม่รู้ลืม

องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่ง กิตติยวดี บุญเชื้อ : 2540 ได้เขียนไว้ใน
 โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขได้กล่าวถึงความ
 สำคัญของครูว่า ครู มีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยน ต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง มีความเข้าใจใน
 ทฤษฎีแห่งพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กทุกคน เข้าถึงความรู้สึกละเอียดอ่อน ความคิดอันไร้
 ขอบเขต และความฝันอันกว้างไกลของเด็กแต่ละคน และเปิดโอกาสให้เขาได้สานความฝันและ
 ดำเนินไปตามความใฝ่ฝันนั้นจนบรรลุเป้าหมายของชีวิต ครูควรจะให้ความเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคน
 เท่าเทียมกัน ไม่เลือกชั้นวรรณะ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีความยุติธรรม สม่ำเสมอ มีความยุติธรรม
 และวางตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีอารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส มีสำนึกในการเป็นผู้ให้ มีการเตรียมตัว
 เพื่อการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ มีความเสียสละและอดทน มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเด็กให้รู้จักตนเอง
 รู้จักแก้ปัญหา และเรียนรู้วิธีที่จะนำตัวเองไปสู่ความสำเร็จรุ่งเรืองอย่างมีสติและเพียบพร้อม
 ด้วยคุณธรรม และยังได้สรุปข้อคิดเห็นว่านักเรียนอยากได้ครูลักษณะใด

ถ้าถามเด็กอนุบาล คำตอบที่จะได้รับอาจได้แก่

สวย

ใจดี

ใจเย็น

พูดเพราะ

แต่งตัวดี

เล่นิทานเก่ง

ร้องเพลงเก่ง

ยิ้มแย้มแจ่มใส

เก็บความลับของนักเรียนได้

ถ้าถามเด็กประถม คำตอบคงจะเหมือนเด็กอนุบาลหลายข้อ และอาจจะเพิ่ม

สอนเก่ง

ยุติธรรม

มีอารมณ์ขัน

ให้กำลังใจนักเรียน

อ่อนโยนกับนักเรียน

ช่วยเหลือนักเรียนทุกคน

เอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง

ถ้าถามเด็กมัธยมศึกษา คำตอบที่เพิ่มขึ้นมาอาจจะเป็น

มีรสนิยม

เข้าใจนักเรียน

จริงใจกับนักเรียน

เข้าสอนตรงเวลาและสม่ำเสมอ

เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม

เห็นนักเรียนเป็นมนุษย์คนหนึ่ง

มีเวลาให้นักเรียนได้เข้าพบและปรึกษา

เป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความเป็นมิตร

เตรียมการสอนดี จัดกิจกรรมหลากหลายและสนุก

ครู คือ ผู้ที่รับช่วงการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ต่อจากพ่อแม่ โดยแบ่งภาระหน้าที่กัน
พ่อแม่ ดูแลให้ที่อยู่ที่ดี ให้ความรักและอบอุ่น ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตและความ

เป็นอยู่

ครู ดูแลให้ความรู้ ให้โอกาส ให้ความเข้าใจ ให้อภัย และให้ศรัทธาต่อโลกมนุษย์
พ่อแม่ ดูแลอยู่ที่บ้าน

ครู ดูแลอยู่ที่โรงเรียน

ถ้าพ่อแม่และครู จับมือกัน เข้าใจกัน พูดภาษาเดียวกัน เด็กก็มีความสุข สดชื่น

จำเริญ

ถ้าพ่อแม่และครู หันหลังให้กัน คิดกันคนละอย่าง พูดกันคนละเรื่อง แคลงใจกัน

เด็กก็มีความทุกข์ เศร้า และสับสน

พ่อแม่ อ่อนโยน

ครู นุ่มนวล

เด็ก สุขใจ และแจ่มใจ

พ่อแม่ เข้มงวด

ครู ดุ

เด็ก เสียใจ และหดหู่

พ่อแม่ ยุติธรรม

ครู ยุติธรรม

เด็ก เชื่อมั่น และสบายใจ

พ่อแม่ ล้าเอียง

ครู ล้าเอียง

เด็ก สับสน และหงุดหงิด

เมื่อเด็กอยู่ที่บ้านมีทุกข์ก็หันไปหาพ่อแม่

เมื่อเด็กอยู่ที่โรงเรียนมีทุกข์ก็หันไปหาครู เมื่อเด็กมีทุกข์จากทางบ้านก็หวังพึ่งครู

ครู คือผู้ที่จำเริญมาเพื่อจะให้ความรู้แก่เด็กด้วยวิธีการอันชาญฉลาดและน่าสน

ใจ ให้ความเป็นมิตร และให้หลักในการดูแลตัวเอง

เด็กจะมีความสุขเมื่อได้เรียนกับครูที่เข้าใจเขา ร่วมคิดไปกับเขา และสามารถจูง

ใจเขาให้ตื่นเต้นไปกับบทเรียนแต่ละบท ให้สนุกกับกิจกรรมแต่ละขั้นตอน ให้เขามีกำลังใจที่จะ

แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาแลกเปลี่ยนกัน และให้มีความรักต่อสิ่งที่เรียน ต่อเพื่อน ต่อครู และต่อ
 ธรรมชาติที่แวดล้อมให้มีศรัทธาต่อการดำรงชีวิต และให้รู้จักสร้างความหวัง เพื่ออนาคตของตน

บุญถิ่น อัตถากร, (2514 :1-8) กล่าวว่าครูที่ดีมีลักษณะ 3 ประการ คือ

1. ครูควรเป็นผู้มีความรู้ คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชา และจะต้องสร้างสมเพิ่มพูนอยู่

เสมอ

2. ครูควรมีความสามารถในกลวิธีสอน สามารถถ่ายทอดความรู้และวิถีทางแห่ง
 ปัญญาและอบรมแนะนำเด็กไปสู่หนทางอันดีด้วย

3. ครูควรเป็นผู้ที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและวัฒนธรรม

สุมน อมรวิวัฒน์ (2533) กล่าวถึงคุณลักษณะของครูไว้ดังนี้

1. ครู คือ มนุษย์ ในโลกเรา มีพลโลกอยู่ 2 ประเภทเท่านั้น ประเภทแรกคือ คน
 และประเภทที่ 2 คือ มนุษย์ พวกที่เป็นคนนั้น เป็นสิ่งที่มีชีวิตชนิดหนึ่ง ที่มีรูปร่างลักษณะ
 วิวัฒนาการมาจากลิง จนถึงความสามารถและรูปลักษณ์งดงามกว่าลิงอย่างมาก สิ่งมีชีวิตที่เรียก
 ว่าครูนี้ พัฒนาแต่ร่างกายและความเป็นอยู่แต่จิตใจและความรู้สึกนึกคิดของเขาหาได้พัฒนาขึ้นไม่
 แต่ละวันเขาจะดำเนินชีวิตไปตามแรงกระตุ้นของสัญชาตญาณ หิวก็กิน ง่วงก็นอน ใครทำให้ขัดใจ
 ก็โกรธและทำร้าย เต็มไปด้วยการแก่งแย่งแข่งดี เอาแต่ได้ ให้ไม่เป็น ชัยชนะของเขาเกิดขึ้นจากการ
 ทำลายผู้อื่น หลงติดอยู่ในกามและเกียรติยศ หัวใจของเขาจึงร้อนรุ่มทุรนทุรายอยู่ตลอดเวลา คน
 พวกนี้ถ้ามาเป็นครู เขาจะคิดแต่เพียงว่า ทำอย่างไรเขาถึงจะได้รับ ได้เลื่อนและได้รวย เขาจะคิดถึง
 แต่ตัวเอง เขาคือผู้รับจ้างสอนหนังสือเท่านั้นเอง ต่อเมื่อคนใดก็ตาม ที่เริ่มรู้จักวิเคราะห์และ
 ปรับปรุงตนเอง เขาได้ฝึกหัดอบรม กาย วาจาและใจของเขา ให้ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของ
 ความพอดีและไม่ประมาท เขาฝึกหัดตนให้เป็นผู้ให้และผู้รักคนอื่นมากกว่าตนเองเขาฝึก การ
 ใช้สติปัญญาความรู้ที่มีอยู่ เพื่อการสร้างสรรค์มากกว่าทำลาย เขาเห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์

คุณค่าของธรรมชาติแวดล้อม และคุณค่าของการพัฒนาตนตามทำนองคลอง
 ธรรม ชีวิตของเขาจึงสะอาด อยู่เย็นเป็นสุข และจิตใจของเขาก็อยู่เหนือสัญชาตญาณอย่างสัตว์
 สามารถระงับอารมณ์ อันป่าเถื่อนลงได้ เขาก็เป็นผู้ที่มีจิตใจสูง และมีจิตใจอิสระเขาเป็นมนุษย์ที่
 แท้

2. ครู คือ กัลยาณมิตร ความหมายของกัลยาณมิตรนั้น กว้างไกลและลึกซึ้งยิ่ง
 กว่ามิตรแท้ เพราะนอกจากจะเป็นเพื่อนที่มีความจริงใจต่อกันและกันแล้ว กัลยาณมิตรยังเป็นผู้ซื่อ
 แน่ และช่วยเหลือให้เกิดความเจริญอย่างชอบธรรม เมื่อนักเรียนเดินเข้ามาหาครู เขารู้ว่าเขาจะได้
 พบมนุษย์คนหนึ่งที่รักเขามีความรู้ความคิดที่สูงและกว้างไกลกว่าเขา ที่เขาจะพึงพาได้ ที่จะช่วยให้
 เขาเข้าใจเมื่อเขาสงสัย ช่วยให้เขาร่มเย็นเมื่อเขาเดือดร้อน ช่วยให้เขาเห็นทางสว่างเมื่อเขามีมม

ช่วยให้เขาเลือกตัดสินใจได้ด้วยตนเองเมื่อเขาสับสนวุ่นวาย นักเรียนจะต้องมั่นใจว่า เมื่อเขามาหาครู เขาจะจากไปด้วยรอยยิ้มมิใช่ด้วยหยาดน้ำตาหัวใจของครู จึงเป็นหัวใจของมิตร มิตรที่เป็นกัลยาณ คือ งดงาม เพียงตรง เบี่ยมด้วยวิชาและกรุณาต่อศิษย์เล็ก ๆ ของครู

3.ครู คือ ผู้นำทางปัญญาและวิญญาณ การเป็นคนที่ใช้ปัญญานั้น ไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้และความคิดเท่านั้น แต่เขาต้องมีหลักพื้นฐานของความคิด มีวิธีคิดสามารถแปลความคิดออกเป็นการกระทำ และผลงานที่เกิดจากความคิดของเขาจะต้องมีคุณค่าทางสร้างสรรค์ มิใช่ทำลาย นักเรียนของเราจะมีปัญญาและวิญญาณที่ดีได้ก็ต่อเมื่อครูเป็นผู้รู้แจ้ง รู้จริง และคิดชอบ แล้วสามารถเป็นผู้นำทาง ที่ถูก ที่ควร ให้เขาได้เจริญรอยตามโดยนัยนี้ ครูจึงเป็นแบบอย่าง และเป็นแม่พิมพ์ แต่ครูจะไม่ครอบงำเขาและบังคับให้เขาเป็นทาสความคิดของครู เด็กก็เป็นมนุษย์เป็นตัวของตัวเอง เขาอาจจะเดินตามครูได้ แต่เขาจะเดินด้วยวิธีและท่าทางของเขา ถ้าครูนำทางให้เขาถึงที่หมายอันพึงประสงค์ของหลักสูตรได้ ครูก็ได้ทำหน้าที่สมบูรณ์แล้ว

4.ครู คือ ผู้มีศาสตร์และศิลปะ คนที่เป็นครู ต้องสามารถประกาศแก่สามโลกได้ว่า วิชาครูนั้นเป็นศาสตร์อย่างหนึ่ง เป็นศาสตร์ที่มีพื้นฐานที่หนักแน่น มีหลักการและทฤษฎี มีวิธีการและแนวปฏิบัติ สามารถวิจัยและพัฒนาให้เกิดความรู้ใหม่ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ครูศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยการพัฒนามนุษย์ ให้มีคุณภาพและคุณธรรม เป็นศาสตร์ที่สรรค์สร้างให้ชีวิตและจิตใจของมนุษย์ให้เกิดคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม ครูศาสตร์จึงมิใช่สามัญสำนึก (common sense) ไม่ใช่การเอาชีวิตของเด็กมาลองผิดลองถูกและไม่ใช่การลงทุนธุรกิจ คนที่เป็นครูจึงต้องได้รับการฝึกฝนอบรม ทั้งในวิธีที่เป็นระบบและในครรลองของประสบการณ์นอกจากนั้น การเป็นครู คือการพัฒนาคุณภาพของชีวิต อะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจะต้องมี "คุณ" (คือประโยชน์) มี "งาม" (คือความประณีตละเอียดอ่อน เป็นระเบียบ) และมี "ความดี" (คือคุณธรรม) ศิลปะของการสอน ศิลปะของการสร้างความสัมพันธ์ ศิลปะของการกลมกลืนเกล้าจิตใจ และความประพฤติ เป็นคุณงามความดีที่ครูต้องสร้างและสั่งสมเอาไว้แต่ละวัน แต่ละปิดลอดชีวิตของครู

5.ครู คือ ผู้ที่ดำรงและค้ำจุนความเป็นไทย เราอาจจะรับเอาทฤษฎีของฝรั่ง เอาวิธีการและวัสดุของต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การมองคนอื่น และศึกษาว่าบ้านเมืองอื่นเขาทำอะไร อย่างไร นั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ครูไทยต้องเป็นคนมีหลัก และมีความเป็นไทย ครูไทยต้องรู้ว่า ประวัติและความเป็นมาของการสอนแบบไทยแท้ ๆ นั้นเป็นอย่างไร คุณค่าอันสูงส่งของการศึกษาไทยนั้นอยู่ที่ไหน เราจัดการสอนโดยนำเอาปรัชญาของไทยเราเองมาใช้ได้อย่างไร ผสมผสานกับหลักของสากลอย่างไร จึงจะเกิดวิธีการอันกลมกลืนเหมาะสมกับสภาพของเด็กไทย และชุมชนไทยเรา ถ้าเราสอนด้วยวิธีการของไทยได้ เด็กนักเรียนก็จะคิดอย่างไทย อยู่อย่างไทย และเป็นไทย

ทศนา แชนมณี, (2534 : 41-42) ที่กล่าวไว้ว่าครูที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้

1. มีความเป็นบัณฑิต ได้แก่ มีความรอบความคิดไปในทางที่ถูกต้องดีงาม มีความกตัญญูรู้คุณดำเนินชีวิตโดยใช้ปัญญา รู้จักพัฒนาตนเอง และสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น
2. มีคุณสมบัติของความเป็นครู ได้แก่ มีความรู้ดีในวิชาชีพ สามารถสอนผู้อื่นได้ดี สามารถพัฒนาปัญญาและเป็นผู้นำทางจิตใจให้แก่ศิษย์
3. มีความเป็นกัลยาณมิตร ได้แก่ ความเป็นผู้นำรัก นำเคารพ นายกองรู้จักพูดสามารถชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย อดทนต่อถ้อยคำ และแนะนำส่งเสริมศิษย์ไปในทางที่ดีงาม ไม่ชักจูงศิษย์ไปในทางเลื่อม

กิตยวดี บุญชื่อและคณะ, (2540:6)กล่าวถึงลักษณะของครูที่นักเรียนศรัทธาคือ

1. ครูต้องเข้าใจวิชาที่ตนจะสอน มีความรู้ทั้ง ลึก กว้าง และแม่นยำ จึงจะสามารถสร้างบทเรียนที่มีคุณภาพ สร้างแผนการสอนที่เป็นขั้นตอน และเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน
2. ครูต้องเข้าใจนักเรียน รู้ภูมิหลัง จุดเด่นและจุดด้อย รู้สภาพจิตใจ และรู้ซึ่งถึงความคิด ความฝัน ความทุกข์และความสุขของนักเรียนแต่ละคน สัมผัสได้ถึงความละมุนละไมของจิตใจหรือความดุเดือดก้าวร้าวและพร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้เขาได้พัฒนาไปในทางที่ถูกต้องให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ครูต้องเข้าใจตนเอง รู้บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ รู้สภาพของตนในบทบาทของความเป็นครู มีสำนึกของการเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ มีความมุ่งมั่นที่จะถ่ายทอดความรู้ทั้งปวง ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เด็กสนใจและพร้อมที่จะสืบทอดเจตนารมณ์ และเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่อ่างเต็มภาคภูมิ
4. ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ ว่าต้องการกำลังใจ ต้องการการยอมรับ และต้องการมีมิตรที่เชื่อถือได้ ความเป็นกัลยาณมิตรของครูจึงเป็นอีกประการหนึ่ง และเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการสร้างให้เด็กเกิดความรักและศรัทธา

ดร.ธีรยุทธ พึ่งเที่ยง, (2543:19-20)ได้กล่าวถึงครูยุคใหม่ซึ่งเป็นความหวังของชาติมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ครูดีที่ศิษย์รัก

ครูดี ผู้เป็นกัลยาณมิตร เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเรียนรู้อันดีของผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการทางหลักสูตรที่รอบคอบ และตัวแบบที่ดีงาม ซึ่งจะเชื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหนืออื่นใด การจะเป็นครูดีที่ศิษย์รัก นั้นเกิดจากคุณลักษณะที่ดีของครูเอง ซึ่งมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ คือ

1.1 มีความเมตตากรุณา ใส่ใจในประโยชน์สุข ช่วยเหลือแก้ไขทุกข์ ท่วมเทใน การจัดการเรียนรู้อุทิศชีวิต

1.2 เป็นผู้นำเคารพ มีความประพฤติควรแก่ฐานะ เป็นที่พึ่งได้ให้ความปลอดภัย และก่อให้เกิดความอบอุ่นแก่ศิษย์ได้

1.3 เป็นผู้นำยกย่องในการเป็นผู้ทรงความรู้ ทรงภูมิปัญญา ใฝ่รู้ใฝ่ฝน ปรับปรุงตนอยู่เสมอ รวมทั้งเป็นแบบอย่างของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

1.4 เป็นผู้รู้จักพูดแนะนำให้ได้ผล ผู้มีความสามารถในการอธิบาย สอน แนะนำ หรือให้คำปรึกษาด้วยรูปแบบกลวิธีการที่เหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะได้อย่างดี

1.5 เป็นผู้มีความอดทนต่อการรับฟัง ต่อคำปรึกษา และการซักถามของผู้เรียน แม้จะเป็นคำถามจุกจิก โดยไม่แสดงอาการเสียดอารมณ์ หรือเบื่อหน่าย

1.6 เป็นผู้มีความสามารถในการสอนหรืออธิบายเรื่องยากลึกซึ้งให้เข้าใจได้ อีกทั้งสามารถในเชิงต่อยอด เสริมเติมเต็มความรู้และศักยภาพแก่ศิษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 ไม่เป็นผู้แนะนำชักจูงศิษย์ไปในทางเสื่อมเสีย เหลวไหล ไร้สาระ

ครูผู้เป็นกัลยาณมิตรมีจุดเริ่มจากการที่ครูเองมีความรักและศรัทธาความเป็นครูหมั่นศึกษาพัฒนาตนเองในการเสริมสร้างศักยภาพแห่งความเป็นครูที่สามารถและดีพร้อม ที่จะ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และสังคมได้ ด้วยภาพลักษณ์ความเป็น "บุชเนียบุคคล" เป็นผู้นำและมีความกล้าหาญทางจริยธรรม

ลักษณะครูดีอย่างครูมืออาชีพยังมีความจำเป็นต้องรู้รอบรู้ลึก มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รู้คิด รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของโลก พร้อมทั้งจะร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมมือในการทำงาน และการสร้างสรรค์ ทั้งระดับบุคคล องค์กร ชุมชน และสังคมโลก ตามบริบทอันได้พร้อมแดนของสังคมโลกยุคใหม่ ด้วยสายใยความสัมพันธ์ที่เปี่ยมรักและสันติ

2. ครูเก่งที่นำชื่นชม

ครูยุคใหม่นอกจากเป็นครูดีแล้ว ความเก่ง ความมีศักยภาพและความรู้ ความสามารถในวิชาชีพและทักษะชีวิต มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยสังคมโลกในปัจจุบันมีการติดต่อสื่อสาร การแพร่กระจายข่าวสารและข้อมูลความรู้อย่างกว้างขวางรวดเร็ว ซึ่งนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่ตามมา ความรู้เท่าทัน ความสามารถในการคิดและปรับตัว เป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตที่ราบรื่น โดยเฉพาะกับความเป็นครูผู้ทำหน้าที่เตรียมเยาวชนให้พร้อมที่จะเผชิญกระแสไร้พรมแดนดังกล่าว ครูต้องมีศักยภาพแห่งความเป็นครูยุคใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะชีวิตเพื่อยุคใหม่อย่างเพียงพอ ได้แก่

2.1 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ และทักษะในการเลือกสรรความรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง

2.2 มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ จลนาคิดอย่างแยกแยะ (โยนิโสมนสิการ) คือ การคิดที่ถูกต้อง คิดมีระเบียบ คิดมีเหตุผล และคิดเร็ว กุศล (คิดทางบวก) เป็นต้น

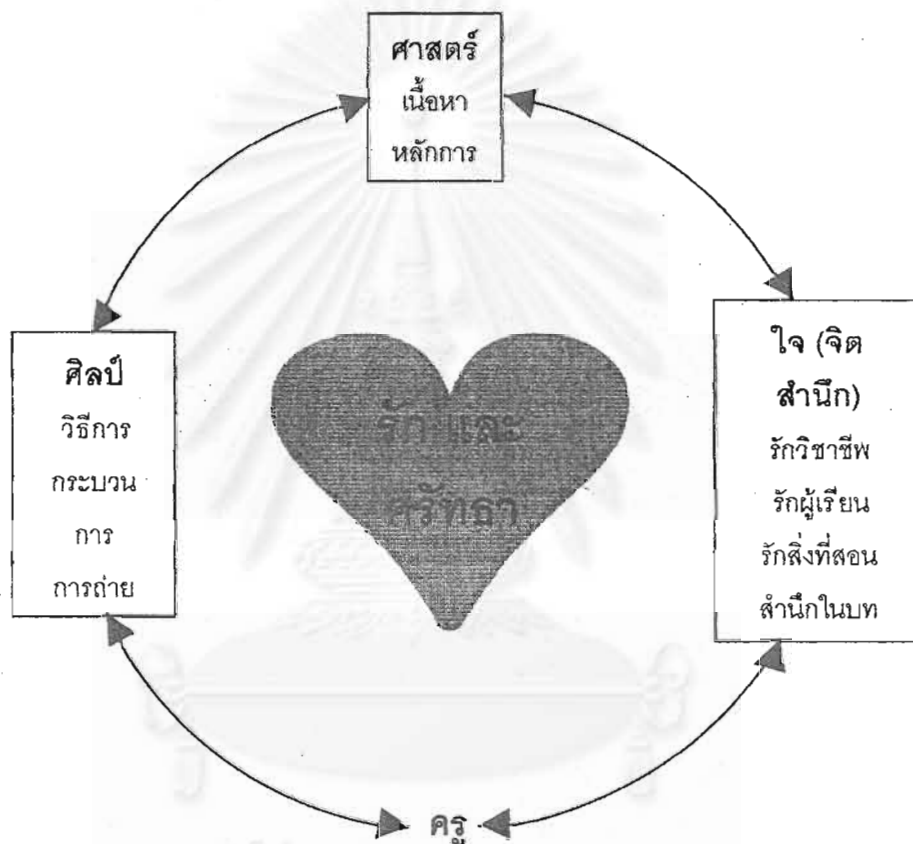
2.3 มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการวางแผน และการจัดการเรียน การสอนด้วยความเข้าใจผู้เรียน ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตระหนักและเชื่อว่าผู้ เรียนพัฒนาได้ด้วยการเรียนรู้จากกระบวนการทางการศึกษา ที่ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ได้ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นองค์รวม เพื่อการพัฒนาชีวิตอย่างสมดุล โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย รอบคอบ และสอดคล้องเหมาะสมกับลีลาการเรียนของผู้เรียน

2.4 มีความรู้และทักษะในสาระการเรียนรู้ที่สอนเป็นอย่างดี และสามารถ เชื่อมโยงความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดแนะนำผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

คุณลักษณะ ความรู้ความสามารถและทักษะชีวิตของครูยุคใหม่ดังกล่าว จะเป็น พื้นฐานสำคัญสู่การก้าวอย่างเพื่อพัฒนาเป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริงต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติยวดี บุญชื้อ : 2540 ได้กล่าวถึง ครูที่มีคุณภาพต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการดังนี้ ครูจึงต้องมีศาสตร์ คือความรู้พื้นฐานในเรื่องต่าง ๆ มากพอที่จะถ่ายทอดให้เด็กได้ตามวัยของเขา และยังมีศิลป์ คือวิธีการที่จะถ่ายทอด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับสภาวะและวุฒิภาวะของผู้เรียนในรูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลาย นอกจากนั้นยังต้องมีใจ ที่รักในความเป็นครู รักในสิ่งที่สอน และรักผู้เรียน มีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตนครูที่มีคุณภาพ จึงต้องมีคุณสมบัติทั้ง 3 ประการนี้อยู่ในตัว จึงจะสร้างศรัทธา และทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนได้

นอกจากนั้น กิลเบิร์ต มีความเห็นว่าครูที่ดี ต้องมีลักษณะดังนี้

(Gilbert. 1951 : 5-56)

1. รู้วิชาที่สอนเป็นอย่างดี
2. ชอบวิชาที่สอน
3. ชอบเด็ก
4. รู้จักเด็ก
5. ใจกว้าง
6. มีความรู้กว้างขวาง
7. มีอารมณ์ขัน

8. จำแม่น
9. มีความหวัง
10. มีเมตตาธรรม

ส่วนโอเลส มีความเห็นว่า นักเรียนชอบครูที่เป็นเป็นกัลยาณมิตร ให้ความช่วยเหลือนักเรียน ส่วนพ่อแม่ผู้ปกครองชอบครูที่ทำงานเก่ง ฉลาด และเอาใจใส่นักเรียนอยู่เสมอ ผู้บริหารชอบครูที่ไม่ปันแม่้งานจะหนัก คณะกรรมการบริหารชอบครูที่มีความรู้ดี มั่นคง มั่นคง ไม่มีอันตรายและเงินเดือนถูก (Ohles. 1970 : 38-39)

บริคแมน(Brickman 1940 : 4) ได้กล่าวถึงงานของครูว่ามี 4 ประการ ดังนี้

1. ครู คือ ผู้อำนวยการเรียนรู้อัตตสันใจในเรื่องที่สำคัญคือ ควรจะสอนอะไร และจะสอนอย่างไร นอกจากนั้นยังเป็นผู้เลือกวัสดุการเรียนการสอน
2. ครู คือ ผู้แนะนำและที่ปรึกษาของนักเรียน ครูที่มีประสิทธิผลมักจะได้รับผิดชอบในการช่วยเหลือเด็กและวัยรุ่นเพื่อที่จะเข้าใจและยอมรับในตัวเขา เพื่อที่จะเข้าใจกระจ่างในเรื่องความสนใจ ค่านิยม และความต้องการของนักเรียน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงสัมพันธภาพของนักเรียนกับผู้อื่น และเพื่อที่จะเข้าใจและแก้ปัญหาส่วนตัวของผู้เรียน
3. ครู คือ พลเมืองคนหนึ่งผู้คนคาดหวังไว้สูงว่า จะต้องมีส่วนร่วมตนและการทำงานที่มีคุณภาพสูง
4. ครู คือ สมาชิกของวิชาชีพของตน จึงต้องอุทิศเวลาบางส่วนให้กับงานขององค์การวิชาชีพของครู

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นบัณฑิตทางวิชาชีพครู ควรจะเป็นผู้ที่จะเป็นบัณฑิตทางวิชาชีพครู ควรจะเป็นผู้มีลักษณะของบัณฑิต คือ มีความรู้ความคิดไปในทางที่ถูกต้องดีงาม มีความกตัญญูรู้คุณ ดำเนินชีวิตโดยใช้ปัญญา รู้จักพัฒนาตนเองและสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งเป็นผู้มีคุณสมบัติของความเป็นครู ที่จะช่วยให้สามารถทำหน้าที่ครูที่สำคัญ ๆ ได้ดีคือมีความรู้ดีในวิชาชีพ สามารถสอนผู้อื่นให้ประกอบอาชีพได้ดี เป็นผู้ช่วยพัฒนาปัญญา และเป็นผู้นำทางจิตให้แก่ศิษย์ กอปรด้วยกัลยาณมิตรธรรม

วิเคราะห์หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยระหว่าง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536

หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่าง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 มีการพัฒนามาโดยตลอด เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2484 วิทยาลัยครูสวนดุสิตเป็นสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยแห่งแรกของประเทศ มีการเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล มีระยะเวลาศึกษาเพียง 1 ปี ในปี พ.ศ. 2486 ได้ปรับหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมมากขึ้น ต่อมาเมื่อการครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย ได้รับความนิยมมากขึ้น จึงมีการขยายระดับวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้นจากประกาศนียบัตรครูอนุบาล เป็นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ปก.ศ.สูง) เมื่อ พ.ศ. 2500 และการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ในปี พ.ศ. 2516 เนื่องจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดหลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัยระดับปริญญาตรีขึ้น การเปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น เป็นการยกระดับพินความรู้ของผู้ที่จะเป็นครูให้สูงขึ้นและยังยกฐานะของอาชีพครูให้สูงถึงขั้นอุดมศึกษา คือจากระดับประกาศนียบัตร เป็น ระดับปริญญาตรี นอกจากนั้นยังเป็นการยกระดับฐานะครู อาจารย์ ให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่เทียบเท่าเทียมไหล่กับอาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์แล้ว ยังเป็นการช่วยสร้างคุณภาพให้แก่การศึกษาด้วย ต่อมาในปีพ.ศ. 2527 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดหลักสูตรระดับปริญญาโท พ.ศ. 2532 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เปิดหลักสูตรปริญญาตรีโดยมีความพิเศษคือการเรียนหนังสืออยู่กับที่พักอาศัยเพราะมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ตลอดเวลา 50กว่าปีที่ผ่านมาการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย มีการปรับปรุงหลักสูตรตลอดมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์หลักสูตรการครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัยเพราะถ้าหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลให้การครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยเปลี่ยนแปลงด้วย เพราะหลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา หลักสูตรที่ผู้วิจัยวิเคราะห์นั้นเป็นหลักสูตรของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่าง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 ของ 4 สถาบันมีจำนวน 20 หลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู มี 9 ฉบับ คือ

- 1) หลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล พ.ศ. 2484
- 2) หลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล พ.ศ. 2486
- 3) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง พ.ศ. 2500
- 4) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง พ.ศ. 2519

- 5) หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ.2519
- 6) หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ.2524
- 7) หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา
โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย ระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2530
- 8) หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา
โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี พ.ศ.2530
- 9) หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา
โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา)
พ.ศ.2530

2.หลักสูตรของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มี 5 ฉบับ คือ

- 1) หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4ปี โปรแกรมอนุบาลศึกษา
ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2515
- 2) หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2520
- 3) หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2525
- 4) หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2531
- 5) หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย
(พ.ศ.2528)

3.หลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มี 4 ฉบับ คือ

- 1) หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2522
- 2) หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2525

3) หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2531

4) หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2527

4.หลักสูตรสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มี 2 ฉบับ คือ

1) หลักสูตรระดับปริญญาตรี 4ปี แขนงวิชาประถมศึกษา

วิชาเอกปฐมวัยศึกษา พ.ศ.2532

2) หลักสูตรระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2ปี แขนงวิชาประถมศึกษา

วิชาเอกปฐมวัยศึกษา พ.ศ.2532

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรครูอนุบาลของกรมฝึกหัดครู

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2484	หลักสูตรพ.ศ.2486
1.ชื่อหลักสูตร	หลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติ งานด้านอนุบาล	หลักสูตรการฝึกหัดครูอนุบาล
2.ชื่อปริญญา	ไม่ระบุรายละเอียด	ประกาศนียบัตรครูอนุบาล
3.หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กองฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	กองฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
4.จำนวนผู้ที่เข้ารับการศึกษ	10 คน	45 คน
5.คุณสมบัติของผู้สมัคร เข้าศึกษา	พ.ศ. 2484 ผู้สมัครเข้าศึกษาจะ ต้องเป็นนักเรียนฝึกหัดครูที่ สำเร็จประกาศนียบัตรประโยค ครูประถม พ.ศ. 2485 ได้รับผู้ที่สอบไล่ได้ ประกาศนียบัตร ประโยค การเรียนชั้นสูงเพิ่มเติมด้วย	1.มีสัญชาติไทย 2.สอบไล่ได้ประกาศนียบัตร ประโยคการเรียนชั้นสูง หรือ ประกาศนียบัตรประโยคครู ประถม 3.มีใบรับรองของแพทย์แผน ปัจจุบันชั้น 1 แสดงว่ามีร่างกาย สมบูรณ์ไม่ขัดต่อการเรียน 4.มีลักษณะสมควรเป็นครู (มี นิสัยรักเด็ก ใจเย็น อดทน คล่อง แคล่ว ว่องไว ซอบดนตรี และ การฝีมือ) 5.มีอายุไม่เกิน 25 ปี บริบูรณ์ 6.เป็นโสด

ตารางที่ 3 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรครูอนุบาลของกรมฝึกหัดครู (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2484	หลักสูตรพ.ศ.2486
5.คุณสมบัติของผู้สมัคร เข้าศึกษา (ต่อ)		7. มีผู้ซึ่งทางราชการเชื่อถือรับ รองเป็นหลักฐาน 8. เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย
6. การคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา	ไม่ระบุรายละเอียด	สอบสัมภาษณ์
7. ระยะเวลาการศึกษา	1ปี	1ปี
8. สถานที่เรียน	โรงเรียนละอออุทิศ	อาคารไม้ด้านหลังโรงเรียนละ อออุทิศ ช่วงมีสงครามได้ย้าย ไปเรียนที่โรงเรียนสตรีวัดดุจธณี จังหวัดฉะเชิงเทรา
9. หลักสูตร หลักการและเหตุผล	เนื่องจากรัฐบาลมีการเปิดโรงเรียนอนุบาล ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัดทำให้ต้องเร่งผลิตครูเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของสังคม	เนื่องจากรัฐบาลมีการเปิดโรงเรียนอนุบาล ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัดทำให้ต้องเร่งผลิตครูเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของสังคม

ตารางที่ 3 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรครูอนุบาลของกรมฝึกหัดครู (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2484	หลักสูตรพ.ศ.2486
จุดประสงค์	เพื่อผลิตครูอนุบาลที่มีคุณภาพตามหลักวิชาการ	เพื่อผลิตครูอนุบาลที่มีคุณภาพตามหลักวิชาการ
โครงสร้างหลักสูตร	1.วิชาครูอนุบาล 2.จิตวิทยาเด็กเล็กและการปกครอง 3.วิธีสอนแบบมอนเตสเซอร์รี่ และวิธีใช้เครื่องมือของมอนเตสเซอร์รี่ 4.วิธีสอนวิชาเฉพาะ - ภาษาไทย - นิทาน - เลขคณิต - สุขศึกษา - สังคมศึกษา - ฝึกประสาท - เพลงและดนตรี - การเต้นและรำตามจังหวะเพลง - การทำสวนครัว - วาดเขียน - ปั้น, ตัด ปะ พับ สานกระดาษ 5.การทำอุปกรณ์การสอนและการประดิษฐ์ของจากวัสดุเหลือใช้	1.วิชาอนุบาล 2.จิตวิทยาเด็กเล็ก 3.โรคของเด็ก 4.หลักการสอน 5.วิธีสอนวิชาเฉพาะ 6.การใช้เครื่องมือของฟร็อบเบลและมอนเตสเซอร์รี่ 7.งานธุรการ 8.เพลง เกมส์ และการแสดงทำทาง 9.ดนตรี 10.วาดเขียน 11.ปั้น 12.วิธีการทำโปสเตอร์ 13.การพับ ตัด สานกระดาษ 14.การทำอุปกรณ์และประดิษฐ์ของด้วยเศษวัสดุ 15.การสังเกต 16.การสอนในที่ประชุม

ตารางที่ 3 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรครูอนุบาลของกรมฝึกหัดครู (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2484	หลักสูตรพ.ศ.2486
โครงสร้างหลักสูตร (ต่อ)	6.การสังเกต ให้ไปสังเกตการจัด และดำเนินงานชั้นอนุบาลโรง เรียนบางแห่ง 7.การฝึกทุกวันในช่วงเช้าตลอดปี	17.การเล่านิทานและวรรณคดี เด็ก 18.การฝึกสอน มีกำหนดเวลา 3 เดือน
วิธีการเรียน	ในช่วงเช้าจะเป็นการฝึกสอนและ ในช่วงบ่ายเรียนทฤษฎี	1.ทฤษฎี 2.ปฏิบัติ -ฝึกสอนคนละ 3 เดือน โดย ได้สอนด้วยตนเอง ไม่น้อยกว่า 80 ชั่วโมง -ฝึกหัดงานในหน้าที่ ครูฝ่าย ธุรการ วิชาการ กิจประจำวัน และงานพิเศษทุกอย่างที่เกี่ยว กับโรงเรียน -ดูงานนอกสถานที่
สื่อการเรียนการสอน	-เครื่องเล่นมอนตสเซอร์รี่ -วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้ ประกอบการเรียนได้	-เครื่องเล่นมอนตสเซอร์รี่ -เครื่องเล่นของฟร็อบเบล -วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้ ประกอบการเรียนได้
การวัดและการประเมินผล	ไม่ระบุรายละเอียดไว้	ผู้ที่สอบไล่ได้คะแนนรวมทั้งแต่ ร้อยละ 50 ขึ้นไป ถือว่าสอบไล่ ได้ และกรมสามัญศึกษาจะ ออกประกาศนียบัตรครูอนุบาล

จากตารางที่ 3 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรครูอนุบาล ของกรมฝึกหัดครู พบว่า การฝึกหัดครูอนุบาลของไทยในระยะแรกเป็นการเร่งผลิตครูประจำการเพื่อให้สามารถรองรับความต้องการของสังคม หลักสูตรแรกสร้างขึ้น พ.ศ. 2484 และมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรในปี พ.ศ. 2486 โดยหลักสูตร พ.ศ. 2486 นั้นเป็นหลักสูตรที่ใช้ถึง พ.ศ. 2500 คือ ใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลากว่า 14 ปี

หลักสูตรทั้ง 2 หลักสูตรมีระยะเวลาการสร้างหลักสูตรห่างกันเพียง 2 ปีแต่มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันคือหลักสูตร พ.ศ. 2484 ใช้ชื่อหลักสูตรว่า หลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล และในปี พ.ศ. 2486 ใช้ชื่อหลักสูตรว่า หลักสูตรการฝึกหัดครูอนุบาล โดยในหลักสูตร พ.ศ. 2486 นั้นมีการกำหนดใบประกาศนียบัตรไว้ด้วยโดยระบุชื่อ "ปริญญาประกาศนียบัตรครูอนุบาล" ในขณะที่หลักสูตร พ.ศ. 2484 ไม่ได้ระบุชื่อปริญญาไว้

เมื่อเปิดหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลได้เพียง 2 ปีก็ได้รับความนิยมจากประชาชนเพิ่มมากขึ้นดังเห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่ได้รับการศึกษาในหลักสูตรเพิ่มจาก จำนวน 10 คน ในหลักสูตร พ.ศ. 2484 เป็นจำนวน 45 คนในหลักสูตรการฝึกหัดครูอนุบาล พ.ศ. 2486 ดังนั้นจึงเปิดรับผู้ที่มิวุฒิทางการศึกษานอกจากที่เคยรับผู้สำเร็จประกาศนียบัตรประโยคครูประถม พ.ศ. 2484 นั้น ในปี พ.ศ. 2486 ได้รับผู้ที่สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรประโยคการเรือนชั้นสูงเพิ่มด้วย ในการคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา นั้น ทั้งในหลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล พ.ศ. 2484 ไม่ได้มีการระบุไว้ แต่หลักสูตรการฝึกหัดครูอนุบาล 2486 จากกรที่ได้สัมภาษณ์ ผ.ศ. ละออ ชูติกร ซึ่งเป็นนักเรียนฝึกหัดครูอนุบาลในช่วง พ.ศ. 2495 ได้เล่าถึงการคัดเลือกนักเรียนฝึกหัดครูในสมัยนั้นให้ฟังว่า

"การสอบคัดเลือกในสมัยที่ครูเรียนนั้นเป็นการสอบสัมภาษณ์ เพื่อจะดูว่านักเรียนที่สมัครเข้ามาเรียนนั้นมีบุคลิกภาพที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครูอนุบาลหรือไม่ ในการสัมภาษณ์จะมีการถามเรื่องความรู้ทั่วไป เช่น นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นชื่ออะไร มีการให้แสดงความสามารถเช่น ร้องเพลง เพราะครูอนุบาลจะต้องร้องเพลงได้ และต้องใช้เพลงเป็นเครื่องกล่อมเกลาคิดใจเด็ก"

ในด้านวิธีการเรียนการสอนจะมีความแตกต่างกันคือ หลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล พ.ศ. 2484 ในช่วงเช้าจะเป็นการฝึกสอนและในช่วงบ่ายเรียนทฤษฎี ส่วนในหลักสูตรการฝึกหัดครูอนุบาล พ.ศ. 2486 การเรียนการสอนภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติจะแยกออกเป็นสัดส่วนโดยผู้เข้ารับการศึกษา ต้องฝึกสอนไม่น้อยกว่าคนละ 3 เดือนซึ่งในระหว่างฝึกสอนต้องได้สอนด้วยตนเอง ไม่น้อยกว่า 80 ชั่วโมง และต้องได้ฝึกงานในหน้าที่ครูทั้งฝ่ายธุรการ วิชาการ และงานพิเศษทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

ในด้านสื่อการเรียนการสอนทั้ง 2 หลักสูตรนั้น นั้นใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทเดียวกัน คือ เครื่องเล่นมอนตสเซอร์ และวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้ประกอบการเรียนได้ แต่ในหลักสูตร พ.ศ. 2486 ได้เพิ่ม เครื่องเล่นของพรอบเบล เข้าไปด้วย

การวัดและการประเมินผลในหลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล พ.ศ. 2484 ไม่ได้มีการระบุไว้ แต่ในหลักสูตรการฝึกหัดครูอนุบาล พ.ศ. 2486 การวัดและการประเมินผล กำหนดไว้ว่า ผู้ที่สอบไล่ได้คะแนนรวมทั้งร้อยละ 50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าสอบไล่ได้ และกรมสามัญศึกษาจะออกประกาศนียบัตรครูอนุบาล

จากตารางที่ 1 พอจะสรุปได้ว่าเป็นหลักสูตรซึ่งมีเนื้อหาใกล้เคียงกันเนื่องจากผู้ที่เขียนหลักสูตรนั้น เป็นนักเรียนที่ไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น ดังนั้นจึงได้รับอิทธิพลจากที่เดียวกันเพียงแต่ในหลักสูตร พ.ศ. 2486 จัดเป็นระบบมากกว่า มีเนื้อหาวิชาที่เฉพาะมากกว่า จึงได้รับการยึดถือเป็นหลักสูตรการเรียนติดต่อกันกว่า 14 ปี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4. หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงของสภาการฝึกหัดครู

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2500	หลักสูตรพ.ศ. 2519	หลักสูตรพ.ศ.2530
1. ชื่อหลักสูตร	ประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาชั้นสูงอนุบาล	หลักสูตรการฝึกหัดครู	หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขา วิชาการศึกษา
2. ชื่อปริญญา	ป.กศ.ชั้นสูง อนุบาล	ป.กศ.สูง	อนุปริญญา
3.หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สภาการฝึกหัดครู	สภาการฝึกหัดครู	สภาการฝึกหัดครู
4.จำนวนผู้เข้ารับศึกษา	135 คน	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
5.คุณสมบัติของผู้สมัคร เข้าศึกษา	เป็นผู้สำเร็จหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษา (ป.กศ.)	เป็นผู้สำเร็จหลักสูตร ประกาศนียบัตรอนุบาล	เป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยม ศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
6.การคัดเลือกผู้เข้ารับ การศึกษา	สอบคัดเลือกตามระเบียบ ของสภาการฝึกหัดครู	สอบคัดเลือกตามระเบียบ ของสภาการฝึกหัดครู	สอบคัดเลือกตามระเบียบ ของสภาการฝึกหัดครู
7.ระยะเวลาการศึกษา	2 ปี	2 ปี	2 ปี
8.สถานที่เรียน	วิทยาลัยครูในสังกัดกรม การฝึกหัดครู	วิทยาลัยครูในสังกัดกรม การฝึกหัดครู	วิทยาลัยครูในสังกัดกรม การฝึกหัดครู
9.หลักสูตร ปรัชญา/แนวคิด		มุ่งผลิตครูที่ผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และ ทัศนคติในอันที่จะเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตน เข้าใจ สภาพสิ่งแวดล้อมและสังคม และสามารถนำความรู้ ความสามารถและความ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ ครูมาพัฒนาการศึกษาเพื่อ ชีวิตและสังคม	

ตารางที่ 4 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงของสภาการฝึกหัดครู (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2500	หลักสูตรพ.ศ. 2519	หลักสูตรพ.ศ.2530
จุดประสงค์	ไม่ระบุ	1. ให้มีความรู้เกี่ยวกับความเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน 2. ให้สามารถจัดการศึกษา ทำการสอนและบริหารงานสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนทั้งเด็กในสังคมเมืองและชนบท 3. ให้สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน 4. ให้สามารถเข้าใจปัญหาของชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียน และสามารถทำงานร่วมกับบุคลากรในหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน 5. ให้สามารถสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของเด็กให้เป็นพลเมืองดีมีวัฒนธรรม	1. ให้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กตามขั้นตอนของการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็ก 2. ให้มีความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาความพร้อมและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมกับอายุ 3. ให้มีความสามารถในการผลิตสื่อใช้สื่อ และจัดวัสดุอุปกรณ์ของเล่นได้อย่างเหมาะสมกับอายุของเด็ก 4. ให้มีความสามารถในการประเมินผลความพร้อมพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กปฐมวัย 5. ให้เข้าใจบทบาทของการเป็นผู้วางรากฐานคุณภาพชีวิตของเด็ก โดยสามารถฝึกอบรมเด็กและประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้รักเด็ก เข้าใจเด็ก เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมรักในวิชาชีพครูในระดับปฐมวัยและเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก
โครงสร้างหลักสูตร	1. วิทยาศาสตร์ 2. คณิตศาสตร์ 3. ภาษาอังกฤษ 4. ภาษาไทย 5. สังคมศึกษา 6. วิชาอนุบาล -สุขภาพเด็ก -วรรณคดีเด็ก -ดนตรี และจังหวะเพลง	1. จำนวนหน่วยกิต 70 หน่วยกิต 2. แบ่งเป็น 3 กลุ่มวิชา คือ วิชาพื้นฐานทั่วไป 24 หน่วยกิต วิชาชีพครู 22 หน่วยกิต วิชาเฉพาะ 22 หน่วยกิต	1. จำนวนหน่วยกิต 81 หน่วยกิต 2. แบ่งเป็น 4 หมวดวิชา วิชาพื้นฐานทั่วไป 24 หน่วยกิต วิชาชีพครู 15 หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน 30 หน่วยกิต วิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ 8 หน่วยกิต วิชาเลือกเสรี 4 หน่วยกิต

ตารางที่ 4 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงของสภาการฝึกหัดครู (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2500	หลักสูตรพ.ศ. 2519	หลักสูตรพ.ศ.2530
โครงสร้างหลักสูตร (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> -การเล่นและเครื่องเล่นของเด็ก -ศิลปการช่างเกี่ยวกับเด็ก -พัฒนาการเด็ก -การจัดโรงเรียนเด็ก 7.วิชาการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> -การศึกษาแผนใหม่เบื้องต้น -หลักการสอนและวิธีการสอน -เบื้องต้นการบริหารโรงเรียน -การเรียนรู้ของเด็ก -วัสดุการสอน 8.การฝึกสอน 6 สัปดาห์		
วิธีการเรียน	บรรยายและปฏิบัติ	บรรยายและปฏิบัติ	บรรยายและปฏิบัติ
สื่อการเรียนการสอน	ไม่ระบุ	เอกสารทางวิชาการ วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง ฯลฯ	เอกสารทางวิชาการ วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง ฯลฯ
การวัดและการประเมินผล	ไม่ระบุ	ผู้เรียนต้องเรียนสำเร็จตาม จำนวนหน่วยกิตบังคับ	ผู้เรียนต้องเรียนสำเร็จตาม จำนวนหน่วยกิตบังคับ

จากตารางที่ 4 ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ของสภาการฝึกหัดครู มีลักษณะเด่นคือหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ของวิทยาลัยครูนั้นตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมามีทั้งหมด 3 หลักสูตร คือหลักสูตร พ.ศ. 2500 หลักสูตร พ.ศ. 2519 และหลักสูตร พ.ศ.2530 โดยมีสภาการฝึกหัดครูเป็นผู้รับผิดชอบ ในช่วงที่เปิดใช้หลักสูตรพ.ศ.2500นั้นยังไม่มีหลักสูตรระดับปริญญาตรีเกิดขึ้นในประเทศไทย ไทยเมื่อระยะเวลาห่างกันมากในแต่ละหลักสูตร จึงทำให้มีการปรับเปลี่ยนชื่อของหลักสูตรทุกครั้งที่มี การปรับปรุงหลักสูตร อีกทั้งยังมีการปรับเปลี่ยนชื่อของประกาศนียบัตรซึ่งจากเดิมเคยเป็น ประกาศนียบัตรให้เป็นปริญญา เช่นพ.ศ.2500เมื่อนักเรียนเรียนสำเร็จแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงอนุปริญญา แต่ในหลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษพ.ศ.2530 นั้นเมื่อเรียนสำเร็จ แล้วจะได้รับ อนุปริญญา

หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ของสภาการฝึกหัดครู สามารถรับผู้ที่สนใจ เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง อนุปริญญา พ.ศ. 2500 จำนวน 135 คน ส่วนอีก 2 หลักสูตรนั้นไม่ได้ระบุ ทั้ง 3 หลักสูตรมีเกณฑ์การคัดเลือกคนแตกต่างกันคือหลักสูตร พ.ศ. 2500 ผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องเป็นผู้สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) มาก่อน ส่วนหลักสูตร พ.ศ. 2519 ผู้สมัครเข้าศึกษา จะต้องเป็นผู้สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรอนุปริญญา และในหลักสูตร พ.ศ. 2530 ผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องเป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และผู้ที่ได้รับการศึกษาในแต่ละหลักสูตรนั้น จะต้องผ่านการคัดเลือกโดยการสอบคัดเลือกตามระเบียบของสภาการฝึกหัดครูทุกหลักสูตร ผู้ได้ศึกษาในหลักสูตรมีระยะเวลาในการศึกษาของทั้ง 3 หลักสูตร ใช้ระยะเวลาเท่ากันคือ 2 ปี และใช้สถานที่เรียนที่เดียวกันคือวิทยาลัยครูที่เปิดสอน

ในด้านโครงสร้างหลักสูตรทั้ง 3 หลักสูตร ความแตกต่างกันดังนี้นั้น ในหลักสูตร พ.ศ. 2500 ยังมี โครงสร้างหลักสูตรแบบเก่าคือ วิชาที่เรียนเป็นแบบรายวิชาไม่ได้เรียงตามหมวดวิชาเป็นการเรียนเนื้อหาวิชาเฉพาะเท่านั้น แต่โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงอนุปริญญา พ.ศ. 2500 นั้นได้มีการแบ่งหมวดหมู่ตามการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา คือเรียนแบบระบบหน่วยกิตและแบ่งเป็น 3 หมวดวิชาอย่างชัดเจน คือ

- 1) หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป
- 2) หมวดวิชาชีพครู
- 3) หมวดวิชาเฉพาะ

โครงสร้างหลักสูตร พ.ศ. 2530นั้นแตกต่างจากหลักสูตร พ.ศ. 2519 คือเรียนด้วยจำนวนหน่วยกิตที่มากกว่า และแบ่งเป็น 5 หมวดวิชา ดังนี้

- 5) หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป

- 6) หมวดวิชาชีพรู
- 7) หมวดวิชาเฉพาะด้าน
- 8) หมวดวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
- 9) หมวดวิชาเลือกเสรี

ในด้านวิธีการเรียน นั้นมีลักษณะเดียวกันคือ มีการบรรยายและ ปฏิบัติ ที่สถานอก
สถานที่ อีกทั้งยังมีการศึกษาค้นคว้าทำรายงานด้วย

การวัดและการประเมินผลทำด้วยการทดสอบข้อเขียน การส่งรายงานเดี่ยวและราย
งานกลุ่ม และการฝึกสอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 หลักสูตรระดับปริญญาตรีของสภาการฝึกหัดครู

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2519	หลักสูตรพ.ศ. 2524	หลักสูตรพ.ศ.2530 (ปริญญาตรี 4ปี)	หลักสูตรพ.ศ.2530 (หลังอนุปริญญา)
1. ชื่อหลักสูตร	หลักสูตรปริญญาศาสตรบัณฑิต การอนุบาล(ต่อเนื่อง)	หลักสูตรปริญญา ครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาล	หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชา การศึกษา ระดับปริญญาตรี	หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชา การศึกษา(หลังอนุปริญญา)
2. ชื่อปริญญา	ปริญญาศาสตรบัณฑิต	ปริญญาศาสตรบัณฑิต	ปริญญาศาสตรบัณฑิต	ปริญญาศาสตรบัณฑิต
3.หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สภาการฝึกหัดครู	สภาการฝึกหัดครู	สภาการฝึกหัดครู	สภาการฝึกหัดครู
4.จำนวนผู้เข้ารับ ศึกษา	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
5. คุณสมบัติของผู้ สมัครเข้าศึกษา	เป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยม ศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	เป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยม ศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	เป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยม ศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	เป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยม ศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
6.การคัดเลือกผู้เข้า การศึกษา	สอบคัดเลือกตามระเบียบของ สภาการฝึกหัดครู	สอบคัดเลือกตามระเบียบของ สภาการฝึกหัดครู	สอบคัดเลือกตามระเบียบของ สภาการฝึกหัดครู	สอบคัดเลือกตามระเบียบของ สภาการฝึกหัดครู
7.ระยะเวลาศึกษา	4ปี	4ปี	4ปี	2ปี
8.สถานที่เรียน	อาคารของวิทยาลัยครูนั้นๆ	อาคารของวิทยาลัยครูนั้นๆ	อาคารของวิทยาลัยครูนั้นๆ	อาคารของวิทยาลัยครูนั้นๆ
9. หลักสูตร หลักการและแนวคิด	ไม่ระบุ	มุ่งผลิตครูที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและ เจตคติที่จะเข้าใจบทบาทและ หน้าที่ของตน เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อมสามารถนำ ความรู้ ความเข้าใจไปปฏิบัติ งานในหน้าที่ตามบทบาทของ ตนในด้านการพัฒนาชีวิตและ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ

ตารางที่ 5 หลักสูตระดับปริญญาตรีของสภาการฝึกหัดครู (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2519	หลักสูตรพ.ศ. 2524	หลักสูตรพ.ศ.2530 (ปริญญาตรี 4ปี)	หลักสูตรพ.ศ.2530 (หลังอนุปริญญา)
<p>หลักการและแนวคิด (ต่อ)</p> <p>จุดประสงค์</p>	<p>1. ให้มีความรู้เกี่ยวกับความเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน</p> <p>2. ให้สามารถจัดการศึกษาทำการสอนและบริหารงานสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนทั้งในสังคมเมืองและชนบท</p> <p>3. ให้สามารถนำวรรณกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน</p> <p>4. ให้สามารถเข้าใจปัญหาของชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียน และสามารถทำงานร่วมกับคนในหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน</p> <p>5. ให้สามารถสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของเด็กให้เป็นพลเมืองดีมีวัฒนธรรม</p>	<p>พัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศ</p> <p>1. ให้มีความรู้เกี่ยวกับความเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กก่อนประถมศึกษา</p> <p>2. ให้สามารถจัดกิจกรรมและบริหารงานในสถานพัฒนาเด็กก่อนประถมศึกษาทั้งในสังคมเมือง และชนบท</p> <p>3. ให้สามารถนำวรรณกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน</p> <p>4. ให้สามารถเข้าใจปัญหาของชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียน และสามารถทำงานร่วมกับคนในหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน</p> <p>5. ให้สามารถสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของเด็กให้เป็นพลเมืองดีมีวัฒนธรรม</p>	<p>1. ให้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กตามขั้นตอนของการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็ก</p> <p>2. ให้มีความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาความพร้อมและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมกับอายุ</p> <p>3. ให้มีความสามารถในการผลิตสื่อใช้สื่อ และจัดวัสดุอุปกรณ์ของเล่นได้อย่างเหมาะสมกับอายุของเด็ก</p> <p>4. ให้มีความสามารถในการประเมินผลความพร้อมพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กปฐมวัย</p> <p>5. ให้เข้าใจบทบาทของการเป็นผู้วางรากฐานคุณภาพชีวิตของเด็กโดยสามารถฝึกอบรมเด็กและประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้รักเด็ก เข้าใจเด็ก เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม รักในวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก</p> <p>6. ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดดำเนินงานและบริหารโรงเรียนอนุบาลหรือศูนย์พัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ ทั้งในสังคมเมืองและชนบท</p>	<p>1. ให้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กตามขั้นตอนของการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็ก</p> <p>2. ให้มีความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาความพร้อมและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมกับอายุ</p> <p>3. ให้มีความสามารถในการผลิตสื่อใช้สื่อ และจัดวัสดุอุปกรณ์ของเล่นได้อย่างเหมาะสมกับอายุของเด็ก</p> <p>4. ให้มีความสามารถในการประเมินผลความพร้อมพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กปฐมวัย</p> <p>5. ให้เข้าใจบทบาทของการเป็นผู้วางรากฐานคุณภาพชีวิตของเด็กโดยสามารถฝึกอบรมเด็กและประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้รักเด็ก เข้าใจเด็ก เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม รักในวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก</p> <p>6. ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดดำเนินงานและบริหารโรงเรียนอนุบาลหรือศูนย์พัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ ทั้งในสังคมเมืองและชนบท</p>

ตารางที่ 5 หลักสูตรระดับปริญญาตรีของสภาการฝึกหัดครู (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2519	หลักสูตรพ.ศ. 2524	หลักสูตรพ.ศ. 2530 (ปริญญาตรี 4ปี)	หลักสูตรพ.ศ. 2530 (หลังอนุปริญญา)
จุดประสงค์ (ต่อ)			7. ให้มีความสามารถที่จะทำงานกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กร หรือหน่วยงานอื่นในชุมชน ในการที่จะประสานประโยชน์ร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก 8. ให้มีพื้นฐานความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการอบรมและการศึกษาเด็กปฐมวัยพอที่จะนำไปสู่การศึกษาที่สูงขึ้น หรือทำการค้นคว้าวิจัยในงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยต่อไป	7. ให้มีความสามารถที่จะทำงานกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กร หรือหน่วยงานอื่นในชุมชน ในการที่จะประสานประโยชน์ร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก 8. ให้มีพื้นฐานความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการอบรมและการศึกษาเด็กปฐมวัยพอที่จะนำไปสู่การศึกษาที่สูงขึ้น หรือทำการค้นคว้าวิจัยในงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยต่อไป
โครงสร้างหลักสูตร	จำนวนหน่วยกิต 135 หน่วยกิต วิชาพื้นฐานทั่วไป 38 หน่วยกิต วิชาชีพครู 42 หน่วยกิต วิชาเฉพาะ 49 หน่วยกิต วิชาเลือกอื่นๆ 6 หน่วยกิต	จำนวนหน่วยกิต 140-146 หน่วยกิต วิชาพื้นฐานทั่วไป 38 หน่วยกิต วิชาชีพครู 42 หน่วยกิต วิชาเฉพาะ 54-60 หน่วยกิต วิชาเลือกอื่นๆ 6 หน่วยกิต	จำนวนหน่วยกิต 143 หน่วยกิต วิชาพื้นฐานทั่วไป 40 หน่วยกิต วิชาชีพครู 25 หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน 60 หน่วยกิต วิชาชีพปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 12 หน่วยกิต วิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต	จำนวนหน่วยกิต 72 หน่วยกิต วิชาพื้นฐานทั่วไป 16 หน่วยกิต วิชาชีพครู 34 หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน 10 หน่วยกิต วิชาชีพปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 8 หน่วยกิต วิชาเลือกเสรี 4 หน่วยกิต
วิธีการเรียน	บรรยาย ปฏิบัติ ศึกษานอกสถานที่ ค้นคว้า รายงาน เชิญวิทยากร	บรรยาย ปฏิบัติ ศึกษานอกสถานที่ ค้นคว้า รายงาน เชิญวิทยากร	บรรยาย ปฏิบัติ ศึกษานอกสถานที่ ค้นคว้า รายงาน เชิญวิทยากร	บรรยาย ปฏิบัติ ศึกษานอกสถานที่ ค้นคว้า รายงาน เชิญวิทยากร
สื่อการเรียนการสอน	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
การวัดและการประเมินผล	ทดสอบข้อเขียน การส่งรายงานเดี่ยว กลุ่ม การฝึกสอน, การนับเวลาเรียน	ทดสอบข้อเขียน การส่งรายงานเดี่ยว กลุ่ม การฝึกสอน, การนับเวลาเรียน	ทดสอบข้อเขียน การส่งรายงานเดี่ยว กลุ่ม การฝึกสอน, การนับเวลาเรียน	ทดสอบข้อเขียน การส่งรายงานเดี่ยว กลุ่ม การฝึกสอน, การนับเวลาเรียน

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าวิทยาลัยครูนั้น หลักสูตรระดับปริญญาตรีตั้งแต่ พ.ศ. 2519 มีหลักสูตรทั้งหมด 4 หลักสูตร แต่ละหลักสูตรได้มีชื่อเรียกที่ต่างกัน คือ หลักสูตร พ.ศ. 2519 ใช้ชื่อว่า "หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู" หลักสูตร พ.ศ. 2524 ใช้ชื่อว่า "หลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี" หลักสูตร พ.ศ. 2530 (ปริญญาตรี 4 ปี) ใช้ชื่อว่า "หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา" ส่วนหลักสูตร พ.ศ. 2530 (หลังอนุปริญญา) ใช้ชื่อหลักสูตรว่า "หลักสูตร วิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา (หลังอนุปริญญา)" เมื่อผู้เรียน จบหลักสูตรจะได้รับ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ผู้ที่สนใจจะศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของวิทยาลัยครูนั้นต้องเป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยหลักสูตรใช้ระยะเวลาการศึกษา 4 ปี ยกเว้นหลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา (หลังอนุปริญญา) พ.ศ. 2530 ใช้เวลาในการศึกษาเพียง 2 ปี

ในด้านโครงสร้างหลักสูตร ของทั้ง 4 หลักสูตรได้ใช้ระบบหน่วยกิต และมีการแบ่งเป็นหมวดวิชา ดังนี้ โครงสร้างหลักสูตร ของหลักสูตร พ.ศ. 2519 และหลักสูตร พ.ศ. 2524 นั้นเหมือนกัน ที่มีการแบ่งเป็นหมวดวิชา 4 หมวดวิชา คือ

- 1) วิชาพื้นฐานทั่วไป
- 2) วิชาชีพครู
- 3) วิชาเฉพาะ
- 4) วิชาเลือกอื่นๆ

โครงสร้างหลักสูตร ของหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี พ.ศ. 2530 และโครงสร้างหลักสูตร ของหลักสูตร พ.ศ. 2530 (หลังอนุปริญญา) มีโครงสร้างที่เหมือนกันคือแบ่งเป็นหมวดวิชา 5 หมวดวิชา

- 1) หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป
- 2) หมวดวิชาชีพครู
- 3) หมวดวิชาเฉพาะด้าน
- 4) หมวดวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
- 5) หมวดวิชาเลือกเสรี

ในด้านการวัดและการประเมินผล มีความแตกต่างกันทั้ง 4 หลักสูตร คือ หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู ใช้ระบบหน่วยการเรียนโดยต้องศึกษา ไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิต หลักสูตรการฝึกหัดครู ระดับปริญญาตรี ใช้ระบบหน่วยการเรียนโดยต้องศึกษา ไม่น้อยกว่า 140 - 146 หน่วยกิต ส่วนหลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา ใช้ระบบหน่วยการเรียนโดยต้องศึกษา ไม่น้อยกว่า 143 หน่วยกิต และในหลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา (หลังอนุปริญญา) ใช้ระบบหน่วยการเรียนโดยต้องศึกษา ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

ตารางที่ 6 หลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2515	หลักสูตรพ.ศ. 2520	หลักสูตรพ.ศ. 2525	หลักสูตรพ.ศ. 2531
1. ชื่อหลักสูตร	หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ บัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2515 (ปรับปรุงใหม่)	หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ บัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2520 (ปรับปรุงใหม่)	หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ บัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2525 (ปรับปรุงแก้ไข)	หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ บัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2531 (ปรับปรุงแก้ไข)
2. ชื่อปริญญา	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
4. จำนวนผู้เข้ารับ ศึกษา	30 คน	30 คน	30 คน	30 คน
5. คุณสมบัติของผู้ สมัครเข้าศึกษา	เป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยม ศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพและ ทัศนคติที่เหมาะสมสำหรับ การเป็นครู	เป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยม ศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพและ ทัศนคติที่เหมาะสมสำหรับ การเป็นครู	เป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยม ศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพและ ทัศนคติที่เหมาะสมสำหรับ การเป็นครู	เป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยม ศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพและ ทัศนคติที่เหมาะสมสำหรับ การเป็นครู
6. การคัดเลือกผู้เข้า รับการศึกษา	สอบคัดเลือกตามระเบียบของ ทบวงมหาวิทยาลัย	สอบคัดเลือกตามระเบียบของ ทบวงมหาวิทยาลัย	สอบคัดเลือกตามระเบียบของ ทบวงมหาวิทยาลัย	สอบคัดเลือกตามระเบียบของ ทบวงมหาวิทยาลัย
7. ระยะเวลาการ ศึกษา	4ปี	4ปี	4ปี	4ปี
8. สถานที่เรียน	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6. หลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2515	หลักสูตรพ.ศ. 2520	หลักสูตรพ.ศ.2525	หลักสูตรพ.ศ.2531
9. หลักสูตร				
หลักการและแนวคิด	ผลิตครูตามความต้องการของสังคมไทย	ผลิตครูประจำชั้นโดยสนองความต้องการของสังคมเป็นอันดับแรกและสนองความต้องการของเอกัตบุคคลเป็นรอง มีการประสานทฤษฎีและการปฏิบัติเข้าด้วยกัน	ผลิตครูประจำชั้นโดยสนองความต้องการของสังคมเป็นอันดับแรกและสนองความต้องการของเอกัตบุคคลเป็นรอง มีการประสานทฤษฎีและการปฏิบัติเข้าด้วยกัน	ไม่ระบุรายละเอียดไว้
จุดประสงค์	เพื่อผลิตครูหรือเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา	จัดขึ้นสำหรับผู้มีพื้นฐานความรู้ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเตรียมให้เป็นบัณฑิตทางครุศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยสำหรับนักการศึกษาและนิสิตบัณฑิตในสาขาวิชาครุศึกษา	จัดขึ้นสำหรับผู้มีพื้นฐานความรู้ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเตรียมให้เป็นบัณฑิตทางครุศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยสำหรับนักการศึกษาและนิสิตบัณฑิตในสาขาวิชาครุศึกษา	จัดขึ้นสำหรับผู้มีพื้นฐานความรู้ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเตรียมให้เป็นบัณฑิตทางครุศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยสำหรับนักการศึกษาและนิสิตบัณฑิตในสาขาวิชาครุศึกษา
โครงสร้างหลักสูตร	จำนวนหน่วยกิต 135หน่วยกิต แบ่งเป็น 4 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาทั่วไป 40หน่วยกิต หมวดวิชาครู 45หน่วยกิต หมวดวิชาเอก 45หน่วยกิต หมวดวิชาเสรี 5หน่วยกิต	จำนวนหน่วยกิต135หน่วยกิต แบ่งเป็น 4 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาทั่วไป 40หน่วยกิต หมวดวิชาครู 45หน่วยกิต หมวดวิชาเอก 45หน่วยกิต หมวดวิชาเสรี 5หน่วยกิต	จำนวนหน่วยกิต 135หน่วยกิต แบ่งเป็น 4 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาทั่วไป 40หน่วยกิต หมวดวิชาครู 45หน่วยกิต หมวดวิชาเอก 45หน่วยกิต หมวดวิชาเสรี 5หน่วยกิต	จำนวนหน่วยกิต 145หน่วยกิต แบ่งเป็น 4 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาทั่วไป 35หน่วยกิต หมวดวิชาครู 57หน่วยกิต หมวดวิชาเอก 47หน่วยกิต หมวดวิชาเสรี 6หน่วยกิต
วิธีการเรียน	1. บรรยาย 2. อภิปราย 3. ฝึกสอน 4. ตูงานนอกสถานที่ 5. จัดสัมมนา 6. ทำ CASE STUDY	1. บรรยาย 2. อภิปราย 3. ฝึกสอน 4. ตูงานนอกสถานที่ 5. จัดสัมมนา 6. ทำ CASE STUDY	1. บรรยาย 2. อภิปราย 3. ฝึกสอน 4. ตูงานนอกสถานที่ 5. จัดสัมมนา 6. ทำ CASE STUDY	1. บรรยาย 2. อภิปราย 3. ฝึกสอน 4. ตูงานนอกสถานที่ 5. จัดสัมมนา 6. ทำ CASE STUDY

ตารางที่ 6 หลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2515	หลักสูตรพ.ศ. 2520	หลักสูตรพ.ศ.2525	หลักสูตรพ.ศ.2531
วิธีการเรียน(ต่อ)	7. เชิญวิทยากร 8. ค้นคว้าด้วยตนเอง 9. ทำรายงานแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม 10. เข้าอบรมในงานวิชาการ 11. ประสบการณ์วิชาชีพ	7. เชิญวิทยากร 8. ค้นคว้าด้วยตนเอง 9. ทำรายงานแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม 10. เข้าอบรมในงานวิชาการ 11. ประสบการณ์วิชาชีพ	7. เชิญวิทยากร 8. ค้นคว้าด้วยตนเอง 9. ทำรายงานแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม 10. เข้าอบรมในงานวิชาการ 11. ประสบการณ์วิชาชีพ	7. เชิญวิทยากร 8. ค้นคว้าด้วยตนเอง 9. ทำรายงานแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม 10. เข้าอบรมในงานวิชาการ 11. ประสบการณ์วิชาชีพ
สื่อการเรียนการสอน	1.ตำรา วิทยานิพนธ์ 2.วิดีโอทัศน์ 3.แถบบันทึกเสียง 4.สื่อของจริง	1.ตำรา วิทยานิพนธ์ 2.วิดีโอทัศน์ 3.แถบบันทึกเสียง 4.สื่อของจริง	1.ตำรา วิทยานิพนธ์ 2.วิดีโอทัศน์ 3.แถบบันทึกเสียง 4.สื่อของจริง	1.ตำรา วิทยานิพนธ์ 2.วิดีโอทัศน์ 3.แถบบันทึกเสียง 4.สื่อของจริง
การวัดและ การประเมินผล	ใช้ระบบหน่วยกิตโดยต้อง ศึกษาไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิตและได้แต้มเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงขอรับ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตได้ หากต้องการได้อนุปริญญา จะต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 96หน่วยกิตในชั้นเรียนปีที่ 3 ได้แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 *การส่งรายงานแบบเดี่ยว และกลุ่ม *การนับเวลาเรียน *การทดลองสอน *การทดสอบข้อเขียน *การจัดสัมมนา	ใช้ระบบหน่วยกิตโดยต้อง ศึกษาไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิตและได้แต้มเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงขอรับ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตได้ *การส่งรายงานแบบเดี่ยว และกลุ่ม *การนับเวลาเรียน *การทดลองสอน *การทดสอบข้อเขียน *การจัดสัมมนา	ใช้ระบบหน่วยกิตโดยต้อง ศึกษาไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิตและได้แต้มเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงขอรับ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตได้ *การส่งรายงานแบบเดี่ยว และกลุ่ม *การนับเวลาเรียน *การทดลองสอน *การทดสอบข้อเขียน *การจัดสัมมนา	ใช้ระบบหน่วยกิตโดยต้อง ศึกษาไม่น้อยกว่า 145 หน่วยกิตและได้แต้มเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงขอรับ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตได้ *การส่งรายงานแบบเดี่ยว และกลุ่ม *การนับเวลาเรียน *การทดลองสอน *การทดสอบข้อเขียน *การจัดสัมมนา

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัยระดับปริญญาตรีของ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นมีทั้งหมด 4 หลักสูตรโดยหลักสูตรทั้งหมดนั้นใช้ชื่อหลักสูตรเหมือนกัน คือ หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี และมีชื่อปริญญาเหมือนกันทั้ง 4 หลักสูตร คือปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานั้นคือ ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยสาเหตุที่เป็นหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาดังนั้นจึงรับผู้ที่สำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เท่านั้นและรับเพียง ปีการศึกษาละ 30 คนเท่านั้น การคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษานั้น ทำโดยการสอบคัดเลือกตามระเบียบของทบวงมหาวิทยาลัย และมีการสัมภาษณ์ที่ภาควิชาประถมศึกษาภายหลังโดยอาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาเป็นผู้สัมภาษณ์ เพื่อคัดเลือกผู้ที่มีบุคลิกภาพและทัศนคติที่เหมาะสมสำหรับการเป็นครูมารับการศึกษานอกเหนือจากการสอบแข่งขันตามระเบียบของทบวงมหาวิทยาลัยเท่านั้น

โครงสร้างหลักสูตรของ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น เป็นไปตามปรัชญาทางการอุดมศึกษา ซึ่งเชื่อนิสิตมหาวิทยาลัยควรได้เรียนวิชาการศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นมนุษย์ที่รอบรู้ คิดลึก ใช้ภาษาดี และมีคุณธรรม นิสิตควรเรียนเนื้อหาวิชาเฉพาะที่จะนำไปสอน ได้เรียนวิชาครูเพื่อรู้หลักและวิธีการสอน และเพื่อเน้นหลักของเสรีภาพทางการศึกษาจึงมีวิชาเลือกเสรีและวิชาเลือกที่บังคับให้เลือกอยู่ด้วยในหลักสูตร (สุมณ อมรวิวัฒน์ 2533:450) ดังนั้นโครงสร้างหลักสูตรทั้ง 4 หลักสูตรจึงแบ่งเป็น 4 หมวดวิชา และมีสัดส่วนดังนี้ คือ

1) หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	40%
2) หมวดวิชาครู	26%
3) หมวดวิชาเอก	30%
4) หมวดวิชาเลือกเสรี	4%

หลักสูตรของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวิธีการเรียนหลากหลายรูปแบบ คือ มีการบรรยาย อภิปราย ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำรายงานทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม ทำ CASE STUDY เข้าอบรมในงานวิชาการต่างๆ มีการจัดสัมมนา และศึกษาดูงานนอกสถานที่ ส่วนการฝึกปฏิบัตินั้น มีการฝึกสอน การเรียนวิชาประสบการณ์วิชาชีพในทุกชั้นปีซึ่งวิชานี้เป็นการฝึกงานในโรงเรียน และได้ถือการเรียนการสอน คือ เอกสารทางการศึกษา วิทยุทัศน์ แถบบันทึกเสียง และสื่อจากของจริง

ด้านการวัดและการประเมินผลของหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิตนั้นใช้ระบบหน่วยกิตคือต้องศึกษาไม่น้อยกว่าจำนวนหน่วยกิตที่คณะครุศาสตร์กำหนด และต้องได้แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงขอรับปริญญาครุศาสตร์บัณฑิตได้

ตารางที่ 7 หลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2528
1. ชื่อหลักสูตร	หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
2. ชื่อปริญญา	ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. จำนวนผู้เข้ารับการศึกษ	15 คน
5. คุณสมบัติของผู้สมัคร	เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ผ่านการคัดเลือก
6. การคัดเลือกผู้เข้า- ศึกษา	สอบคัดเลือกตามระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย
7. ระยะเวลาการศึกษา	ภายในระยะเวลา 5 ปี
8. สถานที่เรียน	คณะครุศาสตร์
9. หลักสูตร หลักการและแนวคิด จุดประสงค์	ไม่ระบุรายละเอียดไว้ 1. ผลิตรมหาบัณฑิตที่มีคุณธรรมสูง สามารถเป็นครูในโรงเรียน หรือเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู หรือมหาวิทยาลัย หรือเป็นผู้ทำ หน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยเน้นหนักให้มีความเชี่ยวชาญทาง การศึกษาปฐมวัย และทำงานร่วมกับผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ 2. วิจัย ค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ และเผยแพร่ผลงาน ทางวิชาการ

ตารางที่ 7 หลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตรพ.ศ. 2528
จุดประสงค์ (ต่อ)	3.บริการ และสนองความต้องการของชาติ และชุมชนในการปรับปรุงการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยส่งเสริมและทุนบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติด้วย
โครงสร้างหลักสูตร	จำนวนหน่วยกิต 48 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตรายวิชาเรียน 36 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ 25 หน่วยกิต หมวดวิชาสัมพันธ์ 11 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต
วิธีการเรียน	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ ศึกษานอกสถานที่
สื่อการเรียนการสอน	เอกสารทางวิชาการ
การวัดและ การประเมินผล	ใช้ระบบหน่วยกิตโดยต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิตและ ได้แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 อีกทั้งต้องสอบวิทยานิพนธ์ให้ผ่านจึง ขอรับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตได้

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัยระดับปริญญาโทของ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีชื่อ ปริญญาว่า “ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต” มีจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาละ 15 คน โดยผู้สมัครเข้าศึกษาต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดคือ เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ผ่านการสอบคัดเลือกตามระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย มีระยะเวลาการศึกษาทั้งสิ้นภายในระยะเวลา 5 ปี

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มีจุดประสงค์เพื่อที่ ผลติมหาบัณฑิตที่มีคุณธรรมสูง สามารถเป็นครูในโรงเรียนหรือเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู หรือมหาวิทยาลัย หรือเป็นผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยเน้นหนักให้มีความเชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย และทำงานร่วมกับผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแหล่งวิจัย ค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ อีกทั้งเพื่อบริการ และสนองความต้องการของชาติ และชุมชนในการปรับปรุงการเรียนการสอนระดับปฐมวัยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติด้วย

ด้านโครงสร้างของหลักสูตรต้องศึกษาทั้งสิ้น 48 หน่วยกิต แบ่งเป็นรายวิชาเรียน และการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

- 1) หมวดวิชาเฉพาะ 25 หน่วยกิต
- 2) หมวดวิชาสัมพันธ์ 11 หน่วยกิต
- 3) วิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต

โดยมีวิธีการเรียน คือ การบรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ และ ศึกษานอกสถานที่ เช่น การเยี่ยมชมสถานศึกษาต่างๆ มีใช้สื่อการเรียนการสอน คือ วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง และเน้นที่เอกสารทางการศึกษา เช่น หนังสือทางการศึกษาทั้งจากในประเทศและ ต่างประเทศ วิทยานิพนธ์

การวัดและการประเมินผลของหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คือการใช้ระบบหน่วยกิตโดยต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และได้แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 อีกทั้งต้องสอบวิทยานิพนธ์ให้ผ่านทั้ง 12 หน่วยกิต จึงขอรับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ได้

ตารางที่ 8 หลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตร พ.ศ.2522	หลักสูตร พ.ศ.2525	หลักสูตร พ.ศ.2531
1.ชื่อหลักสูตร	วิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียน	วิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียน	ปริญญาการศึกษาบัณฑิต
2.ชื่อปริญญา	การศึกษามัธยมศึกษา	การศึกษามัธยมศึกษา	การศึกษามัธยมศึกษา
3.หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4.จำนวนผู้ที่เข้ารับการศึกษ	30 คน	30 คน	30 คน
5.คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา	นิสิตที่มีความสนใจโดยไม่จำกัดวิชาเอกและคณะที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่	นิสิตที่มีความสนใจโดยไม่จำกัดวิชาเอกและคณะที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่	นิสิตที่มีความสนใจโดยไม่จำกัดวิชาเอกและคณะที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่
6.การคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษ	คัดเลือกตามระเบียบทบวงมหาวิทยาลัย	คัดเลือกตามระเบียบทบวงมหาวิทยาลัย	คัดเลือกตามระเบียบทบวงมหาวิทยาลัย
7.ระยะเวลาการศึกษา	4 ปี	4 ปี	4 ปี
8.สถานที่เรียน	ใช้อาคารเรียนภายในมหาวิทยาลัย (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ฝั่งประถม) ศึกษาดูงานในหน่วยงานของราชการและเอกชน	ใช้อาคารเรียนภายในมหาวิทยาลัย (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ฝั่งประถม) ศึกษาดูงานในหน่วยงานของราชการและเอกชน	ใช้อาคารเรียนภายในมหาวิทยาลัย (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ฝั่งประถม) ศึกษาดูงานในหน่วยงานของราชการและเอกชน

ตารางที่ 8 หลักสูตรระดับปริญญาตรี ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตร พ.ศ.2522	หลักสูตร พ.ศ.2525	หลักสูตร พ.ศ.2531
9. หลักสูตร หลักการและเหตุผล	มหาวิทยาลัยเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเตรียมบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อสนองความต้องการของเด็กและสังคม จึงเห็นความจำเป็นที่จะเปิดสอนวิชาการศึกษาก่อนวัยเรียน เพื่อฝึกผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการให้การศึกษาและเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน	ไม่ระบุรายละเอียด	ไม่ระบุรายละเอียด
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการให้ประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานกับชุมชนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียน	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการให้ประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานกับชุมชนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียน	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการให้ประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานกับชุมชนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียน

ตารางที่ 8 หลักสูตรระดับปริญญาตรี ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตร พ.ศ.2522	หลักสูตร พ.ศ.2525	หลักสูตร พ.ศ.2531
โครงสร้างหลักสูตร	กำหนดให้เรียนไม่ต่ำกว่า 18 หน่วยกิต โดยเรียน วิชาโทบังคับ 10 หน่วย กิต วิชาโทเลือก 6 หน่วย กิต และ วิชาวิธีการสอน วิชาโท 2 หน่วยกิต	กำหนดให้เรียนไม่ต่ำกว่า 18 หน่วยกิต โดยเรียน วิชาโทบังคับ 10 หน่วย กิต วิชาโทเลือก 8 หน่วย กิต	กำหนดให้เรียนไม่ต่ำกว่า 18 หน่วยกิต โดยเรียน วิชาโทบังคับ 10 หน่วย กิต วิชาโทเลือก 8 หน่วย กิต
วิธีการเรียน	1.บรรยาย 2.อภิปราย 3.ฝึกปฏิบัติ 4.ศึกษาดูงานนอก สถานที่	1.บรรยาย 2.อภิปราย 3.ฝึกปฏิบัติ 4.ศึกษาดูงานนอก สถานที่	1.บรรยาย 2.อภิปราย 3.ฝึกปฏิบัติ 4.ศึกษาดูงานนอก สถานที่
สื่อการเรียนการสอน	เอกสารทางวิชาการ วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง	เอกสารทางวิชาการ วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง	เอกสารทางวิชาการ วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง
การวัดและการประเมิน ผล	ใช้ระบบหน่วยการเรียน โดยต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต และได้ แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงขอรับปริญญาการ ศึกษามัธยมศึกษาได้	ใช้ระบบหน่วยการเรียน โดยต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต และได้ แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงขอรับปริญญาการ ศึกษามัธยมศึกษาได้	ใช้ระบบหน่วยการเรียน โดยต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต และได้ แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงขอรับปริญญาการ ศึกษามัธยมศึกษาได้

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมี หลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย ในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ พ.ศ.2522 ซึ่งหลักสูตรที่ใช้นั้นเป็น หลักสูตรวิชาโทการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน สร้างขึ้นเพื่อเตรียมบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อสนองความต้องการของเด็กและสังคม และ เพื่อฝึกผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการให้การศึกษา และเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ดังนั้นหลักสูตรวิชาโทการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ทั้ง 3 หลักสูตร จึงมี เนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการให้ประสบการณ์ที่เหมาะสมกับ พัฒนาการตามวัยของเด็ก และ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานกับชุมชนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียน

หลักสูตรวิชาโทการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนเปิดรับนักศึกษาที่มีความสนใจ ไม่จำกัด วิชาเอก และไม่จำกัดว่าศึกษาอยู่คณะใด สามารถมาเลือกเรียนได้ทั้งหมด โดยมีภาควิชา หลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดหลักสูตร สามารถรับนักศึกษาที่สนใจเรียนในหลักสูตรนี้ได้ปีการศึกษาละ 30 คน

โครงสร้างหลักสูตรวิชาโทการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ทั้ง 3 หลักสูตรมีชื่อเหมือน และแตกต่างกันดังนี้ หลักสูตรทั้ง 3 หลักสูตรนั้น กำหนดให้เรียนไม่ต่ำกว่า 18 หน่วยกิตเหมือนกัน แต่หลักสูตร พ.ศ.2522 แบ่งจำนวนหน่วยกิตไม่เหมือนกับหลักสูตรอื่นคือเรียนวิชาโทบังคับ 10 หน่วยกิต วิชาโทเลือก 6 หน่วยกิต และ วิชาวิธีการสอนวิชาโท 2 หน่วยกิต ซึ่งในหลักสูตร วิชาโทการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน พ.ศ.2525 และ พ.ศ.2531 จะเรียนวิชาโทบังคับ 10 หน่วยกิต วิชาโทเลือก 8 หน่วยกิต แต่ทั้ง 3 หลักสูตร มีวิธีการเรียนที่เหมือนกัน คือ บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ และศึกษานอกสถานที่ โดยมีการใช้สื่อการเรียนการสอน คือ เอกสารทางการศึกษา วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียงและใช้สถานที่เรียนคือ อาคารเรียนภายในมหาวิทยาลัย เช่น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) และอาจมีการศึกษาดูงานในหน่วยงานของราชการและเอกชนที่ครูผู้สอนพิจารณาเห็นเหมาะสม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 หลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตร พ.ศ.2527
1.ชื่อหลักสูตร	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
2.ชื่อปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย)
3.หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4.จำนวนผู้ที่เข้ารับการศึกษ	20 คน
5.คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ	<p>คุณสมบัติทั่วไปคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย หรือ สถาบันการศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับรอง 2.เป็นผู้ที่มีความประพฤติดีตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัย 3.ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงซึ่งเป็นโรคสังคมรังเกียจ หรือเป็นโรคที่จะเบียดเบียนหรือเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา <p>คุณสมบัติเฉพาะ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัยหรือ 2.สำเร็จปริญญาตรีทางการศึกษาและมีประสบการณ์สอนในระดับปฐมวัย ไม่ต่ำกว่า 2 ปี หรือ 3.สำเร็จปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ และมีประสบการณ์การสอนในระดับปฐมวัยไม่ต่ำกว่า 2 ปี และต้องเรียนวิชาการศึกษาปฐมวัยบางชนิดเพิ่มเติมตามที่คณะอาจารย์ในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยพิจารณา

ตารางที่ 9 หลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตร พ.ศ.2527
6. การคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา	คัดเลือกตามระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. ระยะเวลาการศึกษา	ไม่เกิน 4 ปี
8. สถานที่เรียน	อาคารของคณะศึกษาศาสตร์และโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตกลาง
9. หลักสูตร หลักการและเหตุผล	<p>1. จากผลการวิจัยค้นคว้าทางจิตวิทยาและโภชนาการในช่วงระยะเวลา 20 ปีนี้ ได้บ่งชี้ถึงความสำคัญของระยะ 5 ปีแรกของชีวิตมนุษย์ว่าเป็นระยะที่สำคัญในการปลูกฝังและสร้างเสริมสติปัญญา และบุคลิกภาพที่ดีแก่เด็กอันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชีวิตในวัยต่อมา และการพัฒนาเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยนี้และการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้ปกครองและประชาชน จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐและเอกชนจะต้องรับผิดชอบ และเร่งผลิตบุคลากร เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย</p> <p>2. สภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้มารดาต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านเพื่อช่วยเหลือครอบครัว จึงไม่มีเวลาเลี้ยงดูบุตร และต้องนำบุตรไปฝากไว้ตามสถานรับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งสถานเหล่านี้จำเป็นที่ต้องมีนักวิชาการที่ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ที่ถูกต้อง เพื่อจะได้นำความรู้ไปบริหาร จัดโครงการการศึกษาและให้การอบรมแก่บุคลากรในหน่วยงานของตนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้</p>

ตารางที่ 9 หลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตร พ.ศ.2527
<p>หลักการและเหตุผล (ต่อ)</p>	<p>3. ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมประชาสงเคราะห์ กรมอนามัย กรมการศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการศึกษาเอกชน ฯลฯ หน่วยงานเหล่านี้จำเป็นต้องมีผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร ครู และผู้นิเทศศูนย์เด็กปฐมวัย ซึ่งต้องการผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชานี้ไปช่วยให้บริการคำแนะนำ ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน</p> <p>4. หน่วยงานที่ผลิตครูและบุคลากรสำหรับการศึกษาปฐมวัย เช่น กรมการฝึกหัดครู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการศึกษาเอกชน ฯลฯ ยังต้องการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้สามารถผลิตครูและสามารถนิเทศงานในด้านการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงเห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการที่จะเปิดสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในระดับปริญญาโทขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องถึงหลักการทฤษฎี และมุ่งการฝึกปฏิบัติในการพัฒนาเด็กให้แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาปฐมวัยอันเป็นการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่เยาวชนไทย เพื่อการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีประสิทธิภาพในการที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ตนเองและสังคมโดยส่วนรวม</p>
วัตถุประสงค์	<p>1. เพื่อผลิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีความรู้ความสามารถดังต่อไปนี้</p> <p>1.1 มีความรู้และความเข้าใจถึงจิตวิทยาพัฒนาการและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตลอดจนงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเด็กวัยนี้</p>

ตารางที่ 9 หลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตร พ.ศ.2527
<p>วัตถุประสงค์ (ต่อ)</p>	<p>1.2 สามารถพัฒนาหลักสูตร สอน วิจัย และดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของชุมชน</p> <p>1.3 สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งในด้านการศึกษา วิจัย บริหาร นิเทศ และการให้บริการด้านการศึกษาระดับปฐมวัย</p> <p>2. เพื่อสนองบทบาทของมหาวิทยาลัย ในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ในการเผยแพร่ความรู้และอบรมบุคลากรที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้กว้างขวางยิ่งขึ้น</p> <p>3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสังคมไทย</p>
<p>โครงสร้างหลักสูตร</p>	<p>กำหนดให้เรียนไม่ต่ำกว่า 48 หน่วยกิต</p> <p>แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา คือ</p> <p>1.หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา 12 หน่วยกิต วิชาบังคับไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต</p> <p>2.หมวดวิชาเอกไม่น้อยกว่า 27 หน่วยกิต วิชาเอกบังคับ 16 หน่วยกิต วิชาเอกเลือก 11 หน่วยกิต</p> <p>3.หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต</p> <p>4.ปริญญาโท 6 หน่วยกิต</p>
<p>วิธีการเรียน</p>	<p>1.บรรยาย</p> <p>2.อภิปราย</p> <p>3.ฝึกปฏิบัติ</p> <p>4.ศึกษานอกสถานที่</p>

ตารางที่ 9 หลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ต่อ)

เรื่องที่ศึกษา	หลักสูตร พ.ศ.2527
สื่อการเรียนการสอน	เอกสารทางวิชาการ วีดีทัศน์ แถบบันทึกเสียง
การวัดและประเมินผล	ใช้ระบบหน่วยกิตโดยต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และได้แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 อีกทั้งต้องสอบวิทยานิพนธ์ให้ผ่าน จึงขอรับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถรับนักศึกษาได้ปีการศึกษาละ 20 คน โดยผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องคุณสมบัติเฉพาะ คือ เป็น ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีทางการศึกษาศาสตร์ หรือ สำเร็จปริญญาตรีทางการศึกษาและมีประสบการณ์สอนในระดับปฐมวัย ไม่ต่ำกว่า 2 ปี หรือ สำเร็จปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ และมีประสบการณ์การสอนในระดับปฐมวัยไม่ต่ำกว่า 2 ปี โดยผู้ที่ผ่านการคัดเลือกตามระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้วจะมีระยะเวลาการศึกษาไม่เกิน 4 ปี

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มีจุดประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ที่มีความรู้และความเข้าใจถึงจิตวิทยาพัฒนาการ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สามารถพัฒนาหลักสูตร ของการศึกษาศาสตร์ให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของชุมชน เป็นผู้นำทางวิชาการ และเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการค้นคว้า วิจัย เกี่ยวกับการศึกษาเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสังคมไทย

โครงสร้างหลักสูตรคือกำหนดให้เรียนไม่ต่ำกว่า 48 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็น

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา 12 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอกไม่น้อยกว่า 27 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
4. ปริญญานิพนธ์ 6 หน่วยกิต

ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีหน่วยกิตที่เท่ากับหลักสูตรปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่หน่วยกิตการทำวิทยานิพนธ์ต่างกันกว่าครึ่งหนึ่ง

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ พ.ศ.2527 วิธีการเรียนที่เหมือนกัน คือ บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ และศึกษานอกสถานที่ และใช้ สื่อการเรียนการสอน คือ เอกสารทางการศึกษา วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง และมีการวัดและการประเมินผล คือ การใช้ระบบหน่วยกิตโดยศึกษาไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และได้ต้องแต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 อีกทั้งต้องสอบวิทยานิพนธ์ให้ผ่าน จึงขอรับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาศาสตร์)

ตารางที่ 10 หลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เรื่องที่จะศึกษา	หลักสูตรปริญญาตรี(4 ปี) พ.ศ.2532	หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง(2 ปี) พ.ศ.2532
1. ชื่อหลักสูตร	หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชา ประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา	หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชา ประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา
2. ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา)	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา)
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
4. จำนวนผู้เข้ารับการ การศึกษา	ไม่จำกัดจำนวน	ไม่จำกัดจำนวน
5. คุณสมบัติของผู้ สมัครเข้าศึกษา	ผู้สมัครเข้ารับการศึกษาระดับ ปริญญาตรี (4 ปี) ต้องมีคุณสมบัติดังนี้ 1. เป็นครูประจำการ หรือบุคลากรอื่นที่ทำการ สอน อบรม เผยแพร่ความรู้ หรือให้บริการการ ศึกษา และ 2. สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หรือสำเร็จ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ปกศ.) หรือ เทียบเท่า หรือสำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอน ปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า หรือวุฒิอื่นที่สูงกว่า	ผู้สมัครเข้ารับการศึกษาระดับ ปริญญาตรี ต่อเนื่อง (2 ปี) ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1. เป็นครูประจำการ หรือบุคลากรอื่นที่ทำการ สอน อบรม เผยแพร่ความรู้ หรือให้บริการ การศึกษา และ 2. สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ปกศ.) อนุปริญญา หรือเทียบเท่า หรือวุฒิ อื่นที่สูงกว่า
6. การคัดเลือกผู้ เข้ารับการศึกษ	ตามระเบียบของทบวงมหาวิทยาลัย	ตามระเบียบของทบวงมหาวิทยาลัย
7. ระยะเวลา ศึกษา	4 ปี	2 ปี

ตารางที่ 10 หลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (ต่อ)

เรื่องที่จะศึกษา	หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี พ.ศ.2532	หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี พ.ศ.2532
8. สถานที่เรียน	ที่พักอาศัย	ที่พักอาศัย
9. หลักสูตร	มุ่งให้การศึกษาต่อเนื่องแก่บุคลากรผู้ทำหน้าที่ หรือมีวุฒิการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ด้วยวิद्यะฐานะ ความรู้ในวิชาการ ความคิดในการสร้างสรรค์ และคุณธรรมในวิชาชีพ อันสามารถยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นทั้งกับตนเองและส่วนรวม	มุ่งให้การศึกษาต่อเนื่องแก่บุคลากรผู้ทำหน้าที่ หรือมีวุฒิการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ด้วยวิद्यะฐานะ ความรู้ในวิชาการ ความคิดในการสร้างสรรค์ และคุณธรรมในวิชาชีพ อันสามารถยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นทั้งกับตนเองและส่วนรวม
จุดประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการจัดการโรงเรียนในระดับประถมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ 2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาสามารถวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียน การเรียนการสอน และการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา 3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและพัฒนาอาชีพของตนให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี 4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และผลการวิจัยทางการศึกษามาประยุกต์เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการจัดการโรงเรียนในระดับประถมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ 2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาสามารถวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียน การเรียนการสอน และการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา 3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและพัฒนาอาชีพของตนให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี 4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และผลการวิจัยทางการศึกษามาประยุกต์เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน
โครงสร้างหลักสูตร	<p>ตลอดหลักสูตรต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 24 ชุดวิชา หรือ 144 หน่วยกิต</p> <p>วิชาพื้นฐานทั่วไป 6 ชุดวิชา (36 หน่วยกิต)</p> <p>วิชาชีพ 6 ชุดวิชา (36 หน่วยกิต)</p> <p>วิชาเฉพาะ 10 ชุดวิชา (60 หน่วยกิต)</p> <p>วิชาเลือกเสรี 2 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต)</p>	<p>ตลอดหลักสูตรต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ชุดวิชา หรือ 72 หน่วยกิต</p> <p>วิชาพื้นฐานทั่วไป 1 ชุดวิชา (6 หน่วยกิต)</p> <p>วิชาชีพ 4 ชุดวิชา (24 หน่วยกิต)</p> <p>วิชาเฉพาะ 5-7 ชุดวิชา (30-42 หน่วยกิต)</p> <p>วิชาเลือกเสรี 1-2 ชุดวิชา (6-12 หน่วยกิต)</p>

ตารางที่ 10 หลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เรื่องที่จะศึกษา	หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี) พ.ศ.2532	หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี) พ.ศ.2532
วิธีการเรียน	1. เรียนจากสื่อการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยจัดส่งมาให้ 2. เรียนจากรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัด ทางสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาช่อง 11	1. เรียนจากสื่อการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยจัดส่งมาให้ 2. เรียนจากรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัด ทางสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาช่อง 11
สื่อการเรียนการสอน	1. แถบบันทึกเสียง 2. เอกสารการสอน 3. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ทางสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาช่อง 11	1. แถบบันทึกเสียง 2. เอกสารการสอน 3. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ทางสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาช่อง 11
การวัดและการประเมินผล	การทดสอบข้อเขียนประจำภาคเรียน	การทดสอบข้อเขียนประจำภาคเรียน

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธร รมานิราช อยู่ในความรับผิดชอบของ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่ไม่จำกัดจำนวนผู้เรียน และไม่จำเป็นที่จะต้องเรียนที่มหาวิทยาลัยเนื่องจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธร รมานิราช เป็นมหาวิทยาลัยเปิด หรือมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับของประเทศไทย หลักสูตรระดับปริญญาตรีมี 2 แบบ คือแบบ ปริญญาตรี 4 ปี และแบบ ปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี ผู้ที่สามารถที่จะเข้าเรียนหลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัยของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธร รมานิราช นั้นจะต้องเป็นครูประจำการ หรือบุคลากรอื่นที่ทำการสอน อบรม เผยแพร่ความรู้ หรือให้บริการการศึกษา และในหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ต้องมีวุฒิทางการศึกษาคือ สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยสุโขทัยธร รมานิราช หรือสำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม 6) หรือเทียบเท่า หรือวุฒิอื่นที่สูงกว่า ส่วนในหลักสูตรปริญญาตรี ต่อเนื่อง 2 ปีนั้นจะต้อง สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) อนุปริญญา หรือเทียบเท่า หรือวุฒิอื่นที่สูงกว่า

โครงสร้างของหลักสูตรทั้ง 2 หลักสูตร แบ่งเป็น 4 หมวดวิชา คือ

หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป

หมวดวิชาชีพ

หมวดวิชาเฉพาะ

หมวดวิชาเลือกเสรี

และจะเรียนเป็นชุดวิชา โดยทางมหาวิทยาลัยจะจัดส่งเอกสารการสอนที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้ผลิต โดยมหาวิทยาลัยนั้นได้เชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่นๆ เป็นผู้เขียนเอกสารการสอนให้ โดยมหาวิทยาลัยจะจัดส่งเอกสารการสอนและแถบบันทึกเสียงไปยังพักอาศัยของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง จากรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัด ทางสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาช่อง 11 และ การวัดและการประเมินผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธร รมานิราชจะจัดการสอบภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยเป็นการทดสอบข้อเขียนประจำภาคเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยระหว่าง
พ.ศ. 2484 - พ.ศ. 2536

ชื่อสถาบัน	สิ่งที่คงเดิม	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง	สิ่งที่เพิ่มเติม	หมายเหตุ
วิทยาลัยครู สวนดุสิต	1.หน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นกระทรวงศึกษาธิการ	1. ชื่อของหลักสูตร มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ 1.1 พ.ศ. 2484 ใช้ ชื่อว่าหลักสูตรวิชา อนุบาลและปฏิบัติงาน ด้านอนุบาล 1.2 พ.ศ. 2486 ใช้ ชื่อว่าหลักสูตรการฝึกหัด ครูอนุบาล 1.3 พ.ศ. 2500 ใช้ ชื่อว่าหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาชั้นสูงอนุบาล 1.4 พ.ศ. 2519 ใช้ ชื่อว่าหลักสูตรการฝึกหัด ครูของสภาการฝึกหัดครู 1.5 พ.ศ. 2524 ใช้ ชื่อว่าหลักสูตรการฝึกหัด ครูระดับปริญญาตรี 1.6 พ.ศ. 2530 ใช้ ชื่อว่าหลักสูตรวิทยาลัย ครูสาขาวิชาการศึกษา 2.คุณสมบัติของผู้เข้า รับการศึกษ เปลี่ยนแปลงจากผู้ที่สอบ ไล่ได้ประกาศนียบัตร ประโยคการเรือนชั้นสูง หรือประกาศนียบัตร	1. เพิ่มหลักสูตร ระดับปริญญาตรีขึ้น ในปี พ.ศ. 2519 2.เพิ่มที่เรียนจาก โรงเรียนละอออุทิศ ขยายการเรียนไปตาม วิทยาลัยครูทั้ง 34 แห่ง จาก 36 แห่งทั่ว ประเทศ ยกเว้น วิทยาลัยครูบ้าน สมเด็จ และวิทยาลัย ครูสวนสุนันทา	

ตารางที่ 11 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยระหว่าง

พ.ศ. 2484 - พ.ศ. 2536

ชื่อสถาบัน	สิ่งที่คงเดิม	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง	สิ่งที่เพิ่มเติม	หมายเหตุ
วิทยาลัยครู สวนดุสิต		<p>ประโยคครูประถมเป็น ผู้สำเร็จประโยคมัธยมศึกษา ตอนปลาย</p> <p>3. วิธีการคัดเลือกผู้เข้ารับ การศึกษา พ.ศ. 2484 - พ.ศ. 2500 เป็นการสอบแบบ สัมภาษณ์และรับจากนักเรียน ทุนของจังหวัดต่าง ๆ หลังจาก พ.ศ. 2500 เป็นต้นมาเป็นการ สอบคัดเลือกตามระเบียบของ สภาการฝึกหัดครู</p> <p>4. ระยะเวลาการศึกษา* จาก 1 ปี เปลี่ยนเป็น 2-4 ปีตาม ระดับการศึกษา</p> <p>5. ลักษณะโครงสร้างของ หลักสูตร เปลี่ยนแปลงจาก ระบบรายวิชา เป็นระบบหน่วย กิตซึ่งแบ่งเป็นหมวดวิชาอย่าง ชัดเจน</p> <p>6. การวัดและการประเมิน ผล** เปลี่ยนแปลงจากการสอบไล่ได้ คะแนนรวมตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปเป็นต้องศึกษาไม่ต่ำกว่า จำนวนหน่วยกิตที่กำหนด</p>		<p>*ระดับ อนุปริญญา เรียน 2 ปี ระดับ ปริญญาตรีเรียน 4 ปีระดับ ปริญญาตรีหลัง อนุปริญญา เรียน 2 ปี</p> <p>**การพิจารณา ผลการศึกษา ของแต่ละราย วิชาใช้ระบบให้ ลำดับชั้น (Grade) ดังนี้ ก.=ดีมาก ข.=ดี ค.=ปานกลาง ง.=อ่อน จ.=ตก</p>

ตารางที่ 11 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยระหว่าง พ.ศ.

2484 - พ.ศ. 2536

ชื่อสถาบัน	สิ่งที่คงเดิม	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง	สิ่งที่เพิ่มเติม	หมายเหตุ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	<p>1. ชื่อหลักสูตรยังคงเป็นหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี</p> <p>2. ชื่อปริญญายังคงเป็นปริญญาครุศาสตรบัณฑิต</p> <p>3. หน่วยงานที่รับผิดชอบภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <p>4. จำนวนผู้เข้ารับการศึกษาคือ 30 คน</p> <p>5. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา เป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพและทัศนคติที่เหมาะสมกับการเป็นครู</p> <p>6. ระยะเวลาการศึกษาคงเดิมคือ 4 ปี</p> <p>7. สถานที่เรียน คือคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>1. จำนวนหน่วยกิตเปลี่ยนจาก 135 หน่วยกิตเป็น 145 หน่วยกิต ในหลักสูตร พ.ศ. 2531</p> <p>2. หลักสูตร ในหลักสูตร พ.ศ. 2515 หมวดวิชาเฉพาะมีการเรียนเป็น 2 สายคือวิชาเอก ต่อมาในหลักสูตร พ.ศ. 2520 จึงปรับให้เป็นวิชาเอกเดี่ยวเท่านั้น</p> <p>3. ชื่อโปรแกรมการศึกษา เปลี่ยนจากโปรแกรมอนุบาลศึกษา ใน พ.ศ. 2516 เป็น โปรแกรมการศึกษาปฐมวัยใน พ.ศ. 2522</p>	<p>1. หลักการ จากเพื่อผลิตครูตามความต้องการของสังคมให้มีการประสานทฤษฎีและการปฏิบัติเข้าด้วยกัน</p> <p>2. จุดประสงค์ เพิ่มการเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยสำหรับนักการศึกษาและนิสิตในสาขาวิชาครุศึกษา</p> <p>3. ได้มีหลักสูตรปริญญาโท ใน พ.ศ. 2528</p>	

ตารางที่ 11 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยระหว่าง พ.ศ.

2484 - พ.ศ. 2536

ชื่อสถาบัน	สิ่งที่คงเดิม	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง	สิ่งที่เพิ่มเติม	หมายเหตุ
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	8.วิธีการเรียน ยังคงเป็น การบรรยาย เชิญวิทยากร อภิปราย จัดสัมมนา ฝึกสอน ศึกษานอกสถานที่ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำรายงานเดี่ยว/กลุ่ม เข้าอบรมงานวิชาการ เชิญวิทยากร ทำCase study วิชาประสบการณ์วิชาชีพ 9.สื่อการเรียนการสอน มีทั้งเอกสารทางวิชาการ วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง ฯลฯ 10.การวัดและการ ประเมิน* ใช้ระบบหน่วย กิต โดยต้องศึกษาให้ได้ หน่วยกิตไม่ต่ำกว่าที่ กำหนดและได้แต้มเฉลี่ยไม่ ต่ำกว่า 2.00			*การพิจารณาผลการ ศึกษาของแต่ละรายวิชา ใช้ระบบให้ลำดับชั้น (Grade) ให้กำหนดค่า ของลำดับชั้นเป็นแต้มดัง นี้ Aคือ ดีมาก =4แต้ม Bคือดี =3แต้ม Cคือปานกลาง =2แต้ม Dคือ อ่อน =1แต้ม Fคือ ตก =0แต้ม

ตารางที่ 11 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยระหว่าง พ.ศ.

2484 - พ.ศ. 2536

ชื่อสถาบัน	สิ่งที่คงเดิม	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง	สิ่งที่เพิ่มเติม	หมายเหตุ
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทร วิโรฒ (ประสานมิตร)	<p>1.ชื่อปริญญา การศึกษบัณฑิต (กศ.บ.)</p> <p>2.หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือภาควิชาหลักสูตรและ การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ</p> <p>3.จำนวนผู้เข้ารับการศึกษ ปีการศึกษาละ30 คน</p> <p>4.คุณสมบัติของผู้สมัคร เข้าศึกษา คือเป็นนิสิตที่มี ความสนใจโดยไม่จำกัดวิชา เอกและคณะที่ศึกษาอยู่</p> <p>5.การคัดเลือกผู้เข้ารับ การศึกษา คัดเลือกตาม ระเบียบทบวงมหาวิทยาลัย</p> <p>6.ระยะเวลาการศึกษา ทั้งหมด 4 ปี</p>	<p>1.ชื่อหลักสูตร เปลี่ยนจากวิชาโทการ ศึกษาก่อนวัยเรียนเป็น ปริญญาการศึกษา บัณฑิตใน พ.ศ. 2531</p>	<p>1.เพิ่มหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัยใน พ.ศ. 2527</p> <p>โดยมีหน่วยงานที่รับ ผิดชอบคือภาควิชา หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ</p>	

ตารางที่ 11 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยระหว่าง พ.ศ.

2484 - พ.ศ. 2536

ชื่อสถาบัน	สิ่งที่คงเดิม	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง	สิ่งที่เพิ่มเติม	หมายเหตุ
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)	<p>7. สถานที่เรียนใช้อาคารเรียนภายในมหาวิทยาลัยและดูงานในหน่วยของราชการและเอกชน</p> <p>7. จุดประสงค์ของหลักสูตรคือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานกับชุมชนในด้านการให้บริการทางวิชาการ</p> <p>8. วิธีการเรียนบรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ ศึกษานอกสถานที่</p> <p>9. สื่อการเรียนการสอนคือเอกสารทางวิชาการ วีดิทัศน์ ฯลฯ</p> <p>10. การวัดและการประเมินผล* ใช้ระบบหน่วยการเรียนโดยต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต และได้แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00</p>			<p>*การพิจารณาผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาใช้ระบบให้ลำดับชั้น (Grade) ให้กำหนดค่าลำดับชั้นเป็นแต่มดังนี้</p> <p>A คือ ดีมาก B คือ ดี C คือ ปานกลาง D คือ อ่อน F คือ ตก</p>

จากตารางที่ 11 ซึ่งแสดงผลสรุปการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่าง พ.ศ. 2481 - พ.ศ. 2536 จะเห็นได้ว่าตลอดเวลาที่ผ่านมา สถาบันฝึกหัดครูอนุบาลมีการพัฒนาเกิดขึ้นทั้ง 4 สถาบันคือ วิทยาลัยครูสวนดุสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช แต่เนื่องจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราชเพิ่งสร้างหลักสูตรใน พ.ศ. 2532 ยังไม่พัฒนาการใดๆให้เห็น อีกทั้งยังไม่มีปรับปรุงหลักสูตร ทำให้ไม่สามารถที่สรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรออกมาได้ว่าการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรเพียง 3 สถาบันเท่านั้นคือ วิทยาลัยครูสวนดุสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่ามีสิ่งที่คงเดิม สิ่งที่เปลี่ยนแปลง และสิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นดังนี้

วิทยาลัยครูสวนดุสิต

เป็นสถาบันฝึกหัดครูอนุบาลแห่งแรกของประเทศซึ่งมีอายุ 50กว่าปี และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยมีพัฒนาการดังนี้

สิ่งที่คงเดิม

หลักสูตรของวิทยาลัยครูสวนดุสิต เป็นหลักสูตรต้นแบบให้กับวิทยาลัยครูทั่วประเทศนั้นเนื่องมาจากการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบเหมือนกันคือกระทรวงศึกษาธิการ

สิ่งที่เปลี่ยนแปลง

1. ชื่อของหลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลงมากเมื่อเริ่มก่อตั้งฝึกหัดครูอนุบาล พ.ศ. 2484 นั้นชื่อหลักสูตรมีชื่อว่า หลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล ต่อมา พ.ศ. 2486 ก็เปลี่ยนเป็นหลักสูตรการฝึกหัดครูอนุบาล และ พ.ศ. 2500 ก็เริ่มมีหลักสูตรแบบ 2 ปี จากเดิมที่เคยเรียนเพียง 1 ปี โดยได้รับวุฒิมัธยมศึกษาเป็นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงอนุบาล ต่อมาใน พ.ศ. 2519 ได้มีการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาควบคู่กับหลักสูตรในในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงและเปลี่ยนชื่อหลักสูตรเป็น หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู และเกิดการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งใน พ.ศ. 2524 เมื่อมีการปรับจาก (เดิมที่เคยเปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีควบคู่กับหลักสูตรในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง) ให้เหลือเพียงหลักสูตรระดับปริญญาตรีเท่านั้นจึงได้เปลี่ยนชื่อหลักสูตร (อีกครั้ง) เป็น หลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี หลังจากนั้นมีการปรับหลักสูตรอีกครั้งในปี พ.ศ. 2530 โดยให้มีหลักสูตรอนุปริญญา หลักสูตรปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) และหลักสูตรปริญญาตรีทั้งหมดรวม 3 หลักสูตรจึงเปลี่ยนชื่อหลักสูตรเพื่อให้เกิดความครอบคลุมเป็น หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

2. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาย้ายเปลี่ยนแปลงจากผู้ที่ย้ายได้ประกาศนียบัตร หรือประกาศนียบัตรเทียบชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประกาศนียบัตรครูประถมเป็น ผู้สำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

3. การคัดเลือกผู้เปลี่ยนแปลงจาก พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2500 ซึ่งเป็นการสอบแบบ สัมภาษณ์และคัดเลือกจากนักเรียนทุนของจังหวัดต่าง ๆ ภายหลังจาก พ.ศ. 2500 เป็นต้นมาจึง เป็นการสอบคัดเลือกตามระเบียบของสภากาการฝึกหัดครู

4. มีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการศึกษาจาก 1 ปี เป็น 2-4 ปี ตามระดับการศึกษา

5. ลักษณะโครงสร้างของหลักสูตรเปลี่ยนแปลงจากระบบรายวิชา เป็นระบบ หน่วยกิต ตามแบบมหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2519 ซึ่งแบ่งเป็นหมวดวิชาอย่างชัดเจน

6. การวัดและการประเมินผลเปลี่ยนแปลงจากการสอบไล่ได้คะแนนรวมตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป เป็นการที่ต้องศึกษาไม่ต่ำกว่าจำนวนหน่วย กิตที่กำหนด และต้องมีเกรดเฉลี่ย 2.00
สิ่งเพิ่มเติม

1. เพิ่มการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นในปี พ.ศ. 2519 เพื่อเป็นการยกกระตือรือร้น การศึกษาการที่จากเดิมที่เป็นหลักสูตรประกาศนียบัตร

2. มีการเพิ่มที่เรียนจากเมื่อก่อนเคยเรียนที่โรงเรียนละอออุทิศเพียงที่เดียวแต่ ไขขณะนี้มีการเพิ่มการเรียนการสอนให้กระจายไปทั่วทั้งวิทยาลัยครูทั้ง 34 แห่งจาก 36 แห่งยกเว้น วิทยาลัยครูสวนสุนันทา และวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าไม่ได้เปิดหลักสูตรนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีเป็นแห่งแรกของประเทศโดยเริ่มจากการที่มีโครงการวิจัยการทดลองสอนชั้นอนุบาล ที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ของ ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ใน พ.ศ. 2514 ต่อมาจึงเปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีขึ้นใน ปี พ.ศ. 2516 และเปิดหลักสูตรระดับปริญญาโทใน พ.ศ. 2528 ตลอดระยะเวลา 20 ปี ในการเปิด หลักสูตรระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีพัฒนาการดังนี้คือ

สิ่งที่คงเดิม

1. ชื่อหลักสูตรยังคงเป็นชื่อหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี

2. ชื่อปริญญายังคงเป็นปริญญาครุ ศาสตรบัณฑิต

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.จำนวนผู้เข้ารับการศึกษาคงเดิม 30 คน

5.คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาเป็นผู้สำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพและทัศนคติที่เหมาะสมกับการเป็นครู

6.ระยะเวลาการศึกษา คงเดิมคือ 4 ปี

7.สถานที่เรียนคือ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8.วิธีการเรียน มีหลากหลายรูปแบบ คือ การบรรยาย เชิญวิทยากร อภิปราย จัดสัมมนา ฝึกสอน ศึกษานอกสถานที่ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำรายงานเดี่ยว/กลุ่ม ทำอบรมงานวิชาการ เชิญวิทยากร ทำCase study วิชาประสบการณ์วิชาชีพซึ่งเป็นการฝึกงานการศึกษาปีการศึกษา

9.สื่อการเรียนการสอน มีทั้งเอกสารทางวิชาการ วีดิทัศน์ แอปพลิเคชัน ฯลฯ

10.การวัดและการประเมินผลใช้ระบบหน่วยกิต โดยต้องศึกษาให้ได้หน่วยกิตไม่ต่ำกว่าที่กำหนดและได้แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00

สิ่งที่เปลี่ยนแปลง

1.จำนวนหน่วยกิตเปลี่ยนจาก 135 หน่วยกิตเป็น 145 หน่วยกิต ในหลักสูตร พ.ศ. 2531

2.ในหลักสูตร พ.ศ. 2515 หมวดวิชาเฉพาะมีการเรียนเป็น 2 สาย คือ วิชาเอกสายเดี่ยวและวิชาเอกต่อมาในหลักสูตร พ.ศ. 2520 จึงปรับให้เป็นวิชาเอกสายเดี่ยวเท่านั้น

3.มีการเปลี่ยนชื่อโปรแกรมการศึกษา จากโปรแกรมอนุบาลศึกษาใน พ.ศ. 2516 เป็นโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยใน พ.ศ. 2522

สิ่งที่เพิ่มเติม

1.หลักการและแนวคิดจากเดิมในหลักสูตร พ.ศ. 2515 มีเพียง การผลิตครูตามความต้องการของสังคมต่อมาใน พ.ศ. 2520 ได้มีการเพิ่มให้มีการประสานทฤษฎีและการปฏิบัติเข้าด้วยกัน คือ ไม่ได้มุ่งเน้นทางวิชาการเพียงอย่างเดียวแต่นิสิตที่จบไปสามารถนำทฤษฎีไปปฏิบัติได้

2.จุดประสงค์เพิ่มการเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยสำหรับนักศึกษาและนิสิตบัณฑิตในสาขาวิชาครุศึกษา

3.ได้มีหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตใน พ.ศ. 2528

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)

เป็นมหาวิทยาลัยอีกแห่ง ที่ให้ความสนใจด้านการศึกษาปฐมวัย จึงมีการจัดทำหลักสูตรวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียนในระดับปริญญาตรีขึ้นในปี พ.ศ. 2522 และเพิ่มหลักสูตรระดับปริญญาโทในปี พ.ศ. 2527 ตลอดระยะเวลา 14 ปีที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาดังนี้

สิ่งที่คงเดิม

1. ชื่อปริญญายังคงเป็นการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.)
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. จำนวนผู้เข้ารับการศึกษามีละ 30 คน
4. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาคือเป็นนักศึกษาที่มีความสนใจโดยไม่จำกัดวิชาเอก หรือคณะที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่
5. การคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษาคัดเลือกตามระเบียบของทบวงมหาวิทยาลัย
6. ระยะเวลาการศึกษา ทั้งหมด 4 ปี
7. สถานที่เรียนใช้อาคารเรียนภายในมหาวิทยาลัย และดูงานในหน่วยงานทั้งของราชการและเอกชน
8. จุดประสงค์ของหลักสูตร คือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและเพิ่มพูนทักษะในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานกับชุมชนในด้านการให้บริการทางวิชา
9. วิธีการเรียนบรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติศึกษานอกสถานที่
10. สื่อการเรียนการสอน คือ เอกสารทางวิชาการ วิดีทัศน์ ฯลฯ
11. การวัดและการประเมินผลใช้ระบบหน่วยการเรียนโดยต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต และได้แต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จึงขอรับปริญญาการศึกษาบัณฑิตได้

สิ่งที่เปลี่ยนแปลง

1. ชื่อหลักสูตรเปลี่ยนจากวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียน เป็นปริญญาการศึกษาบัณฑิตใน พ.ศ. 2531

สิ่งที่เพิ่มเติม

1. มีการเพิ่มหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ใน พ.ศ. 2527 โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อตั้งสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

ปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการก่อตั้งสถาบันครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัยขึ้นในประเทศไทย นั้นเนื่องมาจากใน พ.ศ. 2480 กระทรวงธรรมการได้มีดำริที่จะสร้างโรงเรียนอนุบาลขึ้นในประเทศและเป็นการทดสอบความสนใจของประชาชนด้วย ดังนั้นจึงจัดส่งนักเรียนทุนไปเรียนต่อต่างประเทศเพื่อให้กลับมาดำเนินงานต่อไป ดังที่คุณหญิงเบญจมา แสงมลิ ได้เล่าถึงเหตุการณ์ในครั้งนั้นว่า

...."ตอนนั้นคุณเป็นนักเรียนครูเพิ่งจบจากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์แล้วสอบชิงทุนไปเรียนต่อที่ประเทศญี่ปุ่น ตอนนั้นได้เงินเดือนด้วย เดือนละ 45 บาท ม.ล. มานิต ชุมสาย ท่านจะให้เรียนเฉพาะ วิชาสอนเด็กอนุบาล แต่ครูขอเรียนวิชาสอนครูอนุบาล เพื่อจะได้ทำประโยชน์ได้มากกว่าพอดีช่วงนั้นเป็นช่วงสงคราม จะกลับบ้านก็กลับไม่ได้เลยได้เรียนฝึกหัดครูอนุบาลสมาใจ"

เป็นที่น่าสังเกตว่า ประเทศไทยมีการเรียนการสอนระดับอนุบาลของเอกชนตั้งแต่ พ.ศ. 2454 โดยที่รัฐบาลไม่ได้เป็นตัวอย่างในการดำเนินงานเหมือนเช่นการศึกษาระดับอื่นๆ และปล่อยให้เอกชนดำเนินงานเองเป็นเวลาถึง 24 ปีก่อนที่รัฐบาลจะเริ่มให้ความสนใจอย่างจริงจัง ช่วง พ.ศ. 2480 กำลังมีสงครามเกิดขึ้นในประเทศจีน และประเทศเกาหลีซึ่งเป็นประเทศที่ไม่ไกลจากประเทศไทยนักในช่วงนั้นประเทศไทยได้มีการเริ่มต้นสิ่งใหม่ๆคือการก่อตั้งโรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนฝึกหัดครูอนุบาลขึ้น ข้อเสนอแนะนี้ได้หมดไปเมื่อคุณหญิงเบญจมา แสงมลิ ได้กล่าวถึงเหตุการณ์นี้ว่า

"เป็นที่เข้าใจว่าผู้ใหญ่ของกระทรวงธรรมการในขณะนั้น คือ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล คุณนาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา และหม่อมหลวง มานิจ ชุมสาย ได้เล็งเห็นแล้วว่าสงครามที่เกิดขึ้นนั้นไม่ไกลจากประเทศเรานัก เมื่อมีสงครามผู้ชายก็ต้องออกรบ เมื่อมีสงครามก็ย่อมมีการสูญเสีย เมื่อผู้ชายตาย ผู้หญิงก็ต้องออกทำมาหากิน แล้วใครจะเป็นคนเลี้ยงเด็กเล็กๆ คำตอบคือ ครูอนุบาล

จากเหตุผลดังกล่าว กระทรวงธรรมการจึงมีการดำเนินการตามขั้นตอนคือส่งนักเรียน
ทุน ไปศึกษาต่อต่างประเทศเพื่อนำความรู้กลับมาก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลเพื่อขยายโรงเรียนอนุบาลไป
ทั่วประเทศและเป็นตัวอย่างที่ถูกต้องให้กับโรงเรียนอนุบาลเอกชนทั่วไปอีกทั้ง เพื่อเปิดสถาบันฝึกหัด
ครูอนุบาลของประเทศด้วย

การสร้างหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลของ วิทยาลัยครูสวนดุสิต

การฝึกหัดครูอนุบาลไทยนั้นเริ่มต้นคู่ไปกับโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศคือเมื่อกระทรวง
ธรรมการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศขึ้นเป็นโรงเรียนอนุบาลแห่งแรกของประเทศไทย ซึ่งโรงเรียน
อนุบาลละอออุทิศนี้สร้างขึ้นโดยทุนของ นางสาวละออ หลิมแข่งถ้าย เปิดทำการสอนเมื่อวันที่
กันยายน พ.ศ.2483 ในสังกัดกองฝึกหัดครูกรมสามัญศึกษา ในระยะแรกเป็นการจัดเพื่อทดลองทำ
การศึกษาเพื่อทดสอบว่าประชาชนมีความสนใจ และเข้าใจในเรื่องการศึกษาอนุบาลหรือไม่ โดยผู้ที่
ดำเนินงานการอนุบาลคือ ม.ล. มานิจ ชุมสาย หัวหน้ากองฝึกหัดครู และ นางจิตรา ทองแถม ณ.
อยุธยา ซึ่งเป็นนักเรียนทุนที่กระทรวงได้จัดส่งให้ไปศึกษาและดูงานอนุบาล ณ. ประเทศญี่ปุ่น 6 เดือน
และกลับมาเป็นหัวหน้าแผนกโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ ปรากฏว่าระยะหนึ่งปีที่เปิดโรงเรียนละออ
อุทิศนั้น ประชาชนมีความสนใจและพาบุตรหลานมาเข้าศึกษาที่โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศเป็นจำนวน
มาก ทั้งกระทรวงธรรมการเองก็มีนโยบายที่จะเปิดโรงเรียนอนุบาลขึ้นในจังหวัดต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีครูอนุบาลจำนวนมากพอที่พร้อมจะปฏิบัติงาน ดังนั้นในปีพ.ศ.2484 ม.ล. มานิจ ชุมสาย
หัวหน้ากองฝึกหัดครู และ นางจิตรา ทองแถม ณ.อยุธยา จึงได้ร่างหลักสูตรการครุศึกษาไทย สาขาการ
ศึกษาปฐมวัยขึ้นอย่างเป็นทางการและเป็นระบบครั้งแรก และได้เปิดรับนักเรียนฝึกหัดครูที่สำเร็จประกาศนียบัตร
ประโยคครูประถมเข้ารับการอบรมวิชาอนุบาลและงานปฏิบัติด้านอนุบาล โดย นางจิตรา ทองแถม ณ.
อยุธยาได้ทำหน้าที่ทั้งครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ และหัวหน้าแผนกอบรมครูอนุบาล ต่อมา
พ.ศ. 2486 เมื่อ นางสาว เบญจมา ตุงคะศิริ (นางเบญจมา แสงมลิ) สำเร็จการศึกษาจากประเทศญี่ปุ่น
และกลับมาได้รับมอบหมายงานจัดสร้างหลักสูตรของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยขึ้นใหม่
คุณหญิงเบญจมา แสงมลิ ได้เล่าถึงเหตุการณ์ในครั้งนั้นว่า

“เมื่อครูกลับมาพี่จิตราได้ย้ายกลับไปที่กรมศิลปากรเช่นเดิมเพราะพี่จิตราเป็นนักเรียน
ของกรมศิลปากรที่ได้ทุนไปเรียนต่อด้านอนุบาลศึกษา ดังนั้นเพลงของเด็กอนุบาลที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น
จึงมีความไพเราะมาก “

การจัดสร้างหลักสูตรของวิทยาลัยครูสวนดุสิตในช่วงตั้งแต่ พ.ศ.2486 นั้น ได้จัดสร้างโดยบุคคลผู้เดียวคือ คุณหญิงเบญจา แสงมลิ เนื่องจากได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาที่มอบอำนาจ การตัดสินใจทั้งหมดให้กับคุณหญิงเบญจา แสงมลิ จึงทำให้ไม่มีปัญหาในการจัดสร้างหลักสูตรแต่เมื่อมี การนำหลักสูตรไปใช้นั้นแม้จะมีปัญหาหลักๆ ในเรื่องบุคลากรหรือครูผู้สอนเนื่องจากยังมีผู้ที่เรียนจบด้านอนุบาลศึกษาโดยตรงน้อยมาก แต่ได้มีการแก้ไขปัญหานี้ให้หมดไปโดยการเชิญวิทยากรหรือผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาเป็นผู้สอน ในด้านการปรับปรุงหลักสูตรนั้นจะเห็นว่าวิทยาลัยครูสวนดุสิตยังคงใช้หลักสูตรเดิมตั้งแต่ พ.ศ.2486 จนถึง พ.ศ.2500 หลังจากนั้นเมื่อมีการระดับการศึกษาจากประกาศนียบัตรครูอนุบาลเป็นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง(ปก.ศ.)และการปรับเป็นระดับปริญญาตรี นั้นได้มีคณะกรรมการในการจัดสร้างหลักสูตรยังคงเนื้อหาเดิมไว้ด้วย

การนำหลักสูตรไปใช้ของวิทยาลัยครูสวนดุสิต

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาหลักสูตรเพราะเป็นสิ่งที่ชี้ได้ว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมา นั้นดีหรือไม่ดีเหมาะสมและควรนำไปใช้ต่อไปหรือไม่ และต้องเกี่ยวข้องกับ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา บุคคลเหล่านี้จะต้องรู้และเข้าใจ ในหลักสูตรให้ตรงกันเพื่อที่ทุกฝ่ายจะได้ใช้หลักสูตรให้ไปในแนวทางเดียวกันสู่จุดมุ่งหมายเดียวกันและมีความชำนาญในการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี ดังที่ สจ๊วต อุทราพันธ์ (2527 : 260-261) ได้กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้ว่า

“การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และเป็นขั้นตอนที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรงทั้งนี้เนื่องจากว่าถึงแม้ หลักสูตรจะได้สร้างไว้ดีเพียงใดก็ตามยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าหลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอความล้มเหลวของหลักสูตรก็จะบัง เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ “

การบริหารงานบุคลากร

การฝึกหัดครูของวิทยาลัยครูสวนดุสิตนั้นได้รับความนิยมนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากช่วงปีแรกๆ ที่เปิดดำเนินการสอนนั้นมีคนมาสมัครเรียนเพียงปีละไม่เกิน 10 คนเท่านั้นแต่เพียง 15 ปีต่อมาในปีการศึกษา 2499 ได้มีผู้เข้ารับการศึกษาถึง 182 คนนับว่าได้รับความนิยมนิยมเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออ ชูติกร อดีตนักเรียนฝึกหัดครู ปีการศึกษา 2495 เล่าให้ฟังว่า

“ช่วงปีที่ครูเรียนฝึกหัดครูอนุบาลนั้นเขาเปิดรับนักเรียนโรงเรียนการเรือนแล้ว ฝึกหัดครูอนุบาลช่วงนั้นได้รับความนิยมมาก ส่วนมากคนที่เรียนจบจากโรงเรียนการเรือนแล้ว ก็จะเรียนฝึกหัดครูอนุบาลเพิ่มอีก1ปีจบแล้วก็ได้บรรจุงานทันที อาจารย์ผู้ใหญ่จะคอยคัดเลือกนักเรียนที่มีหน่วยก้านดี ไว้สอนที่โรงเรียนละอออุทิศต่อไป ”

จะเห็นได้ว่าสาเหตุที่การฝึกหัดครูอนุบาลได้รับความนิยมนั้นเนื่องจากว่า การอนุบาลศึกษาได้รับความนิยมจากประชาชน ทำให้นักเรียนฝึกหัดครูอนุบาลนั้นเมื่อเรียนจบแล้วก็จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการทันที ดังนั้นวิทยาลัยครูสวนดุสิตสามารถที่จะแก้ปัญหาเรื่องการขาดครูผู้สอนโดยคัดเลือกครูจากนักเรียนฝึกหัดครูอนุบาลที่มีความโดดเด่นทางการสอนมาเป็นอาจารย์สอนในสถาบันของตนเอง

การบริหารงานธุรการและการเงิน

ด้านการบริหารงานธุรการและการเงินจะเป็นเรื่องของทางกระทรวงจัดสรรมาให้แต่มีปัญหาเกี่ยวกับการเงินอยู่บ้าง การให้สัมภาษณ์ของ คุณหญิง เบญจา แสงมลิ เกี่ยวกับเรื่องนี้มีดังนี้

“เราไม่ต้องเป็นคนจัดบการเงิน กระทรวงจะเป็นคนจัดให้แต่ปัญหาเรื่องเงินค่าใช้จ่ายของฝึกหัดครูอนุบาลก็มีไม่น้อย ต้องอาศัยความร่วมมือแรงร่วมใจของครูและนักเรียน โดยการทำงานฝีมือออกขาย พวกนักเรียนเขามีฝีมืออยู่แล้ว เพราะเขาจบโรงเรียนการเรือนมา”

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออ ชูติกร ที่เล่าให้ฟังถึงเรื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเรื่องงบประมาณที่ถูกจัดสรรไม่พอในสมัยนั้นว่า

“เมื่อก่อนนั้นเวลาโรงเรียนของเรามีปัญหาเรื่องงบประมาณ ก็จะช่วยกันทั้งครูทั้งศิษย์ที่จะหาเงินเข้าแผนกก็โดยการรับจ้างทำงานฝีมือขาย บ้างก็ทำบายศรี บ้างก็ทำที่ปักเข็มขายใน งานต่างๆ ทำให้มีเงินมาใช้จ่าย”

การบริหารงานสภาพแวดล้อม

การจัดสร้างสถานที่ศึกษาของวิทยาลัยครูสวนดุสิตนั้นเริ่มจากการใช้สถานที่ด้านหลังของโรงเรียนอนุบาลระยอง ต่อมามีการสร้างตึกเรียนโดย จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้จัดงบประมาณเพื่อให้สร้างตึกเรียน แต่ได้ถูกระเบิดในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำลายไปจนหมดสิ้น ในปี พ.ศ. 2486 เป็นช่วงสงครามนั้นทางการได้มีคำสั่งให้ปิดการเรียนการสอนในทุกโรงเรียนที่อยู่ในกรุงเทพฯ แต่ทางโรงเรียนฝึกหัดครูอนุบาลได้ย้ายไปฝึกสอน และสอบไล่ที่โรงเรียนสตรีวัดดุสิต จังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2487 จนถึง พ.ศ. 2489 ได้อาศัยห้องเรียนของโรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร หลังกระทรวงศึกษาธิการในการเปิดอบรมครูนักเรียนฝึกหัดครู ก่อนชั่วคราว พ.ศ. 2490 ได้ย้ายสถานที่เรียนจากโรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนครไปใช้อาคารเรียนวิทยาศาสตร์ ของโรงเรียนการเรือน(วิทยาลัยครูสวนดุสิต) และได้ใช้สถานที่นี้จนถึงปัจจุบัน

การบริหารงานวิชาการ

ช่วงแรกของการเรียนการสอนของวิทยาลัยครูสวนดุสิตนั้นได้จัดให้มีอาจารย์ผู้ชำนาญ การสอนมาสอนในเรื่องเฉพาะเช่น หัวหน้ากองฝึกหัดครู หัวหน้าแผนกในกรมสามัญศึกษา และนายแพทย์อรุณ เนตรศิริ ส่วนวิธีการเรียนสอนนั้นเนื่องจากต้องการผลิตครูประจำการ ดังนั้นจึงเน้นการฝึกปฏิบัติ ทั้งการฝึกสอน การฝึกงาน และมีการดูงานนอกสถานที่ด้วยดังที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออ ชูติกร ได้เล่าถึงการเรียนการสอนในช่วงนั้นว่า

“ช่วงที่ครูเรียนนั้นมีการฝึกปฏิบัติเยอะมาก นอกจากการฝึกสอนแล้วยังมีวิชาการสอนวิชาเฉพาะเช่น สอนสุขศึกษา สอนภาษาไทย สอนวาดเขียน วิชาเหล่านี้พวกนักเรียนจะต้องจับสลากว่าใครจะสอบสอนวิชาใดแล้วจึงไปสอบสอนหน้าชั้นเรียนโดยให้เพื่อนเป็นเด็กนักเรียน มีการปฏิบัติเยอะจนเมื่อจบแล้วรู้สึกมั่นใจว่าสอนเด็กได้ทันที”

ต่อมาเมื่อมีการปรับหลักสูตรเป็นแบบปก.ศ.สูงใน พ.ศ.2500 วิธีการเรียนการสอนได้มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยด้วย จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ ศุภศิ ศรีสุนทร อดีตนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนดุสิต ปีการศึกษา พ.ศ. 2517 ได้เล่าให้ฟังถึงการเรียนการสอนของวิทยาลัยครูสวนดุสิตในช่วงนั้นให้ฟังว่า

“ที่เรียนวิทยาลัยครูสวนดุสิตตั้งแต่ปก.ศ.ต้น จนถึง ปก.ศ.สูงเลย การเรียนการสอนช่วง นั้นเน้นการปฏิบัติ ไม่ค่อยเน้นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากนัก แต่มีการดูงานนอกสถานที่บ้าง และมีการฝึกสอนที่รู้สึกว่ามันหนักมาก”

และเมื่อช่วงเวลาผ่านไปถึงการขยายหลักสูตรระดับปริญญาตรีนั้นการเรียนการสอนได้มีการปรับเปลี่ยนด้วยเช่นกันดังที่ อาจารย์ ชูติมา ปานดำ อดีตนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนดุสิต ปีการศึกษา พ.ศ. 2535 ได้เล่าให้ฟังถึงการเรียนการสอนของวิทยาลัยครูสวนดุสิตในช่วงนั้นให้ฟังว่า

“วิธีการเรียนตอนที่ที่เรียนนั้น มีหลากหลายรูปแบบมากทั้งภาคทฤษฎี เป็นแบบบรรยาย มีการค้นคว้าด้วยตนเอง เน้นการทำรายงานกลุ่ม มีการสัมมนา บางครั้งก็เชิญวิทยากรมาบรรยาย ส่วนภาคปฏิบัตินั้นมียกออกไปดูงานตามโรงเรียนต่างๆ ด้วย และก็จะมีฝึกสอน 1 ภาคเรียน”

การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์

วิทยาลัยครูสวนดุสิต มีการบริหารงานชุมชนสัมพันธ์มาโดยตลอด ตั้งแต่สมัยคุณหญิงเบญจา แสงมลิ ได้เน้นเรื่องนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังนิสัยความเป็นครูและความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งไม่สามารถจะเรียนในบทเรียนไหนได้ดังที่คุณหญิงเบญจา แสงมลิ ได้เล่าว่า

“ในสมัยแรกๆ ช่วงที่ครูสอนนั้น จะให้นักเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์โดยการช่วยดูแลคนไข้ที่โรงพยาบาลและตามสถานสงเคราะห์ต่างๆ เพื่อเป็นการก่อให้เกิดนิสัยความเป็นครู สิ่งเหล่านี้เราไม่รู้จะสอนอย่างไร ต้องให้เด็กได้ไปปฏิบัติเองมันถึงจะเกิดขึ้นมาในจิตใจของเขา”

ต่อมาในสมัยหลังๆ การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์ของวิทยาลัยครูสวนดุสิตนั้น ได้แทรกอยู่ในวิชาต่างๆ แต่ไม่เน้นมากเช่นดังก่อน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อตั้งสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อ พ.ศ. 2514 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การทดลองสอนชั้นอนุบาล" ที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมโดยการวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนเด็กอนุบาลที่ไม่เน้นการสอนอ่านเขียน การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยระยะยาว ในขณะที่การทดลองยังคงดำเนินต่อไปนั้น ในพ.ศ.2516คณะครุศาสตร์จึงมีมติให้จัดเตรียมเปิดหลักสูตรโปรแกรมอนุบาลศึกษาซึ่งเป็นหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลระดับอุดมศึกษาหลักสูตรแรกโดยมอบหมายให้ภาควิชาประถมศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ และให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติยวดี บุญชื่อเป็นผู้รับผิดชอบโครงการนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติยวดี บุญชื่อ ผู้ก่อตั้งสาขาการศึกษาปฐมวัย ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เล่าถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อตั้งสาขาการศึกษาปฐมวัย ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้นในปี พ.ศ.2516 ว่า

"ช่วงนั้นอาจารย์อำไพ สุจริตกุล ท่านเป็นหัวหน้าภาค เมื่อท่านเห็นว่างานวิจัยดำเนินไปได้ด้วยดีแล้วท่านจึงเรียกครูไปปรึกษาและบอกครูว่าน่าจะถึงเวลาที่เราควรเปิดหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลกันได้แล้ว ท่านจึงมอบหมายให้ครูเป็นผู้เขียนหลักสูตรของฝึกหัดครูอนุบาลขึ้น"

ในช่วงแรกเมื่อเริ่มก่อตั้งสาขาการศึกษาปฐมวัยนั้นทางสาขาไม่ได้มีชื่อเรียกเช่นนี้แต่ใช้ชื่อเรียกว่า โปรแกรมอนุบาลศึกษา ต่อมาพ.ศ.2520 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติยวดี บุญชื่อ ได้ริเริ่มใช้คำว่า "ปฐมวัย" แทนคำว่า"อนุบาล" ดังนั้นคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงมีมติให้เปลี่ยนชื่อจาก โปรแกรมอนุบาลศึกษา เป็นสาขาการศึกษาปฐมวัย

การสร้างหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดสร้างหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น เกิดขึ้นจากการวิจัยเรื่อง"การทดลองสอนชั้นอนุบาล" เป็นการ จัดสร้างหลักสูตรโดยการรับผิดชอบโดยตรงของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติยวดี บุญชื่อ ซึ่งท่านได้เล่าเหตุการณ์การจัดสร้างหลักสูตรในครั้งนั้น ให้ฟังว่า

"ครูได้รับมอบหมายให้จัดสร้างหลักสูตรฝึกหัดครู อนุบาลของภาควิชาประถมศึกษา ขึ้น ทั้งปริญญาตรีและปริญญาโท โดยเขียนทั้งหลักสูตรปริญญาตรีและปริญญาโท ในเวลาที่ใกล้เคียงกัน มีการปรึกษากับอาจารย์สุมน อมรวิวัฒน์บ้างแต่โดยรวมแล้วครูจะเป็นผู้รับผิดชอบเพียงผู้เดียว"

ในการจัดสร้างหลักสูตรในครั้งนั้นเป็นการจัดสร้างโดยบุคคลเดียวก่อนในช่วงแรก เนื่องจากยังไม่ค่อยมีใครที่จบมาทางด้านอนุบาลมากนัก ต่อมาเมื่อมีบุคลากรเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีการปรับหลักสูตร โดยคณะกรรมการการจัดสร้างหลักสูตร แต่ในการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ในระยะหลังนั้นจากการบอกเล่าของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไสภาพรรณ ชยสมบัติ อดีตอาจารย์ผู้สอนของสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เล่าถึงการปรับปรุงหลักสูตรในระยะหลังของสาขาการศึกษาปฐมวัยว่า

"การปรับหลักสูตรของสาขาหลังจากช่วงที่ อาจารย์ กิตติยวดี บุญชื่อ ลาออกแล้ว ก็ยังใช้หลักสูตรเดิมที่อาจารย์ กิตติยวดี เป็นคนเขียน ปรับให้เข้าหมวดหมู่เท่านั้นแต่ในเนื้อหาสาระยังคงใช้ของเดิมเป็นส่วนใหญ่เพียงปรับให้เข้ากับยุคสมัย การปรับหลักสูตรนั้นจะทำงานกันเป็นหมู่คณะ คือมีการตั้งคณะกรรมการการจัดสร้างหลักสูตรขึ้น"

การนำหลักสูตรไปใช้ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการนำหลักสูตรไปใช้ของสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเนื่องจากเป็นหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลหลักสูตรระดับอุดมศึกษาหลักสูตรแรกที่เปิดสอนในประเทศไทย ช่วงแรกนั้นยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนัก ภายหลังเริ่มเป็นที่รู้จักและนิยมมากขึ้น ดังนั้นจึงมีผู้มาเลือกเรียนมากขึ้น นิสิตรุ่นแรกที่เรียนในปีการศึกษา พ.ศ.2516 สอบเอ็นทรานซ์เข้ามาเรียนเพียง 3 คนซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติยวดี บุญชื่อ ได้เล่าถึงเหตุการณ์นั้นว่า

"ปีแรกที่เปิดสอนมีนิสิตเลือกสอบเข้ามาเรียนเพียง 3 คนซึ่งรุ่นนั้นเวลาสอนครูได้สอนอย่างใกล้ชิดจริงๆ เพราะว่ามีจำนวนน้อย บ่อยครั้งครูหอบหิ้วไปประชุมด้วยเสมอ เป็นรุ่นที่มีการศึกษานอกสถานที่มากที่สุด "

ต่อมาเมื่อดำเนินการสอนไประยะหนึ่ง ได้มีผู้สนใจมาศึกษามากขึ้นจนถึงจำนวนที่สาขาวิชาได้กำหนดไว้ คือ 30 คน ทำให้เกิดปัญหาของจำนวนครูผู้สอนขึ้น ดังจะกล่าวถึงในการบริหารงานบุคลากร

การบริหารงานบุคลากร

ในช่วงแรกยังคงมีปัญหาในเรื่องบุคลากรเพราะมีผู้ที่จบทางด้านอนุบาลศึกษาในขณะนั้นน้อยมาก ดังที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติยวดี บุญซื่อ ได้เล่าถึงการแก้ปัญหาในเรื่องนี้ว่า

“ช่วงแรกที่เริ่มเปิดหลักสูตรนั้นมีครู ดังนั้นครูก็ดึง พูนสุข บุญยสวัสดิ์ กับโสภภาพรรณ ชยสมบัติ เพราะ 2 คนนี้ เขาเป็นนิสิตปริญญาโทที่ทำโครงการวิจัย “การทดลองสอนชั้นอนุบาล” ด้วยกันกับครู มาเป็นครูที่สาขาวิชา ต่อมาจึงมี ดร. เลขา ปิยะฉัจจริยะ แล้วหลังจากนั้นก็ มี ดร. บุชบง ตันติวงศ์ กับอาจารย์ สุกัญญา กาญจนกิจ เข้ามาเป็นอาจารย์ที่สาขาวิชาของเรา”

จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาโดยการคัดสรรครูจากครูผู้ที่อยู่ในโครงการการทำงานวิจัย เรื่อง “การทดลองสอนชั้นอนุบาล” และได้คัดเลือกจากนิสิตที่จบปริญญาโทของภาควิชาประถมศึกษาด้วย

การจัดครูให้สอนวิชาต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับหัวหน้าภาควิชา เป็นผู้จัดให้ครูท่านใดสอนวิชาใด ขณะนั้นสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรน้อย ดังนั้นครูที่มีอยู่จึงช่วยกันแก้ปัญหาโดยการทำงานหนักมากขึ้นโดยรับผิดชอบสอนรายวิชามากกว่าปกติ และวิชาของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยนั้นได้อิงกับสาขาประถมศึกษา ทำให้มีการต้องเรียนกับครูสาขาวิชาประถมศึกษาจึงเป็นการแก้ปัญหาเรื่องการจัดครูสอนบุคลากรด้วยทางหนึ่ง

การบริหารงานธุรการและการเงิน

งบประมาณของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยนั้น ใช้งบเดียวกับกับสาขาวิชาการศึกษา เนื่องจากอยู่ภาควิชาเดียวกัน แต่ทางสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยก็มักจะไม่มีปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายเนื่องทั้ง 2 สาขาวิชานั้นทำงานแบบช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

การบริหารงานสภาพแวดล้อม

สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ใช้สถานที่ของภาควิชาประถมศึกษาและของคณะครุศาสตร์ โดยที่คณะครุศาสตร์เป็นผู้จัดสรรให้แต่เนื่องจากการเรียนการสอนในบางวิชาต้องใช้ห้องร่วมกับภาควิชาอื่น ๆ ดังนั้นในการจัดห้องเรียนแต่ละภาคเรียนจะมีตัวแทนอาจารย์ของแต่ละภาคประชุมหาข้อสรุปร่วมกัน

ส่วนการเรียนในหมวดวิชาเฉพาะนั้นใช้ห้องเรียนที่ภาควิชาประถมศึกษา และที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมซึ่งไม่มีปัญหาอะไรเนื่องจากมีจำนวนนิสิตที่ไม่มากนักคือประมาณ 30 คน

การบริหารงานวิชาการ

การจัดครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ นั้นหัวหน้าภาควิชาจะเรียกประชุมกับคณาจารย์ในภาควิชาเพื่อลงความเห็นว่าจะใครควรสอนวิชาอะไร โดยจะพิจารณาตามคุณวุฒิ และประสบการณ์การสอน

วิธีการเรียนการสอนของสาขาการศึกษาปฐมวัยนั้นจะมีหลายรูปแบบทั้งการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองและการเรียนแบบเป็นกลุ่ม การสอนครูผู้สอนจะมีกลวิธีที่จะดึงความสามารถของนิสิต แต่แต่ละคนให้ปรากฏออกมา ทั้งการให้นิสิตนำเรื่องที่นิสิตไปค้นคว้าในเรื่องที่ครูกอบหมายให้และนำมา สอนให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนได้ฟังและร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่างๆ ทำให้นิสิตเกิดความกล้าแสดงออกและมีการพูดที่จะฉาน ถูกกาลเทศะ ในทางการปฏิบัติมีทั้งการฝึกงานในวิชาประสบการณ์วิชาชีพทั้ง 4 ปี การจัดสัมมนาการศึกษา การฝึกสอน ทำให้นิสิตเกิดทักษะในการสอนสามารถไปใช้ในห้องเรียนหลังจบการศึกษาค่าได้เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ทั้งที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดและหน่วยงานทางวิชาการอื่นๆ เป็นผู้จัด ทำให้นิสิตเกิดการตื่นตัวทางวิชาการอยู่เสมอ

การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์

ด้านการบริหารงานชุมชนสัมพันธ์ สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัยนั้นได้จัดวิชาเรียนที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชนอยู่หลายวิชาเช่น วิชา IN SERVICE เนื่องจากตระหนักดีว่าการเป็นครูย่อมต้องอยู่คู่กับ ชุมชน ดังนั้นจึงส่งเสริมให้มีงานชุมชนสัมพันธ์ เช่นการออกไปอบรมครูประจำการในเรื่องวิชาการ หรือการออกค่ายสัมพันธ์เพื่อไปช่วยชาวบ้านที่อยู่ถิ่นทุรกันดาร เป็นต้น ดังที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรรณ ชยสมบัติ เล่าให้ฟังว่า

“เรื่องชุมชนสัมพันธ์นั้นทางสาขาวิชาของเราจะให้ความสำคัญมาก เนื่องจากเราผลิตครูให้ไปทำงานและเชื่อว่าการฝึกปฏิบัติจริงๆ จะทำให้นิสิตสามารถไปปรับในเวลาที่เขาไปทำงาน งานด้านชุมชนสัมพันธ์นั้นมีตั้งแต่ ในรายวิชาบังคับจะให้นิสิตได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสอนเด็กตามสถานสงเคราะห์ หรือ ศูนย์พัฒนาเด็กต่างๆ เป็นต้น ช่วงที่ปิดเทอมจะมีนิสิตของเราไปออกค่ายสัมพันธ์ที่ต่างจังหวัด เขาก็จะมาขอสื่อการสอนเพื่อนำไปสอนและมอบให้ทางนั้นไว้เลย ”

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อตั้ง สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2522 โดยการผลักดันของ ศาสตราจารย์ ดร. อารี สันทนต์ ซึ่งขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าภาคหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ท่านได้เล็งถึงแรงบันดาลใจที่จัดตั้งสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นว่า

“ช่วงปลายปี พ.ศ. 2520 ครูได้ไปดูงานที่ประเทศอิสราเอล เกี่ยวกับเด็กเล็กและประทับใจว่าเขามีความเอาใจใส่ และให้ความสำคัญกับวัยเด็กมาก ไม่ใช่ช่วงเป็นเด็กอนุบาลเท่านั้น แต่เขาให้ความสนใจตั้งแต่อยู่ในท้องเลย คือถ้าใครท้องจะต้องไปลงทะเบียนกับทางการแล้วเขาจะติดตามผล คอยให้ความรู้กับพ่อและแม่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กตลอด อีกทั้งเวลาที่สอนหนังสือที่มหาวิทยาลัยนั้นมักจะมีลูกศิษย์ที่จบ ปก.ศ. สูงด้านอนุบาล จากวิทยาลัยครู ที่มาเรียนต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา คอยตั้งคำถามว่าเมื่อไรจะเปิดหลักสูตรเสียทีเพราะเขาอยากจะได้เรียนต่อระดับปริญญาทางด้านอนุบาลโดยตรง นี่เป็น 2 สาเหตุที่ทำให้รู้สึกว่ามันน่าจะเปิดหลักสูตรระดับตรีขึ้น”

การสร้างหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นการช่วยกันร่างหลักสูตรระหว่าง ศาสตราจารย์ ดร. อารี สันทนต์ กับอาจารย์ที่ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ซึ่งจบมาทางด้านการศึกษา เช่นอาจารย์ ภรณ์ อาจารย์กอบรัตน์ เป็นต้น แต่ได้มีอุปสรรคที่ทำให้ต้องเปิดหลักสูตรเป็นหลักสูตรวิชาโทของระดับปริญญาตรีเท่านั้น ศาสตราจารย์ ดร. อารี สันทนต์ได้เล่าถึงเรื่องช่วงนั้นว่า

“ช่วงที่ร่างหลักสูตรนั้น ทางมหาวิทยาลัยไม่ค่อยอยากเปิดหลักสูตรนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยให้เหตุผลว่ายังไม่พร้อมในเรื่องของครูผู้สอน แต่เราก็พยายามผลักดันให้เปิดหลักสูตรให้ได้ จึงได้เปิดเป็นหลักสูตรวิชาโทในระดับปริญญาตรีในปี พ.ศ. 2522”

การนำหลักสูตรไปใช้ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เปิดหลักสูตรวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียน ในระดับปริญญาตรี ใน พ.ศ. 2522 และเปิดหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับปริญญาโทตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ในช่วงแรกเมื่อเปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีนั้น ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก แม้ว่าทางสาขาวิชาจะตั้งเงื่อนไขว่าเปิดรับปีการศึกษาละไม่เกิน 30 คน แต่มี นักศึกษาระดับปริญญาตรีสนใจมาเรียนเพียง ปีละ 10 คนเท่านั้น แต่ในระดับปริญญาโทนั้นได้รับความนิยมนมากเนื่องจากมีหลักสูตรภาคพิเศษซึ่งสอนนอกเวลาราชการ ทำให้ผู้ที่ เป็นครูประจำการ สามารถที่จะเรียนได้โดยไม่รบกวนเวลาทำงาน

การบริหารงานบุคลากร

พบว่าเมื่อเริ่มเปิดหลักสูตรก็ได้เจอกับอุปสรรค คือ การขาดครูผู้มีความสามารถ เฉพาะทางด้านอนุบาลศึกษามาเป็นครูผู้สอนซึ่งเป็นปัญหาใหญ่แต่ผู้บริหารได้พยายามหาทางออก โดย

"เรามีปัญหาเรื่องครูผู้สอนเป็นอันดับต้นๆแต่ก็พยายามหาทางออกหลายทาง คือ พอดีช่วงนั้นครูได้รับการแต่งตั้งเป็น ครูใหญ่ของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่าย ประถม) ครูก็ขอความร่วมมือกับครูประถมศึกษาของโรงเรียนสาธิต ให้เป็นผู้สอนนักศึกษาโดยเสนอว่า หากครูท่านคนใดสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรี ครูท่านนั้นก็ได้รับเครดิต จากทางมหาวิทยาลัยด้วย"

การแก้ปัญหาเช่นนี้เป็นกรแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง อีกทางหนึ่งคือให้อาจารย์ของภาค ศึกษานั้นเรียนต่อทางด้านอนุบาลศึกษาจากต่างประเทศโดยตรง เพื่อที่กลับมาได้เป็นผู้ดูแลหลักสูตร และขยายหลักสูตรต่อไป

การบริหารงานธุรการและการเงิน

การบริหารงานการเงินนั้นทางภาควิชาหลักสูตรและการสอนเป็นผู้จัดสรรให้ซึ่งมี จำนวนน้อยมาก ทำให้เกิดปัญหาด้านนี้ขึ้นซึ่งทางคณาจารย์ของสาขาวิชา ได้ร่วมมือกันแก้ปัญหาโดย การจัดการอบรมทางวิชาการให้กับหน่วยงานต่างๆของรัฐบาล และนำรายได้จากค่าอบรมนั้นเป็นกอง กลางของสาขาวิชาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของสาขาวิชา

การบริหารงานสภาพแวดล้อม

หลักสูตรระดับปริญญาตรีนั้นใช้ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่าย ประถม) เพื่อเป็นสถานที่ฝึกงานของนักศึกษา ส่วนในระดับปริญญาโทนั้นใช้สถานที่ของคณะศึกษาศาสตร์เป็นที่ศึกษา ซึ่งไม่มีปัญหาในด้านนี้แต่อย่างไร

การบริหารงานวิชาการ

แม้ว่าต่อมาทางสาขาวิชาจะมีบุคลากรเพียงพอแล้ว แต่ไม่มีนโยบายในการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีเป็นหลักสูตรวิชาเอกแต่อย่างใด สาขาวิชาได้มีนโยบายที่มุ่งเน้นเปิดหลักสูตรระดับปริญญาโทแบบทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ รวมถึงเปิดหลักสูตรในระดับปริญญาเอกต่อไปในอนาคต แต่เป็นที่สังเกตว่าหลักสูตรวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียนนั้นไม่มีการปรับเปลี่ยนเลยนอกจากสลับวิชาให้เป็นหมวดหมู่เท่านั้น ส่วนในด้านวิธีการเรียนนั้น อาจารย์ศุภศิ ศรีสคุณธ์ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโทปีการศึกษา 2535 ได้เล่าถึงการเรียนการสอนในหลักสูตรว่า

“ที่เรียนในระดับปริญญาโท ภาคพิเศษคือเรียนนอกเวลาราชการ เป็นการเรียนที่หนักเพราะต้องเรียนด้วยและทำงานควบคู่กันไป การเรียนการสอนนั้นเป็นการเรียนแบบบรรยาย มีการเชิญวิทยากรซึ่งเป็นผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทางมาเป็นอาจารย์พิเศษ เช่น อาจารย์ เกริก ยุ้นพันธ์ อาจารย์ วรรณภ รักสกุลไทย มาสอนเป็นต้น แต่ไม่มีการฝึกสอนเพราะถือว่าเรียนปริญญาโทแล้ว ”

การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์

“เราไม่ค่อยได้มีกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์เท่าไรนักในระดับปริญญาตรีเนื่องจากว่าเป็นวิชาโท ด้วย แต่ในระดับปริญญาโทนั้นก็มีการไปอบรมทางวิชาการบ้าง ”

จากการคำบอกเล่าของ ศาสตราจารย์ ดร. อารี สันทรวี จะเห็นว่า หลักสูตรในระดับปริญญาตรี เน้นการปฏิบัติงาน ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม) เนื่องจากเป็นวิชาโทซึ่งมีหน่วยกิตเพียง 18 หน่วยกิตเท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่าง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยวิธีดำเนินการวิจัยสรุปผลการวิจัยการ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาการของการจัดการศึกษาสำหรับการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ในช่วง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 ด้านประวัติความเป็นมา การพัฒนาหลักสูตรรวมทั้งการดำเนินงานของสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานสำหรับกรดำเนินการวิจัยโดย ศึกษาจากหนังสือ เอกสารราชการ หลักสูตรของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ในช่วง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 และสัมภาษณ์ผู้ที่ร่วมก่อตั้งสถาบันฝึกหัดครูอนุบาลไทย

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เอกสาร ตำรา วารสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ร่วมก่อตั้งสถาบันฝึกหัดครูอนุบาลไทย และหลักสูตรครุศึกษาไทยสาขาการศึกษาปฐมวัย ในช่วง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 ทั้งหมด 20 ฉบับ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 4 ชุด คือ

3.1 แบบวิเคราะห์พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

3.2 แบบวิเคราะห์หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

3.3 แบบสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

3.4 แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นหมวดหมู่ตามกรอบความคิดที่กำหนดขึ้น และวิเคราะห์รายละเอียดของเนื้อหา โดยอธิบาย (Explanation) ตีความ (Interpretation) ข้อมูลในแต่ละประเด็น แล้วนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านประวัติความเป็นมา

การจัดการศึกษาสำหรับครูระดับอนุบาลหรือการฝึกหัดครูอนุบาลของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและตอนกลางเป็นการศึกษาที่ยังไม่มีระบบแบบแผน เป็นการศึกษาในลักษณะแฝงซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานที่ชัดเจน เนื่องการศึกษาของไทยนั้นเป็นการศึกษาแบบบ้าน วัด และวัง มีผู้รับผิดชอบต่างกันไป กล่าวคือ มีการศึกษาในวัง สำหรับเจ้านาย และเชื้อพระวงศ์ ผู้สอนคืออาลักษณ์ ส่วนผู้ที่มิมีฐานะดีบางครอบครัวจะจ้างครูมาสอนหนึ่งสัปดาห์หรือสองสัปดาห์ก็นำมาฝากไว้กับวัดเพื่อขอให้พระท่านช่วยดูแลเรื่องการกินและการนอนตลอดจนการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาดูตามลำดับ ดังนั้นการเรียนการสอนในช่วงปฐมวัยนั้นในสมัยโบราณ ยังไม่เห็นความสำคัญมากนัก

เมื่อเริ่มมีการจัดการศึกษาระดับอนุบาลขึ้นที่โรงเรียนเด็กในปี พ.ศ. 2433 ก็ไม่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับครูผู้สอน ต่อมาเมื่อมีการเปิดโรงเรียนราชกุมารเพื่อเป็นสถานศึกษาแก่พระเจ้าลูกยาเธอ ใน พ.ศ. 2435 และเปิดโรงเรียนราชกุมารีเพื่อเป็นสถานศึกษาแก่พระเจ้าลูกเธอในปี 2436 จึงได้ปรากฏหลักฐานว่ามีครูผู้สอนคืออาลักษณ์ ส่วนในโรงเรียนมูลศึกษาคือโรงเรียนบูรพาหรือกั้นดอกกาเดิน ซึ่งเป็นการจัดแทรกอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาและมุ่งเตรียมเด็กให้มีความรู้ที่จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา และโรงเรียน ก. ข. นโม เป็นโรงเรียนที่มีพระเป็นผู้สอน แต่ก็ไม่มีการกล่าวถึงการฝึกหัดครูโดยตรงเลย มีปรากฏหลักฐานอยู่บ้าง คือเมื่อมีโรงเรียนราษฎร์ซึ่งเปิดการสอนในระดับชั้นอนุบาล คือโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยหรือโรงเรียนวังหลังซึ่งเปิดการสอนในปี พ.ศ. 2454 เป็นโรงเรียนที่สอนตามแนวของฟร็อบเอล ดำเนินการโดยแหม่มโกลด์ (Miss Edna Sana Cold) และมีครูอรุณซึ่งเป็นครูผู้หญิงคนแรกของประเทศไทยที่จบการศึกษาทางด้านอนุบาลศึกษาจากประเทศ สหรัฐอเมริกา เมื่อครูอรุณกลับมาได้สอนที่โรงเรียนวังหลังแห่งนี้และได้พยายามถ่ายทอดวิชาที่เรียนมาให้กับ ครูรองโดยการเฝ้าสังเกตและทดลองให้สอนจริง แต่มีการถ่ายทอดวิชาจากครูอรุณเพียง 2 ปี เนื่องจากครูอรุณลาออกเพื่อไปมีครอบครัว

ในขณะที่โรงเรียนราษฎร์ได้มีการฝึกหัดครูอนุบาลถึง 7 ปี ในปี พ.ศ. 2461 จึงได้มีพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ขึ้นในลักษณะที่ 4 โรงเรียนอนุบาล มาตรา 27 ว่า

“โรงเรียนอนุบาลเป็นโรงเรียนที่มุ่งประสงค์เลี้ยงดูเด็กอ่อน ๆ เป็นสำคัญและสอน

ให้ เด็กๆ อ่าน รู้เรียน เรียนนับไปพลางในระหว่างเวลานั้นด้วย โรงเรียนเช่นนี้ครูอนุบาลในโรงเรียนไม่ต้องมีประสบการณ์ก็ได้ “

ภายหลังกระทรวงธรรมการซึ่งก็คือกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงได้เตรียมการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลโดยตั้งคณะกรรมการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลของกระทรวงในปี พ.ศ. 2480 ประกอบด้วย

1. นายนาค เทพหัสดิน ณ. อยุธยา 2. หม่อมหลวง มานิจ ชุมสาย 3. นางจ้านง เมืองแมน

ในระหว่างปี พ.ศ. 2480 - พ.ศ. 2482 กระทรวงธรรมการก็ได้ส่งครูหลายท่านไปศึกษาต่างประเทศและนำแนวคิดที่ได้กลับมาดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลของรัฐบาลขึ้นเป็นแห่งแรก คือโรงเรียนละอออุทิศ ในปี พ.ศ. 2483 มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองจัดการอนุบาลศึกษาและเพื่อประเมินความสนใจของประชาชนในเรื่องการอนุบาลศึกษา ปรากฏว่าได้รับความนิยมมากจึงมีความจำเป็นที่ จะต้องจัดเตรียมครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล จึงได้เปิดแผนกฝึกหัดครูอนุบาลขึ้นที่ โรงเรียนละอออุทิศ ในปี พ.ศ. 2484 โดยมีการจัดการศึกษาสำหรับครูอนุบาลอย่างเต็มรูปแบบพร้อมกันมีหลักสูตรสำหรับครูอนุบาลโดยตรง

พ.ศ. 2514 ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การทดลองสอนชั้นอนุบาล ” ที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาเมื่อมีความพร้อมแล้ว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเปิดรับนิสิตระดับปริญญาตรีเข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี โปรแกรมอนุบาลศึกษา ขึ้นในปี พ.ศ. 2516 ซึ่งเป็นการเปิดหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลในระดับมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรกของประเทศไทย จึงถือได้ว่า พ.ศ. 2516 เป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากเป็นปีที่มีการยกฐานะการฝึกหัดครูอนุบาลให้สูงขึ้นถึงขั้นอุดมศึกษาและขยายหลักสูตรการฝึกหัดครูอนุบาลให้ถึงขั้นปริญญา ต่อมากระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรปริญญาศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ. 2519 เพิ่มจากการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (อนุบาล) การฝึกหัดครูอนุบาลก็ได้รับความนิยมมากขึ้นในปี พ.ศ. 2522 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เปิดการสอนหลักสูตรวิชาการศึกษาก่อนวัยเรียน ในระดับชั้นปริญญาตรี และได้ขยายหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลจนถึงขั้นปริญญาโทหรือปริญญามหาบัณฑิต โดยในปี พ.ศ. 2527 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เปิดหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาก่อนวัยเรียน และในปี พ.ศ. 2528 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้เปิดหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิตอย่างเป็นทางการ ในปีพ.ศ. 2532 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐบาลได้เปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา ระดับ

ปริญญาตรี (4 ปี) และแบบ ปริญญาตรีต่อเนื่อง (2 ปี) การเปิดหลักสูตรนี้ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชนั้นเป็นการเปิดกว้างทางสังคม โดยให้โอกาสกับครูประจำการ และผู้สนใจได้ศึกษาเพิ่มเติมโดยเป็นทางเลือกใหม่คือเรียนอยู่กับที่พักอาศัยและไม่รบกวนเวลาทำงานด้วย

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรของการฝึกหัดครูอนุบาลไทยที่เป็นระบบนั้นมีพัฒนาการดังนี้

พ.ศ. 2484 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสอนหลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล

พ.ศ. 2486 กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับจากหลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาลเดิมเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาลซึ่งหลักสูตรนี้ได้ใช้เป็นระยะเวลายาวนานจนถึง พ.ศ. 2518

พ.ศ. 2500 กระทรวงศึกษาธิการได้มีการเพิ่มหลักสูตรใหม่ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่มีเพียง หลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาลซึ่งเป็นหลักสูตรที่สอนเพียง 1 ปี ได้เพิ่มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงซึ่งต้องเรียน 2 ปี

พ.ศ. 2510 กระทรวงศึกษาธิการได้ยกเลิกหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง 2 ปี ให้เหลือเพียง หลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล 1 ปี

พ.ศ. 2512 กระทรวงศึกษาธิการได้กลับมาเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง 2 ปี ควบคู่กับหลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล 1 ปี

พ.ศ. 2516 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มเปิดรับนิสิตระดับปริญญาตรี โพรแกรมอนุบาลศึกษา โดยได้ใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี โพรแกรมอนุบาลศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2515

พ.ศ. 2519 กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายการศึกษาขึ้นเป็นระดับวิทยาลัยคือมีการเปิดหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต การอนุบาลศึกษา ควบคู่กับการเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

พ.ศ. 2520 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ปรับหลักสูตรใหม่โดยเปลี่ยนจากการเรียนวิชาเอกแบบเอก - รอง และเอกสารเดียว เป็นเอกสารเดียว และได้เปลี่ยนชื่อโพรแกรมอนุบาลศึกษา เป็นสาขาการศึกษาปฐมวัย โดยได้ใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2520

พ.ศ. 2522 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเปิดหลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรี

พ.ศ. 2524 วิทยาลัยครูได้ตัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงออก เหลือเพียงหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา เท่านั้น

พ.ศ. 2525 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ปรับปลั้หลักสูตรใหม่โดย ได้ใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2525

พ.ศ. 2527 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเปิดหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับปริญญาโท ชั้นเป็นครั้งแรก ของประเทศไทย

พ.ศ. 2528 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดหลักสูตรระดับชั้นปริญญาโท คือหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับ พ.ศ. 2528

พ.ศ. 2530 วิทยาลัยครูได้ปรับเปลี่ยนชื่อหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา เป็นชื่อ หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษาโปรแกรมการศึกษาปฐมวัย และเพิ่มหลักสูตรจากเปิดสอนหลักสูตรเดียว เป็น 3 หลักสูตร คือ

1)หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ระดับอนุปริญญา

2)หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี

3)หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี(หลังอนุปริญญา)

พ.ศ. 2531 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ปรับหลักสูตรใหม่โดย ได้ใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2531 โดยมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยกิตจากเดิม 135 หน่วยกิตให้เป็น 145 หน่วยกิต

พ.ศ. 2532 สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา ระดับปริญญาตรี (4 ปี) และปริญญาตรีต่อเนื่อง (2 ปี) โดยเป็นการเรียนที่พักอาศัย

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถนำมาสรุปให้เห็นภาพรวมในตาราง

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 –พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
1.ชื่อหลักสูตร	ไม่มีข้อมูล	<p>กระทรวงศึกษาธิการ มี</p> <p>หลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย 3 หลักสูตร คือ</p> <p>1.หลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล พ.ศ.2484</p> <p>2.หลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล พ.ศ.2586</p> <p>3.หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พ.ศ.2500</p>	<p>กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>วิทยาลัยครู มี หลักสูตรครุศึกษา สาขา การศึกษาปฐมวัย 6 หลักสูตร คือ</p> <p>1.หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นสูง พ.ศ.2519</p> <p>2.หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ.2519</p> <p>3.หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ.2524</p> <p>4.หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัยระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2530</p> <p>5.หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2530</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
1. ชื่อหลักสูตร (ต่อ)			<p>6.หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัยระดับ ปริญญาตรีหลังอนุปริญญา พ.ศ. 2530</p> <p>ทบวงมหาวิทยาลัย มี 11หลักสูตร ก.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มี หลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย 5 หลักสูตร คือ</p> <p>1.หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี โปรแกรมอนุบาลศึกษาระดับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2515</p> <p>2.หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2520</p> <p>3.หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2525</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 –พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
1. ชื่อหลักสูตร (ต่อ)			4.หลักสูตรปริญญาศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2531 5.หลักสูตรปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2528 ข. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีหลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย 4 หลักสูตร คือ 6.หลักสูตรวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2522 7.หลักสูตรวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2525 8.หลักสูตรวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2531 9.หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการ ศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2527	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 –พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
1.ชื่อหลักสูตร (ต่อ)			<p>ค.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มี หลักสูตร ครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย 2 หลักสูตร คือ</p> <p>10.หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชา ประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา ระดับ ปริญญาตรี4 ปี ฉบับใหม่ พ.ศ.2532</p> <p>11.หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชา ประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา ระดับ ปริญญาตรีต่อเนื่อง2 ปี ฉบับใหม่ พ.ศ.2532</p>	
2.ชื่อปริญญา	ไม่มีข้อมูล	<p>1.ประกาศนียบัตรครุอนุบาล 2.ประกาศนียบัตรชั้นสูง (อนุบาล)</p>	<p>1. ประกาศนียบัตรชั้นสูง (อนุบาล) 2.อนุปริญญา 3.ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4.ปริญญาการศึกษาบัณฑิต 5.ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) 6.ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต 7.ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา)</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
3.หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนชั้น อนุบาล เช่น โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย	กระทรวงศึกษาธิการ -วิทยาลัยครูสวนดุสิต	1. กระทรวงศึกษาธิการ 1.1วิทยาลัยครู 34 แห่ง จาก 36 แห่ง ยกเว้น วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา 2. ทบวงมหาวิทยาลัย 2.1ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2.2ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถ 2.3สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช	
4.คุณสมบัติของ ผู้สมัครเข้าศึกษา	ผู้ที่สมัครใจเป็นครูอนุบาล	เป็นผู้ที่สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตร ประโยคการเรือนชั้นสูง หรือ ประกาศนียบัตร ประโยคครูประถม	1.ในหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง (อนุบาล)จะต้อง มี คุณสมบัติ คือ 1.1เป็นผู้ที่สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชา การศึกษา(ป.กศ.) 1.2เป็นผู้ที่สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตร ครูอนุบาล	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
4.คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา (ต่อ)			<p>2.ในหลักสูตรระดับอนุปริญญาและปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยจำกัดรับจะต้องมีคุณสมบัติ</p> <p>2.1เป็นผู้ที่สำเร็จประโยคมัธยมศึกษา ตอนปลายหรือเทียบเท่า</p> <p>3.ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับจะต้องมีคุณสมบัติคือ</p> <p>3.1เป็นครูประจำการ หรือบุคลากรที่ทำการสอนอบรม เผยแพร่ความรู้ หรือให้บริการการศึกษา</p> <p>3.2เป็นผู้สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หรือเป็นผู้ที่สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา(ปก.ศ.) หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.6) หรือเทียบเท่า หรือมีวุฒิจนที่สูงกว่า</p>	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
5.คุณสมบัติของ ผู้สมัครเข้าศึกษา (ต่อ)			<p>4.ในระดับปริญญาโทจะต้องมีคุณสมบัติคือ</p> <p>4.1เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย หรือ</p> <p>4.2เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาและมีประสบการณ์สอนในระดับปฐมวัยไม่ต่ำกว่า 2 ปี</p> <p>4.3เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ และมีประสบการณ์สอนในระดับปฐมวัยไม่ต่ำกว่า 2 ปี และต้องเรียนวิชาการศึกษาปฐมวัยบางวิชาเพิ่มเติมตามความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	
6.การคัดเลือกผู้ เข้ารับการศึกษ	ไม่มีข้อมูล	<p>1.คัดจากนักเรียนทุนของแต่ละจังหวัด</p> <p>2.สอบสัมภาษณ์</p> <p>3.หากมีคนสนใจมากเกินจำนวนที่จะรับได้ จะมี การสอบข้อเขียน</p>	<p>1.สอบคัดเลือกตามระเบียบของทบวงมหาวิทยาลัย</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
7.ระยะเวลา การศึกษา	ไม่มีข้อมูล	1ปี และ 2ปี	ระดับประกาศนียบัตร 1ปี ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงและ ระดับอนุปริญญา 2ปี ระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2ปี ระดับปริญญาตรี 4ปี ระดับปริญญาโทไม่เกิน 5ปี	
8.สถานที่เรียน	โรงเรียนวัดมณังหลัง	โรงเรียนละอออุทิศ	1.วิทยาลัยครูสวนดุสิตและวิทยาลัยครูที่เปิดสอน 2.คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4.สำหรับผู้ที่เรียนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชนั้น เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ไม่จำกัดรับของทบวง มหาวิทยาลัย จึงเป็นการเรียนอยู่กับที่พักอาศัยกับ เอกสารการสอนและรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เท่านั้น	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
9. หลักสูตร				
9.1 หลักการและ เหตุผล	ไม่มีข้อมูล	เนื่องประชาชนนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนที่โรงเรียน อนุบาล รัฐบาลจึงเปิดโรงเรียนอนุบาลทั้งในและต่าง จังหวัดทำให้ต้องเร่งผลิตครูให้เพียงพอกับความ ต้องการของสังคม	สังคมเปลี่ยนแปลงไปมหาวิทยาลัยได้สังเกตเห็น ความจำเป็นที่จะต้องเตรียมครูที่มีความรู้ ความสามารถในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและ ผลิตครูครูประจำการตามความต้องการของ สังคม อีกทั้งเป็นการขยายองค์ความรู้ด้านนี้ ด้วย	
9.2 จุดประสงค์	เพื่อผลิตครูอนุบาล	1. ผลิตครูที่ดีตรงตามหลักวิชาการ 2. ผลิตครูให้มีจำนวนมากเพื่อรองรับกับความต้องการ ของสังคม	1. ผลิตครูที่ดีตรงตามหลักวิชาการ 2. เป็นการขยายองค์ความรู้ทางด้าน การศึกษาปฐมวัยให้มากขึ้น 3. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัย	
9.3 โครงสร้าง หลักสูตร	ไม่มีข้อมูล	เป็นรายวิชา	เป็นระบบหน่วยกิตโดยแบ่งเป็นหมวดวิชา	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
9.4วิธีการเรียน	1.สังเกตการสอน 2.ฝึกปฏิบัติ	1.ทฤษฎี 2.ฝึกปฏิบัติ 3.ดูงานนอกสถานที่	1.บรรยาย 2.อภิปราย 3.ค้นคว้าด้วยตนเอง 4.ฝึกสอน 5.จัดสัมมนา 6.เชิญวิทยากร 7.ดูงานนอกสถานที่ 8.ทำCASE STUDY 9.รายงานแบบเดี่ยวและกลุ่ม 10.เข้าอบรมในงานวิชาการต่างๆ 11.ประสบการณ์วิชาชีพ 12.เรียนกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	
9.5สื่อการเรียน การสอน	1.เครื่องมือพรอบ เบล 2.สื่อที่เป็นของจริง	1.เครื่องมือมอนเตสเซอร์รี่ 2.เครื่องมือพรอบ เบล 3.เอกสารทางวิชาการ 4.สื่อของจริง	1.เอกสารทางวิชาการ 2.วีดิทัศน์ 3.แถบบันทึกเสียง 4.สื่อของจริง	
9.6การวัดและ การประเมินผล	ไม่มีข้อมูล	1.การสอนวิชาเฉพาะ 2.การฝึกสอนและฝึกงาน	1.การจัดสัมมนา 2.การส่งรายงานแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
9.6การวัดและ การประเมินผล (ต่อ)		3.การนับเวลาเรียน 4.สอบไล่ได้คะแนนรวมตั้งแต่ร้อยละ 50	3.การนับเวลาเรียน 4.การทดลองสอน 5.การทดสอบข้อเขียนต่างๆ 6.ในระดับปริญญาโท จะต้องสอบวิทยานิพนธ์ ให้ผ่านด้วย 7.เรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด และได้เกรดเฉลี่ย ตามกฎระเบียบ	
10.ขั้นตอนใน การบริหารและ การจัดการ				
10.1ปัจจัยและ บริบท	เริ่มมีการสอนอนุบาลเกิดขึ้นใน ประเทศไทย และดำเนินการโดย โรงเรียนราษฎร์	การอนุบาลศึกษามีการขยายตัว รัฐบาลเปิดโรงเรียน ทั่วประเทศต้องเพิ่มการผลิตครูอนุบาลให้เพียงพอกับ ความต้องการ	มีการยกฐานะโรงเรียนฝึกหัดครูอนุบาลให้สูง ขึ้นถึงขั้นอุดมศึกษา เพื่อขยายองค์ความรู้ด้าน การศึกษาปฐมวัย	
10.2การบริหาร งานบุคคล	ไม่มีข้อมูล	1.ส่งนักเรียนครูทุนไปศึกษาต่างประเทศเพื่อกลับมา ก่อตั้งสถาบันฝึกหัดครูอนุบาล 2.คัดเลือกจากนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเป็นครูสอนที่ โรงเรียนละอออุทิศ	1.คัดเลือกจากนิสิตที่กำลังจบการศึกษาระดับ ปริญญาโทสาขาประถมศึกษามาเป็นครูสอน 2.ใช้ครูประถมศึกษาสอนนักศึกษา 3.สนับสนุนให้ครูในภาควิชาไปศึกษาต่อต่าง ประเทศด้านการศึกษาปฐมวัย	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
10.3การบริหารงาน ธุรการและการเงิน	ไม่มีข้อมูล	ใช้งบประมาณที่ทางกระทรวงจัดสรรให้	ใช้งบประมาณที่ทางภาควิชาจัดสรรให้	
10.4การบริหารงานสภาพแวดล้อม	ไม่มีข้อมูล	ทางกระทรวงกำหนดให้	ทางคณะกำหนดให้	
10.5การบริหารงานวิชาการ	ไม่มีข้อมูล	ระยะเริ่มต้นจัดสร้างหลักสูตรจากหัวหน้าโครงการคนเดียว ต่อมาจึงมีคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตร	ระยะเริ่มต้นจัดสร้างหลักสูตรจากหัวหน้าโครงการคนเดียว ต่อมาจึงมีคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตร	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงผลภาวะวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
11.ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข	<p>ปัญหาบุคลากรคือมีคนสนใจเรียนทางด้านนี้น้อยมาก แก้ไขโดยชักชวนให้มาเรียน โดยพยายามโน้มน้าวจิตใจให้เห็นความสำคัญของการศึกษาระดับนี้ และคิดถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศ</p>	<p>1.ปัญหาเรื่องบุคลากรที่สอนไม่เพียงพอ แก้ไขโดยวิธี 1.จัดส่งนักเรียนครูทุนของกระทรวงไปศึกษาต่อทางด้านการศึกษา 2.พยายามคัดสรรนักเรียนที่มีการเรียนที่ดีขึ้นมาเป็นครูผู้สอนรุ่นต่อไป</p> <p>2.ปัญหาเรื่องงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ แก้ไขโดยครูร่วมมือกันจัดหาทุนเพิ่มด้วยการประดิษฐ์สิ่งของขายโดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของครู ทำให้เกิดความรักและสามัคคีต่อหมู่คณะจึงไม่มีปัญหาอื่นได้อีก</p>	<p>1.ปัญหาเรื่องบุคลากรที่สอนไม่เพียงพอ แก้ไขโดยวิธี 1.1คัดเลือกนิสิตระดับปริญญาโทสาขาประถมศึกษาเพื่อให้เป็นครูผู้สอนนิสิตต่อไป 1.2ใช้ครูประถมศึกษาสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี 1.3.ส่งครูไปศึกษาต่อต่างประเทศ</p> <p>2.ปัญหาเรื่องงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ แก้ไขโดย 2.1.เงินค่าตอบแทนที่ได้จากการไปบรรยายให้กับหน่วยงานนำมาเข้ากองกลางเพื่อเป็นทุนสำรอง</p>	

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าพบว่า การฝึกหัดครูอนุบาลนั้นมีแทรกอยู่ตามหลักสูตรอื่น ๆ เช่นหลักสูตรการเรือนเนื่องจากหลักสูตรนี้สอนเพื่อให้เป็นแม่บ้านแม่เรือน และสามารถเลี้ยงดูบุตรของตนได้เป็นอย่างดี และยังแทรกอยู่ในหลักสูตรวิชาครูมัธยม คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหมวดปรัชญาการศึกษา ด้านการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ภายหลังเมื่อมีการส่งบุคลากรไปศึกษาที่ต่างประเทศและนำแนวคิดที่ได้กลับมาดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลของรัฐบาลขึ้น คือโรงเรียนละอออุทิศ ในปี พ.ศ. 2483 และได้รับความนิยมมากจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล จึงได้เปิดแผนกฝึกหัดครูอนุบาลขึ้นที่โรงเรียนละอออุทิศ ในปี พ.ศ. 2584 โดยมีการจัดการศึกษาสำหรับครูอนุบาลอย่างเต็มรูปแบบพร้อม กับมีหลักสูตรสำหรับครูอนุบาลโดยตรง

การฝึกหัดครูอนุบาลเริ่มขึ้นอย่างจริงจังเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สภาพสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ทำให้ทั้งพ่อและแม่ต้องออกไปทำงานทั้งคู่ และเปลี่ยนจากที่เคยอยู่แบบครอบครัวใหญ่กลายเป็นครอบครัวเดี่ยวจากที่เมื่อก่อนปู่ ย่า ตา ยายจะเป็นคนเลี้ยงดูลูกหลานเมื่อเป็นครอบครัวเดี่ยวทำให้ไม่มีคนดูแลเด็กเล็ก ดังนั้นการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี เมื่อได้รับความนิยมมากขึ้น การที่จะหาครูอนุบาลที่มีคุณภาพให้เพียงพอกับโรงเรียนอนุบาลที่รัฐจัดให้มีกระจายออกไปทั่วประเทศนั้น คือรัฐผลิตครูอนุบาลอย่างมีระบบและใช้เวลาไม่นาน ดังนั้นการฝึกหัดครูอนุบาลจึงต้องรับผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ด้านอื่นมาแล้วให้เรียนต่อในวิชาฝึกหัดครูอนุบาล การผลิตครูในช่วงแรกเน้นการผลิตครูประจำการดังนั้นระดับการศึกษาจึงเป็นมีเพียงประกาศนียบัตร แต่ต่อมากการฝึกหัดครูครูอนุบาลได้ก้าวสู่ระดับอุดมศึกษาทำให้มีการขยายองค์ความรู้ในสาขาวิชานี้ให้เพิ่มมากขึ้น และเป็นการยกระดับฐานะของวิชาชีพครูอนุบาลด้วย

เมื่อดูไปถึงหลักสูตรในช่วงแรกจะเห็นว่าสอดคล้องกับแนวการศึกษาอนุบาลในสมัยนั้นที่ใช้แนวของฟร็อบเบลและมอนเตสซอรี เพราะมีวิชาการสอนวิธีการสอนแบบมอนเตสซอรี และวิธีการใช้เครื่องมือของฟร็อบเบลมอนเตสซอรี แต่ปัจจุบันมีแนวการสอนด้านอนุบาลมากมาย เช่น Waldolf, whole language, Project Approach ฯลฯ ซึ่งในหลักสูตรปัจจุบันยังไม่ลงลึกถึงการสอนในแบบต่าง ๆ เหล่านั้น ทำให้เป็นประเด็นที่น่าสนใจว่านิสิต นักศึกษาของฝึกหัดครูที่จบออกมาจะสามารถสอนในชั้นเรียนอนุบาลด้วยวิธีการสอนอนุบาลแนวใหม่ ๆ นั้นได้อย่างไร จึงควรหรือไม่ที่จะเพิ่มวิธีการสอนอนุบาลแนวใหม่ ๆ เข้าไปให้นิสิต นักศึกษาของฝึกหัดครูได้มีการปฏิบัติจริง นอกเหนือจากเพียงแค่การดูงานในโรงเรียนอนุบาลที่สอนตามแนวการสอนใหม่ ๆ นั้น

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการศึกษาวิจัยทำตั้งแต่ พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2536 ทั้งนี้ เพราะหลังพ.ศ.2537 โครงสร้างของหลักสูตรในแทบทุกสถาบันอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยน ดังนั้นหากผู้สนใจจะได้ศึกษาต่อจาก พ.ศ. 2537 ก็จะทำให้ภาพของประวัติการจัดการศึกษา สำหรับครูระดับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. หลักสูตรของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยนั้นเป็นเอกสารที่หายาก ซึ่งทางสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยแต่ละแห่ง จึงควรเก็บรักษาไว้เพื่อสะดวกในการศึกษาและสามารถใช้เป็นพื้นฐานข้อมูลต่อไป
3. การจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละสถาบันยังอยู่ในระยะพัฒนา หากผู้สนใจตั้งโครงการในด้านนี้ก็เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะมาค้นคว้ารุ่นต่อ ๆ ไป
4. ควรจะได้มีการรวบรวมเอกสารการเรียนการสอนในระดับอนุบาลของครูที่ประสบความสำเร็จไว้เป็นข้อมูลสำหรับ ครูและนิสิต นักศึกษา เพื่อจะได้เห็นตัวอย่างที่ดีและสามารถนำไปประยุกต์ให้ได้ในโอกาสต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่าง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยวิธีดำเนินการวิจัยสรุปผลการวิจัยการ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาการของการจัดการศึกษาสำหรับการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ในช่วง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 ด้านประวัติความเป็นมา การพัฒนาหลักสูตรรวมทั้งการดำเนินงานของสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานสำหรับกรดำเนินการวิจัยโดย ศึกษาจากหนังสือ เอกสารราชการ หลักสูตรของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ในช่วง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 และสัมภาษณ์ผู้ที่ร่วมก่อตั้งสถาบันฝึกหัดครูอนุบาลไทย

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เอกสาร ตำรา วารสาร วิทยานิพนธ์ และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ร่วมก่อตั้งสถาบันฝึกหัดครูอนุบาลไทย และหลักสูตรครุศึกษาไทยสาขาการศึกษาปฐมวัย ในช่วง พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2536 ทั้งหมด 20 ฉบับ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 4 ชุด คือ

3.1 แบบวิเคราะห์พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

3.2 แบบวิเคราะห์หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

3.3 แบบสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

3.4 แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป็นหมวดหมู่ตามกรอบความคิดที่กำหนดขึ้น และวิเคราะห์รายละเอียดของเนื้อหา โดยอธิบาย (Explanation) ตีความ (Interpretation) ข้อมูลในแต่ละประเด็น แล้วนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านประวัติความเป็นมา

การจัดการศึกษาสำหรับครูระดับอนุบาลหรือการฝึกหัดครูอนุบาลของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและตอนกลางเป็นการศึกษาที่ยังไม่มีระบบแบบแผน เป็นการศึกษาในลักษณะแฝงซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานที่ชัดเจน เนื่องการศึกษาของไทยนั้นเป็นการศึกษาแบบบ้าน วัด และวัง มีผู้รับผิดชอบต่างกันไป กล่าวคือ มีการศึกษาในวัง สำหรับเจ้านาย และเชื้อพระวงศ์ ผู้สอนคืออาลักษณ์ ส่วนผู้ที่มิมีฐานะดีบางครอบครัวจะจ้างครูมาสอนหนึ่งสัปดาห์หรือสองสัปดาห์ก็นำมาฝากไว้กับวัดเพื่อขอให้พระท่านช่วยดูแลเรื่องการกินและการนอนตลอดจนการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาดูตามลำดับ ดังนั้นการเรียนการสอนในช่วงปฐมวัยนั้นในสมัยโบราณ ยังไม่เห็นความสำคัญมากนัก

เมื่อเริ่มมีการจัดการศึกษาระดับอนุบาลขึ้นที่โรงเรียนเด็กในปี พ.ศ. 2433 ก็ไม่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับครูผู้สอน ต่อมาเมื่อมีการเปิดโรงเรียนราชกุมารเพื่อเป็นสถานศึกษาแก่พระเจ้าลูกยาเธอ ใน พ.ศ. 2435 และเปิดโรงเรียนราชกุมารีเพื่อเป็นสถานศึกษาแก่พระเจ้าลูกเธอในปี 2436 จึงได้ปรากฏหลักฐานว่ามีครูผู้สอนคืออาลักษณ์ ส่วนในโรงเรียนมูลศึกษาคือโรงเรียนบูรพาหรือกั้นดอกกาเดิน ซึ่งเป็นการจัดแทรกอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาและมุ่งเตรียมเด็กให้มีความรู้ที่จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา และโรงเรียน ก. ข. นโม เป็นโรงเรียนที่มีพระเป็นผู้สอน แต่ก็ไม่มีการกล่าวถึงการฝึกหัดครูโดยตรงเลย มีปรากฏหลักฐานอยู่บ้าง คือเมื่อมีโรงเรียนราชกุมารีซึ่งเปิดการสอนในระดับชั้นอนุบาล คือโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยหรือโรงเรียนวังหลังซึ่งเปิดการสอนในปี พ.ศ. 2454 เป็นโรงเรียนที่สอนตามแนวของฟร็อบเอล ดำเนินการโดยแหม่มโกลด์ (Miss Edna Sana Cold) และมีครูอรุณซึ่งเป็นครูผู้หญิงคนแรกของประเทศไทยที่จบการศึกษาทางด้านอนุบาลศึกษาจากประเทศ สหรัฐอเมริกา เมื่อครูอรุณกลับมาได้สอนที่โรงเรียนวังหลังแห่งนี้และได้พยายามถ่ายทอดวิชาที่เรียนมาให้กับ ครูรองโดยการเฝ้าสังเกตและทดลองให้สอนจริง แต่มีการถ่ายทอดวิชาจากครูอรุณเพียง 2 ปี เนื่องจากครูอรุณลาออกเพื่อไปมีครอบครัว

ในขณะที่โรงเรียนราชกุมารีได้มีการฝึกหัดครูอนุบาลถึง 7 ปี ในปี พ.ศ. 2461 จึงได้มีพระราชบัญญัติโรงเรียนราชกุมารีขึ้นในลักษณะที่ 4 โรงเรียนอนุบาล มาตรา 27 ว่า

“โรงเรียนอนุบาลเป็นโรงเรียนที่มุ่งประสงค์เลี้ยงดูเด็กอ่อน ๆ เป็นสำคัญและสอน

ให้ เด็กๆ อ่าน รู้เรียน เรียนนับไปพลางในระหว่างเวลานั้นด้วย โรงเรียนเช่นนี้ครูอนุบาลในโรงเรียนไม่ต้องมีประสบการณ์ก็ได้ “

ภายหลังกระทรวงธรรมการซึ่งก็คือกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงได้เตรียมการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลโดยตั้งคณะกรรมการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลของกระทรวงในปี พ.ศ. 2480 ประกอบด้วย

1. นายนาค เทพหัสดิน ณ. อยุธยา 2. หม่อมหลวง มานิจ ชุมสาย 3. นางจันทน์ เมืองแมน

ในระหว่างปี พ.ศ. 2480 - พ.ศ. 2482 กระทรวงธรรมการก็ได้ส่งครูหลายท่านไปศึกษาต่างประเทศและนำแนวคิดที่ได้กลับมาดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลของรัฐบาลขึ้นเป็นแห่งแรก คือโรงเรียนละอออุทิศ ในปี พ.ศ. 2483 มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองจัดการอนุบาลศึกษาและเพื่อประเมินความสนใจของประชาชนในเรื่องการอนุบาลศึกษา ปรากฏว่าได้รับความนิยมมากจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล จึงได้เปิดแผนกฝึกหัดครูอนุบาลขึ้นที่ โรงเรียนละอออุทิศ ในปี พ.ศ. 2484 โดยมีการจัดการศึกษาสำหรับครูอนุบาลอย่างเต็มรูปแบบพร้อมกันมีหลักสูตรสำหรับครูอนุบาลโดยตรง

พ.ศ. 2514 ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การทดลองสอนชั้นอนุบาล ” ที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาเมื่อมีความพร้อมแล้ว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเปิดรับนิสิตระดับปริญญาตรีเข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี โปรแกรมอนุบาลศึกษา ขึ้นในปี พ.ศ. 2516 ซึ่งเป็นการเปิดหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลในระดับมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรกของประเทศไทย จึงถือได้ว่า พ.ศ. 2516 เป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากเป็นปีที่มีการยกฐานะการฝึกหัดครูอนุบาลให้สูงขึ้นถึงขั้นอุดมศึกษาและขยายหลักสูตรการฝึกหัดครูอนุบาลให้ถึงขั้นปริญญา ต่อมากระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรปริญญาศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ. 2519 เพิ่มจากการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (อนุบาล) การฝึกหัดครูอนุบาลก็ได้รับความนิยมมากขึ้นในปี พ.ศ. 2522 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เปิดการสอนหลักสูตรวิชาการศึกษาก่อนวัยเรียน ในระดับชั้นปริญญาตรี และได้ขยายหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลจนถึงขั้นปริญญาโทหรือปริญญามหาบัณฑิต โดยในปี พ.ศ. 2527 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เปิดหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาก่อนวัยเรียน และในปี พ.ศ. 2528 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้เปิดหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต อย่างเป็นทางการ ในปีพ.ศ. 2532 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐบาลได้เปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา ระดับ

ปริญญาตรี (4 ปี) และแบบ ปริญญาตรีต่อเนื่อง (2 ปี) การเปิดหลักสูตรนี้ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชนั้นเป็นการเปิดกว้างทางสังคม โดยให้โอกาสกับครูประจำการ และผู้สนใจได้ศึกษาเพิ่มเติมโดยเป็นทางเลือกใหม่คือเรียนอยู่กับที่พักอาศัยและไม่รบกวนเวลาทำงานด้วย

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรของการฝึกหัดครูอนุบาลไทยที่เป็นระบบนั้นมีพัฒนาการดังนี้

พ.ศ. 2484 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสอนหลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล

พ.ศ. 2486 กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับจากหลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาลเดิมเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาลซึ่งหลักสูตรนี้ได้ใช้เป็นระยะเวลายาวนานจนถึง พ.ศ. 2518

พ.ศ. 2500 กระทรวงศึกษาธิการได้มีการเพิ่มหลักสูตรใหม่ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่มีเพียง หลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาลซึ่งเป็นหลักสูตรที่สอนเพียง 1 ปี ได้เพิ่มหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงซึ่งต้องเรียน 2 ปี

พ.ศ. 2510 กระทรวงศึกษาธิการได้ยกเลิกหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง 2 ปี ให้เหลือเพียง หลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล 1 ปี

พ.ศ. 2512 กระทรวงศึกษาธิการได้กลับมาเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง 2 ปี ควบคู่กับหลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล 1 ปี

พ.ศ. 2516 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มเปิดรับนิสิตระดับปริญญาตรี โปรแกรมอนุบาลศึกษา โดยได้ใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี โปรแกรมอนุบาลศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2515

พ.ศ. 2519 กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายการศึกษาขึ้นเป็นระดับวิทยาลัยคือมีการเปิดหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต การอนุบาลศึกษา ควบคู่กับการเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

พ.ศ. 2520 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ปรับหลักสูตรใหม่โดยเปลี่ยนจากการเรียนวิชาเอกแบบเอก - รอง และเอกสารเดียว เป็นเอกสารเดียว และได้เปลี่ยนชื่อโปรแกรมอนุบาลศึกษา เป็นสาขาการศึกษาปฐมวัย โดยได้ใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2520

พ.ศ. 2522 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเปิดหลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรี

พ.ศ. 2524 วิทยาลัยครูได้ตัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงออก เหลือเพียงหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา เท่านั้น

พ.ศ. 2525 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ปรับหลักสูตรใหม่โดย ได้ใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2525

พ.ศ. 2527 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเปิดหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับปริญญาโท ชั้นเป็นครั้งแรก ของประเทศไทย

พ.ศ. 2528 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดหลักสูตรระดับชั้นปริญญาโท คือหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับ พ.ศ. 2528

พ.ศ. 2530 วิทยาลัยครูได้ปรับเปลี่ยนชื่อหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา เป็นชื่อ หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษาโปรแกรมการศึกษาปฐมวัย และเพิ่มหลักสูตรจากเปิดสอนหลักสูตรเดียว เป็น 3 หลักสูตร คือ

1)หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ระดับอนุปริญญา

2)หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี

3)หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี(หลังอนุปริญญา)

พ.ศ. 2531 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ปรับหลักสูตรใหม่โดย ได้ใช้หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2531 โดยมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยกิตจากเดิม 135 หน่วยกิตให้เป็น 145 หน่วยกิต

พ.ศ. 2532 สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา ระดับปริญญาตรี (4 ปี) และปริญญาตรีต่อเนื่อง (2 ปี) โดยเป็นการเรียนที่พักอาศัย

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถนำมาสรุปให้เห็นภาพรวมในตาราง

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 –พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
1.ชื่อหลักสูตร	ไม่มีข้อมูล	<p>กระทรวงศึกษาธิการ มี</p> <p>หลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย 3 หลักสูตร คือ</p> <p>1.หลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล พ.ศ.2484</p> <p>2.หลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล พ.ศ.2586</p> <p>3.หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พ.ศ.2500</p>	<p>กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>วิทยาลัยครู มี หลักสูตรครุศึกษา สาขา การศึกษาปฐมวัย 6 หลักสูตร คือ</p> <p>1.หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นสูง พ.ศ.2519</p> <p>2.หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ.2519</p> <p>3.หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ.2524</p> <p>4.หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัยระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2530</p> <p>5.หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2530</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
1. ชื่อหลักสูตร (ต่อ)			<p>6.หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัยระดับ ปริญญาตรีหลังอนุปริญญา พ.ศ. 2530</p> <p>ทบวงมหาวิทยาลัย มี 11หลักสูตร ก.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มี หลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย 5 หลักสูตร คือ</p> <p>1.หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี โปรแกรมอนุบาลศึกษาระดับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2515</p> <p>2.หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2520</p> <p>3.หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2525</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
1. ชื่อหลักสูตร (ต่อ)			4.หลักสูตรปริญญาศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2531 5.หลักสูตรปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2528 ข. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีหลักสูตรครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย 4 หลักสูตร คือ 6.หลักสูตรวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2522 7.หลักสูตรวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2525 8.หลักสูตรวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2531 9.หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการ ศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2527	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 –พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
1.ชื่อหลักสูตร (ต่อ)			<p>ค.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีหลักสูตร ครุศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย 2 หลักสูตร คือ</p> <p>10.หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา ระดับปริญญาตรี4 ปี ฉบับใหม่ พ.ศ.2532</p> <p>11.หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา ระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง2 ปี ฉบับใหม่ พ.ศ.2532</p>	
2.ชื่อปริญญา	ไม่มีข้อมูล	<p>1.ประกาศนียบัตรครุอนุบาล</p> <p>2.ประกาศนียบัตรชั้นสูง (อนุบาล)</p>	<p>1. ประกาศนียบัตรชั้นสูง (อนุบาล)</p> <p>2.อนุปริญญา</p> <p>3.ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต</p> <p>4.ปริญญาการศึกษาบัณฑิต</p> <p>5.ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย)</p> <p>6.ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต</p> <p>7.ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา)</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
3.หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนชั้น อนุบาล เช่น โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย	กระทรวงศึกษาธิการ -วิทยาลัยครูสวนดุสิต	<p>1. กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>1.1วิทยาลัยครู 34 แห่ง จาก 36 แห่ง ยกเว้น วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา</p> <p>2. ทบวงมหาวิทยาลัย</p> <p>2.1ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <p>2.2ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ</p> <p>2.3สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช</p>	
4.คุณสมบัติของ ผู้สมัครเข้าศึกษา	ผู้ที่สมัครใจเป็นครูอนุบาล	เป็นผู้ที่สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตร ประโยคการเรือนชั้นสูง หรือ ประกาศนียบัตร ประโยคครูประถม	<p>1.ในหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง (อนุบาล)จะต้อง มี คุณสมบัติ คือ</p> <p>1.1เป็นผู้ที่สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชา การศึกษา(ป.กศ.)</p> <p>1.2เป็นผู้ที่สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตร ครูอนุบาล</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
4.คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา (ต่อ)			<p>2.ในหลักสูตรระดับอนุปริญญาและปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยจำกัดรับจะต้องมีคุณสมบัติ</p> <p>2.1เป็นผู้ที่สำเร็จประโยคมัธยมศึกษา ตอนปลายหรือเทียบเท่า</p> <p>3.ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับจะต้องมีคุณสมบัติคือ</p> <p>3.1เป็นครูประจำการ หรือบุคลากรที่ทำการสอนอบรม เผยแพร่ความรู้ หรือให้บริการการศึกษา</p> <p>3.2เป็นผู้สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หรือเป็นผู้ที่สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา(ปก.ศ.) หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.6) หรือเทียบเท่า หรือมีวุฒิจนที่สูงกว่า</p>	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
5.คุณสมบัติของ ผู้สมัครเข้าศึกษา (ต่อ)			<p>4.ในระดับปริญญาโทจะต้องมีคุณสมบัติคือ</p> <p>4.1เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย หรือ</p> <p>4.2เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาและมีประสบการณ์สอนในระดับปฐมวัยไม่ต่ำกว่า 2 ปี</p> <p>4.3เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ และมีประสบการณ์สอนในระดับปฐมวัยไม่ต่ำกว่า 2 ปี และต้องเรียนวิชาการศึกษาปฐมวัยบางวิชาเพิ่มเติมตามความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	
6.การคัดเลือกผู้ เข้ารับการศึกษ	ไม่มีข้อมูล	<p>1.คัดจากนักเรียนทุนของแต่ละจังหวัด</p> <p>2.สอบสัมภาษณ์</p> <p>3.หากมีคนสนใจมากเกินจำนวนที่จะรับได้ จะมี การสอบข้อเขียน</p>	<p>1.สอบคัดเลือกตามระเบียบของทบวงมหาวิทยาลัย</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
7.ระยะเวลา การศึกษา	ไม่มีข้อมูล	1ปี และ 2ปี	ระดับประกาศนียบัตร 1ปี ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงและ ระดับอนุปริญญา 2ปี ระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2ปี ระดับปริญญาตรี 4ปี ระดับปริญญาโทไม่เกิน 5ปี	
8.สถานที่เรียน	โรงเรียนวัดมณังหลัง	โรงเรียนละอออุทิศ	1.วิทยาลัยครูสวนดุสิตและวิทยาลัยครูที่เปิดสอน 2.คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4.สำหรับผู้ที่เรียนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชนั้น เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ไม่จำกัดรับของทบวง มหาวิทยาลัย จึงเป็นการเรียนอยู่กับที่พักอาศัยกับ เอกสารการสอนและรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เท่านั้น	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
<p>9.หลักสูตร</p> <p>9.1หลักการและ เหตุผล</p> <p>9.2 จุดประสงค์</p> <p>9.3โครงสร้าง หลักสูตร</p>	<p>ไม่มีข้อมูล</p> <p>เพื่อผลิตครูอนุบาล</p> <p>ไม่มีข้อมูล</p>	<p>เนื่องประชาชนนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนที่โรงเรียน อนุบาล รัฐบาลจึงเปิดโรงเรียนอนุบาลทั้งในและต่าง จังหวัดทำให้ต้องเร่งผลิตครูให้เพียงพอกับความ ต้องการของสังคม</p> <p>1. ผลิตครูที่ดีตรงตามหลักวิชาการ 2. ผลิตครูให้มีจำนวนมากเพื่อรองรับกับความต้องการ ของสังคม</p> <p>เป็นรายวิชา</p>	<p>สังคมเปลี่ยนแปลงไปมหาวิทยาลัยได้สังเกตเห็น ความจำเป็นที่จะต้องเตรียมครูที่มีความรู้ ความสามารถในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและ ผลิตครูครูประจำการตามความต้องการของ สังคม อีกทั้งเป็นการขยายองค์ความรู้ด้านนี้ ด้วย</p> <p>1.ผลิตครูที่ดีตรงตามหลักวิชาการ 2. เป็นการขยายองค์ความรู้ทางด้าน การศึกษาปฐมวัยให้มากขึ้น 3. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัย</p> <p>เป็นระบบหน่วยกิตโดยแบ่งเป็นหมวดวิชา</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
9.4วิธีการเรียน	1.สังเกตการสอน 2.ฝึกปฏิบัติ	1.ทฤษฎี 2.ฝึกปฏิบัติ 3.ดูงานนอกสถานที่	1.บรรยาย 2.อภิปราย 3.ค้นคว้าด้วยตนเอง 4.ฝึกสอน 5.จัดสัมมนา 6.เชิญวิทยากร 7.ดูงานนอกสถานที่ 8.ทำCASE STUDY 9.รายงานแบบเดี่ยวและกลุ่ม 10.เข้าอบรมในงานวิชาการต่างๆ 11.ประสบการณ์วิชาชีพ 12.เรียนกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	
9.5สื่อการเรียน การสอน	1.เครื่องมือพรอบ เบล 2.สื่อที่เป็นของจริง	1.เครื่องมือมอนเตสเซอร์รี่ 2.เครื่องมือพรอบ เบล 3.เอกสารทางวิชาการ 4.สื่อของจริง	1.เอกสารทางวิชาการ 2.วีดีทัศน์ 3.แถบบันทึกเสียง 4.สื่อของจริง	
9.6การวัดและ การประเมินผล	ไม่มีข้อมูล	1.การสอนวิชาเฉพาะ 2.การฝึกสอนและฝึกงาน	1.การจัดสัมมนา 2.การส่งรายงานแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
<p>9.6การวัดและ การประเมินผล (ต่อ)</p> <p>10.ขั้นตอนใน การบริหารและ การจัดการ</p> <p>10.1ปัจจัยและ บริบท</p> <p>10.2การบริหาร งานบุคคล</p>	<p>เริ่มมีการสอนอนุบาลเกิดขึ้นใน ประเทศไทย และดำเนินการโดย โรงเรียนราษฎร์</p> <p>ไม่มีข้อมูล</p>	<p>3.การนับเวลาเรียน 4.สอบไล่ได้คะแนนรวมตั้งแต่ร้อยละ 50</p> <p>การอนุบาลศึกษามีการขยายตัว รัฐบาลเปิดโรงเรียน ทั่วประเทศต้องเพิ่มการผลิตครูอนุบาลให้เพียงพอกับ ความต้องการ</p> <p>1.ส่งนักเรียนครูทุนไปศึกษาต่างประเทศเพื่อกลับมา ก่อตั้งสถาบันฝึกหัดครูอนุบาล 2.คัดเลือกจากนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเป็นครูสอนที่ โรงเรียนละอออุทิศ</p>	<p>3.การนับเวลาเรียน 4.การทดลองสอน 5.การทดสอบข้อเขียนต่างๆ 6.ในระดับปริญญาโท จะต้องสอบวิทยานิพนธ์ ให้ผ่านด้วย 7.เรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด และได้เกรดเฉลี่ย ตามกฎระเบียบ</p> <p>มีการยกฐานะโรงเรียนฝึกหัดครูอนุบาลให้สูง ขึ้นถึงขั้นอุดมศึกษา เพื่อขยายองค์ความรู้ด้าน การศึกษาปฐมวัย</p> <p>1.คัดเลือกจากนิสิตที่กำลังจบการศึกษาระดับ ปริญญาโทสาขาประถมศึกษามาเป็นครูสอน 2.ใช้ครูประถมศึกษาสอนนักศึกษา 3.สนับสนุนให้ครูในภาควิชาไปศึกษาต่อต่าง ประเทศด้านการศึกษาปฐมวัย</p>	

ตารางที่ 12 แสดงผลการวิเคราะห์พัฒนาการของครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
10.3การบริหารงาน ธุรการและการเงิน	ไม่มีข้อมูล	ใช้งบประมาณที่ทางกระทรวงจัดสรรให้	ใช้งบประมาณที่ทางภาควิชาจัดสรรให้	
10.4การบริหารงานสภาพแวดล้อม	ไม่มีข้อมูล	ทางกระทรวงกำหนดให้	ทางคณะกำหนดให้	
10.5การบริหารงานวิชาการ	ไม่มีข้อมูล	ระยะเริ่มต้นจัดสร้างหลักสูตรจากหัวหน้าโครงการคนเดียว ต่อมาจึงมีคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตร	ระยะเริ่มต้นจัดสร้างหลักสูตรจากหัวหน้าโครงการคนเดียว ต่อมาจึงมีคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตร	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงผลภาวะวิเคราะห์พัฒนาการของครูศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย (ต่อ)

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
11.ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข	<p>ปัญหาบุคลากรคือมีคนสนใจเรียนทางด้านนี้น้อยมาก แก้ไขโดยชักชวนให้มาเรียน โดยพยายามโน้มน้าวจิตใจให้เห็นความสำคัญของการศึกษาระดับนี้ และคิดถึงความสำเร็จก้าวหน้าของประเทศ</p>	<p>1.ปัญหาเรื่องบุคลากรที่สอนไม่เพียงพอ แก้ไขโดยวิธี 1.จัดส่งนักเรียนครูทุนของกระทรวงไปศึกษาต่อทางด้านการศึกษาฝึกหัดครูอนุบาลโดยตรง เพื่อมาขยายงานด้านการอนุบาลศึกษา 2.พยายามคัดสรรนักเรียนที่มีการเรียนที่ดีขึ้นมาเป็นครูผู้สอนรุ่นต่อไป</p> <p>2.ปัญหาเรื่องงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ แก้ไขโดยครูร่วมมือกันจัดหาทุนเพิ่มด้วยการประดิษฐ์สิ่งของขายโดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของครู ทำให้เกิดความรักและสามัคคีต่อหมู่คณะจึงไม่มีปัญหาอื่นได้อีก</p>	<p>1.ปัญหาเรื่องบุคลากรที่สอนไม่เพียงพอ แก้ไขโดยวิธี 1.1คัดเลือกนิสิตระดับปริญญาโทสาขาประถมศึกษาเพื่อให้เป็นครูผู้สอนนิสิตต่อไป 1.2ใช้ครูประถมศึกษาสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี 1.3.ส่งครูไปศึกษาต่อต่างประเทศ</p> <p>2.ปัญหาเรื่องงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ แก้ไขโดย 2.1.เงินค่าตอบแทนที่ได้จากการไปบรรยายให้กับหน่วยงานนำมาเข้ากองกลางเพื่อเป็นทุนสำรอง</p>	

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าพบว่า การฝึกหัดครูอนุบาลนั้นมีแทรกอยู่ตามหลักสูตรอื่น ๆ เช่นหลักสูตรการเรือนเนื่องจากหลักสูตรนี้สอนเพื่อให้เป็นแม่บ้านแม่เรือน และสามารถเลี้ยงดูบุตรของตนได้เป็นอย่างดี และยังแทรกอยู่ในหลักสูตรวิชาครูมัธยม คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหมวดปรัชญาการศึกษา ด้านการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ภายหลังเมื่อมีการส่งบุคลากรไปศึกษาที่ต่างประเทศและนำแนวคิดที่ได้กลับมาดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลของรัฐบาลขึ้น คือโรงเรียนละอออุทิศ ในปี พ.ศ. 2483 และได้รับความนิยมมากจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล จึงได้เปิดแผนกฝึกหัดครูอนุบาลขึ้นที่โรงเรียนละอออุทิศ ในปี พ.ศ. 2584 โดยมีการจัดการศึกษาสำหรับครูอนุบาลอย่างเต็มรูปแบบพร้อม กับมีหลักสูตรสำหรับครูอนุบาลโดยตรง

การฝึกหัดครูอนุบาลเริ่มขึ้นอย่างจริงจังเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สภาพสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ทำให้ทั้งพ่อและแม่ต้องออกไปทำงานทั้งคู่ และเปลี่ยนจากที่เคยอยู่แบบครอบครัวใหญ่กลายเป็นครอบครัวเดี่ยวจากที่เมื่อก่อนปู่ ย่า ตา ยายจะเป็นคนเลี้ยงดูลูกหลานเมื่อเป็นครอบครัวเดี่ยวทำให้ไม่มีคนดูแลเด็กเล็ก ดังนั้นการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี เมื่อได้รับความนิยมมากขึ้น การที่จะหาครูอนุบาลที่มีคุณภาพให้เพียงพอกับโรงเรียนอนุบาลที่รัฐจัดให้มีกระจายออกไปทั่วประเทศนั้น คือรัฐผลิตครูอนุบาลอย่างมีระบบและใช้เวลาไม่นาน ดังนั้นการฝึกหัดครูอนุบาลจึงต้องรับผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ด้านอื่นมาแล้วให้เรียนต่อในวิชาฝึกหัดครูอนุบาล การผลิตครูในช่วงแรกเน้นการผลิตครูประจำการดังนั้นระดับการศึกษาจึงเป็นมีเพียงประกาศนียบัตร แต่ต่อมากการฝึกหัดครูครูอนุบาลได้ก้าวสู่ระดับอุดมศึกษาทำให้มีการขยายองค์ความรู้ในสาขาวิชานี้ให้เพิ่มมากขึ้น และเป็นการยกระดับฐานะของวิชาชีพครูอนุบาลด้วย

เมื่อดูไปถึงหลักสูตรในช่วงแรกจะเห็นว่าสอดคล้องกับแนวการศึกษาอนุบาลในสมัยนั้นที่ใช้แนวของฟร็อบเบลและมอนเตสซอรี เพราะมีวิชาการสอนวิธีการสอนแบบมอนเตสซอรี และวิธีการใช้เครื่องมือของฟร็อบเบลมอนเตสซอรี แต่ปัจจุบันมีแนวการสอนด้านอนุบาลมากมาย เช่น Waldolf, whole language, Project Approach ฯลฯ ซึ่งในหลักสูตรปัจจุบันยังไม่ลงลึกถึงการสอนในแบบต่าง ๆ เหล่านั้น ทำให้เป็นประเด็นที่น่าสนใจว่านิสิต นักศึกษาของฝึกหัดครูที่จบออกมาจะสามารถสอนในชั้นเรียนอนุบาลด้วยวิธีการสอนอนุบาลแนวใหม่ ๆ นั้นได้อย่างไร จึงควรหรือไม่ที่จะเพิ่มวิธีการสอนอนุบาลแนวใหม่ ๆ เข้าไปให้นิสิต นักศึกษาของฝึกหัดครูได้มีการปฏิบัติจริง นอกเหนือจากเพียงแค่การดูงานในโรงเรียนอนุบาลที่สอนตามแนวการสอนใหม่ ๆ นั้น

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการศึกษาวิจัยทำตั้งแต่ พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2536 ทั้งนี้ เพราะหลังพ.ศ.2537 โครงสร้างของหลักสูตรในแทบทุกสถาบันอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยน ดังนั้นหากผู้สนใจจะได้ศึกษาต่อจาก พ.ศ. 2537 ก็จะทำให้ภาพของประวัติการจัดการศึกษา สำหรับครูระดับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. หลักสูตรของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยนั้นเป็นเอกสารที่หายาก ซึ่งทางสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัยแต่ละแห่ง จึงควรเก็บรักษาไว้เพื่อสะดวกในการศึกษาและสามารถใช้เป็นพื้นฐานข้อมูลต่อไป
3. การจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละสถาบันยังอยู่ในระยะพัฒนา หากผู้สนใจตั้งโครงการในด้านนี้ก็เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะมาค้นคว้ารุ่นต่อ ๆ ไป
4. ควรจะได้มีการรวบรวมเอกสารการเรียนการสอนในระดับอนุบาลของครูที่ประสบความสำเร็จไว้เป็นข้อมูลสำหรับ ครูและนิสิต นักศึกษา เพื่อจะได้เห็นตัวอย่างที่ดีและสามารถนำไปประยุกต์ให้ได้ในโอกาสต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการฝึกหัดครู. หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา พ.ศ. 2530. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการฝึกหัดครู. 100 ปี การฝึกหัดครูไทย กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. รายงานวิจัย การวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาระดับอนุบาล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สภาการฝึกหัดครู. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พ.ศ. 2519. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สภาการฝึกหัดครู. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา (ต่อเนื่อง) พ.ศ. 2519. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สภาการฝึกหัดครู. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ. 2524. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2524.
- ก้อ สวัสดิทานิชย์. "ลักษณะและคุณค่าของหลักสูตรที่ดี" หลักสูตรประถมศึกษา. อ้างโดยปราณี เถลิงพล และคณะ กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.
- กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการสอน. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2527.
- การฝึกหัดครู, กรม. การอนุบาลศึกษาและประวัติการฝึกหัดครูอนุบาลในประเทศไทย พระนคร: วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2508.
- กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ. โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2540.
- กิตติวดี บุญเชื้อ. สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2543.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ประมวลข้อคิดทางการศึกษาของไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2515.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร: บริษัท ที.พี. พรินท์ จำกัด, (ม.ป.ป.).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร 5 ศ./1 เรื่อง รายงาน
โรงเรียนเด็ก ของพระอรรคชายาเธอฯ จำนวนรัตนโกสินทรศก 109 ฉบับที่ 10
(ร.ศ. 109).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร 5 ศ./1 เรื่อง เปิด
โรงเรียนต่าง ๆ (25 ส.ค. 110 – 7 มี.ค. 116).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร 5 ศ./4 เรื่อง
พระบรมราชโองการ เรื่อง ตั้งโรงเรียนในกรุงแลหัวเมือง.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร 5 ศ./4 เรื่อง ร่างกฎที่ 1
พิกัดสำหรับ จดหมายเหตุแห่งชาติ. กองการศึกษาเป็นหลักสูตรในโรงเรียนมูลสามัญ
(ร.ศ. 111).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร 5 ศ./4 เรื่อง ทูลเกล้าฯ
ถวายรายงานของหลวงไพศาลศิลปศาสตร์ เรื่อง การศึกษาแห่งประเทศญี่ปุ่น ร.ศ. 121
(พ.ศ. 2445) (17 เม.ย. – 24 ม.ค. 122).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร 5 ศ./4 เรื่อง หลักสูตร
มูลศึกษา (17 ก.ค. 128).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร 5 ศ./15 เรื่อง
การเล่าเรียนใน ร.ร.ราชกุมารและพระราชดำรัสเปิดโรงเรียน (18 ม.ค. – 6 มี.ค. 111).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร 5 ศ./15 เรื่อง โรงเรียน
ราชกุมาร และโรงเรียนราชกุมารี (22 ธ.ค. 113 – 17 ก.ค. 118).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร 6 ศ./10 เรื่อง จัดส่ง
ผู้หญิงไปฝึกหัดเป็นครูอนุบาล (31 ก.ค. – 6 ส.ค. 2462).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร 6 ศ./10 เรื่อง แผน
การศึกษาสำหรับชาติ (17–28 พ.ย. 2462).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. หลักสูตรปริญญาครุ ศาสตรบัณฑิต 4 ปี
โปรแกรมอนุบาลศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2515. กรุงเทพมหานคร:
คณะครุศาสตร์, 2519. (อัดสำเนา)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. หลักสูตรปริญญาครุ ศาสตรบัณฑิต 4 ปี
สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2520. กรุงเทพมหานคร:
คณะครุศาสตร์, 2520. (อัดสำเนา)

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. หลักสูตรปริญญาครุ ศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2525. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์, 2525. (อัดสำเนา)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. หลักสูตรปริญญาครุ ศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2531. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์, 2531. (อัดสำเนา)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. หลักสูตรปริญญาครุ ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2528. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์, 2528. (อัดสำเนา)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. รายงานผลการวิจัย เรื่อง การทดลองสอนชั้นอนุบาล กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์, 2524. (อัดสำเนา)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันไทยศึกษา. เอกสารประกอบการประชุมเชิงวิชาการ การศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการประวัติศาสตร์ชุมชนป่าละอู กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยศึกษา, 2535. (อัดสำเนา)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารการประชุมสัมมนาวิชาการ 99 ปี การครุศึกษาในประเทศไทย ความเป็นสากล และนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (อัดสำเนา)
- ใจทิพย์ เต๋อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2539.
- ชัย เรื่องศิลป์. ประวัติศาสตร์ไทยสมัย 2352-2453. พระนคร: บ้านเรื่องศิลป์, 2517.
- ชัย เรื่องศิลป์. ประวัติศาสตร์ไทยสมัยโบราณ ก่อนศตวรรษ 25. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณการ, 2523.
- ชุติมา ปานดำ. 11 เมษายน พ.ศ.2544
- ดวงเดือน พิศาลบุตร. ประวัติการศึกษาไทย. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ ดำรงราชานุภาพ, กรมพระยา. ความทรงจำ. พระนคร: โรงพิมพ์เจริญธรรม, 2494.
- ต. ประทีปประเสน. โรงเรียนกุลสตรีวังหลังกับแฮมมิลตัน. พระนคร: (ม.ป.ท.), 2517.
- ทวีพร ณ นคร. หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย. ภูเก็ต: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต, 2543.
- ทัศนีย์ สุขเมธี. หลักสูตรและการจัดการประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูธนบุรีสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์, 2531.

- พิศนา แชมมณี และคณะ. หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- อึ้ง บั้วศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: เอราวิชันการพิมพ์, 2532.
- ธิดิมา พิทักษ์ไพรวรรณ. การเข้าใจประวัติศาสตร์ : มุขบทว่าด้วยระเบียบวิธีประวัติศาสตร์ แปลโดย หลุยส์ กอตบ็ลด์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- นันทกา ประกอบพันธ์. การศึกษาการใช้หลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- นิพัทธ์ เลิศนรงค์. พัฒนาการของสถาบันฝึกหัดครู และวิชาชีพครูในประเทศไทย พ.ศ. 2435-2475. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- บุญถิ่น อัตถากร. "แนวนโยบายการผลิตครูในอนาคต," เอกสารชุดเผยแพร่การศึกษา. 10 : 1-8, ตุลาคม, 2514.
- บุษบง ดันติวงศ์. "แนวคิดและหลักการในการจัดการปฐมวัยศึกษา" ในเอกสารการสอนชุดวิชา หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1-5 บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- เบญจา แสงมลิ. สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2544.
- เบญจา แสงมลิ. การอนุบาลศึกษาและประวัติการฝึกหัดครูอนุบาลในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู, 2516.
- เบญจา แสงมลิ. สมุดปกเขียว. กรุงเทพมหานคร: กองส่งเสริมวิทยฐานะครู สำนักงานสถาบันราชภัฏ, 2538.
- ปทีป เมธาคูณวุฒิ. ครุศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ประณีต อัมพรสินธุ์. วิวัฒนาการของการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ปิยะนารถ บุนนาค. การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์. เอกสารการวิจัยของคณะครุศาสตร์, 2538.
- พระบัญญัตินันท์. ปาฐกถาในโอกาสวันครู. ณ หอประชุมวิทยาลัยครูสงขลา 16 มกราคม 2514.

- พระราชบัญญัติฉบับที่ ๑๖๖. "แต่คุณครูที่รัก," ข่าวการประถมศึกษา. 2 : 3-4, มกราคม, 2525.
- พิพาดา ยังเจริญ และสุวดี ธนประสิทธิ์พัฒนา. รายงานผลการวิจัยการศึกษาและผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.), 2538. (อัดสำเนา)
- พุทธทาสภิกขุ. การศึกษาคืออะไร. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, 2527. เทคนิค แห่งความเป็นมนุษย์. บรรยาย ณ วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ 11 กุมภาพันธ์ 2510.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. เพื่อความเป็นผู้นำของการครุศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. "หลักสูตรอุดมศึกษา" วารสารครุศาสตร์ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2521): 43.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. เพื่อความเป็นผู้นำของครุศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ภารดร มหาจันทร์. คู่มือการทำวิจัยเชิงประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2531.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ป.ศ. 2527. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์, 2527. (อัดสำเนา)
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์. หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ. 2522. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์, 2522. (อัดสำเนา)
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์. หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์, 2525. (อัดสำเนา)
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์. หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ. 2531. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์, 2531. (อัดสำเนา)
- มานิจ ชุมสาย ม.ล. วิชาครูเล่ม 1 ว่าด้วยวิธีสอนและการปกครอง วิธีจัดโรงเรียน และพระราชบัญญัติ. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2492.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- ละออ ชูติกร. สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2544.
- ลัดดาศรี อุดมสารเสวี. การศึกษาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ และสหวิทยาลัยอีสานใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

- วัชรีย์ ร่วมคิด. พัฒนาการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2411-2538. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- วัฒนาวิทยาลัย. วังหลัง-วัฒนาฉบับที่ระลึกครบรอบ 85 ปี. 19 ธันวาคม 2502 (2417 - 2503)
- วิชัย ตันศิริ. โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต : แนวคิดและบทวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- วิชัย ราษฎร์ศิริ. ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น, 2537.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองธรรม, 2523.
- วีณา กิวยสมบุญ. สัมภาษณ์, 25 มีนาคม พ.ศ.2544
- วุฒิชัย มูลศิลป์. แนวความคิดทางการศึกษาไทย 2411 - 2475. กรุงเทพมหานคร: พันนี้พับลิชิ่ง, 2528.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สถิติการศึกษาปี 2539 สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2540.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. แนวการจัดโรงเรียนอนุบาล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2525.
- ศุภคี ศรีสุคนธ์. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม พ.ศ.2544
- สงัด อุทรานันท์. ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.
- สถาบันราชภัฏพระนคร. พระนครปรกรณ์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทไฟร์ซัน กราฟิคดีไซน์ แอนด์ พริ้นท์ จำกัด, 2542.
- สมจิตต์ สุวรรณวงศ์. 10 เมษายน พ.ศ.2544
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 260. หน่วยศึกษานิเทศน์. กรมการฝึกหัดครู, 2537.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร กรุงเทพมหานคร: วงเดือนการพิมพ์, 2527.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนหลักการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2538.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. รายงานการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2537.

สีปพนนท์ เกตุทัต. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2524.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. เอกสารประกอบการสอนวิชาชุดพฤติกรรมกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา, 2527.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. หลักสูตรการศึกษาศาสาวิชาศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2532. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532.

สุจรรยา สุวรรณศิริ. สภาพการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

สุพัทธรา ชุมเกตุ. การศึกษาไทย อดีต ปัจจุบันและแนวโน้ม. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2523.

สุมน อมรวิวัฒน์. คำถามคำตอบบางข้อเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.

สุมน อมรวิวัฒน์. สมบัติพิเศษของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2518.

เสฐียรโกเศศ. ชีวิตไทยสมัยก่อนและการศึกษาเรื่องประเพณี พระนคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2515.

โสภารรณ ชยสมบัติ . 25 เมษายน พ.ศ.2544

อนุমানราชธน, พระยา. ประเพณีการศึกษาสมัยก่อน. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารส่วนบุคคล

อารี รังสินันท์. "พัฒนาการการปฐมวัยศึกษาในประเทศไทย" ในเอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1 - 5 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, กรุงเทพมหานคร: บริษัทสารมวลชน, 2524.

อารี สันทรวี. สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2544.

อุทัย ธรรมเตโช. การบริหารการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2527.

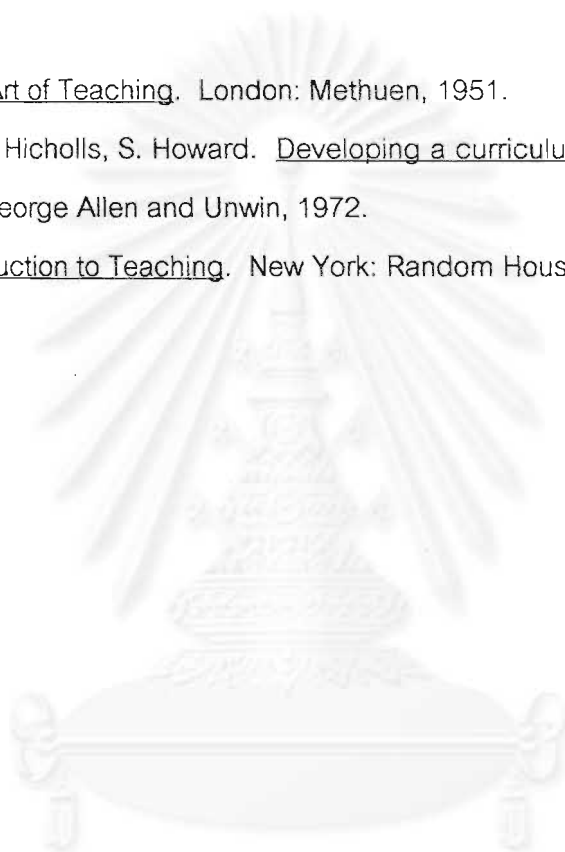
อุไรवास ปรีดีติลก. สัมภาษณ์, 9 เมษายน พ.ศ. 2544

ภาษาอังกฤษ

Gilbert, Hignet. The Art of Teaching. London: Methuen, 1951.

Nicholls, Audrew and Hicholls, S. Howard. Developing a curriculum : a practical guide.
London : George Allen and Unwin, 1972.

Ohles, John F. Introduction to Teaching. New York: Random House, 1970.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์
ศาสตราจารย์กิตติคุณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไส้ภาพรรณ ชยสมบัติ
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ดร. ศรีนทร วิฑยะสิรินทร์
ครูใหญ่ ฝ่ายไทย โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา
4. อาจารย์ วิภา ตันฑุลพงษ์
นักวิชาการระดับ 8 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
5. อาจารย์ อัญญมณี บุญชื่อ
อาจารย์ใหญ่โรงเรียนเล็ก(ระดับ อนุบาล-ประถมศึกษาปีที่ 1) โรงเรียนรุ่งอรุณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

หลักสูตรครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย ระหว่างพ.ศ. 2484 – พ.ศ.2536
ของ 4 สถาบัน จำนวน 20 หลักสูตร มีดังนี้

1หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู มี 9 ฉบับ คือ

- 1.1หลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล พ.ศ.2484
- 1.2หลักสูตรประกาศนียบัตรครุอนุบาล พ.ศ.2486
- 1.3หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พ.ศ.2500
- 1.4หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พ.ศ.2519
- 1.5หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ.2519
- 1.6หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ.2524
- 1.7หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา
โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย ระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2530
- 1.8หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา
โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี พ.ศ.2530
- 1.9หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชา
การศึกษาปฐมวัย ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) พ.ศ.2530

2หลักสูตรของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มี 5 ฉบับ คือ

- 2.1หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปีโปรแกรมอนุบาลศึกษา
ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2515
- 2.2หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2520

2.3หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2525

2.4หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2531

2.5หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย
(พ.ศ.2528)

3หลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มี 4 ฉบับ คือ

3.1หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2522

3.2หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2525

3.3หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ.2531

3.4หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2527

4หลักสูตรสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มี 2 ฉบับ คือ

4.1หลักสูตรระดับปริญญาตรี 4ปี แขนงวิชาประถมศึกษา
วิชาเอกปฐมวัยศึกษา พ.ศ.2532

4.2หลักสูตรระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง 2ปี แขนงวิชาประถมศึกษา
วิชาเอกปฐมวัยศึกษา พ.ศ.2532

หลักสูตรวิชาอนุบาลและปฏิบัติงานด้านอนุบาล พ.ศ. 2484

1. วิชาครุอนุบาล
2. จิตวิทยาเด็กเล็กและการปกครอง
3. วิธีสอนแบบมอนเตสซอรีและวิธีใช้เครื่องมือของมอนเตสซอรี
4. วิธีสอนวิชาเฉพาะ

ภาษาไทย นิทาน

เลขคณิต

สุขศึกษา

สังคมศึกษา

ฝึกประสาท

เพลงและดนตรี

การเต้นและรำตามจังหวะเพลง

การทำสวนครัว

วาดเขียน

ปั้น

ตัด, ปะ, พับ, สานกระดาษ

5. การทำอุปกรณ์การสอน และการประดิษฐ์ของจากวัสดุเหลือใช้
6. การสังเกต ให้ไปสังเกตการจัดและดำเนินงานชั้นอนุบาลโรงเรียนบางแห่ง
7. การฝึกสอน ฝึกสอนทุกวันในภาคเข้าตลอดปี นักเรียนอบรมครูอนุบาลได้ใช้เวลาเรียน

เฉพาะในตอนปลายทุกวัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล พ.ศ. 2486

1. วิชาอนุบาล
2. จิตวิทยาเด็กเล็ก
3. โรคของเด็ก
4. หลักการสอน
5. วิธีสอนวิชาเฉพาะ
6. การใช้เครื่องมือของฟร็อบเบลและมอนเตสซอรี
7. งานธุรการ
8. เพลง เกมส์ และการแสดงท่าทาง
9. ดนตรี
10. วาดเขียน
11. ปั้น
12. วิธีทำโปสเตอร์
13. การพับตัดสานปะกระดาษ
14. การทำอุปกรณ์ และประดิษฐ์ของด้วยเศษวัสดุ
15. การสังเกต
16. การสอนในที่ประชุม
17. การเล่นนิทาน และวรรณคดีเด็ก
18. การฝึกสอน มีกำหนดเวลา 3 เดือน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูง พ.ศ. 2500

พ.ศ. 2500 มีนักเรียนฝึกหัดครูอนุบาล 135 คน การเรียนใช้หลักสูตรเดิม ปีนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งคณะกรรมการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับชั้นสูงอนุบาลขึ้น ใช้เวลาเรียน 2 ปี ผู้เรียนต้องสำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ปกศ.) วิชาที่เรียนมีดังนี้

1. วิทยาศาสตร์
2. คณิตศาสตร์
3. ภาษาอังกฤษ
4. ภาษาไทย
5. สังคมศึกษา
6. วิชาอนุบาล

สุขภาพเด็ก

วรรณคดีเด็ก

ดนตรีและจังหวะเพลง

การเล่นและเครื่องเล่นของเด็ก

ศิลปการช่างเกี่ยวกับเด็ก

พัฒนาการเด็ก

การจัดโรงเรียนเด็ก

7. วิชาการศึกษา

การศึกษาแผนใหม่เบื้องต้น

หลักการสอนและวิธีสอน

เบื้องต้นการบริหารโรงเรียน

การเรียนรู้อุปกรณ์

วัสดุการสอน

8. การฝึกสอน 6 สัปดาห์

เมื่อนักเรียนได้เรียนวิชาต่าง ๆ 2 ปี และสำเร็จแล้ว ถือว่าจบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูงอนุบาล (ปกศ. ชั้นสูง อนุบาล)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พ.ศ. 2519

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต	หน่วยกิต
หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	24
หมวดวิชาชีพครู	24
หมวดวิชาเฉพาะ	22
รวม	<u>70</u>

2. รายวิชาในหลักสูตร

2.1 หมวดวิชาชีพครู ต้องเรียนไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

2.1.1	วิชาบังคับ ต้องเรียนรายวิชาบังคับต่อไปนี้ 22 หน่วยกิต	
	ศึกษา 111 พื้นฐานการศึกษา	2
	ศึกษา 121 จิตวิทยาพัฒนาการ	2
	ศึกษา 122 จิตวิทยาการศึกษา	2
	ศึกษา 131 หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ	3
	ศึกษา 181 โครงการอนามัยโรงเรียน	2
	ศึกษา 231 วิธีสอนกลุ่มทักษะ	2
	ศึกษา 232 วิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	2
	ศึกษา 234 ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ 1	5
	ศึกษา 252 การทดสอบและการทำแบบระดับอนุบาล	2
2.1.2	วิชาเลือก เลือกเรียนอีกไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต จากรายวิชาที่เหลือ	
	ศึกษา 321 จิตวิทยาแนะแนว	2
	ศึกษา 322 จิตวิทยาสังคม	2
	ศึกษา 325 กระบวนการกลุ่ม	2
	ศึกษา 361 เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา 1	2
	ศึกษา 432 วิชาสอนวิชาเอก	2
	ศึกษา 433 วิธีสอนวิชาโท	2
	ศึกษา 434 ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ 2	2

2.2 หมวดวิชาเฉพาะ ต้องเรียนไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต

วิชาเอก ต้องเรียนไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต ดังนี้

2.2.1 รายวิชาบังคับ 8 หน่วยกิต คือ หน่วยกิต

อนุบาล 111 การอบรมดูแลเด็ก 2

อนุบาล 112 นิทาน ละคร และหุ่นสำหรับเด็ก 2

อนุบาล 131 ศิลปะสำหรับเด็ก 2

อนุบาล 132 ดนตรี และเพลงเด็ก 2

2.2.2 ให้เลือกเรียนอีกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต จาก 3 กลุ่มวิชา ทั้งนี้ให้อยู่ใน
ดุลยพินิจและการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

วิชาโท ต้องเรียนไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต ดังนี้ หน่วยกิต

2.2.3 รายวิชาบังคับ 2 หน่วยกิต คือ

อนุบาล 111 การอบรมดูแลเด็ก 2

2.2.4 ให้เลือกเรียนอีกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต จากกลุ่มวิชาต่อไปนี้

1) กลุ่มความรู้และทักษะเกี่ยวกับเด็ก หรือกลุ่มอนามัยเด็ก
และอนามัยชุมชน 2

2) กลุ่มกิจกรรมสร้างสรรค์และศิลปศึกษา 4 หน่วยกิต โดยเลือกเรียน
ศิลปศึกษา 2

ดนตรี 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา (ต่อเนื่อง) พ.ศ. 2519

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต	หน่วยกิต
หมวดวิชาพื้นฐานการทั่วไป	14
หมวดวิชาชีพครู	18
หมวดวิชาเฉพาะ	27
หมวดวิชาเลือก	6
รวม	<u>65</u>

2. รายวิชาในหลักสูตร

2.1 หมวดวิชาชีพครู

2.1.1 วิชาบังคับ ต้องเรียนรายวิชาบังคับต่อไปนี้ 14 หน่วยกิต

	หน่วยกิต
ศึกษา 321 จิตวิทยาแนะแนว	2
ศึกษา 322 จิตวิทยาสังคม	2
ศึกษา 325 กระบวนการกลุ่ม	2
ศึกษา 361 เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา 1	2
ศึกษา 432 วิชาสอนวิชาเอก	2
ศึกษา 433 วิธีสอนวิชาโท	2
ศึกษา 434 ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ 2	2

2.1.2 วิชาเลือก เลือกเรียนอีกไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต จากรายวิชาที่เหลือ

ศึกษา 111 พื้นฐานการศึกษา	2
ศึกษา 121 จิตวิทยาพัฒนาการ	2
ศึกษา 122 จิตวิทยาการศึกษา	2
ศึกษา 131 หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ	3
ศึกษา 181 โครงการอนามัยโรงเรียน	2
ศึกษา 231 วิธีสอนกลุ่มทักษะ	2
ศึกษา 232 วิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	2
ศึกษา 234 ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ 1	5
ศึกษา 252 การทดสอบและการทำแบบระดัอนุบาล	2

หมายเหตุ นักศึกษาที่ไม่ต้องเรียนวิชาโท ให้เลือกเรียนรายวิชาที่เหลือ แทน
ศึกษา 433 อีก 2 หน่วยกิต

ศึกษา 341 การอนุบาลศึกษา	2
ศึกษา 361 เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา 1	2
ศึกษา 432 วิธีสอนวิชาเอก	2
ศึกษา 433 วิธีสอนวิชาโท	2
ศึกษา 434 ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ 2	2

2.2 หมวดวิชาเฉพาะต้องเรียนไม่น้อยกว่า 27 หน่วยกิต

2.2.1 วิชาเอก ต้องเรียนไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต ดังนี้

ก. รายวิชาบังคับ 8 หน่วยกิต คือ

อนุบาล 231 ศิลปประดิษฐ์สำหรับเด็ก	2
อนุบาล 312 การสังเกตและการฝึกงานพฤติกรรมเด็ก	2
อนุบาล 323 สังคมวิทยากับการพัฒนาเด็ก	2
อนุบาล 333 ดนตรีประกอบนาฏศิลป์สำหรับเด็ก	2

ข. ให้เลือกเรียนอีก 10 หน่วยกิตจาก 3 กลุ่มวิชา ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจ
และการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.2 วิชาโท ต้องเรียนไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต ดังนี้

ก. รายวิชา บังคับ 2 หน่วยกิต คือ

อนุบาล 312 การสังเกตและการฝึกงานพฤติกรรมเด็ก	2
--	---

ข. ให้เลือกเรียนอีกไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต จาก 3 กลุ่มวิชา คือ

1) กลุ่มความรู้และทักษะเกี่ยวกับเด็ก	2
2) กลุ่มอนามัยเด็กและชุมชน	2
3) กลุ่มกิจกรรมสร้างสรรค์และศิลปศึกษา	4

2.3 หมวดวิชาเลือกเรียน 6 หน่วยกิต

หมายเหตุ การจัดหลักสูตรให้นักศึกษาบางกลุ่มให้ยึดถือแนวปฏิบัติดังนี้

ก. ผู้ที่สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรครูอนุบาล ประโยคครูอนุบาล
หรือได้ผ่านการอบรมว่าด้วยอนุบาลศึกษาจากสถาบันที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ

หากประสงค์จะศึกษาในหลักสูตรอนุบาลศึกษาระดับ ป.กศ. ชั้นสูง จะได้รับการพิจารณา
ปรับเทียบวิชาหรือยกเว้นหน่วยกิตในภาควิชาการอนุบาลศึกษาได้ตามความเหมาะสม

- ข. ผู้ที่สำเร็จหลักสูตร ป.กศ. ชั้นสูงวิชาเอกอื่น ๆ หรือประกาศนียบัตร
พิเศษครูมัธยม (พ.ม.) ซึ่งไม่เคยผ่านหลักสูตรหรือการอบรมว่าด้วยการอนุบาลศึกษาดังกล่าวในข้อ
ก. มาก่อน หากประสงค์จะศึกษาต่อในหลักสูตรการอนุบาลศึกษาระดับปริญญาตรี จะต้องเรียน
รายวิชาบังคับ 7 หน่วยกิตในภาควิชาอนุบาลศึกษาของหลักสูตร ป.กศ. ชั้นสูง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต การอนุบาลศึกษา พ.ศ. 2524

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป	38
กลุ่มวิชาชีพครู	42
กลุ่มวิชาเฉพาะ	54-60
กลุ่มวิชาเลือก	*0-56
	รวม
	<u>140-146</u>

2. รายวิชาในหลักสูตร

2.1 กลุ่มวิชาชีพครู	หน่วยกิต
2.1.1 รายวิชาบังคับร่วม 30 หน่วยกิต (ยกเว้นสายประถมศึกษา)	
ศึกษา 111 ความรู้เบื้องต้นทางการศึกษา	2
ศึกษา 121 จิตวิทยาพัฒนาการ	2
ศึกษา 122 จิตวิทยาการศึกษา	2
ศึกษา 131 หลักการสอนและเตรียมประสบการณ์วิชาชีพ ภาคปฏิบัติ	3
ศึกษา 211 การศึกษาไทย	2
ศึกษา 251 การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ	2
ศึกษา 281 การศึกษากับการพัฒนาชุมชน	2
ศึกษา 312 ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู	2
ศึกษา 322 ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม	2
ศึกษา 335 หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	2
ศึกษา 345 หลักการแนะแนว	2
ศึกษา 361 เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา 1	2
ศึกษา 434 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	5
รายวิชาบังคับเฉพาะสาย 10 หน่วยกิต (สายอนุบาลศึกษา)	
ศึกษา 241 สังคมวิทยากับพัฒนาการเด็ก	2
ศึกษา 341 เทคนิคการฝึกทักษะภาษาและคณิตศาสตร์พื้นฐาน ก่อนประถมศึกษา (แทนศึกษา 432)	2
ศึกษา 433 วิชาสอนวิชาโท	2

หน่วยกิต

	ศึกษา 441	การจัดและบริหารสถานพัฒนาเด็กก่อนประถมศึกษา	2
	ศึกษา 442	การแนะแนวผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน	2
2.1.2	รายวิชาเลือก		
	ศึกษา 112	การสื่อความหมายสำหรับครู	2
	ศึกษา 141	วรรณกรรมสำหรับเด็ก	2
	ศึกษา 233	หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา	2
	ศึกษา 235	การประถมศึกษา	2
	ศึกษา 242	นิทานและละครหุ่นสำหรับเด็ก	2
	ศึกษา 252	การทดสอบและการทำแบบทดสอบระดับอนุบาล	2
	ศึกษา 311	ประวัติศาสตร์การศึกษาไทย	2
	ศึกษา 323	จิตวิทยาวัยรุ่น	2
	ศึกษา 324	จิตวิทยาเด็กพิเศษ	2
	ศึกษา 331	การมัธยมศึกษา	2
	ศึกษา 332	กิจกรรมร่วมหลักสูตร	2
	ศึกษา 343	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาเด็กพิเศษ	2
	ศึกษา 344	ความคิดสร้างสรรค์	2
	ศึกษา 351	สถิติและการวิจัยเบื้องต้น	2
	ศึกษา 352	สถิติทางการศึกษา 1	2
	ศึกษา 353	การสร้างแบบทดสอบ 1	2
	ศึกษา 354	การประเมินผลการศึกษา	2
	ศึกษา 362	เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา 2	2
	ศึกษา 363	นวัตกรรมทางการเรียนการสอน	2
	ศึกษา 375	มนุษย์สัมพันธ์สำหรับครู	2
	ศึกษา 381	การจัดโรงเรียนชุมชน	2
	ศึกษา 382	การใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา	2
	ศึกษา 383	จิตวิทยาและเทคนิคการสอนผู้ใหญ่	2
	ศึกษา 384	การศึกษาสงเคราะห์ในประเทศไทย	2
	ศึกษา 411	การศึกษาเปรียบเทียบ	2

	หน่วยกิต
ศึกษา 412 สัมมนาปัญหาการศึกษา	2
ศึกษา 421 สุขวิทยาจิต	2
ศึกษา 431 หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา	2
ศึกษา 435 ทักษะและเทคนิคการสอน	2
ศึกษา 441 การจัดและบริหารสถานพัฒนาเด็กก่อนประถมศึกษา	2
ศึกษา 442 การแนะแนวผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน	2
ศึกษา 445 เด็กพิเศษในชั้นเรียนปกติ	2
ศึกษา 451 สถิติทางการศึกษา 2	2
ศึกษา 452 การสร้างแบบทดสอบ 2	2
ศึกษา 471 การนิเทศการศึกษา	2
ศึกษา 472 หลักบริหารการศึกษา	2
ศึกษา 473 กฎหมายการศึกษา	2
ศึกษา 476 ธุรกิจการศึกษา	2
ศึกษา 481 การศึกษานอกระบบ	2
ศึกษา 482 การศึกษาของพ่อแม่	2
ศึกษา 483 กิจกรรมเพื่อการศึกษาในท้องถิ่น	2
ศึกษา 484 การฝึกอาชีพเคลื่อนที่	2
ศึกษา 485 โครงการศึกษาเอกเทศ	2
ศึกษา 486 สังคมวิทยาการศึกษา	2

2.2 การอนุบาลศึกษา

วิชาเอกการอนุบาลศึกษา จัดการเรียนเป็น 4 แบบ คือ

แบบที่ 1 เรียนวิชาเอกอย่างน้อย 37 หน่วยกิต และเรียนวิชาโทอื่นอีก 1 วิชา
17 หน่วยกิต

แบบที่ 2 เรียนวิชาเอกอย่างน้อย 30 หน่วยกิต และเรียนวิชาโทอื่นอีก 3 วิชา
วิชาละ 15 หน่วยกิต

แบบที่ 3 เรียนวิชาเอกอย่างน้อย 30 หน่วยกิต และเรียนวิชาเอกอื่นอีก 1 วิชา
30 หน่วยกิต

แบบที่ 4 เรียนวิชาเอกแบบลึก อย่างน้อย 54 หน่วยกิต

2.2.1	รายวิชาเอกบังคับ 20 หน่วยกิต (ทุกแบบ)	หน่วยกิต
อนุบาล 111	การสังเกตพฤติกรรมเด็กและการฝึกงาน	2
อนุบาล 112	การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนประถมศึกษา อายุต่ำกว่า 6 ปี	2
อนุบาล 123	สุขภาพอนามัยสำหรับเด็ก	2
อนุบาล 131	นิทาน ละคร และหุ่นสำหรับเด็ก	2
อนุบาล 132	สื่อการเรียนและเครื่องเล่นเด็ก อายุต่ำกว่า 6 ปี	2
อนุบาล 231	ศิลปะและศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 232	ดนตรีและกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก ก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 314	กระบวนการเรียนการสอนเด็กก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 412	หลักการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมเด็กก่อน ประถมศึกษา	2
อนุบาล 413	การปฏิบัติงานอนุบาลเบื้องต้น	
2.2.2	รายวิชาเอกเลือก	
ก.	ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้อีกอย่างน้อย 10 หน่วยกิต สำหรับ ผู้ที่เรียนแบบที่ 1 แบบที่ 2 และแบบที่ 3 หรืออีกอย่างน้อย 18 หน่วยกิต สำหรับผู้ที่เรียนแบบที่ 4	
อนุบาล 133	กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 211	วรรณกรรมสำหรับเด็ก	2
อนุบาล 214	การสอนภาษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 222	โภชนาการมารดา และเด็ก	2
อนุบาล 311	หนังสือเด็ก	2
อนุบาล 312	การพูดและพัฒนาทางภาษา	2
อนุบาล 316	การศึกษาผลงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 334	กิจกรรมดนตรีสำหรับครูก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 421	สุขวิทยาจิตเด็ก	2
อนุบาล 344	ความคิดสร้างสรรค์	2
อนุบาล 445	เด็กพิเศษในชั้นเรียนปกติ	2

๑. ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้อีกอย่างน้อย 8 หน่วยกิต สำหรับ
ผู้ที่เรียนแบบที่ 1 หรืออีกอย่างน้อย 16 หน่วยกิต สำหรับผู้ที่เรียน

แบบที่ 4

หน่วยกิต

อนุบาล 113	เครื่องมืออนุบาล	2
อนุบาล 223	เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเด็ก	2
อนุบาล 233	การเล่นเครื่องดนตรี	2
อนุบาล 331	งานประดิษฐ์ด้วยกระดาษ	2
อนุบาล 332	การประดิษฐ์ตุ๊กตา	2
อนุบาล 333	ดนตรีประกอบนาฏศิลป์สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 414	โครงการศึกษาเอกเทศ	2
อนุบาล 431	ศิลปะสำหรับครูก่อนประถมศึกษา	2
ศึกษา 252	การทดสอบและการสร้างแบบทดสอบระดับอนุบาล	2
พิเศษ 113	การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน	2

2.2.3 รายวิชาโท 18 หน่วยกิต

อนุบาล 111	การสังเกตพฤติกรรมเด็ก และการฝึกงาน	2
อนุบาล 112	การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนประถมศึกษา อายุต่ำกว่า 6 ปี	2
อนุบาล 123	สุขภาพอนามัยสำหรับเด็ก	2
อนุบาล 131	นิทาน ละคร และหุ่นสำหรับเด็ก	2
อนุบาล 132	สื่อการเรียน และเครื่องเล่นเด็ก อายุต่ำกว่า 6 ปี	2
อนุบาล 214	การสอนภาษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 231	ศิลปะและศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็ก ก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 232	ดนตรีและกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก ก่อนประถมศึกษา	2
อนุบาล 412	หลักการจัดโปรแกรมการฝึก กอบรมเด็ก ก่อนประถมศึกษา	2

หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย
ระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2530

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต	หน่วยกิต
หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	24
หมวดวิชาเฉพาะด้าน	53
หมวดวิชาเลือกเสรี	4
	รวม
	<u>81</u>
2. รายวิชาในหลักสูตร	
2.1 หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป 24 หน่วยกิต	
2.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน	หน่วยกิต
2.2.1 กลุ่มวิชาเนื้อหา	
วิชาเอก วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จัดเป็นแบบเอกเดี่ยว	
แบบเอกเดี่ยว ให้เรียนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต	
บังคับ เรียน 20 หน่วยกิต	
2171101 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	2
2172105 การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย	2
2171201 นิทานและหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172206 ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172207 คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
2171301 ศิลปะและศิลปประดิษฐ์สำหรับเด็ก	2
2171305 ดนตรีและกิจกรรมเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก	2
2171406 โภชนาการและการจัดบริการอาหารสำหรับเด็ก	2
2174503 การให้การศึกษแก่พ่อแม่	2
2171602 สื่อการเรียนและของเล่นเด็กปฐมวัย	2
เลือก ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต	
2122102 พัฒนาบุคลิกภาพของเด็กก่อนประถมศึกษา	2
2172104 การจัดการศึกษาระดับบริหาร	2

		หน่วยกิต
2172202	การอนุบาลศึกษา	2
2172306	ศิลปะสำหรับครูปฐมวัย	2
2172208	วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172209	สังคมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172303	งานประดิษฐ์ด้วยกระดาษ	2
2172401	กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172409	สุขภาพอนามัยสำหรับมารดาและเด็ก	2
2172410	สวัสดิการและการสังเคราะห์เด็ก	2
2172501	บุคลิกภาพครูปฐมวัย	2
2172605	หนังสือเด็ก	2
2172606	ห้องสมุดของเด็กและศูนย์สื่อ	2
2642798	การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2642136	กิจกรรมศิลปะ 2 มิติสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2642230	กิจกรรมศิลปะ 3 มิติสำหรับเด็กปฐมวัย	1
3601013	เกษตรกรรมสำหรับครูปฐมวัย	2
2.2.2	กลุ่มวิชาชีพครู 15 หน่วยกิต	
	บังคับ เรียน 13 หน่วยกิต	
2111108	ความเป็นครู	2
2111109	การศึกษาไทย	2
2121207	จิตวิทยาการเรียนการสอน	2
2132121	การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ	2
2142305	หลักการสอน	3
2152113	เทคโนโลยีการศึกษา	2
	เลือก ให้เลือกเรียนจากรายวิชาเลือกในกลุ่มวิชาชีพครู ระดับปริญญาตรี	
	ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต	
2.2.3	กลุ่มวิชาปฏิบัติและมีประสบการณ์วิชาชีพ เรียน 8 หน่วยกิต	
2172103	การเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	3
21101801	การศึกษา สังเกตและการมีส่วนร่วม 1	1

	หน่วยกิต
2172802 การทดลองสอนระดับการศึกษาปฐมวัย 1	1
2102807 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบ 1	3

2.3 หมวดวิชาเลือกเสรี เรียง 4 หน่วยกิต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย
ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2530**

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต		หน่วยกิต
	หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	40
	หมวดวิชาเฉพาะด้าน	97
	หมวดวิชาเลือกเสรี	<u>6</u>
	รวม	<u>143</u>
2. รายวิชาในหลักสูตร		
2.1	หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป 40 หน่วยกิต	
2.2	หมวดวิชาเฉพาะด้าน	หน่วยกิต
2.2.1	กลุ่มวิชาเนื้อหา	
	วิชาเอก วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จัดเป็น 2 แบบ คือ	
	แบบเอกเดี่ยว และแบบเอก-โท	
	แบบเอกเดี่ยว ให้เรียนไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต	
	บังคับ เรียน 39 หน่วยกิต	
2172105	การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย	2
2173106	การสังเกตพฤติกรรมเด็ก	2
2171201	นิทานและหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172206	ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172207	คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172208	วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172209	สังคมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2173212	หลักสูตรและการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมเด็กปฐมวัย	2
2171301	ศิลปะและศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
2171305	ดนตรีและกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก	2
2173307	การเล่นเครื่องดนตรี	2
2173309	เพลงและนาฏศิลป์พื้นเมืองสำหรับเด็ก	2

	หน่วยกิต	
2172401	กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2171406	โภชนาการและการจัดบริการอาหารสำหรับเด็ก	2
2173502	การจัดและบริหารโรงเรียนอนุบาลและ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	2
2174503	การให้การศึกษแก่พ่อแม่	2
2171602	สื่อการเรียนและของเล่นเด็กปฐมวัย	2
2174901	โครงการศึกษาเอกเทศ	2
2182112	การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ	3
	เลือก ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต	
2122102	พัฒนาบุคลิกภาพของเด็กก่อนประถมศึกษา	2
2124510	สุขวิทยาจิต	2
2132202	การทดสอบและการสร้างแบบทดสอบระดับอนุบาล	2
2173102	สังคมวิทยากับพัฒนาการเด็ก	2
2172104	การจัดการศึกษาระดับบริหาร	2
2173108	การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	2
2172202	การอนุบาลศึกษา	2
2173205	พัฒนาการทางภาษากับการสอนภาษา เด็กปฐมวัย	2
2173210	พัฒนาการทางภาษากับการสอนภาษาเด็ก ต่างวัฒนธรรม	2
2172303	งานประดิษฐ์ด้วยกระดาษ	2
2172306	ศิลปะสำหรับครูปฐมวัย	2
2173407	โรคเด็กและการป้องกัน	2
2173408	สวัสดิตศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172409	สุขภาพอนามัยสำหรับมารดาและเด็ก	2
2172410	สวัสดิตการและการสงเคราะห์เด็ก	2
2172501	บุคลิกภาพครูปฐมวัย	2
2173604	การประดิษฐ์ของเล่นประเภทตุ๊กตา	2

	หน่วยกิต
2172605	หนังสือเด็ก 2
2172606	ห้องสมุดของเล่นและศูนย์สื่อ 2
2174902	การศึกษาผลงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย 2
2181103	จิตวิทยาเด็กพิเศษ 2
2633502	วรรณกรรมสำหรับเด็ก 2
2642798	การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย 1
2642136	กิจกรรมศิลปะ 2 มิติสำหรับเด็กปฐมวัย 1
2642230	กิจกรรมศิลปะ 3 มิติสำหรับเด็กปฐมวัย 1
2651121	ทฤษฎีดนตรีสากลทั่วไป 2
2652605	ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย 2
2661403	นาฏศิลป์และละครสำหรับเด็ก 1 2
3601013	เกษตรกรรมสำหรับครูปฐมวัย 2
แบบเอก-โท ให้เรียนวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จำนวน 40 หน่วยกิต และ	
ให้เลือกเรียนวิชาโทอื่นอีก 1 วิชา	
บังคับ เรียน 33 หน่วยกิต	
2172105	การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย 2
2173106	การสังเกตพฤติกรรมเด็ก 2
2171201	นิทานและหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย 2
2172206	ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย 2
2172207	คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย 2
2172208	วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย 2
2172209	สังคมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย 2
2173212	หลักสูตรและการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมเด็กปฐมวัย 2
2171301	ศิลปะและศิลป์ประดิษฐ์สำหรับเด็ก 2
2171305	ดนตรีและกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก 2
2172401	กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย 2
2173502	การจัดและบริหารโรงเรียนอนุบาลและ
	สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 2

	หน่วยกิต
2174503 การให้การศึกษาแก่พ่อแม่	2
2171602 สื่อการเรียนและของเล่นเด็กปฐมวัย	2
2174901 โครงการศึกษาเอกเทศ	2
2182112 การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ	3
เลือก ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ไม่น้อยกว่า 7 หน่วยกิต	
2122102 พัฒนาศักยภาพของเด็กก่อนประถมศึกษา	2
2124510 สุขวิทยาจิต	2
2132202 การทดสอบและการสร้างแบบทดสอบระดับอนุบาล	2
2173102 สังคมวิทยากับพัฒนาการเด็ก	2
2172104 การจัดการศึกษาระดับบริหาร	2
2173108 การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	2
2172202 การอนุบาลศึกษา	2
2173205 พัฒนาการทางภาษากับการสอนภาษาเด็กปฐมวัย	2
2173210 พัฒนาการทางภาษากับการสอนภาษาเด็ก ต่างวัฒนธรรม	2
2172303 งานประดิษฐ์ด้วยกระดาษ	2
2172306 ศิลปะสำหรับครูปฐมวัย	2
2173307 การเล่นเครื่องดนตรี	2
2173309 เพลงและนาฏศิลป์พื้นเมืองสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2171406 โภชนาการและการจัดบริการอาหารสำหรับเด็ก	2
2173407 โรคเด็กและการป้องกัน	2
2173408 สวัสดิศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172409 สุขภาพอนามัยสำหรับมารดาและเด็ก	2
2172410 สวัสดิการและการสังเคราะห์เด็ก	2
2172501 บุคลิกภาพครูปฐมวัย	2
2173604 การประดิษฐ์ของเล่นประเภทตุ๊กตา	2
2172605 หนังสือเด็ก	2
2172606 ห้องสมุดของเล่นและศูนย์ล้อ	2

	หน่วยกิต
2174902 การศึกษामผลงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย	2
2181103 จิตวิทยาเด็กพิเศษ	2
2633502 วรรณกรรมสำหรับเด็ก	2
2642798 การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2642136 กิจกรรมศิลปะ 2 มิติสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2642230 กิจกรรมศิลปะ 3 มิติสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2651121 ทฤษฎีดนตรีสากลทั่วไป	2
2652605 ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2661403 นาฏศิลป์และละครสำหรับเด็ก 1	2
3601013 เกษตรกรรมสำหรับครูปฐมวัย	2
วิชาโท วิชาโทการศึกษาปฐมวัย เรียนไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต	
บังคับ เรียน 9 หน่วยกิต	
2173107 จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย	3
2171201 นิทานและหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2171301 ศิลปะและศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็ก	2
2171305 ดนตรีและกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก	2
เลือก ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ ไม่น้อยกว่า 11 หน่วยกิต	
2122102 พัฒนาบุคลิกภาพของเด็กก่อนประถมศึกษา	2
2124510 สุขวิทยาจิต	2
2132202 การทดสอบและการสร้างแบบทดสอบระดับอนุบาล	2
2173102 สังคมวิทยากับพัฒนาการเด็ก	2
2172104 การจัดการศึกษาระดับอนุบาล	2
2172105 การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย	2
2173106 การสังเกตพฤติกรรมเด็ก	2
2173108 การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	2
2172202 การอนุบาลศึกษา	2
2173205 พัฒนาการทางภาษากับการสอนภาษาเด็กปฐมวัย	2
2172206 ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย	2

	หน่วยกิต	
2172207	คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172208	วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172209	สังคมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2173210	พัฒนาการทางภาษากับการสอนภาษาเด็ก ต่างวัฒนธรรม	2
2173212	หลักสูตรและการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมเด็กปฐมวัย	2
2172303	งานประดิษฐ์ด้วยกระดาษ	2
2172306	ศิลปะสำหรับครูปฐมวัย	2
2173307	การเล่นเครื่องดนตรี	2
2173309	เพลงและนาฏศิลป์พื้นเมืองสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172401	กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2171406	โภชนาการและการจัดบริการอาหารสำหรับเด็ก	2
2173407	โรคเด็กและการป้องกัน	2
2173408	สวัสดิศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172409	สุขภาพอนามัยสำหรับมารดาและเด็ก	2
2172410	สวัสดิการและการสงเคราะห์เด็ก	2
2172501	บุคลิกภาพครูปฐมวัย	2
2173502	การจัดและบริหารโรงเรียนอนุบาลและ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	2
2174503	การให้การศึกษาแก่พ่อแม่	2
2171602	สื่อการเรียนและของเล่นเด็กปฐมวัย	2
2173604	การประดิษฐ์ของเล่นประเภทตุ๊กตา	2
2172605	หนังสือเด็ก	2
2172606	ห้องสมุดของเล่นและศูนย์สื่อ	2
2174901	โครงการศึกษาเอกเทศ	2
2174902	การศึกษามูลงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย	2
2181103	จิตวิทยาเด็กพิเศษ	2
2182112	การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ	2

	หน่วยกิต	
2633502	วรรณกรรมสำหรับเด็ก	2
2642798	การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2642136	กิจกรรมศิลปะ 2 มิติสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2642230	กิจกรรมศิลปะ 2 มิติสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2651121	ทฤษฎีดนตรีสากลทั่วไป	2
2652605	ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2661403	นาฏศิลป์และละครสำหรับเด็ก 1	2
3601013	เกษตรกรรมสำหรับครูปฐมวัย	2
2.2.2	กลุ่มวิชาชีพครู 25 หน่วยกิต	
	<u>บังคับ</u> เรียน 19 หน่วยกิต	
	บังคับร่วม 13 หน่วยกิต	
2111108	ความเป็นครู	2
2111109	การศึกษาไทย	2
2121207	จิตวิทยาการเรียนการสอน	2
2132121	การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ	2
2142305	หลักการสอน	3
2152113	เทคโนโลยีการศึกษา	2
	บังคับเฉพาะโปรแกรม 6 หน่วยกิต	
2173107	จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย	3
2173213	หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	3
	<u>ข้อกำหนดเฉพาะ</u> ผู้เรียนแบบ เอก-เอก หรือ เอก-โท ให้เรียนรายวิชาบังคับเฉพาะโปรแกรมของทั้งสองโปรแกรม (โปรแกรมเอกกับเอก หรือโปรแกรมเอกกับโท) ถ้าเรียนรายวิชาบังคับเฉพาะโปรแกรมของทั้งสองโปรแกรมไม่ถึง 12 หน่วยกิต ให้เรียนรายวิชาเลือกเพิ่มเติมจนครบ 12 หน่วยกิต	
	<u>เลือก</u> ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต	
2112304	กฎหมายการศึกษา	2
2114902	สัมมนาปัญหาการศึกษา	2
2123103	จิตวิทยาวัยเด็ก	2

	หน่วยกิต
2124510 สุขวิทยาจิต	2
2132119 การประเมินผลเด็กปฐมวัย	2
2132202 การทดสอบและการสร้างแบบทดสอบระดับอนุบาล	2
2133404 การวิจัยเบื้องต้น	2
2141104 การประถมศึกษา	3
2143302 ทักษะและเทคนิคการสอน	2
2173108 การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	2
2173304 ความคิดสร้างสรรค์	2
2633502 วรรณกรรมสำหรับเด็ก	2
2173214 การสร้างสื่อและวิเคราะห์แบบเรียนชั้นประถมศึกษา	2
2143215 การสร้างสื่อและวิเคราะห์แบบเรียนชั้นมัธยมศึกษา	2
2.2.3 กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	
รายวิชาสำหรับผู้เรียนวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย	
บังคับ เรียน 6 หน่วยกิต	
2173211 กระบวนการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย	3
2101803 การศึกษาและสังเกต 1	1
2102805 การมีส่วนร่วม 1	1
2173803 การทดลองสอนระดับการศึกษาปฐมวัย 2	1
เลือก เลือกเรียน 3 หรือ 6 หน่วยกิต ตามแบบของโปรแกรมวิชา ดังนี้	
1) แบบเอกเดี่ยว เรียน 6 หน่วยกิต	
2104811 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป 3	6
2) แบบเอกโท เรียน 3 หน่วยกิต	
2104810 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป 2	3
ข้อกำหนดเฉพาะ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป ที่มีจำนวนหน่วยกิต	
6 หน่วยกิต ให้ฝึก 1 ภาคเรียน ส่วนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป	
ที่มีจำนวนหน่วยกิต 3 หน่วยกิต ให้ฝึกครึ่งภาคเรียน	
รายวิชาสำหรับผู้เรียนวิชาโทการศึกษาปฐมวัยเรียน 7 หน่วยกิต ดังนี้	
2173211 กระบวนการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย	3

	หน่วยกิต
2173803 การทดลองสอนระดับการศึกษาปฐมวัย 2	1
2104812 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป 4	3

2.3 หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย
ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) พ.ศ. 2530

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต	หน่วยกิต
หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	16
หมวดวิชาเฉพาะด้าน	52
หมวดวิชาเลือกเสรี	4
	รวม
	<u>72</u>
2. รายวิชาในหลักสูตร	
2.1 หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป 16 หน่วยกิต	
2.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน	หน่วยกิต
2.2.1 กลุ่มวิชาเนื้อหา	
วิชาเอก วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จัดเป็นแบบเอกเดี่ยว	
แบบเอกเดี่ยว ให้เรียนไม่น้อยกว่า 34 หน่วยกิต	
บังคับ เรียน 18 หน่วยกิต	
2173106 การสังเกตพฤติกรรมเด็ก	2
2173205 พัฒนาการทางภาษากับการสอนภาษาเด็กปฐมวัย	2
2173212 หลักสูตรและการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมเด็กปฐมวัย	2
2173307 การเล่นเสรีของดนตรี	2
2173309 เพลงและนาฏศิลป์พื้นเมืองสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2173502 การจัดและบริหารโรงเรียนอนุบาลและ	
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	2
2174503 การให้การศึกษาแก่พ่อแม่	2
2174901 โครงการศึกษาเอกเทศ	2
2182112 การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ	3
ข้อกำหนดเฉพาะ ในกรณีที่เคยเรียนรายวิชาบังคับหรือเทียบเท่ามาแล้วใน	
ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ให้เรียนรายวิชาเลือกแทน	

หน่วยกิต

เลือก ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต

โดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เรียนมาแล้วในระดับอนุปริญญา

2122102	พัฒนาบุคลิกภาพของเด็กก่อนประถมศึกษา	2
2124510	สุขวิทยาจิต	2
2132202	การทดสอบและการสร้างแบบทดสอบระดับอนุบาล	2
2173102	สังคมวิทยากับพัฒนาการเด็ก	2
2172104	การจัดการศึกษาระดับบริหาร	2
2172105	การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	2
2173108	การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	2
2172202	การอนุบาลศึกษา	2
2172206	ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172207	คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172208	วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172209	สังคมศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
2173210	พัฒนาการทางภาษากับการสอนภาษาเด็ก ต่างวัฒนธรรม	2
2173302	กิจกรรมดนตรีสำหรับครูปฐมวัย	2
2172303	งานประดิษฐ์ด้วยกระดาษ	2
2172306	ศิลปะสำหรับครูปฐมวัย	2
2172401	กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2171406	โภชนาการและการจัดบริการอาหารสำหรับเด็ก	2
2173407	โรคเด็กและการป้องกัน	2
2173408	สวัสดิศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2172409	สุขภาพอนามัยสำหรับมารดาและเด็ก	2
2172410	สวัสดิการและการสงเคราะห์เด็ก	2
2172501	บุคลิกภาพครูปฐมวัย	2
2171602	สื่อการเรียนและของเล่นเด็กปฐมวัย	2
2173604	การประดิษฐ์ของเล่นประเภทตุ๊กตา	2

	หน่วยกิต
2172605 หนังสือเด็ก	2
2172606 ห้องสมุดของเล่นและศูนย์สื่อ	2
2174902 การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย	2
2181103 จิตวิทยาเด็กพิเศษ	2
2633502 วรรณกรรมสำหรับเด็ก	2
2642798 การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2642136 กิจกรรมศิลปะ 2 มิติสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2642230 กิจกรรมศิลปะ 2 มิติสำหรับเด็กปฐมวัย	1
2651121 ทฤษฎีดนตรีสากลทั่วไป	2
2652605 ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2661403 นาฏศิลป์และละครสำหรับเด็ก 1	2
3601013 เกษตรกรรมสำหรับครูปฐมวัย	2
<p>ข้อกำหนดเฉพาะ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือ ปกศ.ชั้นสูง วิชาเอกอื่น ๆ ที่ไม่ใช่วิชาเอกการอนุบาลศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัย ให้ เรียนรายวิชาบังคับในระดับอนุปริญญา 6 หน่วย โดยไม่นำรายวิชาเหล่านี้ นับหน่วยกิตรวมในวิชาเอก ดังนี้</p>	
2171201 นิทานและหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย	2
2171301 ศิลปะและศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็ก	2
2171305 ดนตรีและกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก	2
<p>2.2.2 กลุ่มวิชาชีพครู 10 หน่วยกิต</p> <p>บังคับ เรียน 6 หน่วยกิต</p>	
2173213 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	33
2173107 จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย	
<p>ข้อกำหนดเฉพาะ ผู้ที่ไม่เคยเรียนวิชาชีพครูในระดับอนุปริญญาหรือเทียบ เท่ามาก่อนให้เรียนรายวิชาบังคับของกลุ่มวิชาชีพครูระดับอนุปริญญา โดย ไม่นับหน่วยกิตรวมในเกณฑ์การสำเร็จหลักสูตร จำนวน 13 หน่วยกิต ดังนี้</p> <p>บังคับ เรียน 13 หน่วยกิต</p>	
2111108 ความเป็นครู	2

	หน่วยกิต
2111109 การศึกษาไทย	2
2121207 จิตวิทยาการเรียนการสอน	2
2132121 การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ	2
2142305 หลักการสอน	3
2152113 เทคโนโลยีการศึกษา	2
เลือก ให้เลือกเรียนจากรายวิชาเลือกในกลุ่มวิชาชีพครู ระดับปริญญาตรี โดยไม่ซ้ำกับวิชาที่เคยเรียนมาแล้วให้ครบหน่วยกิตตามที่กำหนด	
2.2.3 กลุ่มวิชาปฏิบัติและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เรียน 8 หน่วยกิต	
2173211 กระบวนการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย	3
2103808 การศึกษา สังเกต และการเรียนมีส่วนร่วม 3	1
2173803 การทดลองเรียนระดับการศึกษาปฐมวัย 2	1
2104810 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป 2	3

2.3 หมวดวิชาเลือกเสรี เรียน 4 หน่วยกิต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี โปรแกรมอนุบาลศึกษา
ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2515**

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต		หน่วยกิต
	หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	40
	หมวดวิชาครู	45
	หมวดวิชาเอก	45
	หมวดวิชาเลือกเสรี	5
	รวม	<u>135</u>
2. รายวิชาในหลักสูตร		
2.1 หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป		
2.1.1 รายวิชาบังคับ 28 – 29 หน่วยกิต		หน่วยกิต
412 101 สถิติศาสตร์ขั้นน้ำ		2
093 110 อารยธรรม		3
412 120 วิธีการศึกษา		1
093 130 มนุษย์กับสังคม		3
411 130 ภาษาไทย 1		2
411 131 ภาษาไทย 2		2
093 150 ธรรมชาติวิทยา		3
411 175 การปกครองและการเมืองของไทย		2
311 113 การเมืองและการปกครองไทย		3
411 180 ภาษาอังกฤษ 1		3
411 181 ภาษาอังกฤษ 2		3
411 238 ภาษาไทย 3		2
411 239 ภาษาไทย 4		2
2.1.2 รายวิชาเลือก (6-7 หรือ 11-12 หน่วยกิต)		
รายวิชาภาษาและมนุษยศาสตร์		
119 102 ปรัชญาเบื้องต้น		3
420 106 ศิลปนิยม		2
411 110 สังคีตนิยม		2

		หน่วยกิต
411 178	วัฒนธรรมไทย	2
119 241	ตรรกวิทยา	2
411 271	ธรรมวิทยา	2
411 273	ลัทธิและศาสนาสำคัญของโลก	2
411 274	ภาษาอังกฤษ 3	2
411 275	ภาษาอังกฤษ 4	2
411 320	ภาษาไทย 5	2
รายวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์		
417 103	พื้นฐานชีวภาพของพฤติกรรม	3
411 105	คณิตศาสตร์พื้นฐาน	2
411 106	คณิตศาสตร์แนวใหม่ขั้นนำ	2
411 174	อุดมนิยมวิทยาขั้นนำ	2
411 305	ดาราศาสตร์ขั้นนำ	2
411 206	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	2
419 206	โภชนาการ	2
415 251	สุขภาพกับสิ่งแวดล้อม	2
171 297	FORTRAN PROGRAMMING	3
415 455	ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ	2
รายวิชาสังคมศาสตร์		
417 101	จิตวิทยาทั่วไป	3
714 118	ความรู้เบื้องต้นทางกฎหมาย	2
415 152	สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน	2
415 170	นันทนาการขั้นนำ	2
411 176	หลักรัฐศาสตร์ขั้นนำ	2
411 177	สังคมวิทยาขั้นนำ	2
411 201	พัฒนาการครอบครัว	2
417 208	สุขภาพจิต	2
417 209	มนุษย์สัมพันธ์	2

		หน่วยกิต
411 354	มานุษยวิทยาขั้นนำ	2
411 355	หลักเศรษฐศาสตร์	2
รายวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไป		
415 113	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - ว่ายน้ำ	1
415 114	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - กิจกรรมเข้าจังหวะ	1
415 115	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - ตะกร้อ	1
415 116	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - กอล์ฟ	1
415 117	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - กรีฑา	1
415 118	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - ยิมนาสติกส์	1
415 119	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - แบดมินตัน	1
415 120	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - เทนนิส	1
415 212	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - บาสเกตบอล	1
415 213	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - ฟุตบอล	1
415 214	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - รักบี้ฟุตบอล	1
415 215	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - ซอฟท์บอล	1
415 216	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - วอลเลย์บอล	1
415 217	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - รำไท	1

2.2 หมวดวิชาครู 45 หน่วยกิต

2.2.1	รายวิชาบังคับ 35 หน่วยกิต	หน่วยกิต
411 101	ปฐมนิเทศการศึกษา	3
413 203	การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเริ่มเรียน	3
413 204	หลักสูตรและการสอนระดับการศึกษาปฐมวัย	3
413 205	การสังเกตและฝึกงานครูระดับการศึกษาปฐมวัย	2
417 214	จิตวิทยาพื้นฐานการศึกษา	3
417 215	จิตวิทยาสำหรับครู	3
412 240	การวัดและประเมินผลการเรียน	2
413 319	การศึกษาปฐมวัย	2

	หน่วยกิต	
413 325	พฤติกรรมกรรมการสอนเด็กปฐมวัย	3
418 330	สื่อการสอน	3
410 480	ประสบการณ์วิชาชีพ	6
410 490	สัมมนาการศึกษา	2
2.2.2 รายวิชาเลือก 10 หน่วยกิต		
413 101	การเล่นของเด็กไทย	2
417 102	มูลสารจิตวิทยาพัฒนาการ	2
413 202	หลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา	3
431 203	เกษตรกรรมศิลป์สำหรับเด็ก	2
417 204	จิตวิทยาวัยเด็ก	2
431 250	การบริหารและการบริการห้องสมุดโรงเรียน	3
431 252	วรรณกรรมสำหรับเด็ก	2
412 260	ประชากรศึกษา	3
412 270	การศึกษาออร์ป็นัยชั้นนำ	2
417 272	กระบวนการกลุ่มสำหรับเด็ก	2
413 301	หลักสูตรตามเอกัตภาพของเด็ก	2
421 302	ครุศึกษา	2
418 303	เทคนิคการสอนแบบจุลภาค	2
418 307	การสอนอ่านในระดับประถมศึกษา	2
417 308	การคิดและความริเริ่มสร้างสรรค์	2
413 309	การประถมศึกษา	2
418 314	ระบบการสอนแบบโปรแกรม	2
418 321	ศูนย์การเรียนรู้	2
415 355	โครงการสุขภาพในโรงเรียน	2
431 372	วาทวิทยาสำหรับเด็ก	2
416 401	การบริหารการศึกษาทั่วไป	2
416 402	งานธุรการในโรงเรียน	2
418 413	การผลิตชุดการสอนเฉพาะวิชา	1

	หน่วยกิต	
415 456	การสุขศึกษาในชุมชน	2
411 492	ครูกับการพัฒนาชุมชน	2
411 493	กฎหมายการศึกษา	2
411 501	ประวัติการศึกษาชั้นนำ	2
413 501	ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาปฐมวัย	2
411 502	ปรัชญาการศึกษาชั้นนำ	2
413 502	การนิเทศการสอนระดับประถมศึกษา	2
411 504	การศึกษาเปรียบเทียบชั้นนำ	2
417 504	การแนะแนวในโรงเรียน	2
413 520	ระเบียบวิธีวิจัยในศึกษาศาสตร์	2

2.3 หมวดวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย 45 หน่วยกิต

2.3.1	รายวิชาบังคับ 30 หน่วยกิต	หน่วยกิต
413 112	อุปกรณ์ศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
431 114	การอ่านออกเสียงโน้ตและพัฒนาโสตประสาท 1	1
431 117	การเรียนรู้ด้วยบอร์ด	1
419 202	การอนามัยแม่และเด็ก	2
419 203	เคหพยาบาล	2
419 204	โภชนาการสำหรับเด็ก	2
417 205	จิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก	2
419 205	การบริหารทารกและเด็กก่อนวัยเรียน	2
417 208	สุขภาพจิต	2
415 240	กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กเล็ก	2
417 250	พัฒนาการและการปรับปรุงบุคลิกภาพของเด็กวัยต้น	2
417 252	พฤติกรรมของเด็กแรกเกิดถึง 6 ขวบ	2
413 320	นิทาน ละคร และหุ่นสำหรับเด็กเล็ก	2
420 386	ศิลปะสำหรับเด็กเล็ก	2
431 386	ดนตรีและเพลงสำหรับเด็กเล็ก	2

	หน่วยกิต
413 404 การศึกษาเป็นรายบุคคล	2
2.3.2 รายวิชาเลือก 15 หน่วยกิต	
419 201 การปฐมพยาบาล	2
411 202 คหกรรมศิลป์สำหรับครู	2
419 203 เคหพยาบาล	2
411 206 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	2
420 215 ศิลปะการช่างสำหรับครู	2
431 227 การเรียนคีย์บอร์ด 2	1
431 235 การเดินรำทำจังหวะ	1
415 251 สุขภาพกับสิ่งแวดล้อม	2
417 253 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กพิเศษ	3
431 293 หนังสือสำหรับเด็กเล็ก	2
431 308 การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	2
418 316 การผลิตและการใช้สิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษา	2
413 326 การสร้างบรรณสารสำหรับเด็กปฐมวัย	2
417 371 เทคนิคการสัมภาษณ์	2
431 374 การวางแผนชีวิตและครอบครัว	2
413 394 การศึกษาสำหรับแม่และเด็ก	2
413 403 ปัญหาการอบรมและดูแลเด็ก	2

วิชาโทการศึกษาปฐมวัย 15 หน่วยกิต

รายวิชาบังคับ 9 หน่วยกิต	หน่วยกิต
413 203 การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเริ่มเรียน	3
413 319 การศึกษาปฐมวัย	2
420 330 ศิลปะสำหรับเด็กเล็ก	2
431 386 ดนตรีและเพลงสำหรับเด็กเล็ก	2
รายวิชาเลือก 6 หน่วยกิต	
413 101 การเล่นของเด็กไทย	2

	หน่วยกิต	
413 112	อุปการณ์การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
419 202	การอนามัยแม่และเด็ก	2
419 204	โภชนาการสำหรับเด็ก	2
417 205	จิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก	2
419 205	การบริหารทารกและเด็กก่อนวัยเรียน	2
415 240	กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กเล็ก	2
417 250	พัฒนาการและการปรับบุคลิกภาพของเด็กวัยต้น	2
417 252	พฤติกรรมของเด็กแรกเกิดถึง 6 ขวบ	2
431 293	หนังสือสำหรับเด็กเล็ก	2
413 320	นิทานละครและหุ่นสำหรับเด็กเล็ก	2
413 403	ปัญหาการอบรมและดูแลเด็ก	2
413 404	การศึกษาเป็นรายบุคคล	2

2.4 หมวดวิชาเลือกเสรี 5 หน่วยกิต

นิสิตเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ ในระดับปริญญาตรีที่เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ โดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2520

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต		หน่วยกิต
หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป		40
หมวดวิชาครู		40
หมวดวิชาเฉพาะ		50
หมวดวิชาเลือกเสรี		5
	รวม	<u>135</u>
2. รายวิชาในหลักสูตร		
2.1 หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป 40 หน่วยกิต		
2.1.1 รายวิชาบังคับ 24 – 34 หน่วยกิต		หน่วยกิต
411 130 ภาษาไทย 1		2
411 131 ภาษาไทย 2		2
411 238 ภาษาไทย 3		2
411 239 ภาษาไทย 4		2
411 180 ภาษาอังกฤษ 1		2
411 181 ภาษาอังกฤษ 2		2
411 274 ภาษาอังกฤษ 3		2
411 275 ภาษาอังกฤษ 4		2
411 160 พัฒนาการวิทยาศาสตร์		2
(สำหรับนิสิตที่ไม่มีพื้นความรู้ทางวิทยาศาสตร์)		
411 175 การปกครองและการเมืองของไทย		2
411 178 พัฒนาการวัฒนธรรมไทย		2
411 206 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ		2
411 102 มนุษยธรรมศึกษา		2
(สำหรับนิสิตที่ไม่มีพื้นความรู้ทางศิลปศาสตร์)		
412 101 สถิติศาสตร์ขั้นนำ		2
412 120 วิธีการศึกษา		1

		หน่วยกิต
417 101	จิตวิทยาทั่วไป	3
417 208	สุขภาพจิต	2
2.1.2	รายวิชาเลือก 16 – 6 หน่วยกิต	
411 105	พัฒนาการคณิตศาสตร์ (นิสิตเอก-โท คณิตศาสตร์ ไม่เลือกเรียน)	2
411 106	คณิตศาสตร์แนวใหม่ขั้นนำ (นิสิตเอก-โท คณิตศาสตร์ ไม่เลือกเรียน)	2
411 110	สังคมนิยาม	2
411 201	พัฒนาการครอบครัว	2
411 203	เศรษฐศาสตร์ประยุกต์	2
411 207	ตรรกวิทยา	2
411 242	วาทการ	2
411 259	ประมวลวิชาวิทยาศาสตร์	2
411 265	อารยธรรมสากล	2
411 320	ภาษาไทย 5	1
411 321	ภาษาไทย 6	1
411 352	ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายไทยขั้นนำ	2
411 357	ภาษาอังกฤษ 5	2
411 358	ภาษาอังกฤษ 6	2
411 450	ภาษาอังกฤษ 7 (นิสิตเอก-โท อังกฤษ ไม่เลือกเรียน)	2
411 406	ปรัชญา	2
415 152	สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน	2
415 270	สันตนาการสำหรับโรงเรียนและชุมชน (นิสิตเอก-โท พลศึกษา ไม่เลือกเรียน)	2
419 206	โภชนาการ	2
420 106	ศิลปนิยาม	2
313 212	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับประชากรศาสตร์	2

ถ้าวิชาใดในหมวดการศึกษาทั่วไปมีเนื้อหาวิชาตรงกับวิชาเอก นิสิตจะได้รับอนุมัติจากหัวหน้าโปรแกรมอนุบาลศึกษาให้เลือกเรียนวิชาอื่นแทน

2.2 หมวดวิชาครู 45หน่วยกิต

2.2.1	รายวิชาบังคับ 30 หน่วยกิต	หน่วยกิต
410 480	ประสบการณ์วิชาชีพ	6
410 490	สัมมนาการศึกษา	2
411 101	ปฐมนิเทศการศึกษา	3
412 240	การประเมินผลการเรียนการสอน	2
413 201	การศึกษาสำหรับเด็กเล็ก	2
413 202	หลักสูตรและการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา	3
413 302	พฤติกรรมการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา	3
413 303	พฤติกรรมการเรียนการสอนระดับอนุบาล	3
417 102	มูลสารจิตวิทยาพัฒนาการ	2
417 202	จิตวิทยาการศึกษา	2
417 302	วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	2
2.2.2	รายวิชาเลือก 10 หน่วยกิต	
411 250	บริการห้องสมุดโรงเรียน	3
411 252	วรรณคดีสำหรับเยาวชน	2
411 307	กิจกรรมดนตรีสำหรับครู	2
412 260	ประชากรศึกษา	3
412 270	การศึกษาอุปถัมภ์ขั้นนำ	3
412 308	การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	2
413 101	การเล่นของเด็กไทย	2
413 102	อุปกรณ์การศึกษาระดับอนุบาลและเด็กเล็ก	2
413 301	หลักสูตรตามเอกัตภาพของเด็ก	2
413 310	โปรแกรมการศึกษาระดับเด็กอนุบาลและเด็กเล็ก	2
413 311	การสอนเพื่อบรรดิกการ	2
413 315	การสร้างแบบเรียนและบรรณสารระดับประถมศึกษาตอนต้น	2

		หน่วยกิต
413 316	การสร้างแบบฝึกเฉพาะวิชาในระดับประถมศึกษา	2
315 170	สันทนาการชั้นน้ำ (นิติตเอก-โท พลศึกษา ไม่เลือกเรียน)	2
415 204	เทคนิคและทักษะกิจกรรมเข้าจังหวะ 1	1
415 351	โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน	2
416 401	การบริหารการศึกษาทั่วไป	2
417 205	จิตวิทยาการเรียนรู้อุของเด็ก	2
417 250	พัฒนาการและการปรับบุคลิกภาพของเด็กวัยต้น	2
417 252	พฤติกรรมของเด็กแรกเกิดถึงหกขวบ	2
417 272	กระบวนการกลุ่ม	2
417 504	การแนะแนวในโรงเรียน	2
419 202	การอนามัยแม่และเด็ก	2
419 204	โภชนาการสำหรับเด็ก	2
419 205	การบริหารอาหารและเด็กก่อนวัยเรียน	2
420 213	โปรแกรมศิลป์ในโรงเรียน (นิติตเอก-โท ศิลปศึกษา ไม่เลือกเรียน)	2

ถ้าวิชาใดในหมวดวิชาครุมีเนื้อหาตรงกับวิชาเอก นิติตจะได้รับอนุมัติจาก
หัวหน้าโปรแกรมอนุบาลศึกษาให้เลือกเรียนวิชาอื่นแทน

2.3 หมวดวิชาเฉพาะ 50 หน่วย กิต

นิติตในโปรแกรมอนุบาลศึกษาเรียนหมวดวิชาเฉพาะได้ 2 แบบดังนี้ คือ

แบบที่ 1 เลือกเรียนวิชาเอกสายเดียว 50 หน่วยกิต

แบบที่ 2 เลือกเรียนวิชาเอก 36 หน่วยกิต และเลือกเรียนวิชาอื่น อีก 14 หน่วยกิต

ตามความเห็นชอบของหัวหน้าโปรแกรม

2.4 หมวดวิชาเลือกเสรี 5 หน่วย กิต

นิติตเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ ในระดับปริญญาตรีที่เปิดสอนในภา ๑ ลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้ โดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษา

**หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2525**

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต		หน่วยกิต
หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป		40
หมวดวิชาครู		45
หมวดวิชาเอก		45
หมวดวิชาเลือกเสรี		5
	รวม	<u>135</u>
2. รายวิชาในหลักสูตร		
2.1 หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป		
2.1.1 รายวิชาบังคับ 29 หน่วยกิต		หน่วยกิต
412 102 สถิติการศึกษาขั้นนำ		2
110 180 อารยธรรม		3
412 120 วิธีการศึกษา		1
313 183 สังคมและวัฒนธรรม		3
411 130 ภาษาไทย 1		2
411 131 ภาษาไทย 2		2
260 150 ธรรมชาติวิทยา		3
311 113 การเมืองและการปกครอง		3
092 111 การอ่านภาษาอังกฤษ I		2
092 113 การฟังและการพูดภาษาอังกฤษ I		1
092 112 การอ่านภาษาอังกฤษ II		2
092 114 การฟังและการพูดภาษาอังกฤษ II		1
411 238 ภาษาไทย 3		2
411 239 ภาษาไทย 4		2
2.1.2 รายวิชาเลือก 6 หรือ 11 หน่วยกิต		
รายวิชาภาษาและมนุษยศาสตร์		
119 102 ปรัชญาทั่วไป		3
420 106 ศิลปนิยม		2

	หน่วย	
411 110	สังคมนิยม	2
411 178	วัฒนธรรมไทย	2
119 241	ตรรกวิทยา	2
411 271	ธรรมวิทยา	2
119 362	ศาสนาเปรียบเทียบ	2
092 251	EAP READING - EDUCATION	3
092 252	EAP WRITING - EDUCATION	3
411 320	ภาษาไทย 5	2
รายวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์		
417 103	พื้นฐานชีวภาพของพฤติกรรม	3
411 105	คณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับครู	2
411 106	คณิตศาสตร์แนวใหม่ชั้นนำสำหรับครู	2
411 174	อุตุนิยมวิทยาขั้นนำ	2
411 205	ดาราศาสตร์ขั้นนำ	2
411 206	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	2
419 206	โภชนาการ	2
415 251	สุขภาพกับสิ่งแวดล้อม	2
171 297	FORTRAN PROGRAMMING	3
415 455	ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ	2
รายวิชาสังคมศาสตร์		
417 101	จิตวิทยาทั่วไป	3
714 118	ความรู้เบื้องต้นทางกฎหมาย	2
* นิสิตที่จะเลือกเรียนวิชาเอก จิตวิทยาการปรึกษาและแนะแนวต้องเรียนวิชา		
417 101		

2.2 หมวดวิชาครู สาขาการศึกษาปฐมวัย (45 หน่วยกิต)

2.2.1 รายวิชาบังคับ 35 หน่วยกิต

411 102	ปฐมนิเทศการศึกษา	3
---------	------------------	---

	หน่วย	
413 203	การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเริ่มเรียน	3
413 204	หลักสูตรและการสอนระดับการศึกษาปฐมวัย	3
413 205	การสังเกตและฝึกงานครูระดับการศึกษาปฐมวัย	2
417 214	จิตวิทยาพื้นฐานการศึกษา	3
417 215	จิตวิทยาสำหรับครู	3
412 240	การวัดและประเมินผลการเรียน	2
413 319	การศึกษาปฐมวัย	2
413 325	พฤติกรรมการสอนเด็กปฐมวัย	3
418 330	สื่อการสอน	3
410 480	ประสบการณ์วิชาชีพ	6
410 490	สัมมนาการศึกษา	2
2.2.2	รายวิชาเลือก 10 หน่วยกิต	
413 101	การเล่นของเด็กไทย	2
417 102	มูลสารจิตวิทยาพัฒนาการ	2
413 202	หลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา	3
431 203	เกษตรกรรมศิลป์สำหรับครู	2
417 204	จิตวิทยาวัยเด็ก	2
431 250	การบริหารศูนย์การทางวิชาการ	3
413 252	วรรณกรรมสำหรับเด็ก	2
412 260	ประชากรศึกษา	3
412 270	การศึกษานอกโรงเรียนชั้นนำ	2
417 272	กระบวนการกลุ่มสำหรับครู	2
413 301	หลักสูตรตามเอกลักษณ์ของเด็ก	2
421 302	ครูศึกษา	2
418 303	เทคนิคการสอนแบบจุลภาค	2
413 307	การสอนอ่านในระดับประถมศึกษา	2
417 308	การคิดและความริเริ่มสร้างสรรค์	2
413 309	การประถมศึกษา	2

		หน่วย
418 323	ระบบการสอนแบบโปรแกรม	2
418 321	ศูนย์การเรียน	2
415 355	โครงการสุขภาพในโรงเรียน	2
431 372	วาทวิทยาสำหรับครู	2
416 401	การบริหารการศึกษาทั่วไป	2
416 402	งานธุรกิจโรงเรียน	2
418 413	การผลิตชุดการสอนเฉพาะวิชา	1
411 492	ครูกับการพัฒนาชุมชน	2
411 493	กฎหมายการศึกษา	2
411 501	ประวัติการศึกษาชั้นนำ	2
413 504	ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาปฐมวัย	2
411 502	ปรัชญาการศึกษาชั้นนำ	2
413 502	การนิเทศการสอนระดับประถมศึกษา	2
411 504	การศึกษาเปรียบเทียบชั้นนำ	2
417 504	การแนะแนวในโรงเรียน	2
412 520	ระเบียบวิธีวิจัยในศึกษาศาสตร์	2
417 372	จิตบำบัด 1	2
417 373	เทคนิคและกิจกรรมการแนะแนว	2
417 378	การใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา 2	3
417 401	จิตวิทยาครอบครัว	2
417 490	โครงการวิจัยเฉพาะบุคคล	2
417 548	การแนะแนวอาชีพ	2

2.3 หมวดวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย 45 หน่วยกิต

2.3.1 รายวิชาบังคับ 30 หน่วยกิต

413 112	อุปกรณ์การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
413 117	การเรียนคีย์บอร์ด 1	1
419 202	การอนามัยแม่และเด็ก	2

	หน่วย	
419 207	เคหพยาบาล	2
419 204	โภชนาการสำหรับเด็ก	2
417 205	จิตวิทยาการเลี้ยงดูของเด็ก	2
419 205	การบริหารทารกและเด็กก่อนวัยเรียน	2
417 208	สุขภาพจิต	2
431 235	การเดินรำทำจังหวะ	1
415 240	กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กเล็ก	2
417 250	พัฒนาการและการปรับบุคลิกภาพของเด็กวัยต้น	2
417 252	พฤติกรรมของเด็กแรกเกิดถึง 6 ขวบ	2
413 320	นิทาน ละคร และหุ่นสำหรับเด็กเล็ก	2
420 330	ศิลปะสำหรับเด็กเล็ก	2
431 386	ดนตรีและเพลงสำหรับเด็กเล็ก	2
413 404	การศึกษาเป็นรายบุคคล	2
2.3.2	รายวิชาเลือก 15 หน่วยกิต	
419 201	การพยาบาลฉุกเฉิน	2
411 202	คหกรรมศิลป์สำหรับครู	2
411 206	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	2
420 215	ศิลปะการช่างสำหรับครู	2
431 227	การเรียนศิป์บอร์ด 2	1
415 251	สุขภาพกับสิ่งแวดล้อม	2
417 253	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กพิเศษ	3
413 308	การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	2
418 316	การผลิตและการใช้สิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษา	2
413 326	การสร้างบรรณสารสำหรับเด็กปฐมวัย	2
417 371	เทคนิคการสัมภาษณ์	2
413 394	การศึกษาสำหรับแม่และเด็ก	2
413 403	ปัญหาการอบรมและดูแลเด็ก	2
413 504	ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาปฐมวัย	2

หมวดวิชาโทการศึกษาปฐมวัย (15 หน่วยกิต)

รายวิชาบังคับ 9 หน่วยกิต	หน่วย
413 203 การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเริ่มเรียน	3
413 319 การศึกษาปฐมวัย	2
420 330 ศิลปะสำหรับเด็กเล็ก	2
*431 386 ดนตรีและเพลงสำหรับเด็กเล็ก	2
รายวิชาเลือก 6 หน่วยกิต	
413 101 การเล่นของเด็กไทย	2
413 112 อุปกรณ์การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	2
419 202 การอนามัยแม่และเด็ก	2
419 204 โภชนาการสำหรับเด็ก	2
417 205 จิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก	2
419 205 การบริหารทารกและเด็กวัยก่อนเรียน	2
415 240 กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กเล็ก	2
417 250 พัฒนาการและการปรับบุคลิกภาพของเด็กวัยต้น	2
417 252 พฤติกรรมของเด็กแรกเกิดถึง 6 ขวบ	2
413 326 การสร้างบรรณสารสำหรับเด็กปฐมวัย	2
413 320 นิทานละครและหุ่นสำหรับเด็กเล็ก	2
413 403 ปัญหาการอบรมและดูแลเด็ก	2
413 404 การศึกษาเป็นรายบุคคล	2

* ยกเว้นสำหรับนิสิตที่เรียนสาขาประถมศึกษาและเรียนวิชาโทการศึกษาปฐมวัย ไม่ต้องเรียน โดยให้เลือกเรียนรายวิชาเลือกของวิชาโทการศึกษาปฐมวัย แทน

2.4 หมวดเลือกเสรี (5 หน่วยกิต)

นิสิตเลือกเรียนรายวิชาในระดับปริญญาตรีที่เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษา

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2531

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต		หน่วยกิต
หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป		35
หมวดวิชาครู		57
หมวดวิชาเอก		47
หมวดวิชาเลือกเสรี		6
	รวม	<u>145</u>
2. รายวิชาในหลักสูตร		
2.1 หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป		
2.1.1 รายวิชาบังคับ 33 หน่วยกิต		หน่วยกิต
ก. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		
313183 สังคมและวัฒนธรรม	} เลือกเรียน 1 รายวิชา	3
417101 จิตวิทยาทั่วไป		3
431124 วิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย		2
415113 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – ว่ายน้ำ	} เลือกเรียน 1 รายวิชา 1	1
415114 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – กิจกรรมเข้าจังหวะ		1
415115 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – ตะกร้อ		1
415116 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – กอล์ฟ		1
415117 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – กรีฑา		1
415118 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – ยิมนาสติกส์		1
415119 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – แบดมินตัน		1
415120 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – เทนนิส		1
415212 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – บาสเกตบอล		1
415213 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – ฟุตบอล		1
415214 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – รักบี้ฟุตบอล		1
415215 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – ซอลส์ฟุตบอล		1
415216 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – วอลเลย์บอล		1
*415217 กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป – รำไทย	1	

*นิสิตสาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกพลศึกษา โปรแกรม ก. และ ข.
ให้เรียนวิชา 415217

ข. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		หน่วยกิต	
110180	อารยธรรม	เลือกเรียน 1 รายวิชา	3
110183	อารยธรรมไทย		3
411110	สังคมนิยม	เลือกเรียน 2 รายวิชา	2
411178	วัฒนธรรมไทย		2
411272	ธรรมวิทยา		2
420106	ศิลปนิยม		2
ค. กลุ่มวิชาภาษา			
092115	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1		3
092116	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2		3
411130	ภาษาไทย 1		2
411131	ภาษาไทย 2		2
411238	ภาษาไทย 3		2
411239	ภาษาไทย 4		2
ง. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์			
093151	สภาวะแวดล้อมของเรา	เลือกเรียน 1 รายวิชา	3
260150	ธรรมชาติวิทยา		3
263165	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม		3
093160	มนุษย์กับธรรมชาติ		3
412103	สถิติการศึกษาขั้นนำ		3

นิสิตสาขามัธยมศึกษา (วิทยาศาสตร์) ไม่ต้องเรียนวิชา 093151 093160
260150 263165 .ให้เรียนวิชา 171183 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และการทำโปรแกรม
3 หน่วยกิต แทน

2.1.2 รายวิชาเลือก 2 หน่วยกิต

ก. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		
311113	การเมืองและการปกครองของไทย	3
311181	หลักรัฐศาสตร์เบื้องต้น	2

หน่วยกิต

313323	สังคมชนบทไทย	3
411104	วิวัฒนาการสังคมไทย	2
411177	สังคมวิทยาชั้นนำ	2
411201	พัฒนาการครอบครัว	2
411354	มานุษยวิทยาชั้นนำ	2
415170	นันทนาการชั้นนำ	2
415113	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - ว่ายน้ำ	1
415114	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - กิจกรรมเข้าจังหวะ	1
415115	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - ตะกร้อ	1
415116	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - กอล์ฟ	1
415117	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - กรีฑา	1
415118	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - ยิมนาสติกส์	1
415119	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - แบดมินตัน	1
415120	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - เทนนิส	1
415212	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - บาสเกตบอล	1
415213	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - ฟุตบอล	1
415214	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - รักบี้ฟุตบอล	1
415215	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - ซอลล์ฟุตบอล	1
415216	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - วอลเลย์บอล	1
415217	กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป - รำไทย	1
417101*	จิตวิทยาทั่วไป	3
417207	จิตวิทยาการปรับตัว	2
417208	สุขภาพจิต	2
417209	มนุษย์สัมพันธ์	2
417339	จิตวิทยาอุตสาหกรรมชั้นนำ	3
611303	หลักเศรษฐศาสตร์	2
714118	ความรู้เบื้องต้นทางกฎหมาย	2

*นิสิตที่จะเลือกเรียนวิชาเอกจิตวิทยาการปรึกษาและแนะแนวจะต้องเรียน

วิชา 417101

ช. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	หน่วยกิต	
119102	ปรัชญาทั่วไป	3
119241	ตรรกวิทยา	2
411110	สังคมนิยม	2
411178	วัฒนธรรมไทย	2
411272	ธรรมวิทยา	2
420105	ศิลปนิยม	2
ค. กลุ่มวิชาภาษา		
092191	การฟังภาษาอังกฤษ	2
092192	การพูดภาษาอังกฤษ	2
092491	ภาษาอังกฤษปฏิบัติการ	2
ง. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์		
171183	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และ การทำโปรแกรม	3
411105	คณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับครู	2
411107	ความคิดเชิงคณิตศาสตร์สำหรับครู	2
411174	อุตุนิยมวิทยาขั้นนำ	2
411179	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	2
411205	ดาราศาสตร์ขั้นนำ	2
411206	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	2
415152	สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน	2
415251	สุขภาพกับสิ่งแวดล้อม	2
415455	ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ	2
417103	พื้นฐานชีวภาพของพฤติกรรม	3
865202	โภชนาการ	2

นอกจากรายวิชาเลือกตามที่ปรากฏข้างต้นนี้ นิสิตยังสามารถเลือกรายวิชา
เลือกที่เปิดสอนโดยโครงการการศึกษาทั่วไปโดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 หมวดวิชาครู 57 หน่วยกิต

2.2.1	รายวิชาบังคับร่วม 28 หน่วยกิต	หน่วยกิต
	410180 ประสบการณ์วิชาชีพ 1	1
	410280 ประสบการณ์วิชาชีพ 2	1
	410380 ประสบการณ์วิชาชีพ 3	1
	410481* ประสบการณ์วิชาชีพ 4	6
	410490 สัมมนาการศึกษา	2
	411103 ปฐมนิเทศการศึกษา	3
	412302 การประเมินผลการเรียนการสอน	3
	412420 ระเบียบวิธีวิจัยทางศึกษาศาสตร์	2
	417214 จิตวิทยาพื้นฐานการศึกษา	3
	417215 จิตวิทยาสำหรับครู	3
	418201 เทคโนโลยีทางการศึกษา	2
	418204** การปฏิบัติการสื่อการสอน	1

*นิสิตจะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 4 ต้องเรียนรายวิชาในแต่ละหมวด ให้ได้จำนวนหน่วย 2 ใน 3 (ยกเว้นหมวดรายวิชาเลือกเสรี)

**นิสิตสาขามัธยมศึกษา และสาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เรียนวิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษาไม่ต้องเรียนรายวิชา 418204 การปฏิบัติการสื่อการสอน แต่ให้เลือกเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งของรายวิชาเลือกในหมวดวิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษาแทน

***นิสิตสาขาประถมศึกษาที่เลือกเรียนกลุ่มวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาให้เรียนวิชา 413320 นิทาน ละคร และหุ่นสำหรับเด็กเล็กแทนรายวิชา 418204 การปฏิบัติการสื่อการสอน

2.2.2 รายวิชาบังคับเฉพาะสาขา 15 หน่วยกิต

413203	การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเริ่มเรียน	3
413204	หลักสูตรและการสอนระดับการศึกษาปฐมวัย	3
413205	การสังเกตและฝึกงานครูระดับการศึกษาปฐมวัย	2
413319	การศึกษาปฐมวัย	2
413325	พฤติกรรมกรรมการสอนเด็กปฐมวัย	3

	หน่วยกิต
415355 โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน	2
2.2.3 รายวิชาเลือกในหมวดวิชาครู	
411209 ประชากรศึกษา	3
413202 หลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา	3
413307 การสอนอ่านในระดับประถมศึกษา	2
413311 การสอนเพื่อบรรดิการ	2
413314 การจัดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพสำหรับเด็ก	2
413316 การสร้างแบบฝึกเฉพาะวิชาในระดับประถมศึกษา	2
413317 หลักสูตรและการสอนเด็กพิเศษ	3
413327 กลุ่มสัมพันธ์ในการสอนระดับประถมศึกษา	2
413330 การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	2
413331 การสอนเด็กสามารถพิเศษในชั้นประถมศึกษา	2
413336 กิจกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา	2
413337 การคัดลายมือในระดับประถมศึกษา	2
413412 การนิเทศการสอนระดับประถมศึกษา	
414354 สันติศึกษา	2
417102 มูลสารจิตวิทยาพัฒนาการ	2
417256 จิตวิทยาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	2
417261 การกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กพิเศษก่อนวัยเรียน	3
417303 การทดสอบทางจิตวิทยาเพื่อการจำแนกเด็กพิเศษตั้งแต่ระยะเริ่มแรก	3
417305 การปรับหลักสูตรและเทคนิคการบำบัดเด็กพิเศษเป็นรายบุคคล	3
418120 คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	3
418242 การสอนแบบโปรแกรม	2

2.3 หมวดวิชาเอก 47 หน่วยกิต

2.3.1	รายวิชาบังคับ 34 หน่วยกิต	หน่วยกิต
411117	คีย์บอร์ดขั้นต้น	1
413118	อุปกรณ์การศึกษาสำหรับเด็กปฐมศึกษาและ ประถมศึกษา	2
413313	คุณธรรมของครู	2
413320	นิทาน ละคร และหุ่นสำหรับเด็กเล็ก	2
413328	การสร้างแบบเรียน และเอกสารเสริมการสอนระดับ ปฐมวัยและประถมศึกษา	2
413404	การศึกษาเป็นรายบุคคล	2
415240	กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กเล็ก	2
417205	จิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก	2
417208	สุขภาพจิต	2
417250	พัฒนาการและการปรับปรุงบุคลิกภาพของเด็กวัยต้น	2
417253	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กพิเศษ	3
420330	ศิลปะสำหรับเด็กเล็ก	2
431372	วาทวิทยาสำหรับครู	2
431386	ดนตรีและเพลงสำหรับเด็กเล็ก	2
866201	โภชนาการสำหรับเด็ก	2
866202	การบริหารทารกและเด็กวัยก่อนเรียน	2
869201	เคหพยาบาล	2
2.3.2	รายวิชาเลือก 13 หน่วยกิต	
411202	คหกรรมศาสตร์สำหรับครู	2
411203	เกษตรกรรมสำหรับครู	2
411206	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	2
411209	ประชากรศึกษา	2
411319	พื้นฐานดนตรีและนาฏศิลป์สำหรับเด็ก	2
411492	ครูกับการพัฒนาชุมชน	2
411493	กฎหมายการศึกษา	2

	หน่วยกิต	
413101	การเล่นของไทย	2
413208	การศึกษาสำหรับเด็กเล็ก	2
413308	การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	2
413321	พฤติกรรมเด็กในโรงเรียนอนุบาล	2
413394	การศึกษาสำหรับแม่และเด็ก	2
413403	ปัญหาการอบรมและดูแลเด็ก	2
413405	ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาปฐมวัย	2
415251	สุขภาพกับสิ่งแวดล้อม	2
415253	สวัสดิศึกษา	2
416401	การบริหารการศึกษาทั่วไป	2
416402	งานธุรการโรงเรียน	2
417102	มูลสารจิตวิทยาพัฒนาการ	2
417106	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน	2
417107	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กฉลาดและเด็กที่มี ความสามารถพิเศษเฉพาะทาง	2
417108	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ และสังคม	2
417204	จิตวิทยาวัยเด็ก	2
417220	การแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา	2
417252	พฤติกรรมของเด็กแรกเกิดถึง 6 ขวบ	2
417255	ปัญหาทางด้านพฤติกรรมของเด็ก	2
417308	การคิดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2
417313	การตรวจสอบทางจิตวิทยา	2
417329	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความบกพร่องทางการพูด และสื่อสาร	3
418316	การผลิตและการใช้สิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษา	2
418400	สื่อการสอนระดับอนุบาลและประถมศึกษา	2
420214	กิจกรรมศิลปะสำหรับครู	2

หน่วยกิต

420215	ศิลปะการช่างสำหรับครู	2
420243	ศิลปะในโรงเรียนประถม	2
420304	ศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ	2
422170	การศึกษานอกระบบโรงเรียนชั้นนำ	2
422374	การศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับสตรีและเด็ก	2
431252	วรรณกรรมสำหรับนักเรียน	2
431264	การจัดการศูนย์บริการทางวิชาการ	2
431376	ศูนย์บริการทางวิชาการเพื่อชุมชน	2
431398	กิจกรรมดนตรีสำหรับครูประถมศึกษา	2
866203	การอนามัยแม่และเด็ก	2
867201	การพยาบาลฉุกเฉิน	2

2.4 หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย
ฉบับพ.ศ. 2528

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต	หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ	25
หมวดวิชาสัมพันธ์	11
วิทยานิพนธ์	<u>12</u>
รวม	<u>48</u>

2. รายวิชาในหลักสูตร

2.1 หมวดวิชาเฉพาะ 15 หน่วยกิต

2.1.1	รายวิชาบังคับ 15 หน่วยกิต	หน่วยกิต
	413 612 หลักสูตรและการเรียนการสอนระดับปฐมวัย	2
	413 630 ปรัชญาและมโนทัศน์ในการเลี้ยงดูและอบรมเด็ก	2
	413 632 การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาปฐมวัย	2
	413 689 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ปฐมวัย	2
	413 690 การศึกษาปฐมวัยวินิต	2
	413 691 การนิเทศการปฏิบัติงานในสถานศึกษาปฐมวัย	2
	413 699 สัมมนาการศึกษาปฐมวัย	3
2.1.2	รายวิชาเลือก 10-12 หน่วยกิต	
	413 613 พลวัตของกลุ่มในการศึกษา	2
	413 616 การสอนเขียนและการสะกดคำในระดับประถมศึกษา	2
	413 619 ความรู้เกี่ยวกับเด็กสำหรับพ่อแม่และผู้ปกครอง	2
	413 620 การจัดการสอนแบบเอกัตภาพในระดับประถมศึกษา	2
	413 631 การศึกษาปฐมวัยเปรียบเทียบ	2
	413 639 การวิเคราะห์และพัฒนาหนังสืออ่านสำหรับเด็กปฐมวัย	2
	413 640 วัสดุอุปกรณ์และแหล่งทรัพยากรประกอบการเรียน ระดับปฐมวัย	2
	413 641 การเล่นของเด็กเปรียบเทียบ	2

	หน่วยกิต
413 642 การวิเคราะห์และการพัฒนาการสอนดนตรี และ การแสดงสำหรับเด็กปฐมวัย	2
413 643 การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
413 645 การสร้างแบบฝึกและแบบสอนระดับปฐมวัย	2
413 671 การศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่องในสาขาปฐมวัย	2
413 681 การศึกษาภาคสนาม	2
413 682 การวิจัยการศึกษาปฐมวัยปริทรรศน์	2
413 781 กระบวนการจำลองและการสอนแบบจุลภาคใน ระดับประถมศึกษา	2
413 784 เอกัดศึกษา A	1
413 785 เอกัดศึกษา B	2
413 3786 เอกัดศึกษา C	3
413 803 การจัดฝึกอบรมครูประถมศึกษา	2

2.2 หมวดวิชาสัมพันธ์ 11 หน่วยกิต

2.2.1 รายวิชาบังคับ 9 หน่วยกิต

411 600 หลักและพื้นฐานการศึกษาไทย	3
412 601 สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ I	3
412 621 วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์	3

หมายเหตุ นิสิตที่ไม่เคยเรียนวิชาจิตวิทยาในระดับปริญญาตรีหรือเคยเรียน
มาไม่ถึง 6 หน่วยกิต จะต้องเรียนวิชาจิตวิทยาการศึกษาเพิ่มเติมอีก 1 วิชา คือ

417609 พื้นฐานทางจิตวิทยาของการศึกษา	2
--------------------------------------	---

2.2.2 รายวิชาเลือก 2 หน่วยกิต

171 603 เทคนิคทางคอมพิวเตอร์ในการวิจัย สังคมศาสตร์	ไม่นับหน่วยกิต
411 601 ภาษาอังกฤษบัณฑิตศึกษา	ไม่นับหน่วยกิต
411 756 การอ่านและวิจัยการศึกษาและสังคม	2
412 640 มาตรฐานและการประเมินผลทางพฤติกรรม	2

416 601	การบริหารในระบบโรงเรียน	3
412 721	การบริหารสถาบันเด็กปฐมวัย	2
417 609	พื้นฐานทางจิตวิทยาของการศึกษา	2
418 606	การสอนแบบโปรแกรม	2
419 644	โภชนศึกษาสำหรับแม่และเด็ก	2
419 645	สุขภาพของเด็กปฐมวัย	2
420 613	ศิลปะกับเด็กปฐมวัย	2
411 630	พื้นฐานทางปรัชญาของการศึกษา	2
412 620	มูลสารการวิจัยทางพฤติกรรม	2
417 602	พัฒนาการมนุษย์	2
421 631	พฤติกรรมการสอนระดับอุดมศึกษา	3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ. 2522

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต	หน่วยกิต
หมวดวิชาโทบังคับ	10
หมวดวิชาโทเลือก	6
หมวดวิชาวิธีสอนวิชาโท	2
รวม	<u>18</u>

2. รายวิชาในหลักสูตร

2.1 หมวดวิชาโทบังคับ 10 หน่วยกิต	หน่วยกิต
กร. 301 พัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน	2
กร. 311 การศึกษาก่อนวัยเรียน	2
กร. 321 การจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	2
กร. 332 สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กระดับก่อนวัยเรียน	2
กร. 333 การเล่นของเด็ก	2
2.2 หมวดวิชาโทเลือก 6 หน่วยกิต	
กร. 334 การเล่านิทาน	2
กร. 335 ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	2
กร. 411 ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนกับชุมชน	2
กร. 461 การบริหารและการนิเทศศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน	2

2.3 หมวดวิชาวิธีสอนวิชาโท 2 หน่วยกิต

 ให้นิสิตเรียนวิชา กร. 2(3) ปัญหาการเลี้ยงดูและฝึกอบรมเด็กก่อนวัยเรียนแทน
 วิชาศึกษา 462 วิธีสอนวิชาโท 371

หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ. 2525

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต		หน่วยกิต
หมวดวิชาโทบังคับ		10
หมวดวิชาโทเลือก		<u>8</u>
	รวม	<u>18</u>
2. รายวิชาในหลักสูตร		
2.1 หมวดวิชาโทบังคับ 10 หน่วยกิต		หน่วยกิต
กร 301	พัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน	3
กร 311	การศึกษาก่อนวัยเรียน	2
กร 321	การจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	3
กร 332	สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กระดับก่อนวัยเรียน	2
2.2 หมวดวิชาโทเลือก 8 หน่วยกิต		
กร 333	การเล่นของเด็ก	2
กร 334	การเล่านิทานสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	2
กร 335	ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	2
กร 371	ปัญหาการเลี้ยงดูและฝึกอบรมเด็กก่อนวัยเรียน	2
กร 411	ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนกับชุมชน	2
กร 461	การบริหารและการนิเทศศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน	2

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรวิชาโท การศึกษาก่อนวัยเรียน พ.ศ. 2531

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต	หน่วยกิต
หมวดวิชาโทบังคับ	10
หมวดวิชาโทเลือก	8
รวม	18

2. รายวิชาในหลักสูตร

2.1 หมวดวิชาโทบังคับ 10 หน่วยกิต	หน่วยกิต
ปว 301 พัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน	3
ปว 311 การศึกษาก่อนวัยเรียน	2
ปว 321 การจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	3
ปว 332 สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กระดับก่อนวัยเรียน	2
2.2 หมวดวิชาโทเลือก 8 หน่วยกิต	
ปว 333 การเล่นของเด็ก	2
ปว 334 การเล่นนิทานสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	2
ปว 335 ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	2
ปว 371 ปัญหาการเลี้ยงดูและฝึกอบรมเด็กก่อนวัยเรียน	2
ปว 411 ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนกับชุมชน	2
ปว 461 การบริหารและการนิเทศศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน	2

หมายเหตุ นิสิตที่จะเรียนวิชาโทการศึกษาก่อนวัยเรียนจะต้องมาลงชื่อเพื่อการสัมภาษณ์ก่อนการลงทะเบียนเรียนอย่างน้อย 15 วัน ที่หัวหน้าแผนก วิชาการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2527

1. การจัดจำนวนหน่วยกิต		หน่วยกิต
หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา		12
หมวดวิชาเอก		27
หมวดวิชาเลือกเสรี		3
ปริญญาโท		6
	รวม	<u>48</u>
2. รายวิชาในหลักสูตร		
2.1 หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา 12 หน่วยกิต		หน่วยกิต
2.1.1 รายวิชาบังคับ 9 หน่วยกิต		
ศึกษา 501 พื้นฐานทางปรัชญาของการศึกษา		2
ศึกษา 502 พื้นฐานทางสังคมวิทยาและเศรษฐศาสตร์ของการศึกษา		2
ศึกษา 503 พื้นฐานทางจิตวิทยาของการศึกษา		2
ศึกษา 504 พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของการศึกษา		2
ศึกษา 505 การศึกษาเปรียบเทียบ		2
ศึกษา 506 พื้นฐานทางเทคโนโลยีในการศึกษา		2
ศึกษา 507 จริยธรรมวิชาชีพ		2
และต้องเรียน		
วิจัย 521 วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์		2
2.1.2 รายวิชาเลือก 3 หน่วยกิต		
สถิติ 511 วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย		3
สถิติ 513 สถิติอนุมาน		3

หมายเหตุ

1. ผู้ที่ภาษาอังกฤษไม่ถึงเกณฑ์ จะต้องเรียนวิชา ภาษาอังกฤษ 500 การอ่าน (แบบไม่นับหน่วยกิต)
2. ผู้ที่มีได้มีพื้นฐานทางการศึกษา ในระดับปริญญาตรี จะต้องเรียนวิชาทางการศึกษาที่กำหนดให้อีกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2.2 หมวดวิชาเอก 27 หน่วยกิต	หน่วยกิต
2.2.1 รายวิชาเอกบังคับ 16 หน่วยกิต	
ปว 511 ทฤษฎีและปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย	3
ปว 512 ทฤษฎีและปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาปฐมวัยขั้นสูง	3
ปว 521 วิจัยและปฏิบัติการศึกษาเด็กปฐมวัย	3
ปว 522 วิจัยและปฏิบัติการศึกษาเด็กปฐมวัยขั้นสูง	3
ปว 551 การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย	2
ปว 581 สัมมนาปัญหาและการวิจัยการศึกษาปฐมวัย	2
2.2.2 รายวิชาเอกเลือก 11 หน่วยกิต	
ปว 531 กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย	2
ปว 532 การพัฒนาหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	2
ปว 541 การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	2
ปว 631 การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปฐมวัย	2
ปว 651 การศึกษาปฐมวัยกับชุมชน	2
ปว 671 การฝึกอบรมบุคลากรสำหรับการศึกษาปฐมวัย	2
ปว 691 การศึกษาเฉพาะเรื่อง	2
ศึกษาพิเศษ 502 พัฒนาการทางภาษาและการพูดของผู้ที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยิน	2

2.3 หมวดวิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต

2.4 ปริญญาานิพนธ์ 6 หน่วยกิต

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย
2. แบบวิเคราะห์หัตถ์สอตรของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย
3. แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย
- ๕ 4. แบบสรุปผลการวิเคราะห์พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวิเคราะห์พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
1.ชื่อหลักสูตร 2.ชื่อปริญญา 3.หน่วยงานที่ รับผิดชอบ 4.คุณสมบัติของ ผู้สมัครเข้าศึกษา 5.คุณสมบัติของ ผู้สมัครเข้าศึกษา 6.การคัดเลือกผู้ เข้ารับการศึกษา 7.ระยะเวลา การศึกษา				

แบบวิเคราะห์พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 – พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
8.สถานที่เรียน 9.หลักสูตร 9.1หลักการและ เหตุผล 9.2 จุดประสงค์ 9.3โครงสร้าง หลักสูตร 9.4วิธีการเรียน 9.5สื่อการเรียน การสอน 9.6การวัดและ การประเมินผล		 <p style="text-align: center;">สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>		

แบบวิเคราะห์พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
<p>10.ขั้นตอนใน การบริหารและ การจัดการ</p> <p>10.1ปัจจัยและ บริบท</p> <p>10.2การบริหาร งานบุคคล</p> <p>10.3การบริหาร งาน ธุรการและ การเงิน</p>				

แบบวิเคราะห์พัฒนาการของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

หัวข้อ	ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2454-พ.ศ.2475)	หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2476 - พ.ศ.2500)	ปัจจุบัน (พ.ศ.2501 -พ.ศ.2536)	หมายเหตุ
10.4การบริหาร งานสภาพแวดล้อม				
10.5การบริหาร งานวิชาการ				
11.ปัญหา อุปสรรคและแนว ทางแก้ไข				

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวิเคราะห์หลักสูตรการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

1. ชื่อหลักสูตร _____

2. ชื่อปริญญา _____

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ _____

4. จำนวนผู้ที่รับเข้าศึกษา _____

5. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา _____

6. การคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา _____

7. ระยะเวลาการศึกษา _____

8. สถานที่เรียน _____

9. หลักสูตร
 หลักการและเหตุผล _____

() _____

() _____

วิธีการเรียน

การวัดและการประเมินผล

อื่นๆ

แบบวิเคราะห์หลักสูตรการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

1. ชื่อหลักสูตร _____

2. ชื่อปริญญา _____

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ _____

4. จำนวนผู้รับเข้าศึกษา _____

5. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา _____

6. การคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา _____

7. ระยะเวลาการศึกษา _____

8. สถานที่เรียน _____

9. หลักสูตร
 หลักการและเหตุผล _____

() _____

() _____

วิธีการเรียน

การวัดและการประเมินผล

อื่นๆ

แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ _____ เพศ _____ อายุ _____ ปี

ตำแหน่ง/หน้าที่ปัจจุบัน _____ หน่วยงาน _____

สัมภาษณ์ครั้งที่ _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เวลาสัมภาษณ์ _____ ถึง _____ รวม _____ ชม.

สถานที่ _____

ผู้สัมภาษณ์ นางสาว กนกกรส ชำนาญ

1. อะไรเป็นแรงบันดาลใจให้ท่านเลือกเรียนด้านการฝึกหัดครูอนุบาล _____

2. การฝึกหัดครูอนุบาลในระยะแรกเริ่มเป็นอย่างไร _____

3. การฝึกหัดครูอนุบาลในตอนนั้นเป็นที่นิยมเพียงไร _____

4. ท่านได้มีโอกาสเกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรฝึกหัดครูอนุบาลอย่างไร _____

5. การจัดทำหลักสูตรในช่วงนั้นมีการทำงานเช่นไร (ทำคนเดียวหรือมีคนช่วย) _____

6. ท่านพบว่าปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดสร้างหลักสูตร _____

7. ท่านมีวิธีแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร _____

11. ขั้นตอนในการบริหารจัดการ

11.1 ปัจจัย/บริบทใดที่มีส่วนผลักดันการเริ่มก่อตั้งสถาบันครุศึกษาไทย สาขาการศึกษา
ปฐมวัย

11.2 การบริหารงานบุคคล

11.3 การบริหารงานธุรการและการเงิน

11.4 การบริหารงานสภาพแวดล้อม

11.5 การบริหารงานวิชาการ

11.6 การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์

11.7 ด้านอื่นๆ(ถ้ามี)

12. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

12.1 การบริหารงานบุคคล

12.2 การบริหารงานธุรการและการเงิน

12.3 การบริหารงานสภาพแวดล้อม

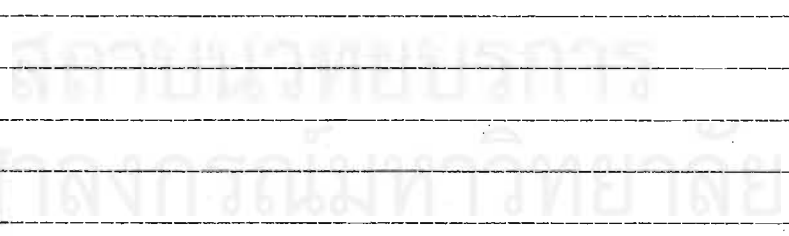
การบริหารงานวิชาการ

12.5 การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์

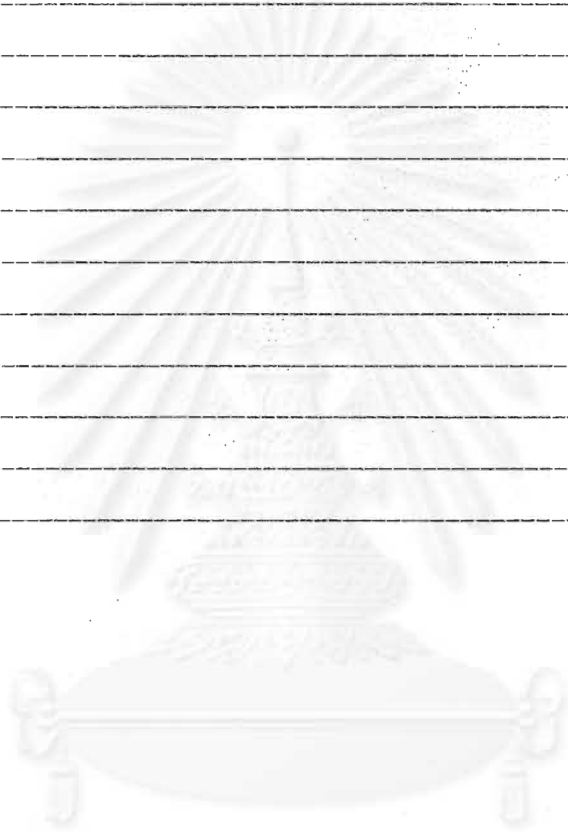
12.6 ด้านอื่นๆ(ถ้ามี)

13. ท่านคิดว่าการฝึกหัดครูอนุบาลในอดีตกับปัจจุบันนั้นแตกต่างกันอย่างไร

14. ท่านคิดว่าการฝึกหัดครูอนุบาลในอนาคตจะเป็นเช่นไร

15 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตร ของการครุศึกษาไทย สาขาการศึกษาปฐมวัย

ระหว่าง พ.ศ.2484 - พ.ศ.2536

ชื่อสถาบัน	สิ่งที่คงเดิม	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง	สิ่งที่เพิ่มเติม	หมายเหตุ

สถาบันวิทยบริการ
 จพาลงการณเมทวาทวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาว กนกพร ชำนาญ เกิดวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2517 สำเร็จการศึกษา
ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2539 และได้ศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อปีการศึกษา 2540

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย